Digitaliseret af | Digitised by

DET KGL. BIBLIOTEK
Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):	Knudsen, Jakob.
Titel | Title:	Afklaring : Roman.
Udgivet år og sted | Publication time and place:	Kjøbenhavn : Det Nordiske Forlag, 1902
Fysiske størrelse | Physical extent:	346 s.

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

57,-189
Ex1

Det Kgl. Bibliotek
130025451997

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

JAKOB KNUDSEN

AFKLARING

ROMAN

03 h. 1177.

KJØBENHAVN
DET NORDISKE FORLAG
ERNST BOJESEN
1902

AFKLARING

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

JAKOB KNUDSEN

AFKLARING

ROMAN

KJØBENHAVN
DET NORDISKE FORLAG
ERNST BOJESEN
1902

Oplag: 1500 Ekspl.

H. H. Thieles Bogtrykkeri

I

KARL WINTRUP var i saa høj Grad Landbo, saa han havde levet sit første Aar i Kjøbenhavn, uden at det var faldet ham ind at danne sig nogetsomhelst Overblik over denne Murstensverden imellem Valby Bakke og Amagerland, Kalvebodstrand og Øresund. Han havde gaaet, ligesom Sporvognshestene, sine bestemte Ruter ad de Gader, til hvilke hans forskjellige Ærinder førte ham; men naar ikke Ærinderne havde noget med hinanden at gjøre, saa havde han hellerikke tænkt paa at søge Forbindelsen imellem disse forskjellige Ruter, ligesaalidt som han egenlig nogensinde havde forestillet sig Overgangen eller Forbindelsen mellem dette store, kunstige By-Rige og saa det Agerland, de Enge, de Søer og Skove og det Hav, som dog faktisk fandtes derudenfor. Dette sidste havde maaske sin Aarsag i, at han altid var kommen til og fra Kjøbenhavn med Tog eller Dampskib; men for Resten var det selve Byens Storhed, der havde virket til en vis Grad overvældende, saa han havde opgivet Oversigten som noget umuligt.

Han havde dette første Aar boet i Nørresøgade, og herfra gik for ham fire Veje, der ikke kom hinanden ved: een ad Svineryggen og Gammel Kongevej til Frederiksberg Have og Søndermarken; een til Banegaarden, det vil sige: bort fra det hele, ud i Landet. — De to sidste Veje løb sammen over Teglgaardsbroen og Nørrevold ind til Hjørnet af Teglgaardstræde; herfra gik den ene ind til Universitetet og videre ad Kjøbmager- og Østergade ind til det kongelige Theater; Kjøbmagergade og Østergade var for Karl hele det første Aar Hovedruten igjennem Kjøbenhavn; først senere opdagede han »Strøget«. — Den anden — eller rettere sagt, den fjerde — Vej var ikke som de tre øvrige; thi den var fortryllet. Ogsaa af denne Grund maaske havde han aldrig faaet sat nogen Forbindelse mellem den og den foregaaende. Denne fjerde Vej gik ad Nørrevoldgade, forbi Gothersgade og Garderkasernen og derpaa ind ad Porten til Rosenborgs vidunderlige Slot og Have. Naar han kom her, havde Tiden altid staaet stille, thi hvem husker at tælle det bankende Hjertes Slag, — og bag Havens Stammer og Grene, igjennem de høje Porte, som Træernes Kroner dannede, saaes Aftensolen glimre i alle Kronprinsessegadens Ruder. Den var saa brat og stejl denne Murklint ned mod Havens Træer, og den var jo levende — Øjne saae ud over Haven fra Klintens Kamre. Hele Aaret havde al Ting spejlet sig her i to mørke, straalende Øjne.

Men hvis nogen havde sagt til Karl, naar han stod paa Kongens Nytorv: Gaa ned ad den Gade histovre, Gothersgade, saa har Du kun to Minuters Gang til Kongens Have, da vilde han sikkert være bleven blussende rød, thi det vilde have kommet ham altfor overraskende, at han befandt sig saa nær ved denne Egn, der for hans Følelse slet intet havde at skaffe med Ruten: Kjøbmagergade—Østergade—Kongens Nytorv.

Da Karl som nybagt Kandidat i Filosofien vendte tilbage til Kjøbenhavn efter Sommerferien i Jylland, tog han atter Ophold i sit Pensionat i Nørresøgade og gav sig straks i Færd med at lægge Plan for sit fremtidige Studium. Han talte med Professorerne, og det blev ham tilraadet at tage som Manuduktør den unge Dr. phil. Fensmark, der ikke blot var dansk Historiker, men tillige en udmærket Filolog. En Student, han havde lært at kjende i Rus-Aaret, tilraadede ham det samme. — Da han sammen med denne noget ældre Studerende — Peter Hellum — begav sig hen forat træffe Aftale med Doktoren, var de begge meget ivrigt optagne af Samtale om et sprogligt Emne, nemlig Spørgsmaalet om, hvorvidt selve Klangen i en Dialekt kunde siges at rumme en Mening eller være Udtryk for noget sjæleligt overhovedet. Karl paastod, at Sproget i Vendsyssel havde en forundret, i

Hanherrederne en nysgjerrig Klang; i Himmerland lød Stemmerne lidt brustent som hos et Menneske, der har ligget og grædt om Natten; paa Randersegnen var Klangen fornuftigt afdæmpende eller berigtigende; den lød som et: »naa, naa!« til en Overdrivelse. — Hellum lo med en morsom langthivende Latter, til hvilken ogsaa hørte nogen sugende Spyt-Hvislen i Mundvigerne — og troede ikke, man kunde tale om en saa bestemt Betydning i Sprogklangen, — forøvrigt vilde han ønske, at Dr. Fensmark havde haft lidt mere af den Slags Sprogsans, Sans for den folkelige Stemning i Sproget; han var nok dygtig, men han behandlede Sproget saa underlig upersonligt, som om det var Zoologi eller Botanik — — — »Her er det,« brød Hellum pludselig af, midt i sin Udvikling, og stod, til Karls Overraskelse, stille udenfor Porten til Hjørnestedet mellem Nørrevold og Teglgaardstræde.

»Er det virkelig her — det var da mærkeligt!«

»Ja, han boer deroppe paa første Sal. Er De kjendt her i Stedet?«

»Nej, sletikke — men naar jeg kommer fra Nørresøgade, saa — æh — har min Vej altid delt sig her.«

»Hvad vil det sige?«

»Ikke andet,« sagde Karl og kunde ikke hindre en let Rødmen, »end at her er jeg altid gaaet videre enten ad Teglgaardstræde eller ad Nørrevoldgade.«

»Jamen kjæreste Wintrup! det er jo ogsaa de eneste to optænkelige Muligheder, naar De ikke vil løbe Panden lige mod Murene,« — Hellum lo og hev og hvislede, som han helt skulde blive borte i det, — og førte saa Karl op til Doktoren.

— — —

En Eftermiddag i Begyndelsen af Oktober var Karl fra Kongens Nytorv gaaet ned til sin Skrædder i Dronningens Tværgade. Skrædderen havde bestemt lovet at rette de paaankede Fejl, »saaat Herren for Fremtiden ingen Sjenangse skulde have af Frakken i Ærmegabene.« Karl stod et Øjeblik udenfor Stedet og saae ned mod Træerne for Enden af Gaden, idet han smilte ad Skrædderens Udtryk. — Han havde for Resten flere Gange tænkt paa, hvad det kunde være for nogle Træer, — og da han alligevel vilde spadsere noget længere, begav han sig ned imod dem, forat faa det Spørgsmaal klaret.

Da han naaede ud af Dronningens Tværgade, stod han med Ryggen til Husene i en anden Gade, og saae altsaa ikke dem. Men foran sig, paa den modsatte Side af Gaden, havde han en lang, lav Havemur, i hvilken, med regelmæssige Mellemrum, fandtes smaa, grundmurede Udsalgsboder, som han syntes han kjendte saa godt. Uden at han straks forstod hvorfor, begyndte hans Hjerte at banke, og han mærkede pludselig, at han rystede lidt. I næste Øjeblik vidste han, hvor han

var. Hans første Tanke var at gaa tilbage ad den Vej, han var kommen, men han blev alligevel staaende. Og, som om det var hændt ham Natten forud, kom han til at huske en Drøm, han havde haft som Barn, om sig selv som Adam, der uforvarende, efter Syndefaldet, var kommen ind i Paradisets Have. Han havde i Angst søgt efter Udgangen og var vaagnet i det samme. — Nu halvvejs løb han henad Gaden, forbi Nummer 37, uden at turde se op mod Vinduerne paa første Sal, — og skyndte sig saa ind i Haven ad den store Indgang midtfor. — —

Ak ja, Træerne var jo alle, alle de samme! Kastaniernes og Lønnenes Blade var brune eller lysegule, Lindenes var endnu ikke visnede, — og bag Træernes Kroner hvælvede sig en høj, ligesom hemmelighedsfuldt rødmende Oktoberhimmel. Han turde ikke blive staaende, men gik ad den lige Vej henimod Gartnerhaven. — Der kom Slottet frem. Dets gyldne Fløje, dets grønne Taarne og Kobbertage skinnede endnu i Solen. — Og hernede i Gartneriets lange Bede stod Georginerne i Skygge, Resedaerne udbredte deres kølige Efteraarsduft. — Han stod stille og lyttede uvilkaarlig. Der lød kun Raab af nogle legende Børn henne i Retning af Exercer-Pladsen. — Han befandt sig i Nærheden af en Bænk og vilde sætte sig, men opgav det, han var altfor urolig. — Nu kunde han sletikke see Husene i Kronprinsessegade, saa var der jo

ingen Grund til saadan at flygte. Men hvor skulde han være, — hvor skulde han være med sine Tanker? Gaa sin Vej vilde han hellerikke.

Uden at vide, hvorledes han var kommen derhen, stod han og saae paa Broncegruppen af Løven, der æder den faldne Hest. Det var dog underligt, at det Kunstværk kunde være saa gammelt; Løvens Ansigt lignede jo en Middagsgrosserer med Skilning i Panden og velplejet Knebelsbart, — der bed af en stor Dessert-Pære. — Dette saae han ganske tydeligt, og gjorde sig netop disse Tanker derved, — — og i samme Øjeblik vidste han dog, at det var Rebekka Woltersien, den Dame, som kom gaaende ad Gangen henne fra Gartnerhaven. — Han vendte sig om, og hun maatte ikke have kjendt ham, thi det gav et lille Sæt i hende. — Nu gjorde hun en utaalmodig Bevægelse, hævede Hovedet og saae ligesom forpint, irriteret paa ham; saa gik hun hurtig hen til ham og sagde: »jeg veed naturligvis, at De ikke vilde fornærme mig, jeg veed ogsaa, at De intet stygt kan tænke om mig. Lad saa det være godt, — og være forbi og — — Farvel!«

Hun rakte ham Haanden, idet hun gik videre.

»For bestandig?« sagde han.

»Ja, — det troer jeg vist. Vi er for forskjellige.«

»Kjære Rebekka! —«

»Nej, — jeg vil ikke pines af at være for-

elsket! — — og det er mig en stor Lidelse, alt dette med Dem.«

»Aa, Tak, Du! Saa er det ikke nær saa slemt, som jeg havde frygtet!« — han tog et Par hurtige Skridt efter hende.

Men hun vinkede ham tilbage med Haanden; samtidig drejede hun Ansigtet, og han syntes bestemt, hun havde Øjnene fulde af Taarer.

Saa stod han atter ene tilbage. Og han var saa langt fra at være den Overlegne i dette Forhold, at han sletikke følte med, hvad hun maaske led og havde lidt, men alene, med hastig, glad, begjerlig Iver, mønstrede Beviserne paa, at hun — at hun virkelig elskede ham endnu. Aa, naar hun pintes, saa maatte hun jo elske ham! naar hun led saa meget, saa maatte hun jo elske ham! — Thi det kunde jo ikke være af anden Grund. — —

Han var kommen igjennem Gartnerhaven og drejede nu om ad Østervoldgade. Den sene Eftermiddags Solskin stod skraat ind imod denne lange Murskrænt, som han nu havde at følge helt hen til Teglgaardstræde. Han havde altid syntes, at han var saa morsomt lukket ude fra den øvrige Verden, og ene sammen med Solskinnet, naar han gik her. Det mindede om at gaa langs Havstokken og af Klitrækken være lukket ene sammen med Havet. — Og nu i Aften! — hvor var det dejligt, saaledes at være udenfor det hele, — der var jo intet andet i hele Verden, der kom ham ved, undtagen

dette livsalige Solskin og saa hans hemmelige Kjærlighed!

Saaledes stod Sagerne, indtil han naaede Hjørnet af Nørregade; dér kom han til at tænke paa, at det vel alligevel vilde være ham meget vanskeligt, ja, maaske helt umuligt, at komme i Forbindelse med — Kronprinsessegade, for hun havde jo afvist ham, det var jo dog det, hun sagde: at hun ikke vilde have med ham at gjøre. — Nu kunde han aldeles ikke forstaa den underlig glade Fortrøstning, han havde gaaet i, lige til Nørregade. Da han naaede ud til Peblingesøen og stod i sin Gadedør, og saae paa dens kjedelige, tamme Svaner, der dukkede og dukkede med deres lange Halse, naturligvis uden at faa fat i nogen Ting, — da var han meget oprevet og trist til Mode, og han havde dyb, smertelig Medfølelse med Rebekka, der nu gik ene og led ligesom han, blot at hun jo tillige pintes af sin Uvished. Straks efter kastede hans Tanker sig over denne hendes Uvished: om den nu ogsaa vilde sige Tvivl om hendes egen Kjærlighed? — Og nu havde hans Sind tilstrækkelig Beskjæftigelse til langt ud paa Natten, — han kunde tilsidst saa godt forstaa Rebekkas Afsky for at pines af at være forelsket.

Karl var ikke saa lidt utidig, da han kom op næste Morgen. Det med Rebekka turde og vilde han ikke give sig i Lag med. Blot en flygtig Tanke derpaa gjorde ondt i Hovedet. Han maatte have mishandlet sin Hjerne slemt dermed i Aftes, thi han havde Fornemmelser, der ganske mindede ham om de skrækkelige Dage i hans Barndom, da han grubliserede over Gjertrud-Affæren. Han syntes atter, det var, ligesom han skulde glide ud i noget Bundløst, noget Navnløst, som der stod saadan en forunderlig mystisk Rædsel af. Han maatte tage sig kraftig sammen for at slippe ud af denne Tilstand, — og gav sig ivrig til at studere paa det Stykke af Cicero's De officiis, som Dr. Fensmark havde bedt sine to Elever, Hellum og ham, sætte sig godt ind i, blot lexikalsk og grammatikalsk, til i Dag.

Han gik ned til Frokost i Pensionatets Spisestue med en pinlig Følelse af Tarvelighed. At man kunde komme saa ynkelig paa Knæerne, saa man maatte anvende Flid og Omtanke bare paa dette miserable at leve, ikke at blive sær. Frokostbordet forøgede kun denne Følelse af Tarvelighed: Tynd Kaffe, Rugbrød uden Smag, Hveder fra igaar! Og saa disse Mennesker! hvor de var grimme og veltilfredse. — Assistent Petersen var som sædvanlig humoristisk hemmelighedsfuld og gjorde drillende Kur til Frøken Zahle-Eleven Therese Rasmussen. Denne spillede fornærmet-

alvorlig, trak Mundvigerne ned og forvrængede sit Ansigt, saadan som en Skjønhed har Raad til det, indtil Latteren brød igjennem, og det kom saa mageløs naturligt: »Aa, hvor De er utaalelig, Petersen!«

Tænk, at de kunde det! — saadan paa Morgenstunden! Hvor var de dog sejglivede, de Mennesker! — ikke livlige, nej, men sejglivede som gamle, skindmagre Katte, som det var aldeles umuligt at faa kvalt. — — —

Luften var frisk og fuld af Livlighed oppe hos Dr. Fensmark, Kakkelovnsilden buldrende. Havde Karl ikke været noget skjørladen i Hovedet efter Nattens Spekulationer, vilde han have befundet sig udmærket vel ved det hurtige Tanke- og Luftskifte. Nu var det, ligesom det trak lidt for stærkt i Kakkelovnen for ham. Hvor det ellers var dejligt med disse Videnskaber, at man der virkelig kunde bilde sig ind, at de var det vigtigste af det altsammen — vigtigere end at leve og være forelsket. Mennesker var da ogsaa som Børn; det var jo helt som en Leg det heroppe, men de kunde dog tage det ganske alvorligt. Det var ligefrem en stor Lykke, tænkte han ved sig selv, at ogsaa han kunde lege med og glæmme Virkeligheden en Stund.

Stemningen her i Stuen mindede jo meget om de lykkelige Timer hos Pastor Grabow. Men hvor var ellers Dr. Fensmarks hele Maade forskjellig fra den gamle pastor emeritus'. Naar Pastor Grabow

meddelte een eller anden videnskabelig Oplysning, da kom man til at tænke paa en gammel, veltjent Kjældersvend med hvidt Forklæde, der havde været nede efter en støvet Vinflaske, som han nu tørrede af med Ærmet og omstændelig trak op, med et lille muntert Blink i Øjet midt i Alvoren paa Grund af Indholdets Liflighed. — Dr. Fensmarks Maade mindede mere om en moderne Butiksmand: alt paa rede Haand, flot, expedit Betjening — værsaaartig! — stort, rigt Udvalg til at møde vore Dages mangfoldige, forskjelligartede Krav. — Og saa var det jo tillige, som om alle Former opløste sig og blev flydende under Dr. Fensmarks Behandling. Han vred og krængede et Ord, drog Roden ud af det, og lod den indgaa i andre Forbindelser, lod Ordet forvandle sig igjennem alle mulige Sprog efter Regler, der var saa rummelige, saa man ligefrem gispede forat naa deres Begrænsning. — Der var Sprogmænd, som Pastor Grabow kun lejlighedsvis havde nævnt, blot forat omtale deres utrolige »Excesser« — især Bopp; — ja, hér var Bopp en gammel, næsten aflægs Autoritet. Og Karl blev lidt ængstet ved at bemærke den Hjemmevanthed, hvormed ogsaa Hr. Hellum, hans Medstuderende, bevægede sig blandt disse ham næsten ubekjendte Storheder. Han maatte nok til at hænge i, naar han skulde kunne klare sig i dette Selskab.

Karl var kommen helt anderledes med i Timen,

end han havde turdet vente, saa stærkt, at han følte sig lidt mat af Anspændelse, da den var til Ende, — og mismodig, da han skulde sige Farvel til Hellum nede i Porten.

Han vilde egentlig have spurgt Hellum, om de ikke skulde gaa en Tur sammen; men i Stedet for sagde han: »Aak ja, man kan næsten gaa og blive kjed af det hele!«

Hellum gned sine Hænder, skjønt han havde Bøgerne under den ene Arm, dukkede noget og sagde paa sin frysende Maneer: »Ja — det kan man jo meget let.« Saa lo han og sugede Luft ind over Kindtænderne gjennem Mundvigerne.

Han var lige ved at gaa; men nu kom da Karl med sit Forslag, som blev modtaget.

Hellum var ellers ikke i Spadseredragt. Han havde kun Diplomatfrakke paa. Hans noget spidse Næse var allerede lidt blaa af Kulde.

»Vi kan jo gaa ned i botanisk Have,« foreslog han.

Det var første Gang, Karl gik denne Vej, uden at have Kronprinsessegade til Maal.

»Har De opholdt Dem lang Tid i Kjøbenhavn?« spurgte Karl.

»Fire Aar.«

»De er da ikke Jyde?«

»Jeg er født i Nordsjælland. Men jeg har for Resten været flere Aar i Jylland paa Holstebro-Egnen.«

»Naa, syntes jeg ikke nok, Klangen af Deres Sprog var mig noget blandet.«

»Saah — ssj— he, he. — — — Skal vi gaa op paa det lille Klippeparti histovre?« sagde Hellum, da de efter nogen Spadseren i Tavshed var kommen indenfor Laagen.

»Mon det ikke blæser temmelig meget deroppe?« sagde Karl — og skottede til Diplomatfrakken.

»Aah — man muss sich abhärten.«

De gik op og satte sig paa Højen, saa de kom til at vende Ansigtet mod Garderkasernen.

»Har De været Soldat?« spurgte Karl.

»Næh — mit Bryst var for sløjt.«

»Saa — — Ja, jeg har hellerikke. De fandt en lille Aareknude paa mit venstre Ben, som jeg selv aldrig har mærket til.«

»Naa — ja saa!« Det lød saa komisk ærbødigt, som om det var Svar paa en Meddelelse om, at Karl havde været Etatsraad fra Fødselen.

De sad og smaafrøs en lille Tid i Tavshed.

»Naar man ganske kunde see bort fra det patriotiske Formaal,« bemærkede Karl, »saa maatte det i og for sig dog være infamt, til sine øvrige Elendigheder at faa den, at skulle være Soldat.«

»Hm, hm.«

»Jo, tænk — at skulle adlyde og bøje sig for noget saa idiotisk som en Officer!«

»Mon de dog ikke er ganske fornøjede dermed — saadan almindelige, naturlige Mennesker?«

»De kunde jo prøve at gaa ind i Kasernen hist-henne og spørge Karlene, om de er ganske for-nøjede.«

»Ja, de læser selvfølgelig Aviserne og faar Prin-ciper. Men naar de taler i eget Navn om Soldater-tiden, saa er det dog altid med meget stor Glæde.«

»Saa?«

»Jamen det er jo ganske naturligt. Igjennem Hundreder og atter Hundreder af Aar har Soldater-tjenesten spillet en betydelig Rolle i Folkets Liv. Saa har den selvfølgelig ogsaa faaet Livets Præg og Stemning og Varme over sig, ligesaa fuldt som Forlovelse, Ægteskab, Arbejde, Handel og Vandel, ja, paa en Maade, Døden med.«

»Saadan h a r det maaske været. Men Tiden for-andrer sig dog virkelig!«

»Meget langsomt — netop i V i r k e l i g h e d e n. Men vor Tid er fuld af saa meget, som Livet aldrig har været Moder til — sssj — — Ja, undskyld, jeg er saa forelsket i Livet og dets Frembringelser. Det er maaske ogsaa, fordi mit Bryst ikke er stærkt. Men alt dette — andet i Tiden, det virker paa mine Lunger ligesom Kulos og Fabrikluft — eller saadan tør, skarp Østenblæst —«

»Hør, er der ikke et Sted, hvor det blæser lidt mindre. Der er skam altfor koldt heroppe —«

»Naah — det var ikke — — Men jeg troer for Resten: dernede i Lavningen ved alle disse Brombær og de andre Rubus-Arter —«

De rejste sig og gik ned ad Højen.

»Botanisk Have er ligesom en stor, dejlig Likørflaske,« sagde Hellum, »Chartreuse eller saadant noget, med al den levende Naturs mangfoldige Dufte koncentrerede — sssj —«

»Ja, det er da kunstigt nok, veed jeg.«

»Hist dufter det af Naaletræer, her af Løg eller af Timian, af Nælder — eller af Fleg og Mosejord — — aa, men nu er jo det meste forbi — paa denne Aarstid —«

»Jamen jeg siger: det er da Kunst altsammen, hvis noget er det.«

»Kunsten kan godt være Liv. Ellers er det jo for Resten slet ikke Kunst. Aa, men jeg mindes altid her min gamle Lærer i Botanik og Zoologi, som blev myrdet saa skammeligt af nogle Professorer ved sin Doktordisputats —«

»Hør, nej, nu skal De lade være at snakke om andre Ting.«

»Om Forladelse, om Forladelse, he, he — sssj. Men hvad var det, vi snakkede om?«

»Aa, nej, der er ogsaa koldt hérnede. Vi kommer vist til at gaa hjem.«

»Ja, maaske, jeg tror ogsaa —«

De begav sig hen mod Udgangen. Karl gik og tumlede med sine Tanker, men kunde ikke faa Samling paa det, han vilde sige.

»Det er nu behageligt at komme til at snakke igjen,« sagde han pludselig. »Kunde De ikke sige

mig et Sted, hvor der var nogle flere af Deres Slags?«

»Af min Slags — sssj — det veed jeg ikke. Men der, hvor jeg logerer, har vi altid nok at snakke om.«

»Hvor er det?«

»Det er paa Gasværksvejen.«

»Er det et Pensionat, hvor enhver kan komme?«

»Jah — Den Dame, som ejer det, er Enke efter en Forpagter i Jylland. Han havde sin Broders Præstegaard i Forpagtning.«

»Naa, jamen jeg mener: De har ikke nogen særlig Adkomst til at være der. Enhver anden kan ligesaa godt — —«

Hr. Hellum dukkede, lo undselig og hvislede med Mundvigerne: »Jeg — sssj — boer der ganske vist særlig billigt, fordi jeg har været en Slags Plejesøn hos hendes Svoger, — men — æh —«

»Jamen jeg vilde saa gjerne betale fuld Pris.«

»Ja, saa vilde det være mig en stor Fornøjelse at indføre Dem — ikke blot — he, he, he — paa Grund af Deres personlige Egenskaber — men for at bringe min Værtinde saadan en — æh —«

»Fed Bid —«

»Ja, — ikke sandt — he, he, he — sssj —«

»Er der et Værelse ledigt mon?«

»Ja. Hun mistede netop en Pensionær nu ved Sommerferien.«

»Hør, jeg gaar ligestraks med Dem ud og seer

paa det Værelse. Det er saadan et rent fortvivlet kjedeligt Sted, jeg boer. — Og der er altsaa virkelig flere interessante Personer, som logerer der?«

»Interessante — sssj — ja — he, he, he —«

»Ja, som De selv?«

»Ja, det er der. — Der er altsaa en grundtvigiansk Theolog og en jydsk Filosof — og der er et Par Kjærestefolk, som almindelig menes at ville slaa op en af Dagene, — og en meget overanstrængt Kunstner, men som har lidt Penge, — ja, og en Nordmand, der er Invalid fra 64 — —«

»Invalid?«

»Ja, det vil egenlig sige: han kunde have været det — men han kom tilfældigvis ikke længere end til Fyen — sssj — saa blev der Vaabenstilstand —«

»Hvor har han da Skaden? — eller har han slet ingen?«

»Der er nogle, som mener, det er i Hovedet, he, he —«

»Naa, men de er gode allesammen — jeg mener, til at snakke med —?«

»Fortrinlige, ganske fortrinlige — sssj — jeg er en komplet Sinke i Sammenligning —«

»Ja, nu følger jeg med Dem,« sagde Karl, da de var naaet til Hjørnet af Teglgaardstræde. »Det er Skade, at man ikke kan mønstre Husets Beboere saadan paa Kommando, men — Værelset og Værtinden kan man da see paa.«

II

RESULTATET af Besigtigelsen blev, at Karl lejede sig Logis paa Gasværksvejen fra 1ste November.

Han gik hjem til Nørresøgade med en ganske behagelig Følelse af ved et Skridt, der krævede lidt Selvovervindelse, at have sørget for sin Fremtid: at han ikke helt skulde drukne i Ensomhed.

Ellers havde han det ikke for godt de nærmest følgende Dage. Skjønt han syntes, han stadig stod paa Vagt overfor de fremmyldrende Tanker om Rebekka, havde der alligevel dannet sig saamange Muligheds-Theorier i hans Hjerne angaaende Betydningen af hendes Ord og Optræden i Kongens Have, saa det var ganske forvirrende at komme i Lag med hele denne Forestillings-Kreds. Tildels forat holde sig klar deraf, arbejdede han med stor Iver. Desuden var han i den sidste Tid begyndt at læse en hel Del Skjønlitteratur i sin Fritid.

Det var med adskillig Forundring over sin egen litterære Tilstand, at han tog fat paa flere af de danske Digtere. Han havde ganske vist forlængst

indseet Ukorrektheden at sin Barndoms Forestilling om, at man i Holting kjendte alt, hvad der fortjente Navn af dansk Digtning, — og dog sad det ham ubevidst i Blodet, at det kun var Biting, Smaating, det, som han ikke kjendte. — Nu fik han første Gang, igjennem Hr. Hellum og sin egen Læsning, et levende Indtryk af, at man ikke kunde undgaa at regne med Chr. Winther, Paludan-Müller, Heiberg og Hertz som virkelig betydelige, danske Forfattere. »Hjortens Flugt« havde i sin Tid Lærerinden, Ida Vinding, sværmet for og læst for sine Elever, — men det var i den Tid, da et Skuldertræk af Onkel Jørgen totalt kunde tilintetgjøre en Bogs Anseelse hos Børnene. Og Karl kunde da ogsaa huske, at der havde været Steder i »Hjortens Flugt«, som Ida Vinding selv med Skam og Bluelse havde maattet springe over, naar hun læste op af den. — »Adam Homo« havde Onkel Jørgen engang begyndt at læse for Børnene, paa Anbefaling af en meget anseet Præsteven, han havde. Men dens ufolkelige Tone havde ligestraks bragt Bogen noget i Miskredit baade hos Oplæseren og Tilhørerne, og da man var naaet til de forargelige Steder i 5te Sang om Trine og Line, da var Paludan-Müller færdig. — »Der seer man dog, der seer man dog!« havde Onkel Jørgen sagt. »Nej, hvor Aanden er borte, der følger saa meget andet med«. — Karl havde ellers, som Barn, af denne Forfatter kun kjendt Sangen: »Brat af Slaget rammet«, — og

den var jo for Resten god nok; men Karl havde ikke — efter dette med »Adam Homo» — kunnet synge den uden den Følelse, at Paludan-Müller jo egentlig ikke var værdig til at skrive saadan en Sang. Trine og Line — det var nogle rare »fromme, stærke Kvinder!« —

Nu læste han i Løbet af fjorten Dage baade »Hjortens Flugt« og »Adam Homo«, og blev dybt forundret — og foruroliget tillige. For de var ham som Verdner, disse Digterværker, men Verdner, der allerede var ældede, bortdøede, — han kom til at tænke paa de Kulturfolk i Mexiko og Sydamerika, der saa sporløst var forsvundne, — følte med Ængstelse Livets uendelige, altspottende Rigdom, der bestod i, at alt skulde forgaa. — Heller ikke Læsningen af disse Bøger formaaede da at sprænge hans meget elegiske Stemning; de havde i deres Forgangenhed selv noget tungt, vemodigt over sig.

Da saae han i et Vindue i Bagges Antikvariat et meget pænt Exemplar (»som nyt«) af Drachmanns »Tannhäuser«. Han kjøbte Bogen og faldt i den, hjemme i Nørresøgade, før han havde faaet sin Overfrakke af — han vilde blot see Begyndelsen — og læste saa til Thetid, trak Frakken af, var nede at drikke The uden at mæle et Ord — og læste Bogen ud til Midnat —

Fornemmer du en Luftning sød,
der aander baade Liv og Død,
der slapper Knæet, løfter Sjælen,
— — — — — — — — — — —

da, Kammerat, stat op og stjæl en
tre, fire Dages Tid fra Tiden.
Thi det er Vaar! —
— — — — — — — — — — —

Det var som en Guddom, der befalede — Vaarens Gud — saa stod det der!

Jeg gaar som i Blade
af den flagrende Vaar;
det gynger paa Blomster, hvorhen jeg gaar —

Nej, hvor det var friskt, nyt, vordende — intet Forgangent! — det var, som man kunde høre paa Ordenes Klang, at Drachmann levede endnu i dette Øjeblik, — Dr. Fensmark kjendte ham jo personlig, man kunde godt møde ham paa Kongens Nytorv i Morgen, — han var endogsaa spillevende, det var jo utroligt, som Folk snakkede om ham. — — I det samme slog det ham, at dette var naturligvis den nye Digtning, som Rebekka flere Gange havde nævnt. — Jamen det var jo ogsaa Rebekkas eget Væsen:

Jeg gaar som i Blade
af den flagrende Vaar;
det gynger paa Blomster, hvorhen jeg gaar —

— og — det stod ham klart, at intet i Verden skulde tvinge ham bort fra hende, hindre ham i at vinde hende! — —

Da han og Hellum en Dag ikke længe efter løb op ad Trappen til Dr. Fensmarks Værelse paa første Sal, stod der paa Trappeafsatsen en forfærdelig lang Herre, som de kom forbi og derefter saae ovenfra, — han førte nemlig Afskedspassiar med Dr. Fensmark, der stod lænet over Rækværket udenfor sin Dør, og lo og raabte ned til ham.

»Jamen saa paa Fredensborg Station, Onsdag Kl. 3.15.—Nu maa De ikke lade os løbe forgjæves! —« sagde den fremmede Herre, — han havde saadan en mærkelig hæs, men dog saa frisk og ungdommelig Røst.

»Næh! — — Men i lige Maade! — Jeg er vist mere udsat derfor,« sagde Dr. Fensmark.

»Gu' er De ej! — naar det gjælder noget, saa er jeg s'gu præcis nok — ha, ha, ha — Farvel!«

Karl havde seet den Fremmedes Ansigt igjennem en Solstrime, der skjød sig ned fra Vinduet over hans Hoved. Han syntes, Ansigtet mindede ham om Skovbund om Foraaret med Solskin og Skovblaanen over. Det var som et helt Syn med det Menneske her paa denne slidte, kjøbenhavnske Trappegang. Karl var sletikke i Tvivl om, hvem det var, skjønt han aldrig havde seet noget Billede.

De var komne ind i Fensmarks Stue. Denne gik hurtigt op og ned ad Gulvet, næsten som efter et Sindsoprør, — pludselig gned han straalende fornøjet sine Hænder, men sagde i det samme: »det er rædsom koldt idag!«

»Ja ude!« svarede Hr. Hellum og hvislede med Mundvigerne.

»Det var Drachmann,« sagde Fensmark. — Da han tilfældigvis intet Svar fik paa denne Bemærkning, tilføjede han, idet han satte sig, i en kort Tone: »Det er en Ven af mig.«

»Ja, det var jo Digteren, ikke sandt?« sagde Hellum.

»Naa, De veed dog, der er en Digter, der hedder Holger Drachmann.«

»Jo, bevares — he, he, he —«

»Saa veed De maaske ogsaa, at det er Danmarks største Digter.«

»He, he, he — sssj —«

»Jeg har netop læst hans »Tannhäuser««, sagde Karl.

»Ja, lad os nu bare kile paa vore ciceronianske officia — det passer nok bedst for os.«

Saa læste de, og Fensmark kom snart i sit gode Humør igjen og var meget elskværdig, han følte maaske ogsaa, at han uden Grund var bleven gnaven før.

Han brugte egentlig Lexicon temmelig meget. Det gjorde Grabow aldrig, naar han underviste. — Men Fensmark brugte det paa en saa flot, selvfølgelig Maade, saa det udenvidere indgik som et nødvendigt Led i den moderne Udvikling med dens mange fortræffelige Hjælpemidler til at lette Menneskehjærnen dens Arbejde. Han tumlede med

Lexiconet paa en noget haard og hensynsløs Maade, ligesom en Trolddomsmester kunde mishandle en eller anden stakkels, tjenende Naturaand. Han lagde Foden op over sit ene Knæ; derved kom hans elegante Ben i de graastribede Benklæder til at danne en horizontal Trekant, — paa hvilken saa Lexiconet blev kastet ned, og hvor det maatte af med sin Visdom.

Ogsaa i Dag maatte Karl beundre dette levende, spillende Overblik, han formaaede at give ud over Sprogmarken, næsten som om man saae hen over et Foraarslandskab, — men samtidig gav han rigtignok Hellum Ret i, at Fensmarks Behandling af Sprogmaterialet var forunderlig usjælelig og uhistorisk. Man havde en lignende Fornemmelse derved, som om man kunde gaa og botanisere eller anstille geologiske Undersøgelser paa Isted Hede eller Dybbøl Bjerg.

Mod Slutningen af Timen blev det stadigt Solskin udenfor. Det havde ellers hele Dagen været skyet og skiftende. — Karl kunde ikke lade være at see paa Solstraalerne, der kom listende ind over Vindueskarmen, ned paa Gulvet, hen over Listetæppet, som dækkede den midterste Del deraf. — Og pludselig kom han til at huske paa Begyndelsen af »Tannhäuser«: Beskrivelsen af Ingeniør Kolbs Værelse var jo som hentet fra denne Stue. Han drejede uvilkaarlig Hovedet om mod Baggrunden af Værelset, — jo, virkelig: dér stod Sovesofaen!

— han havde i Øjeblikket rent glemt den. — — Mon virkelig Fensmark skulde være Modellen til Anton Kolb? Ja, hans Væsen passede egentlig godt nok — dette lidt selvfølgelig mandige, denne paa Forhaand givne Gentleman, som han var i hele sin Optræden, af hvilken dog andre ikke i samme Grad blev overbeviste i saa Henseende, som han vistnok selv var det. — Men Karl syntes nok, at Fensmark skulde haft lidt mere af det drømmende ved sig for ret at ligne Kolb. Naa, man vidste jo ikke, hvad Tid og Lejlighed kunde aabenbare ogsaa af dét — man vidste jo i det hele ikke — og det var jo netop det interessante — hvor langt Ligheden gik mellem den virkelige og den digtede Person. — Tænk, hvis det nu var saadan en Tur som den til Breidsholm, der forestod Fensmark paa Onsdag. »Paa Fredensborg Station Kl. 3.15.« — »Lad os nu ikke løbe forgjæves.« Hvem mon disse »vi« var? det havde været interessant at vide. — Hm. — Han kastede et stjaalent Blik paa Fensmark. Jo, Haaret kunde ogsaa godt passe: det var jo egentlig kjønt Haar, krusede saa kraftig, især i Nakken — netop som efter Beskrivelsen.

»Nu er Klokken tre,« hørte han pludselig Fensmark sige, — og opdagede, at han selv havde været temmelig fraværende paa det sidste. »Det var s'gu dejligt, — ja, undskyld, mine Herrer, men jeg trænger i høj Grad til at komme ud at røre

mig. — Der er ingen af de Herrer, der vil gjøre mig Følgeskab?«

»Jeg skal hjem og drikke Kaffe — sssj — det kan jeg ikke undvære«, sagde Hellum.

»Den tager vi i Grønningen.«

»Jamen bagefter skal jeg læse.«

»De vil, med andre Ord, ikke med. — Hr. Wintrup?«

»Joh —«

»Eh bien! — vent et Øjeblik!« — Dr. Fensmark gik med kraftige Skridt og determinerede Bevægelser ind i sit Soveværelse, idet han aabnede og lukkede Døren, netop saadan som en Dør skal aabnes og lukkes af en sund, kraftig og harmonisk udviklet Mand, der tillige er delagtig i sin Tids højeste Kultur.

Nogle Minuter efter traadte han atter — fuldt færdig — ind i Studereværelset: Overfrakke, Cigar, Stok, Handsker, høj Silkehat, — snurrede med Foden Spjældet paa Kakkelovnslaagen til paa en Maade, der atter mindede En om den moderne Tids mange Nemheder og Bekvemmeligheder — bød Cigar, og gik, under højrøstede, muntre Trappeudtalelser, ned med sine Gjæster.

»Gaar vi ud paa Langelinie?« sagde han til Karl, da Hellum var forsvundet.

»Ja, det kan vi godt.«

»All right!« — —

Det holdt sig ved ligegyldig Passiar helt om til Volden ved Østre Anlæg.

Det var saa forunderligt for Karl, sammen med denne Fremmede, at gaa lige forbi Porten ind til Rosenborg Gartnerhave, — og naturligvis vævede Billederne af Rebekka, af Baronessen fra Breidsholm og af Drachmanns Skikkelse i Dag paa Trappen i Teglgaardstræde — sig sammen for ham til et uklart, bølgende — ligesom foraarsbølgende — Stemningsvæv. Og ved hans Side gik Fensmark, der maaske havde været med paa Turen til Breidsholm. — Øjeblikket blev ham paa en Gang saa tungt skjæbnesvangert, saa bristende betydningsfuldt. — —

»Jeg har kjendt en gammel Herre, som sagde, at der var Mennesker, der ansaae Livet for at være ganske betydningsløst.«

»Saa,« sagde Fensmark kort, blot kvitterende for Modtagelsen af det meddelte.

»Ja, at Livet sletikke havde nogen Mening eller Betydning.«

»Naa«.

»Ja — mon der da virkelig er nogen, der troer det?«

»Hvorledes mener De?« Fensmark gik og gav hver af Voldens Træstammer et lille Slag med Stokken, idet de passerede.

»Jeg kan godt forstaa, at nogle Mennesker kan have en Betragtning af Livet, om hvilken andre vil mene, at den gjør Livet betydningsløst. Men der kan da ikke godt være nogen, som mener, at

Livet, efter deres egen Betragtning deraf, er uden Betydning. Det vilde da være en Modsigelse.«

»»En Mo'sigelse,« som gamle Rasmus udtrykker sig.«

»Hvem er det?«

»Han er Professor i Filosofi ved det herværende — — Universum.«

»Naah! — — Jamen vilde det da ikke ogsaa være det?«

»Hvad vil det sige, at en Ting har Betydning?«

»Hvadbehager?«

»Jeg mener: naar, under hvilke Forhold, er det nødvendigt, at en Ting skal betyde noget, for at have Værd overhovedet?«

»Skal det være en Vittighed?«

»Nej, jeg taler s'gu i fuldeste Alvor.«

»Men saa er det da virkelig ogsaa under alle Forhold nødvendigt, at en Ting betyder noget, — ellers saa —«

»Ellers saa? — — betyder den ingen Ting. Ganske rigtigt. — Men det, som en Ting er i sig selv, det behøver den ikke at betyde. Og naar en Ting er alt i sig selv, saa hverken maa eller kan eller skal den betyde nogetsomhelst. Derfor er Livet absolut betydningsløst, thi Livet rummer alt.«

»Ja — — hvilket Liv?«

»Hvilket Liv? — Mener De: Kjolelivet eller Menneskelivet?«

»Er det Livet her i Verden?«

»Aa ja, aa, ja — i Kjøge! — — Jo, dér har vi Humlen! Livet »her i Verden« er ingen Ting for Folk, naar det ikke betyder noget andet, som de ingen Verdens Ting veed om. Det er dog Vanvid! At et ungt, vel begavet Menneske fra anden Halvdel af det 19de Aarhundrede! — —»

»Jeg har jo ikke sagt Dem noget videre om mit eget Standpunkt.«

»De har sagt alt, alt, — saasnart De har spurgt om Livets Betydning!«

»Jeg veed dog ikke — —«

»Jamen det hele ligger jo deri! — Jeg kan forstaa, saalænge en ung Mand gaar og lirker for en Skjønhed, og ikke veed, om hun vil eller ikke vil — at han da spørger: hvad betyder Dit, og hvad betyder Dat — hvad betyder den Haandbevægelse, og hvad betyder den Krølle, hun dér slog paa Næsen? Men naar han ejer hende, naar han har erobret hende, nyder hendes Skjønhed i fulde Drag — da er der dog vel ingen, der gaar og spørger sig selv eller andre: hvad betyder — ja, hvad skal jeg sige? — det, at hun hviler i min Arm hver eneste Nat? — Det er jo, Gud hjælpe mig, den dødeligste Fornærmelse mod Livet, der kan tænkes, dette, at spørge, hvad det betyder! — Ha, ha, ha! — Tænk Dem et elskende Par, hvor Mandspersonen, under de ømmeste Omfavnelser, de intimeste Kjærtegn, stadig spørger den Elskede: hvad betyder nu desseherre, Clotilde? — Naa, men

der er s'gu ingen af dem, der spørger om Livets Betydning, der virkelig har omfavnet det. — — De skulde kjende Drachmann — —«

»Siger han ogsaa, at Livet ingen Betydning har?»

»Gud — nej! — han er en stor Filosof, naar dét kommer over ham, og Alvorsmand — — men han kan saa herlig glemme det altsammen, og da er han rentud guddommelig, — saadant et Festøjeblik, naar Holger Drachmann er sammen med sine Venner — —, nej, det betyder ikke det mindste, det henviser ikke til noget andet, for det er alt — det rummer det hele — det er guddomsfyldt, saligt, fuldkomment — hvad De vil! — I et saadant Øjeblik da føler man, at dette Liv er virkelig det evige Liv, og at denne Verden er i Sandhed guddommelig, er Gud selv!« —

»Naa, er det paa dén Maade, de siger det?« sagde Karl i ganske naiv Forundring.

»Om jeg siger det paa dén Maade? — ha, ha, ha — ja, det kan De vel nok høre!«

»Jeg troede, at De nægtede Gud og det evige Liv.«

»Troer De da virkelig, der gives Mennesker, hvis Sprog mangler Superlativ? Troer De ikke, en Fritænker kjender —«

«Det er altsaa en personlig Gud, De nægter?«

»Gud er netop akkurat saa personlig som De og

jeg; thi det er Dem og mig og hele Menneskeslægten, der danner det personlige Moment i Gud.«

»Hm. — Men det evige Liv nægter De da — jeg mener —«

»Saa. — Min gode Hr. Wintrup, jeg skal sige Dem Forskjellen paa Dem og mig, hvad angaar det evige Liv: De troer maaske, eller troer maaske ikke, paa et evigt Liv, der engang skal komme, og som De intet veed om. Jeg kjender og føler og lever og fyldes af det evige Liv — her paa Østervold, hvor jeg staar og gaar — jeg har erobret det; men det har De nok ikke.«

Skjønt Karl godt vidste, at Fensmark ikke kunde tale om Rebekka, var det ham dog, som om Samtalen mere og mere kom til at dreje sig om hende.——

»Hvordan har De erobret det?« spurgte han ganske uvilkaarligt.

»Jeg har jo erobret hende!«

»Hvem?« brast det ud af Karl.

»Ha, ha, ha — hvad er dog dette for et indiskret Spørgsmaal! Hendes danske Navn faar De lade mig beholde, men paa Latin kan man godt kalde hende Vita — med Tilnavn Æterna. Hun har nemlig lært mig, uden al Theologi, at Livet er evigt, og at denne Verden er en Guddom, der kan fremtræde endogsaa under meget tiltrækkende personlige Former.«

Skjønt Fensmarks Ord virkede næsten med Tryllemagt paa Karl, saaat der i hans Sind rejste sig

som med eet Slag en helt ny Verdensbygning, ønskede han dog sin Læremester hundrede Mile borte, fordi Tonen saarede ham, — saarede ham, fordi det hele for Karl kom til at handle om Rebekka Woltersien, hun, som i denne nye guddommelige Verden ligestraks blev Guddommens Personliggørelse for ham. Karl blev meget tavs, svarede næsten ikke paa Fensmarks fortsatte Udviklinger om det evige Liv og meget andet, — han var ganske hensunken i disse store, overvældende Tanker. — Ja, saaledes maatte det være: Forelskelse — det var ikke saadan en Ting for sig til en Side i Tilværelsen. Hele Livet var en Forelskelse, derfor var Livet evigt og guddommeligt, og den Elskede var Livets Guddom. — Hvor det var herligt — tænkte han pludseligt — at blive troende igjen, — hvad var saa vederstyggeligt som denne lede, klamme Vantro! — Og denne Tro var just, hvad hans Hjerte higede og hungrede efter: Livet er evigt! Livet er evigt! Netop denne Verden er guddommelig, thi her har jo Guddommen selv aabenbaret sig for mig i den, jeg elsker, elsker, elsker! min Gudinde, Dronningen over hele min Verden, Rebekka! Rebekka! — —

Det Uhyre til Fensmark! som gik dér ved Ens Side, saa man ikke kunde raabe, ikke hviske engang.

Idetsamme hørte han Fensmark sige højt:

»Jeg hører Din Stemme.
Det er Fuglenes Sang
Og Hjortens, som kalder paa Hind over Vang.
Hvor skal jeg mig gjemme?
Der er Fugl, der er Hjort i det fjerneste Land;
Over Verdener rækker Din Stemme!«

»Hvad er det?« sagde Karl forskrækket, — han mærkede ogsaa først nu, hvor fuldstændig han maatte have været borte fra Samtalen.

»Jo, De er en behagelig Selskabsmand«, sagde Fensmark; »selv har De i lange Tider intet sagt, og saa hører De ikke engang, hvad en anden kan opvarte med.«

»Det var jo et Citat — af »Tannhäuser?««

»Det var det Citat, som voldte, at den unge Taarbæk-Dame, jeg talte om, — da hun hørte Hjortene forleden i Dyrehaven, — udbrød: »Hør! kan De høre: nu brøler Drachmann!««

»Skulde det være morsomt?« sagde Karl ærgerlig.

»Det skulde ikke være noget — det var blot et Udtryk for den Sindstilstand, hvori Drachmanns Poesi har hensat alle Nordsjællands unge Damer.«

»Aa!« sagde Karl kort.

»Ja, veed De hvad, i en Tid som vor, hvor de høje Guder atter stiger ned til Jorden, da synes jeg nok, man kan have Grund til at prise sin Lykke, at man ikke er Kvinde.«

»Skal vi ikke vende om?« sagde Karl og saae op.

«Ja, vi har s'gu sat en god Fart paa. Nu er vi paa Strandvejen.«

Men Karl stod ubevægelig uden at høre: Han var pludselig bleven sat syv Aar tilbage i Tiden. Hér var det, han paa Kjøreturen ud til Grundtvigs, sammen med Faster Marie og Kathrine og Anna, første Gang saae Sundet. — Og som dén Gang sagde det indeni ham: Fædreneland ved den bølgende Strand! — Thi her laa det atter, Sundet, mørkeblaat, skinnende i Sol og i Oktoberblæst. — Og denne Kjærlighed til Danmark var jo vel næsten det eneste, han nu havde tilbage af alt det, han dengang levede i. Det var dog en underlig vemodig Følelse — aa ja, det var meget mere, for det var, som om Bunden sank under ham, hvor han stod — — og i Tankerne sprang han, som fra et synkende Skib, over paa — — over i det nyopdukkede Land, det nyfødte Rige, hvor Rebekka var Dronning. Han følte sig taknemmelig mod — ja, det maatte jo være mod hende — men ogsaa overfor det Evige — det Uendelige, det Vidunderlige, som hun var Udtryk for, — at han dog var kommen til Land igjen, til Tro, til Haab — — til Kjærlighed. Hvor havde han tit hørt Onkel Jørgen nævne de tre Ord, — men det var jo ogsaa sandt! det var jo det, som det altsammen drejede sig om: tro og haabe og elske! Aa, Rebekka! —

Da de var komne tilbage til Bredgade, sagde Fensmark Farvel; han skulde ind i Byen. Karl

takkede for den behagelige Tur, men da han først var sluppen løs fra sin Ledsager, drev han om paa Maa og Faa. — Han var kommen ind i Store Kongensgade, uden at tænke derved, og pludselig saae han sin Skrædders Udhængsskilt — et Stykke nede i Dronningens Tværgade.

Han stod stille og saae ned mod Træerne i Kongens Have for Enden af Gaden. Over deres Toppe drev sorte Raager og Kaaer i Blæsten — tydeligt synlige mod den klare Aftenhimmel. Han syntes endogsaa, han kunde høre dem skrige og kvække.

Hvorfor skulde han ikke gaa derop nu? — det var jo dog Livet, det gjaldt. Og han fik aldrig større Mod end i dette Øjeblik! — — Han gik ned mod Haven. — Ja, hvor var det sandt, at hun var eet med al Livets Skjønhed, at Naturens Herlighed i hende var personliggjort. Alt dette dejlige dernede, det var jo Rebekka: denne Himmel, disse flyvende Fugle, disse Farver, denne friske Oktoberblæst — i hende var det blot blevet til Person og kunde tale til ham, kysse ham — Rebekka! aa, Rebekka! — — —

Han løb op ad de gamle Trapper i Nummer 37, der var saa underlig faste, tætte at træde paa, — alt Materialet i denne gamle Ejendom var vist sunket saa godt sammen, saa det af den Grund sletikke kunde fjedre mere, — og ringede saa paa den store, brunmalede Entreedør, med de store, flade Felter

og Fyldinger til det lille, slidte Messing-Dørgreb. — — »Er Geheimeraaden og Frøknen hjemme?«

»Jo, men Geheimeraaden er meget syg. Frøkenen er inde hos ham.«

»Saa. — Ja, vilde De blot melde Student Wintrup og sige, at jeg gaar straks igjen, hvis det ikke er belejligt.«

Husjomfruen førte ham ind i Dagligstuen.

Det forekom ham saa urimeligt, da han stod herinde, at Sygdom kunde være farlig her i Huset. At der i det hele taget var noget, som kunde bringe disse Stuers Beboere i Forlegenhed. Alt var jo saa sikkert-fornemt, saa selvfølgelig-overlegent, — selve Virkeligheden saae herinde fra ud som et Kunstværk til Glæde og Nydelse: dette fantastiske Efteraarslandskab af Trækroner, som man saae lige ud i — gjennem de høje, forholdsvis smalle Vinduesaabninger i den skumringsmørke Væg — et uroligt, skinnende Løvhav, som Blæsten bevægede hid og did foran Rosenborg-Slottets Kobberspir, der fast og roligt og lykkeligt tegnede sig mod Aftenhimlen.

Nu var hun herinde — hun var herinde! — for der var ellers saa dunkelt derhenne i Baggrunden af Stuen. Det var hende, der nu gik frem over Gulvet.

»Onkel er rigtig meget syg,« sagde hun, og hendes Stemme lød virkelig ængstet og forknyt. Hendes Stemme forknyt! — hvor det dog virkede

forunderligt! Og hendes sorte Kjole, der slæbte lidt, havde noget ligesom tungt-faldende ved sig, der mindede ham om Marie Antoinettes Kjole paa Fængsels-Billedet.

»Det gjør mig da forfærdelig ondt at høre,« sagde han meget bedrøvet, skjønt han ikke kunde skjule for sig selv, hvilket Held det var for ham i Øjeblikket. — »Er Sygdommen paa sit Højeste, eller synes den at tage af?«

»Nu har han faaet Morfin. Saa er han helt fri i Førstningen og falder i Søvn. Det er Stensmerter.«

»Saa sover han nu?« — Karl blev forskrækket over sin egen Stemme; den udtrykte en altfor glad Medlidenhed.

»Hvad vil De, Karl?«

»Aa — jeg vil — —« han greb hendes Haand —

»Jeg kan mærke, jeg holder meget mere af Onkel, end jeg vidste af,« sagde hun.

Han blev saa lykkelig over den fortrolige Klang i disse Ord, saa han glemte, at de egentlig ikke angik ham. Han drog hende ind til sig og kyssede hende flere Gange paa Kinden, men da han sletikke mærkede noget til Gjengjæld paa disse Kjærtegn, blev han bange og holdt op.

»Maa det ikke være med os ligesom før — ligesom det var i Forvejen?«

«Det er nok saadan allerede,« sagde hun.

»Jamen — jeg mener: maa vi ikke ogsaa være forlovede?«

»Det eneste, jeg vil love Dig, Karl, er, at jeg vil sige Dig straks, om der skeer nogen Forandring i mit Sindelag overfor Dig. — Kalder Du dét Forlovelse — ja, saa — værs'god.«

»Tak, tak! — aa, Du — —«

»Skal det saa offentlig udraabes?«

»Nej, nej — —«

»Naa, Gud ske Lov!«

»Men jeg maa vel nok — —«

»Gjør, som Du vil, naar blot jeg maa elske Dig uden at være forpligtet dertil.« — Og for første Gang — siden hin Nat — fornam han et Kjærtegn fra hendes Side, — blot at hun trykkede sit Ansigt mod hans Skulder.

Saa gik hun hen og saae ud ad Vinduet. Himlen glødede endnu, men kastede ingen Glans. Alt det paa Jorden saae mørkt og oktoberkoldt ud. Det var, som Lyset havde løftet sig op — bort fra den.

Karl følte en saadan pinlig Trang til at favne hende med sine Arme, til at trykke sit Ansigt mod hendes, til at kysse hende, blive ved at kysse hende — —

Hun saae om paa ham.

»Gaa nu, Karl! For nu bliver De dog vist kun dummere og dummere af at være længere heroppe i Aften. Nu kan De jo ogsaa trøste Dem ved den søde Tanke, at vi er forlovede.«

»Ja — —«

Pludselig vendte hun sig helt om, gik hen til

ham, tog ham om Hovedet og kyssede ham paa Munden.

»Godnat — Du!« sagde hun, og forlod Stuen ad samme Vej, som hun var kommen. —

Karl gik ned og over i Kongens Have. Han spadserede her en Stund frem og tilbage, idet han syntes, at han maatte have lidt Tid, forat hans Glæde ligesom kunde sætte sig. Men da det viste sig, at han egentlig sletikke var glad, skyndte han sig hjem.

III

DEN første November flyttede Karl saa ud paa Gasværksvejen. Istedetfor Udsigten over Søerne fik han det Indre af en stor Bygningskarree, opfyldt af Udenomsbekvemmeligheder, Brændestabler og smaabitte Havestumper. — Men Menneskene her skulde jo erstatte ham dette Tab.

Til hen paa Eftermiddagen havde han haft travlt med at bringe Orden paa sit Værelse, navnlig i sine Reoler. Kl. 3 blev han kaldt ind til Kaffe. — Denne stod, tillige med noget Smørrebrød, paa en Bakke paa Dagligstuens Bord. — Han tænkte, han skulde have truffet Mennesker herinde — Pensionatets Ejerinde f. Eks. — men saae ingen. Stuen, som han sad og betragtede under Spisningen, var helt hyggelig. Gamle Mahogni-Møbler, der tydelig nok ikke var sammenskrabede Marskandiser-Antikviteter, men godt kunde ligne Rester fra et opløst, jydsk Proprietær- eller Forpagterhjem. Svære, mørkegrønne Gardiner, der helt dækkede Væggen og vist ogsaa kunde trækkes hen for Vinduerne — — —

men kjæreste Venner! dér sad jo et Menneske henne ved det fjerneste Vindu og saae ned paa Gaden!

»Goddag!« sagde Karl.

Den Tiltalte rejste sig fra sin bortvendte Stilling og fremmumlede en Gjenhilsen. Hans Bevægelser var langsomme og sejge, som om han kunde have ligget i Hi derhenne ved Vinduet i flere Maaneder. Han stod et Øjeblik tavs og betragtede Karl i en meget krumbøjet Stilling, næsten som En, der befinder sig paa et kritisk Højdepunkt af Mavepine; saa sagde han med temmelig stærk norsk Betoning: »De tillater, at jeg ryker paa min Snadde?«

Stemmen angav tydelig, at et nægtende Svar vilde blive betragtet som en vanvittig Uforskammethed.

»De er kanske den nye Pensionær, Hr. Wintrup?«

»Ja.«

»De tilgiver min Nysgjerrighet, he, he, he,« — haanlo han. Man kunde næsten forfærdes over den Afgrund af Ironi, hvorfra denne Stemme gav Gjenlyd. Der var ogsaa i hans Holdning noget, der vist skulde minde om den ordkrænge, norske Bondefant, der kommer ind og siger Uforskammetheder bent i Synet paa Kongen og hele hans Hof.

»De skal kanske indtake Deres Kaffee her i Dagligstuen?«

»Hvad mener De?«

»De og jeg er nemligen de eneste, som hidindtil har nydt den Æren.«

»Saa.«

»De undskylder mine Bemærkninger, he, he, he.« — Saa gik han paa Hælene hen og spyttede i Asken paa Kakkelovnspladen. Hans Bevægelser var, som nævnt, meget langsomme og ligesom besværlige; dog bibragte de En ogsaa den Forestilling, at han i sin Tid havde været med til at danse Halling. Der var megen norsk Trods i dem.

Karl tænkte med Undren, at han sikkert som Dreng vilde have seet med svimlende Ærefrygt og Begejstring paa denne Mand, hvis Væsen var saa norsk, og som havde gjort — om end for sent — et Forsøg paa at komme Danmark til Hjælp i 64.

»De studerer hernede i Kjøbenhavn?« spurgte Karl.

»Nej, jeg indskrænker mig til at friste Livet. Jeg trækker ikke flere Veksler paa en lovende Fremtid.«

»Aa, ja, De er vist ogsaa ældre — end —«

»De anstiller Observationer, Højstærede! — Og De kommer til det Resultat, at jeg er for gammel — for gammel — he, he, he —«

»Ja, til at være Studerende.«

»Jeg vil da sikkert hos Dem kunne erholde Oplysning om, i hvilken Alder Mennesket ophører at studere — der er, saa vidt jeg vet, paa Dansk: at vise Iver, at være opta't af noget —«

»Ja, hvis De vil sige mig, paa hvilket Tidspunkt en Samtale ophører at være morsom, saa — kan jeg maaske —«

»Særdeles gjerne — og med største Lethed —«

»En anden Gang —« Karl rejste sig og gik ærgerlig ind paa sit Værelse. — Hvad var dog det for en Bavian! — han var jo halvgal af Indbildskhed. — Han vilde da ikke haabe, at de øvrige Pensionærer var af samme Kaliber!

Om Aftenen ved Thebordet syntes hele Personalet at være samlet. Samtalen gik en Smule trægt i Førstningen, maaske paa Grund af den Nyankomnes Nærværelse. Karl gjorde et Par Spørgsmaal angaaende Nordmanden, der kom lidt efter de andre. Det blev ham meddelt, at han hed Knausestad, ernærede sig meget kummerligt ved Kontorarbejde, men fik Hjælp af to gamle, danske Damer, Søstre til en afdød theologisk Kandidat, sammen med hvem Knausestad havde gjort sit Felttog til Fyen, — og gode Veninder af Fru Dalsgaard.

Det varede dog ikke ret længe, før der ved Bordet udbrød en Disput, hvori alle — undtagen Karl — styrtede sig ind med en saadan Iver, ja, næsten Raseri, saa han syntes aldrig, han havde hørt Mage. Spørgsmaalet, hvorom den drejede sig, var dette: hvad der maatte kaldes mest raat, at dræbe en levende Mand, eller at flaa en død Mand.

Kjærestefolkene, Hr. Aggerholm og Frøken Andersen, der altid var uenige, valgte naturligvis ogsaa her modsatte Standpunkter — (deres Forlovelse gik senere i Stykker i den store, geografiske Strid mellem Professorerne Erslev og Løffler, hvor hver af dem kjæmpede for sin Professor). — Stud. theol. Esby syntes at være et særdeles godt Hoved, men havde noget vist drillende i sin Polemik, som han særlig rettede mod stud. art. Jakobsen — ogsaa kaldet »den jydske Filosof«. Striden ildnedes betydeligt ved de Partinavne, som den gav Anledning til. De, der holdt paa Drab som det raaeste, blev af Esby kaldt »Mordere«; de, som holdt paa Flaaningen, blev da af den jydske Filosof kaldet for »Rakkere«. Saavel Marsyas og Apollon som Sigurd Slembe og de efter Guillotinering flaaede, franske Adelsmænd blev førte i Marken. Men da Hr. Esby kom med endnu flere og fjærnere liggende Analogier og Paralleler, fik Striden en Stund et rent personligt Præg, idet Hr. Jakobsen beskyldte sin Modstander for at bruge uærlige Kampmidler: »Vi skal tale tydeligt!« brølede den jydske Filosof. »Men saadant et Ord som Mellemproportional det er utydeligt i denne Sammenhæng. Sagen er jo vanskelig nok i sig selv. Men Du, Esby, Du bruger altid dine utydelige Ord blot for at gjøre Dig vigtig!«

»Naar det ikke netop er Mathematik, man taler om, kan man ikke undgaa at bruge — —«

»Man kan tale logisk og holde sig til Sagen. Logik det er ligesaa klart som Mathematik. Og man maa slet ikke tale om en Sag, før man kan gjøre den selvindlysende, det vil sige: den skal forklares ved et Lys inde fra sig selv, og ikke ved Billeder udefra.«

»Men Menneske! nu taler Du jo selv i Billeder!«

»Det er uærligt sagt!« raabte Hr. Jakobsen rasende. »Mit Billede det angaar jo sig selv, det skal ikke sammenlignes med noget andet.«

»Hvad for en Smed?«

»Det er et Lys i sig selv.«

»Hm!« sagde Hr. Esby og skjød Øjenbrynene højt op paa Panden.

»Ja!« sagde Hr. Jakobsen. »Fordi en Disput er spøgende, kan den godt være ærlig. Men Du bruger uærlige Kampmidler.«

Karl var ganske tavs, men følte sig overordenlig vel ved at sidde midt i denne Larm. Han ligesom skudrede endnu af Ensomheds-Kulde ved pludselig at befinde sig i dette russiske Dampbad af lykkelig Snakkesalighed.

Hr. Knausestad sagde hellerikke meget, bare medgav et Par historiske Oplysninger om Sigurd Slembe, som man fik la' staa fast. — Den overanstrængte Kunstner lo blot, klukkede — næsten ligesom en Høne. Hellum søgte flere Gange at komme med, men hans Indlæg var for lange —

han blev hver Gang afbrudt i dem. — Han gik til sidst ind i Dagligstuen og satte sig ved Klaveret.

Endelig sagde Fru Dalsgaard paa sin behagelige Maade: »Naa, skal vi nu ikke leben und leben lassen, og holde op med at flaa hinanden.«

Idetsamme slog Hr. Hellum en Akkord an, der efterfulgtes af nogle Løb og Triller, — men da Selskabet kom derind, vendte han sig forlegen om paa Taburetten og sad og drejede, strakte og trykkede Fingrene paa sin venstre Haand med den højre.

Knausestad havde været inde paa sit Værelse for at stoppe sin Snadde. Han kom nu atter ind i Dagligstuen, hvor der herskede en — hos flere af Selskabet noget irriteret — Tavshed efter Disputen. Han gik straks hen og lagde sig i Hi paa Stolen ved Vinduet, som han stadig stirrede ud ad.

»Spiller De aldrig mere for os, Hr. Hellum? Eller er Samtalen ble't saa interessant, saa det ikke gaar an?« sagde han lidt efter.

»Nej — vi sidder vist alle og ønsker og haaber,« sagde Fru Dalsgaard, »men vel, som sædvanlig, forgjæves?«

»Naa — sssj — næh —« sagde Hr. Hellum, dukkende og hvislende, — »vil De ha'e den spanske: »Claros soles son tus ojuelos bellos?««

»Aa ja, den er saa morsom,« sagde Fru Dalsgaard.

»Saah — synes De egentlig det?« — — Han

sang, og blev, som saa mange kejtede, musikalske Mennesker, straks en helt anden: myndig, lidenskabelig, dristigt indsmigrende. — Mod Slutningen af Strofen, hvor Melodiens Bølge pludselig slaar højt til Vejrs med Skum og Fraade — var det ganske, som om en Menneskesjæl kastede sig ud i den store, vilde, uigjenkaldelige Afgørelse, — alt var saa tydeligt sagt, og dog med Musikens vidunderlige, hemmelighedsfulde Navnløshed.

»Igjen!« raabte den jydske Filosof i musikalsk Raseri.

»Ja — den er varm — sssj,« sagde Hr. Hellum. Han sang den atter; og nu mærkede Karl først, hvordan det hele lige fra Melodiens Begyndelse var en Forberedelse til dette Udbrud mod Slutningen, — det var netop, som et helt Liv var sat ind paa dette store Øjeblik. — Man kunde ikke faa nok deraf, og saa endte det dog straks efter paa Klaveret — men levede fort som Længsel og Attraa i Tilhørerne.

»Hr. Hellum! jeg har aldrig hørt noget lignende,« sagde Karl, — »men det er mig fuldkommen umuligt at sige, hvor gribende det synes mig —«

»Nu skal vi ikke have dén mere« — Hr. Hellum bladede i sine Noder.

»Jo, jo, igjen!« raabte Jakobsen.

»Næh, — her er en lille, spøgefuld Italiener.« Han sang: »Il Sor Carlo che vien dall' Olanda.«

Han sang den ikke blot vittigt og skjælmsk, —

men saa glædestraalende, saa man med alle sine Sanser fornam den fremmede Sol, der havde modnet en saadan Glæde.

»Jah — hvem der havde Penge — og kunde rejse!« ytrede Hr. Esby henne fra en Krog i den rummelige Stue; ingen af de Tilstedeværende saaes tydelig, undtagen Hr. Hellum, da der kun brændte et enkelt Stearinlys derinde — henne i Lampetten paa Fortepianoet.

»Man behøver ikke at rejse til Syden forat see Folk, der er omtrent ligesaa lykkelige,« sagde Hr. Hellum og gned Hænderne mod hinanden, »man behøver blot at gaa til Folk af en anden Stand, danske Landarbejdere f. Eks.« —

»Høre en dansk Arbejdsmand synge!« sagde Hr. Esby leende.

»Ikke høre ham synge, men see ham holde Maaltid. Glæden kommer til de nordiske Folk ikke saa meget, naar de synger, — nej, deres Sorg kommer med Sang: Glæden derimod mere, naar de spiser.«

»Og faar sig en Snaps til!« sagde den jydske Filosof.

»Aa ja — saadan i April Maaned — Eftermiddagsmellemmaden ude i Pløjemarken — jeg husker fra Holstebro-Egnen —«

»Ja, det har De Ret i,« sagde Karl, »jeg kan voldsom godt lide Dem, Hellum, for de Ord; men jeg troer nu alligevel ikke, at man føler sig

saa sikker i Glæden, naar man saadan spiser dansk Eftermiddagsmellemmad — for jeg har ogsaa været med dertil — som naar de synger i Italien og Spanien.«

»Næh — sssj — det er jo sandt, de kan bedre glæmme dernede, hvor Somren er saa lang —«

»Glæmme! — nej, men man føler helt anderledes i deres Sang, at Livet hér er deres Salighed, at Verden trods alt er guddommelig, at Jorden i Virkeligheden er Himmerig.«

»Undskyld, Hr. Wintrup — sssj, he, he, he — det er en Følelse, som aldrig har været at finde i nogen Folkesang, — den er — sssj — et Kunstprodukt, som man ganske vist antræffer tidligere, men som dog har faaet sin egentlige Udvikling efter Spinoza, — og især i vor — kunstige Tid.«

»Følelsen af Livets Guddommelighed! — Jeg paastaar,« raabte Karl, der nu helt havde glemt sin Fremmedhed i Selskabet af bare Interesse for Emnet: »den, der har sunget »Il Sor Carlo« første Gang — eller endnu mere den spanske — især dette Raab af Sjæls-Henrykkelse tilsidst — han har følt Modsætningen mellem Verden og Gud ophævet — ja, man overbevises om denne Tankes Sandhed, man erfarer den, idet man hører dette Udbrud!«

»Og jeg paastaar,« sagde Hellum, »at Sangeren har sunget ganske naivt, uden at ane nogen Modsætning mellem Jord og Himmel, — hvorfor han

umulig har kunnet jubilere over Ophævelsen af denne Modsætning.«

»Men han føler den altsaa ikke — det er jo nok!«

»Nej, det er ikke nok, — for det er noget ganske andet. Ligesom det ikke er nok at sige til et ulykkeligt, voksent Menneske: bliv bare Barn igjen, saa har Du Naiviteten og Lykken. — Han kan jo ikke følge Raadet, ligesaa lidt som vi moderne Mennesker i det hele kan det.«

»Jeg forstaar Dem ikke,« sagde Karl. »Gjør I andre?«

»Selvfølgelig forstaar jeg Hr. Hellum,« sagde Knausestad. »Men han er fin, han.«

»Jeg taler jo blot om Forskjellen mellem barnligt Hedenskab og kunstmæssig Pantheisme,« sagde Hr. Hellum forlegent og ligesom undskyldende. I det samme drejede han sig paa Klaveerstolen og begyndte at spille og synge: »Är jag född, så vill jag lefva« — atter saa henrivende livfuldt, saa hensynsløst vovende sig selv — han, som ellers altid holdt sig dækket.

»Er dét saa da ikke Salighed paa Jorden, og er dén ikke ægte nok?« raabte Karl.

»Bellmans Følelse er ægte nok, — men han leer ogsaa altid af sin Pantheisme,« sagde Hellum.

»Leer?«

»Ja, — han lægger aldrig Skjul paa, at han er fuld, naar han prædiker Pantheisme og Himmerig

paa Jorden. — Jeg mener: taget for Alvor er den moderne Pantheisme Løgn og Skaberi; men i Fuldskab kommer ethvert moderne Menneske, især mod Slutningen af Rusen, vist mer eller mindre i pantheistisk Stemning.«

»Hør nu!« raabte den jydske Filosof. »Vi er moderne Mennesker, er vi ikke? — skal vi nu ikke ogsaa prøve paa at komme lidt i pantheistisk Stemning, hvad? mer eller mindre? — Hvormeget skal det være? — og hvem vil betale det?«

»Det vil jeg — som nyankommen!« sagde Karl. »Lad os faa to Flasker Svensk Banko og tre Sifoner Sodavand. Hvor kan vi faa det?«

»Det besørger jeg,« sagde Jakobsen, »her lige ovre paa Hjørnet. — Kom med Esby! jeg kan ikke bære to trepægls Flasker og tre Sifoner paa een Gang. — Men Wintrup: saa maa De forpligte Hellum til at spille og synge og filosofere for os hele Aftenen.«

Esby og Jakobsen forsvandt. — Fru Dalsgaard sagde: »Saa er det vist bedst, jeg henter nogle Smaakager. Og saa, kjære Hr. Hellum — eller hvem skal jeg henvende mig til? — Dem allesammen! — Saa vil De jo nok passe paa, at Stemningen ikke bliver mere pantheistisk, end at den dog kan forenes med den kristelige Moral.«

»Bravo! bravo! Frue!« raabtes der.

»Det var dejligt, Fru Dalsgaard fik sagt den Vittighed,« klukkede den overanstrængte Kunstner

til Hr. Aggerholm; »nu vil hun være langt mere velvillig stemt overfor hele Foretagendet.« —

Snart kom Udsendingene tilbage fra Urtekræmmeren, Lampen blev tændt, og Punchen blev skjænket op i nogle dejlige, gamle Glas, ved hvis Fremsættelse Fru Dalsgaard gav sin særlige Tilfredshed tilkjende.

Man havde taget hver sit Glas, stod op og hilste smilende paa hinanden.

»Nu skal vi ha'e: claros soles son!« sagde den jydske Filosof, der havde taget en dybtgaaende Slurk af sit Glas. »Nu troer jeg, vi kan taale den en Gang til.«

Hellum sang, festlig beruset paa Forhaand af det forestaaende Gilde, — — og det var aldeles, som naar man bader i Vesterhavet: da han sang dette Sted mod Slutningen: oro los cabellos — var det, som om Tonebølgen brusende løftede Tilhørerne op fra deres Pladser og kastede dem, overvældede, fortumlede, ned igjen.

»Hellum! Hellum!« — raabte Jakobsen, »hvad er det, man vil foretage sig, naar man har hørt saadant noget? — man trænger jo til at gjøre noget, men hvad er det, hvad er det?« og han hævede de knyttede Hænder i Vejret.

»Ja, vil I ikke høre den igjen?« sagde Hellum sagte og beskedent.

»Jo!« blev der brølt fra alle Sider, saa Fru

Dalsgaard gav et lille Sæt i sin Stol af Forskrækkelse.

Efter Sangen stormede alle hen til Klaveret, raabte Leve! for Hellum og skaalede med ham.

»Aa, Hellum, jeg kunde kysse Dig, saa grim Du er,« sagde Jakobsen.

Hellum traadte, med Glasset i sin Haand, et Par Skridt frem i Stuen. Der var noget baade glad og forlegent over ham, som mindede om et Barn, der holder Fødselsdag. Der var ogsaa noget vist værdigt, som godt kunde stemme med den højtidelige Diplomatfrakke, han havde paa, — og der var noget fattigt, forkomment, som Dragten for Resten hellerikke manglede Udtryk for. Men fremfor alt noget løftet, beaandet, noget, hvori man ligesom fornam hans begejstrede Samliv med Folkeslagenes Aander i Poesi og Musik. Han var for Følelsen, som han dér stod, uden Skygge af Valgbrev eller Mandat, — alligevel repræsentativ, han var mere end sig selv.

Det var formodentlig noget saadant, der laa i Jakobsens ganske vist uklare Udraab: »Nu er han ombølget, kan I see: han er ombølget, hvad?«

»Jo, — og Du er omtaaget, det kan jeg ogsaa see,« sagde Esby.

»Hvor det var dumt bemærket,« snerrede Jakobsen, fuldkommen alvorlig og arrig; »for det første er det Løgn, og for det andet saa lige ud ad Landevejen — som Vittighed betragtet.« —

»En Rus er en Slags menneskelig Mikrokosmus eller Menneskelivet i en Sum — sssj,« sagde Hellum og dukkede gjentagende med Hovedet, — »Menneskeaandens Historie afspejler sig i Rusens Forløb. — Enhver anstændig Rus begynder homerisk, som et episk Digt, hvor der sker saa meget, men man aldrig kommer videre, og hvor dette helleringtet skader, fordi alting er saare godt, som det er, — indtil saa Vemodet kommer, Længslen efter det fjærne, Platonismen med sin Spaltning af Tilværelsen i to: den virkelige Verden, som ligger i Skygge, og den fjærne, ideale Verden, med Solglans over sine Høje. — Og efter denne Spaltning følger den blandede Stemning, som søger at forsone sig med Savnet, pantheistisk-løgnagtig at udfylde Kløften mellem Jord og Himmel. Denne tredelte Overgang har Menneskeheden gjennemlevet i den historiske Periode paa 4000 Aar, og de enkelte Folkeslag i mindre Tidsperioder, det samme kan ethvert Menneske gjennemleve i Rusens korte Spand af Tid. — Mine Herrer: al Poesi er Beruselse og følger Rusens Love. Men hvad Folkepoesien angaar — og det samme gjælder Bellman — da har den altid stillet sig, enfoldigt eller skalkagtigt, smilende overfor de pantheistiske Forsøg paa at forene Jord og Himmel. Folkepoesien kjender kun den naive Glæde over Livets ubrudte Helhed, eller den naive Sorg over Livets uoprettelige Søndring. Skal den ind paa en Samling af det Søndrede, bliver den

altid kristelig, og er da ikke længere egentlig Folkepoesi. — Dog, tilbage til Rusen: Lad os da, mine Herrer, lære af Menneskehedens Lidelser: Lad os holde vor Rus, saa længe som muligt, paa det gammelgræske, homeriske Stade; — men melder Platonismen, endsige Pantheismen sig, da lad os gaa i Seng og sove Rusen ud. Derved gavner vi os selv, og glæder vor højtærede Værtinde. — Maa jeg tillade mig at drikke et privat Glas med nævnte, ærede Dame — sssj — —«

»Jeg troede, at det var Kristendommen, der havde bragt denne Spaltning ind i Tilværelsen, og dermed Længslen efter det Evige, det Fuldkomne som noget Hinsidigt,« sagde Karl.

»Kjære — sssj — næh — hvor kan De mene det: Lykkefølelsens Spaltning eller Søndring er paa det Sjæleliges Omraade ligesaa naturnødvendig, som Cellespaltningen er det paa det fysiske; det er Differentieringens Lov i Sjælens Verden. — Næh — Kristendommen er et Samlingsforsøg, ligesom Pantheismen. Pantheismen er unaturlig, Kristendommen vil være overnaturlig — —«

»Hør — jeg mener: man maa gaa efter Erfaringen i saadant noget,« sagde Karl, — »efter hvad man kan føle lige i Øjeblikket: og jeg synes, vi har det fuldkommen himmelsk nu hér! — ja, synes I andre da ikke det?«

»Jeg synes det!« sagde den jydske Filosof, og

skjænkede mere Punch i sit Glas, som han nylig havde spædet for meget med Vand.

»Aa, langtifra!« sagde Nordmanden.

»Det er jo en Følelsessag — sssj — men ogsaa i Følelsens Verden er Sandheden kun een.«

»Jeg er sletikke fuld,« sagde Karl. »Det troer De maaske, Hellum?

»Nej, nej — sssj —«

»Ja, for jeg kan ikke lide, at det skal blandes sammen med, at vi her tilfældigvis sidder og drikker —«

»Det kan dog vist vanskelig skilles ad,« sagde Hellum.

»Jo, lad os tænke os noget andet: lad os tænke os en ung Mand, der er forelsket — —«

»Ja, det er han saamænd nok, Wintrup, — skal jeg blande noget sammen til ham i Deres Glas —« sagde Jakobsen.

»Han veed, hun er i Nærheden — men han seer ikke hende. Han staar og betragter en Have med halvafbladede Træer i Solskin og Blæst, — seer Raagerne drive for Vinden i Luften derover, — og han føler, at saadan er hendes Natur, det hele er hende — naar hun taler til ham, saa er det blot denne Solblæst igjennem Trætoppene, der har faaet menneskeligt Mæle — — — Jamen kan I da ikke see, at hun er guddommelig — — hun er jo ogsaa allestedsnærværende, — hun er i det altsammen, og derfor er ogsaa Verden guddommelig! — —«

»Sssj — det er forunderligt, at De ikke selv kan see, hvor blandet, vemodsblandet, efteraarsfriskt men ogsaa høstbroget, det hele Billede — hele denne Følelse er —«

»Den er ikke blandet!«

»Aa jo, — undergangsmærket — svindende — flygtig« —

»Den er ikke stabil,« lød det henne fra Knausestads Vindu.

»Det bliver aldrig anderledes!« raabte Karl. »Jeg siger: det bliver aldrig anderledes!«

Der var et Øjebliks usikker Pavse — — Da ringede det paa Entreedøren, og straks efter kom Pigen ind i Stuen: »Det er Student Larsen og Student Madsen.«

»Aa, mine unge Herrers Cricketkammerater,« sagde Fru Dalsgaard.

»Larsen og Madsen! — er der større Æsler til!« raabte den jydske Filosof. »Ja, nu er det forbi med hele Guddommeligheden, for vi er nødt til at underholde dem, de Hunde!«

Han aabnede Gangdøren, men lukkede den straks igjen: »Aa — sæt de Drikkevarer væk, Line, — vi kan ha'e dem til en anden Gang. Sæt det ind til Hellum, han drikker det ikke.« — Saa gik han ud i Gangen.

»Seer De, Hr. Wintrup, hvad sa'e jeg: det er ikke stabilt, det sa'e jeg.« — Hr. Knausestad gik,

uden at hilse, ud af Døren, forbi de to indtrædende unge Herrer.

Efterhaanden forsvandt alle Ikke-Cricketspillere. Kun Hr. Esby og Hr. Jakobsen maatte holde ud med deres Gjæster til langt hen paa Aftenen.

Karl havde meget at bestille i disse Novemberdage. For det første passede han sin Læsning punktlig, men dernæst: saa snart han om Dagen havde det ordinære Arbejde besørget, — vrimlede det ind paa ham med Tanker om Verden og Livet og hans Stilling dertil — — — Det var dog ogsaa mærkeligt, syntes han, at netop som han var naaet til igjen at tro og haabe og elske, nu da han saadan ligefrem var kommen til at tro paa Livet selv, det guddommelige Liv, — at saa just i de samme Dage skulde han dér støde sammen med denne Hellum, som han syntes saa voldsom godt om, og som var saa begavet og saa nem for ham at tale med, — men som ligefrem vilde gjøre denne Karls nye Tro til Løgn, — kaldte den for Nutidens fantastiske Pantheisme, ikke at tale om: forlorne Optimisme — og meget andet godt.

Han gik en Søndag Formiddag i Slutningen af Maaneden ude i Frederiksberg Have og spekulerede over alle disse Ting, — efter en lang Samtale med sin Kammerat: Han var nu vist selv en fortvivlet Pessimist, den gode Hellum, naar man

skulde rigtig see til, det var vist ikke videre ønskværdigt at befinde sig paa hans Stade, — »det bedrøveligt-sande Fritænker-Standpunkt,« som han selv kaldte det. Men han var dog mageløs hyggelig at snakke med, — — og saa var det saa herligt, dette, hos ham helt at være fri for Autoritet: Selv at skulle afgjøre, leve sig til det hele — — ja, han skulde nok leve sig til at tro paa Livet, ihvad saa Hellum sagde, — han skulde blot mødes med Rebekka igjen, tale med hende — — — og i det samme manede Længslen Erindringsbilledet frem, men det var, til hans egen Forundring, ikke Rebekka selv, han saae, — det var Rosenborg Have, seet fra Dronningens Tværgade, med de sorte Raager, som drev for Blæsten. — Han prøvede med Vilje ret at tænke sig Mødet med Rebekka oppe i Nr. 37 — men det blev kun et rent udvortes, stemningsløst Billede, han fik frem.

Det trængte til at fornyes, kunde han forstaa, — og han begav sig samme Dags Eftermiddag op til Geheimeraadens. — —

Hun var hjemme, men hun havde Fremmede. Hendes Fætter, cand. jur. Woltersien, og to unge Frøkner Abrahamson. De var alle fire nylig komne fra Tennisbanen, og bar tildels endnu Sportsdragt. — Rebekka blev overordenlig henrykt ved at see Karl, og forestillede ham paa den hjerteligste og fornøjeligste Maade som sin Ridder og bedste Ven i Jylland. — Der blev drukket Kaffe, hvor alle var

saa utrolig morsomme, og der blev under ligefrem overgiven Lystighed fanget en forgjæmt Sommerfugl, som havde faaet den vanvittige Idee at vaagne op af sin Dvale netop paa dette Tidspunkt. — Karl sad og var halvvejs flov baade over sig selv og de andre. Han syntes, de maatte kunne høre det selv, hvad det var for noget forbandet Vaas, de sagde, — han maatte tænke paa gamle Pastor Grabow, naar han konverserede sin tykke Frue. Og ikke blot pjattet var det — men Ordene var saa visne, saa svange og fattige, som om de kunde være groet op af Brostenene, — der var hundrede Gange mere sproglig Frodighed i en eneste Replik af en jydsk Bonde, — foruden at der var Fornuft i den.

»Har De Sommerfuglen, Hr. Woltersien?«

»Ja, Frøken, — her imellem mine Hænder.«

»Aa — men Støvet paa dens Vinger — pas endelig paa!«

»Kjære Kusine! har De ikke en fin lille Støvekost. Frøken Abrahamson gjør mig opmærksom paa, at den rimeligvis er støvet paa Vingerne.«

»Næh — Hr. Kandidat! — nu maa De ikke gjøre Dem saa dum.«

»Maa jeg ikke børste Dyret, Frøken Abrahamson! — Jamen De vil dog have, jeg skal slippe det ud af Vinduet, — saa mister det sandelig meget mere end Støvet paa denne Aarstid.«

Rebekka kom virkelig med en lille Fjer-Kost.

Karl fik efterhaanden ondt i Kinderne af i saa lang Tid at skulle le ad ingen Ting.

Under stormende Munterhed foretog Kandidat Woltersien nogle quasi-børstende Bevægelser med Kosten.

Men Karl maatte i sit stille Sind indrømme, at de havde en mageløs Færdighed i at holde Spillet gaaende uden trykkende Pavser, — og at det var ham selv ganske umuligt at opfinde den Slags Vaas, om han aldrig saa gjerne vilde. Det morsomme var vel saa selve denne Spillen Fjerbold med Ord, for ofte syntes han virkelig, at ogsaa Rebekka morede sig. Han selv blev tilsidst ganske tavs, og under Tavsheden kom billigvis Jalousien listende ind paa ham. Hun vilde ikke være offentlig forlovet med ham, fordi hun til syvende og sidst generede sig ved ham. Hendes Fætter dér var jo ogsaa en ganske anderledes Snakke-Kavaleer.

»Nej, der kommer virkelig den kjære Onkel!« sagde Rebekka pludselig, rejste sig og gik ham i Møde.

Geheimeraaden kom ind over Dørtærskelen med korte, kantede Bevægelser — smaa Standsninger for hver Bevægelse — støttende sig til en Stok.

»Ja, — jeg skulde ind at nyde lidt Ungdom og Galskab,« — han rokkede frem over Gulvet.

De to unge Damer løb hen til ham: »Næh — hvor det er dejligt at faa et lille Glimt af Dem, Hr. Geheimeraad! Hvorledes gaar det?»

»Ned ad Bakke, troer jeg nærmest. Men meget langsomt. Jeg forhaster mig ikke, kan De nok see.« — Han var naaet hen til Lænestolen ved Bordet, her drejede han sig langsomt rundt med stødvise Sidebevægelser og satte sig saa med en uvilkaarlig, smertelig Stønnen, som han dog endte i et interesseret: »Aah! — — dér har vi jo virkelig — min allerbedste Ven, Hr. Student — nej, Kandidat Wintrup. — Ja, De har jo vundet en stor filosofisk Sejr paa Universitetet, siden jeg havde den Fornøjelse at see Dem. — Sidst De var heroppe i Lejligheden, — da havde jeg netop een af mine værste Dage.«

»Frøken Rebekka fortalte mig derom,« sagde Karl.

»Aa ja — det er vist rædsomt smerteligt, Hr. Geheimeraad,« sagde den yngste Frøken Abrahamson.

»Det pinligste derved er dets Meningsløshed — man kan ikke — —«

»Næh — man kan jo sletikke forstaa, hvorfor saadan noget skal være til.«

»De tænker paa Forsynet, lille Frøken Christence!«

»Aa!« raabte denne forfærdet, idet hun bøjede sig over mod Frøken Rebekka, »nu sætter Deres Onkel sine Lorgnetter paa Næsen!«

»Nej, bedste Frøken, — Forsynets Mening har jeg forlængst opgivet at udgrunde. Det er snarere

den saakaldte Tingenes Logik, som jeg savner i en saadan Lidelse. Men det forstaar min filosofiske Ven, Hr. Wintrup, bedre« — —

»Jeg mangler maaske ogsaa Forudsætninger, kjære Onkel?« sagde Kandidat Woltersien.

»Maaske. Men prøv at følge med! Selv den svageste Begavelse bør ikke ophøre at stræbe mod Lyset. — Det er denne endeløse Pine, rhytmiseret af Blodets Pulsslag, der virker saa dræbende paa Fornuften. Fornuften søger uafladelig at bringe Orden, Form, Begrænsning deri: den tænker sig f. Eks. en Stigen af Smerten med tilsvarende Dalen og saa Afslutning, — eller en enkelt Stigning mod Katastrofe og saa brat Afslutning, — eller mere kombinerede Helheder, som fuldføres af deres respektive Enheder og saa er til Ende. Men Pinen bliver ganske frækt og ugenert ved med sit, uden i mindste Maade at ænse Fornuftens Korthuse af Systemer og Begrænsninger, — — — og naar der saa er gaaet en lille Tid, saa maa Fornuften, paa Trods af sig selv, fordi det er dens forbandede Natur, — til atter at anbringe sine Opstillinger længere henne paa Smertens Vej, skjønt den veed, at Pinen ikke regner dem det allermindste.«

»Gud — ja, det maa være rædsomt!«

»Jeg forsikrer Dem, kjære Frøken Christence,« sagde Geheimeraaden smilende og satte atter sine Lorgnetter for Øjnene, »det er saadan, at De hverken fatter eller forstaar det.«

»Jeg beundrer Geheimeraaden,« sagde Karl med oprigtig Forbavselse, »at de under Lidelsen formaar at anstille saa fine og korrekte Iagttagelser.«

»Og det glæder mig ganske overordenlig, min kjære Hr. Kandidat, at høre disse mine Iagttagelser bekræftede af en Repræsentant for den allernyeste Videnskab —«

»Ja, undskyld, hvis jeg —«

»Nej, men det er jo Faktum, — thi ligesom alting gaar frem Dag for Dag, saa gaar Videnskaben ogsaa, som vor militære Medarbejder Hr. v. Buddinge siger. De hører jo dog virkelig til Videnskabens friskeste, grønneste Skud — — — Men siig mig engang, min kjære Hr. Wintrup,« fortsatte Geheimeraaden i en ganske forandret og meget fortrolig Tone, idet han bøjede sig over mod Karl, »hvorledes gaar det til, at min kjære Niece altid berømmer Dem for Deres friske Umiddelbarhed og andre landlige Dyder, — og naar jeg har den Ære at see Dem herovre, da fornemmer jeg kun den fuldendte, men tilknappede og tavse Verdensmand — —«

»Det kommer af,« sagde pludselig Frøken Rebekka, »at Hr. Wintrup kun viser sig indladende overfor dem, som gjør sig værdige dertil, og ikke overfor saadan en gammel stikken og prikken Vissenpind som Dig, Onkel —«

»Ah!« — sagde Geheimeraaden med Skuldertræk og megen Spydighed i Tonen, — — men

fortsatte ikke. Hans Nieces Replik havde haft noget vist extraordinært i sin Klang. — —

Ikke ret længe efter gik Geheimeraaden atter ind i sine Værelser — foregivende Smerter i Siden. — — Og Karl fortrød, at han ikke samtidig var gaaet, thi han holdt dog ikke ud, til de andre var borte. —

Mange triste Tanker og en Følelse af sjælelig Sult pinte ham, da han gik hjem. Hvilken Konversation! — tom, tør, afsveden, — ikke Tusindedelen af det Liv, der var i den mindste af Hellums Folkeviser. — — Og hvorfor blev han saa dog ikke, til de andre Fremmede var gaaet. — Men nu var det for sent for denne Gang. — —

Karl og Hellum var bleven saa gode Venner, at Karl bød ham med sig hjem i Julen. Nogle Dage før Hjemrejsen gik han ind til Kronprinsessegade for at sige Farvel. Men dette Besøg var paa en Maade endnu uheldigere end det forrige. — Geheimeraaden var inde i Dagligstuen, da han kom, og blev der det første Kvarter. Saa gjorde han ganske vist Tegn til at ville fjærne sig, men i det samme forlod Rebekka Stuen. Og saa blev Geheimeraaden. Og Karl maatte tale ene med ham i tyve Minuter og havde en Følelse af, at Geheimeraaden ikke blot gjorde Løjer med ham som sædvanlig, men tillige var lidt uvenlig mod ham. Saa kom Rebekka ind igjen; men da de havde siddet og passiaret en lille Tid, gjentog det samme sig fra før:

Geheimeraaden sagde noget om, at han skulde ind og arbejde i sin Stue, og saa rejste Rebekka sig og smuttede ud. Karl kunde næsten ikke faa et Ord frem mere; — et Par Minuter efter sagde han Farvel til Geheimeraaden og bad ham hilse Frøken Rebekka.

»Nej, men bedste Hr. Wintrup,« sagde denne, »hvad gaar der dog ad Dem. Nu skal jeg sende Bud — —«

Han ringede, Pigen kom ind, og han bad hende sige til Frøkenen, at Hr. Wintrup vilde sige Farvel.

»Ja, jeg tør alligevel ikke følge Dem ud i Entreen for Kuldens Skyld. Jeg vil tillade mig at tage Afsked med det samme,« sagde han og gik ind i sin Stue.

Men saa var det jo ikke Geheimeraaden, der havde imod, at hun blev ene med ham, tænkte Karl. Han havde nok tænkt det sidst, da hun gik ud; men nu var det jo tydeligt.

Lidt efter kom hun ind.

»Rebekka! Du maa i hvert Fald sige mig — Du maa forklare mig, hvorfor —«

»Kjære Karl, — noget af det modbydeligste, jeg veed, er Forklaring og Opredning og Fordybning og Hjerteransagelser — det faar Du ikke det mindste af.« — Hun saae paa ham med saadant et varmt, men saa underlig roligt og aabenlyst beskuende Blik. — Han maatte tage sine Øjne bort fra hendes

Ansigt. — Hvor den Stilling, hun stod i, var henrivende, men saa morsomt ret op og ned.

»Det maatte være forfærdeligt at være bunden til saadan Een som Dig!« sagde hun med Udbrud. — »Det er slemt nok at elske Dig saadan!« — I det samme slog hun sine Arme om ham og knugede sin Kind ind imod hans. — »Du kan nok selv finde ud,« sagde hun i næste Øjeblik. »Farvel!«

Saa forlod hun Stuen. — —

Karl var saa sikker paa, da han gik ned ad Trappen, at hans Tanker vilde plage og pine ham med stor Fest og Spektakel og endeløse Overvejelser i Anledning af det Forefaldne; men det viste sig, paa Hjemturen til Vesterbro, at hans Tanker sagde Pas til det hele, som til noget altfor gaadefuldt. Og hans Hjerte havde nok i hendes Ord: at hun elskede ham — — og han følte jo hendes Favntag — hendes Favntag! — og han fornam hendes Aande — og hendes Ansigt mod sit.

IV

KARL var glad ved det Venskab med Peter Hellum, — ogsaa fordi der jo var adskilligt i hans Hidtidige, der var bleven ham temmelig vanskeligt; det var rart at kunne leve i noget Nyt. — Han vidste, at hans Søster Anna var i Vendsyssel i Julen, og han var saa sikker paa sin Fader, saa han selv maatte undres derover, — sikker paa, at denne ikke vilde spørge ham om nogetsomhelst af det, — som det vilde være ham saa vanskeligt at svare paa, og det uagtet hans Fader dog ganske sikkert gik og tænkte grumme meget netop paa de Ting og gjerne vilde vide nogen Besked derom. — —

Karl og Hellum kom til Holtinggaard Kl. 3 om Eftermiddagen den 23. December. Proprietæren gik inde hos dem i Spisestuen, mens de fik Mad.

»Ja, nu er 'et æt værdt, I tager jer noget for, and't end gaar i Seng, saasnart I har spist,« sagde han. »Saa efter The i Aften kund' der jo bli' sat noget varm Vand og Sager ind i mit Kontor, saa kan vi sidd' der og passiar' lidt, imens vi har Lyst.«

Da de var færdige med Maden, begyndte Karl alligevel at fortælle noget fra Kjøbenhavn og fra Rejsen.

»Saa, saa, saa,« sagde hans Fader. »Sid nu 'æt dér og snak i Utide. Lad os nu faa'et altsammen paa en ordenlig Maad' i Aften, det har vi mer' Fornøjels' af.«

Proprietæren fulgte dem selv op i Gjæstekamret. Da han var gaaet, sagde Karl: »Hvor man kan mærke, at Fa'er er forhungret af Ensomhed og Tavshed. Jeg troer, han er rigtig fornøjet over, at jeg har en Kammerat med hjem.« —

»Ja, jeg veed æt, om man synes, vi skuld' hellere vær' i Dagligstuen,« sagde Proprietæren, da han og hans to Gjæster havde siddet og snakket en lille Stund i hans Kontor; »der er Varm' derned', for Jomfru Hyphoff skal jo ogsaa have en Sted at vær'.«

»Nej, men Fa'er, her er da meget hyggeligere!«

»Naa, ja, ja. Jeg synes saamænd ogsaa, her er hel rar. — — Nej, Din Morbro'er Jørgen hører jeg æt møj til, uden i Kirken, — »Vennerlille-Kirken», som de kalder 'en —«

»Hvad siger Du? — Er det Menigheden selv, der kalder den — —«

»Ja, det er ingen rar Navn, synes jeg æt. — — Dér er han da saa nogenledes den samme, som han altid har været. Ellers har han nok forandret sig en Del.«

»Saa.«

»Ja, — det kan saamænd godt vær', han vil sige, at han netop altid har været saaen i Grunden. Men det er da saa kommen mer' frem nu.«

»Det er saadan i Retning af — —«

»Aa ja — Storstilethed, eller hvad man skal kald' et. — Nu er 'et jo ogsaa bleven saa galt med det Politik paa det sidst' — siden vi fik det Provisorium —«

»Jamen det er jo over halvandet Aar siden.«

»Vist er 'et saa. Men Folk her i Sognene de har jo hidtil holdt sig i Skindet for denher Jernban' sin Skyld.«

»Naa — Lundborg-Hylkjær Banen?«

»Ja, — den har jo Venstre i Rigsdagen aldrig haft noget videre godt Øje til, saa den kund' Folk jo kun vent' at faa i Stand, naar de holdt det nogenlunde gaaende med Højre i Kjøbstaden og dens Landkreds. Men nu for kort siden havde de en Deputation i Kjøbenhavn, og fik da rent ud Nej til Banen, saa nu kan de forstaa, at de ligesaa godt kan skyd' en hvid Pind efter den foreløbig. Saa nu tænker de æt paa and't end Storpolitiken.«

»Jamen det er da ogsaa rimeligt, Fa'er.«

»Nej, — det tykkes jeg æt.«

»Men mener De dog ikke, Hr. Proprietær, at Udstedelsen af den provisoriske Finanslov var et aabenlyst Grundlovsbrud.«

»Aa, saagu var 'et vel ogsaa det. Det vil Højre

jo ogsaa godt vær' ved, at de har faaet givet Grundloven en Revne. — Men det er jo det kjedelig' til begge Si'er, at de gaar haardere paa, end de vild' gjør', hvis det var deres egne Sager, de handled' med. Det kan vi jo se med Jernbanen — — — Naa, der har vi nok Vandet!«

Jomfru Hyphoff kom ind med varmt Vand, Rom, Kognak og Whisky paa en Bakke.

»Ja, nu kan De selv forsyn' Dem, som De har Lyst. Jeg skal nu ha'e mig lidt af dether Byg-Brændvin. Det er jeg kommen i med, siden jeg var i Skotland.«

»Saa, har Proprietæren været — —?«

»Ja, det var som en ung Fyr — paa Landvæsnets Vegne, skuld' et da hedd' sig. — — Nu skal De ha'e Tak, Jomfru Hyphoff! Saa kan De godt lad' os skjøtt' os selv, og gaa i Seng, om De vil.« —

»Nej, men det er nu ogsaa det kjedelig af 'et,« fortsatte Proprietæren, da hun var gaaet, »te det er tit saaen nogen slemme Klumper, der kommer op og flyder ovenpaa Vællingen, naar 'et koger over paa den Maade i Politiken. Her er nu een, de kalder Lundborg-Petersen — ja, Du kjender ham nok, Karl — han var jo egentlig Snedker, men har ogsaa tegnet efter Fotografier for Folk; nu er han saa senere bleven Friskolelærer. Aak ja, det er nogen svær' Knuder, han gjør. Det er da, synes jeg, mellem os sagt, ligefrem Oprør, han laver til med. Det er noget, han kalder Riffelbevægels'

eller Riffelforening. Jeg synes æt, Din Morbro'er Jørgen skuld' ha'e saa møj med ham at gjør' — — — Hør nu, — nu skal I æt skaan' de Flasker saa meget, det er noget, der ingen Skad' gjør, og vi sover bedre efter 'et, naar vi engang kan bliv' færdig til 'et.«

»Aa, Fa'er! — jeg har vist aldrig bedt Dig om det før, men jeg vilde saa gjerne høre det, — vilde Du ikke spille Prume's Melancolie for os?«

»Aa saagu — men det kan være, den fremmed' Student bryder sig æt om Musik?«

»Jo, jeg vil meget gjerne høre.«

Karl smilede umærkeligt. —

Han fik Taarer i Øjnene ved at høre og see sin Fader spille. Det var saa fuldt af Minder og saa rørende ærligt, klingende ud fra mange Maaneders Ensomhed — og stod saa langt under det, Karl havde hørt den Aften paa Gasværksvejen.

»Er det ikke længere?« spurgte Hellum, da Proprietæren endte med 3die Variation.

»Jo, det bedst' er saamænd tilbage. Men det kan jeg æt klar' mig med. — Ja, det er underligt at tænke paa med saaen En som Prume. For han kund' jo aabenbart ha'e naaet vidt. Han maa jo ha'e haft en sær Begavels'. Men han død' nok helt ung. Jeg har ladt mig fortæll', te han fik æt lavet mer' end den samm' Musikstykk'.«

»Saa — sssj — jeg synes dog, jeg har set en Air militaire og nogle Concert-Etuder af ham.«

»Maaske De spiller selv, Hr. Hellum?« sagde Proprietæren næsten lidt forskrækket.

»Det er kun lidt paa Klaver. Jeg synger nogle Smaasange.«

»Naa, ja, hvad jeg sagde om Prume, det skal De æt regn', for det kan jo vær' fejl. Men saa kommer De til at syng' en Sang for mig. Vi har Klaver herned' i Dagligstuen.«

De tog hver sit Glas og gik over Entreen derned.

Paa en Stol derinde ved Bordet sad Jomfru Hyphoff, med et meget alvorligt, ligesom formanende Ansigt, og sov.

Hellum og Karl lo dæmpet; den sidste gjorde Mine til at ville vække hende.

»Aa, lad mig hellere,« sagde hans Fader, »det er hændt et Par Gange, at hun er falden af Stolen, naar hun saa'en pludselig er vaagnet, det gammel Mennesk'!«

Han gik hen og lagde roligt en Haand paa hendes Skulder: »Jomfru Hyphoff! De sover! De skuld' hellere gaa i Djer Seng.«

Det gav et stort Skudder i hende: »Aa, Gud, Hr. Proprietær — man sidder og falder i Tanker.«

»Ja. — Nu kund' De ligesaa nær ha'e gaaet paa Gulvet igjen.«

»Nej, jeg sov saamænd ikke.« Hun tog meget ivrig fat paa sit Hækletøj.

Proprietæren saae ærgerlig til hende. »Vil De

blive oppe, saa forlanger jeg bestemt, De skal sætt' Dem i Sofaen.«

»Men hvorfor dog, Hr. Proprietær?«

»For nu vil jeg æt forstyrres.«

»Haa! — det er ogsaa de underligste Ting, han kan forlange!« mumlede hun, idet hun gik derhen.

»Naa, vil De saa gi'e vos lidt,« sagde Proprietæren til Hellum.

»Lad os faa »Claros soles«,» sagde Karl.

Hans Opmærksomhed var noget delt under Sangen. Han var saa nysgjerrig efter at see, hvad Virkning den vilde gjøre paa hans Fader. —

»En Gang til, lille De,« sagde Wintrup ganske sagte, da det første Vers var til Ende. Karl kunde ikke rigtig tyde Stemmeklangen, hvormed de Ord blev sagt.

Hellum sang det samme Vers. Da han standsede, bøjede Proprietæren sig forover og lo med en ligesom hviskende, ganske tonløs Latter. Karl opfattede straks, at det var Hulken.

Wintrup holdt Haanden for Øjnene og sagde: »Skal En da æt ha'e Lov til at vær' gammel endnu!« — Han lo ligesom før. — »Aa ja, det var en stor Synd at kald' et ubehagelig. Men det er da saa møj mer' end behagelig.« — Han aandede dybt ud. — »Det løser saa møj i En, som har ligget fast saa mange, mange Aar. — — De kommer til at syng' den igjen,« føjede han til i en næsten barsk Tone.

Karl kunde tydeligt høre, at hans Faders Bevægelse nu drev Hellum ud i det rent usædvanlige af musikalsk Ydelse.

»Aa ja,« sukkede Wintrup, »det er især een Ton' tilsidst, som er saa forfærdelig. Jeg troer, jeg maatte græd' over'en, om jeg saa hørt' en aldrig saa tit. — Tjen mig engang i at oversætt' de Ord, hvis De kan.«

»Ja — sssj — det er jo altsaa en Kjærlighedssang —«

»Aa ja —«

»Ja, jeg kan give Dem den danske Oversættelse hos Berggreen —«

»Er Sangen af Andreas Peter Berggreen?«

»Nej — sssj — det er jo en spansk Folkevise. Men han har altsaa samlet dem:

Som et Stjernepar Dine Øjne lue,
Lokkerne at skue, som af Guld de var.
Morgnens Straaler synes farve Dine Kinder,
Og som Østens Perler Dine Taarer skinner,
Læben la'er fornemme Melodiens Magt,
Lokken la'er forglemme selve Guldets Pragt.«

»Ja, det er sandt,« sagde Wintrup, »Melodiens Magt, — den er stor, den er stor.«

»Det er jo disse Folkeviser — he, he, sssj — saadan ligesom et helt Folks Stemning — den er saa mægtig.«

»Aaja, aaja — det er lig' dét. De er for mange om en Enkelt. Den kan jo sletæt staa sig. — —

Aa, lille Karl,« sagde Proprietæren, idet han tømte sit Glas, »spring lig' op i Kontoret og hent vos den Anretning herned i Vinterstuen.«

»Nu skal jeg gaa,« sagde Jomfru Hyphoff med en helt fordrejet og ukjendelig Opvaagnelses-Stemme.

»Nu skal De blive siddend', eller ogsaa skal De gaa i Seng!« sagde Proprietæren.

Karl gik ud ad Døren til Entreen. Jomfru Hyphoff rejste sig med en meget fornærmet Mine, og gik ud ad den modsatte Dør uden at sige Godnat. — Proprietæren sad en Stund tavs og saae fortrædelig efter hende. — »Er 'et æt sær med saa'en en gammel Een,« sagde han saa, »hun vil mig saamænd ingen ondt, men hun kan æt la'e være at drill'. Hun har vidst 'et hele Tiden, at jeg ønsked', hun skuld gaa i Seng, — og saa sidder hun her og falder af Stolene af bar' Søvnighed.«

Karl kom ind med Anretningen.

»Nej, men hun veed, jeg kan æt nænn' til at skill' mig af med hende. Hun var god Ven med den bedst' Ven, jeg har haft —«

»Men hvem var da det, Fa'er?«

»Det var Din Mo'er, lille Karl. — — Ja Andreas Peter Berggreen, ham har jeg kjendt helt godt,« sagde han til Hellum. »Jeg har endda sunget adskillige dansk' Viser for ham, som han vistnok vild' udgi'e. Han var en rigtig Musikmand.«

»Ja, han har jo samlet Folkemelodier fra de fleste evropæiske Lande.«

»Jeg troer 'et nok. Jeg kunde ogsaa nogen, jeg havde lært i Skotland, men han kjendt' dem alle i Forvejen. Han skrev nogen af dem op til min Kone og min Søster Marie — — ja, det er læng' siden.«

Der blev en betydelig Pavse.

»Aa, bland jer nu noget i jere Glas,« sagde Proprietæren og tog sig sammen.

»Kjender De denne?« spurgte Hellum. Han sang og spillede:

Maxwelton braes are bonnie,
Where early fa's the dew —

Proprietæren stirrede lyttende paa ham med et overvældet, næsten smerteligt Udtryk i sit Ansigt. »Aa nej, jeg kan æt godt taal' dét,« sagde han.

Hellum standsede og saae sig forskrækket om.

»Aa ja, lille De, — det er jo æt saaen, at det — gjør ondt, men det er — for sød, det er for stærk. Det var den, min Kone sang allermest. Ja, det var den. — Se, se. — Kan De ogsaa den om Molly Charrane?«

»Ja.«

»Nej, vi vil æt hør' mer i Aften. — — Aa, Hellum, maa jeg sig' Du til Dem, for De veed æt, hvor nær De er gaaen mig, det kan De æt forstaa.«

»Tak, tak!» mumlede Hellum ned mod Tangenterne.

»Ja, det er jo æt at sige Tak for.«

»Jo,« sagde Hellum uden at vende sig. Karl

syntes, han bevægede Ryg og Skuldre lidt mistænkeligt. — »Men jeg maa nok blive ved at sige De til Dem, Hr. Proprietær,« sagde han saa med en Stemme, som ingen kunde tage fejl ad.

Atter lang Tavshed.

»Aa ja, det er s'gu ligegodt saaen noget, man trænger til,« sagde Winstrup for sig. — »Nu bliver I her jo hele Julen, lille Venner, saa faar jeg mig jo nok mandet saa møj op, saa vi kan ta'e vos en Skotsk tilsidst. — Kom nu herhen, lille Hellum, og lad os drikke Halv-Dus, — og drikk' helt ud.«

Man klinkede og drak. Derpaa gav Hellum sig til at spadsere op og ned ad Gulvet henne ved Vinduerne, hvor Lampelyset kun sparsomt naaede hen.

Efter en lille Tid sagde han: »Det maa jo være noget af det herligste ved Højskolerne, at de vækker saadant noget til Live igjen hos Bønderne.«

»Hvad for noget?« sagde Wintrup.

»Ja, — Folkesang og Folkedigtning, hele det folkelige Tankesæt og Følelsesliv, som saa let ellers tager Skade i vore Dage, ved Avislæsning og — alle de andre moderne Paavirkninger.«

»Naah! — ja, gid det var saa vel,« sagde Wintrup. »Men det mangler der s'gu møj i.«

«Ja — sssj — enhver Stræben er jo ufuldkommen, men det var dog sikkert Hensigten og Maalet for Grundtvig — efter hvad jeg har — nærmest hørt derom, dette, at gjøre den sjælelige Naturgrund i

Folket levende og frodig, saa den atter kunde komme til at bære sin oprindelige og ejendommelige danske Afgrøde —«

»Naturgrund! — nej, det troer jeg æt, der gjøres møj ved paa Højskolen. Jeg synes, det er all'tider Folkeaanden, de taler om. Og er der noget, de æt bliver af at vær' paa Højskole, saa er 'et da naturlig'.«

»Jeg har af en grundtvigsk Præst hørt netop denne Beskyldning for Unaturlighed rettet mod Indre Mission.«

»Det er s'gu Hip som Hap. De faar det ene Sted ligesaagodt som det andet en hel Del Talemaader og Sentenser, som de lærer udenad og snakker og sludrer efter, — og naar de gjør det, saa er de fuldkommen, og saa gi'er de Fanden i baade Naturlighed og hele Resten.«

»Ja — men, kjære Hr. Proprietær — hm — sssj — det er jo den næsten uundgaaelige Fare, som truer en hvilkensomhelst Retning, at Flertallet af dens Tilhængere tidlig og silde gaar og udraaber dens Program i Stedet for at udføre det, leve derefter. Men det er jo dog en Omstændighed, som ikke gjør Programmet mindre sandt og værdifuldt.«

»Hvorfor skal vi ha'e de Programmer og de Retninger? jeg synes ingen Ting der er mig saa hæslig!«

Hellum dukkede, lo og hvislede: »Retninger — de er jo dog nødvendige, Hr. Proprietær. Og særlig i vor

Tid er de fuldkommen uundgaaelige; — fremmer man ikke den bedste Retning, ja, saa faar blot en anden men ringere Retning Magten.«

»Det kan s'gu godt vær'? Men Du kommer nu til at sig' mig, hvorfor det er nødvendig med de Retninger alligevel.«

»Fordi — at — æh — saasnart man overhovedet gaar, saa maa man nødvendig gaa i en Retning, ellers staar man stille, det vil, uden Billede, sige: man døer.«

»Jeg synes da æt, jeg gaar i nogen Retning.«

»Proprietæren er jo ogsaa en meget stille Mand. Men selvfølgelig gaar De i en Retning. Alt det, Proprietæren lever i, har jo engang været en meget udpræget og omstridt Retning.«

»Hvad mener De? — hvad er det, jeg lever i?«

»Hellum lo: »Ja — sssj — Proprietæren er jo vist f. Eks. baade en kristelig og en dansk Mand.«

»Jeg vild' da godt vær' et. — Kristelig — naa ja — — Men dansk — det er sgu da ingen Retning.« —

»Jo, undskyld — Dansk har i sin Tid, maaske under megen Kamp, skilt sig ud som en særlig national og sproglig Retning fra den store gothiske Stamme — og endnu saa sent som i 1848 og 1864 er Striden bleven meget bitter mellem den danske og den tydske Retning af denne Stamme.«

»Nej, nej! — Nej, det er s'gu noget and't. Nej,

det er æt Retninger. For det er jo Naturen selv. Det er æt —«

»Jamen en Retning kan jo saa udmærket godt være naturlig. Og en gammel Retning synes ofte helt Natur.«

Karl sad og skammede sig over sig selv. Thi skjønt han sletingen Ting havde sagt, følte han det dog, som om han totalt havde tabt i en Disput. Han havde for et Par Minuter siden helt givet sin Fader Ret, og nu syntes han ligesaa afgjort, den var paa Hellums Side.

»Ja', Du er nu Optimist, Hellum, det kan jeg nok mærk'«, sagde Wintrup.

»Saa troer jeg ikke, Proprietæren rigtig har forstaaet mig. Er det just saa optimistisk, at mene, at det store Flertal af en hvilkensomhelst Retning bliver til Programslugere, der først af alt mister deres Naturlighed, fordi de stirrer sig blinde paa Programmet og sletikke kan see Livet.«

»Naa, nej, det forstaar jeg vistnok æt. — Men nu drikker vi ud. Og saa tager vi den spansk' lige een Gang endnu, inden vi gaar til Ro.«

Da Hellum havde sunget, sagde Proprietæren, der sad med Haanden for Øjnene: »Det er en Skam, det er en Skam! — men det er ligesaa umulig at staa imod, som om En blev pidsket. Aa ja — Godnat! I to Svend'! Nu skal vi sov'!«

Hellum var meget ivrig efter at lære en Folkehøjskole at kjende ved Selvsyn. Den nedsættende Dom om Højskolen, han havde hørt af Proprietær Wintrup — hvem han var kommen til at sætte mere og mere Pris paa i de forløbne Dage — havde ikke gjort ham mindre nysgjerrig.

Tredje Juledag maatte Karl saa kjøre med ham over til Lundborg, skjønt han selv ikke havde videre stærk Lyst til det Besøg.

De kom dumpende midt ind i en stor Venneforhandling paa Meyers Kontor. Karl saae her Morten Hejlgaards med Datter og Svigersøn, Lars Nielsen og hans Kone — dem havde Karl aldrig før truffet paa Højskolen — Lærer Madsen, Friskolelærer Lundborg-Petersen og mange andre, — ogsaa et Par Elever, som ikke var rejst hjem i Juleferien (saakaldte »Smertensbørn«). — En Mængde brændende Spørgsmaal blev behandlede, men ikke just de, Hellum havde tænkt sig. Man kom endogsaa under denne Forhandling til en Slags Ening og Overenskomst mellem de Gamle og de Unge i Kredsen — de sidste med Hr. Lundborg-Petersen til Talsmand. — Pastor Nordbye var ikke til Stede, men omtaltes som den, der stod paa de Unges Side.

De Gamle vilde have Valgmenighed i Stedet for Frimenighed, og de Unge forlangte Støtte af de Gamle til Riffelforeningen, Brugsforeningen og den nye Sparekasse, hvilke to sidste Institutioner skulde

gjøre Folk uafhængige af Højres Kjøbmænd og Diskontobank i Kjøbstaden. Sparekassens Bestyrer var Meyer; han optraadte mæglende ved denne Lejlighed, men var dog tydelig nok de Unges Mand for Øjeblikket. —

»Hør, nu maa jeg ha'e Lov at sørge lidt for min egen Nysgjerrighed,« sagde Meyer, da denne Forhandling syntes foreløbig tilendebragt, »og faa lidt nærmere Besked om min nye Gjæst. — De vil tage Magistergraden i Dansk Sproghistorie og hedder Hellum, — men hvad er De ellers for en Karl?« — Han saae lyst spørgende paa Hellum, omtrent som en af Nordens gamle Konger kunde have seet til en islandsk Farmand, der var trinet ind i Hallen.

»Jeg er en Person — sssj, der f. Eks. har megen Lyst til at lære Højskolerne at kjende. Samtalen her har interesseret mig meget, fordi den sletikke lignede det, jeg havde tænkt mig!«

»Naa, seer man det, seer man det! Og hvad havde De saa tænkt Dem at Samtalen skulde have drejet sig om?«

»Jeg havde tænkt mig, at Talen paa Højskolen, naar den ikke angik det ganske hverdagslige og ligegyldige, altid var som en folkelig Overrisling, hvor Historiens, Sangens, Sagnets, Eventyrets, Ordsprogenes, Folkevittighedens og Folkevemodets Kilder overstrømmede Sjælens Jordbund og gjorde den frugtbar. — Men det kan naturligvis være tilfældigt, at — —«

»Se, se, — det lød jo som et helt Kildevæld. — Faar vi mere af den Tønde?«

»Hvad mener De?«

»Jeg mener, det er ække helt galt, det, De der siger. Hvordan har de faaet de Tanker om Højskolen, for De har ække spundet dem udd af Deres egen indre Bevidsthedd. Er De barnefødt Højskolemanneske?«

»Det kan jeg vist ikke kaldes — sssj! Jeg er Husmandssøn fra Nordsjælland. Men jeg har levet flere Aar i Vorbjerg Præstegaard ved Holstebroe.«

»Naa — har De været der. Og saa har De endda ække Forlovelsesring paa Fingren?«

Hellum dukkede og hvislede.

»De maa jo ha'e været ene Hane i Kurven der imellem — jeg veed ække hvor maange unge Herredsfoged- og Præste- og Proprietær-Døtre. — — Ja, ja — De kunde haft en værre Lærer i Grundtvigianisme end Præsten i Vorbjerg. — Men det, De kalder den folkelige Overrisling, er dog kun den ene Sidde af Sagen, — en aanden Sidde af Sagen er den praktiske, som De sad og forargedes over, at vi havde fremme for lidt siden — —«

»Jeg forargedes ikke, men —«

»Men vil De vidde, hvad der er det centrale, det tilgrundliggende i alt Højskoleliv — ja, da er det den folkelige Tro, Troen paa Folkeaanden, paa Holger Daanske, som ham, der ledder og fører det daanske Folk mod det af Gud satte Maal. Den Tro,

kan De nok forstaa, den kan vi føre med os overalt, hvor vi færdes, i Skolen, i det praktiske Liv, hvad vi saa tager os for — —«

»Ja, og den Tro — undskyld, jeg afbryder — kan antages af en Person, som i Virkeligheden staar aldeles fremmed for dansk Folkeliv, en Person f. Eks., som er ganske steriliseret af Avislæsning og brændende Spørgsmaal og andet Døgnets Gøgl, — den Tro er altsaa ganske uvedkommende det ejendommelig danske Folkeliv.«

»Jeg siger Dem — og jeg vil bedde Dem lægge Mærke til mine Ord — denne Tro er Kjærnen i al dansk Folkelighed.«

»Hvor kan De dog sige sligt, bedste Hr. Forstander; i saa Fald havde det danske Folkeliv jo været uden Kjærne lige til Grundtvigs — eller, rettere sagt, Ingemanns Dage —«

»Troen har været der, om end den har været fordunklet —«

»Hør, Meyer, nu vil jeg fortælle Dig een Ting«, sagde Friskolelærer Petersen, »for nu vil jeg ogsaa snakke lidt med; jeg har aldrig troet paa den personlige Folkeaand, og alle vi yngre her i Kredsen — f. Eks. Riffelforeningens Medlemmer — vi synes, det er noget godt Gammelmandssludder, dette om Holger Danske. Hvad siger Du saa til dén?«

»Jeg siger, det gjør mig ondt at høre. Men jeg siger ogsaa: Folkeaanden styrer og ledder ække blot dem, som troer paa ham, men ogsaa dem, som vel

fornægter ham i Ord, — blot de ække fornægter ham i Haandling.«

»Jeg begriber ikke,« sagde Hellum, »at den grundtvigske Folkeopdragelse nu ogsaa skal gjøres til en Troessag. Det behøver den dog virkelig ikke, da den er baseret paa en saa uomtvistelig og betydningsfuld Opdagelse som den: at Modersmaalet og Folkeminderne er i sig selv en vældig, en uimodstaaelig Magt i Folkeopdragelsen, som kan forvandle og oprejse et Folk, blot de bruges paa levende Maade, og ikke, som jeg naturligvis kjender altfor godt, behandles paa akademisk-vissen, magistralsk Maneer.« —

»Der er en Modsætning, som vi i folkelige Kredse har talt meget om«, sagde Meyer, idet han skar de besynderligste Grimacer, »det er Modsætningen mellem Aandsmannesker og Jættemannesker. Troer De nu ogsaa den Modsatning er saa gaanske betydningsløs?«

Hellum smilte: »Ja, er det ikke nærmest saadan en — sssj — Agitations-Modsætning?«

»En Agitations-Modsætning?«

»Naa, ja, jeg veed ikke, hvad de Navne betyder, saa jeg kan ikke dømme derom. Men jeg veed, at det eneste, der i folkelig Henseende har Betydning, er dette, om en Mand har et virkelig dansk Væsen og elsker Danskhed, eller han ikke har det. Det er noget, man kan høre og fornemme hos ham;

det andet har jo sletikke noget med sjælelig Virkelighed at gjøre.«

Lærer Madsen havde længe siddet ligesom paa Spring med en Bemærkning, men havde hidtil ikke kunnet komme til; nu slap han endelig ind med den: »Maa jeg sige lidt om det saadan at fornemme eller mærke — for det har jeg netop siddet og brygget paa en Tid. — Naar jeg gaar ind i min Stald, saa kan jeg ta'e og fornemme paa en Ko, om der er Kalv i hende eller ej. Men jeg kan ogsaa ligesom ta'e og fornemme paa et Menneske — den være nu Mand eller Kvinde — om den troer paa Folkeaanden, eller den ikke gjør det. — Naa, er dét saa ikke underligt, hvad? — Og er det ikke endnu mere underligt at sige, at saadan noget ikke er en sjælelig Virkelighed?« Madsen saae sig om og samlede ikke saa faa bifaldende Nik og Smil sammen.

»Man kan naturligvis nemt mærke paa en Mand,« svarede Hellum, »om han er enig med En eller ikke, allermest naar det er en Partisag, det drejer sig om; men derfor kan Sagen saa saare godt være ganske betydningsløs. — Nej, men jeg vil gjerne nævne et Eksempel. — Jeg haaber ikke, Du tager det fortrydeligt op, Karl. — Jeg vil nævne Proprietær Wintrup — —«

»Jeg holder saa overordenlig meget af Karls Fader,« afbrød Meyer, »men hans Folkelighed i den Betydning, hvori jeg tager Ordet —«

»Nej, netop,« sagde Hellum, »folkelig i den Betydning er han vist sletikke, han hører heller ikke til det folkelige Parti, — men det viser jo saa tydeligt — — jeg mener: De vil dog vist alligevel ikke nægte, Hr. Meyer, at Proprietæren har et sjælden udpræget dansk Væsen og Sindelag — —«

»Lad mig — — nej, det jeg vil naturligvis ække nægte — naa, men det er nu alligevel ække saa godt med navngivne Eksampler. Men lad mig spørge Dem, Hr. Hellum, vil de sletækk' vidde af en Forskjel, der kunde udtrykkes ved de to Betegnelser: et naturligt, dansk Væsen — og et aandelig vakt, dansk Væsen?«

»Aa jo, — men det aandelige bestaar saa ikke i, at vedkommende er kommen til at tro paa Folkeaanden, men deri, at Manden med det naturlig danske Væsen er kommen til at elske denne sin naturlige Danskhed, ikke paa selvisk Vis, men saaledes, at han gjennem denne sin naturlige Danskhed seer og føler sig forbunden til eet med sit Folk, dets Sprog, dets Historie, og har faaet Sind til at ofre netop sit eget personlige for denne Danskheds Bestaaen gjennem de kommende Tider. Og jeg mener, det netop er paa dette Punkt, den folkelige Opdragelse har sin uvurderlig store Betydning; for hér er virkelig noget, man ikke faar som en ren Naturgave, men hvor det aandsbaarne Ord maa træde befriende til. — Og da jeg nu har nævnt Proprietær Wintrup, maa jeg indrømme, at

han vistnok ikke tilfulde har erkjendt Højskolens store Fortjenester i denne Henseende.«

»»Aandsbaarent« — ja, hvad mon dét saa vil sige i Deres Mund?« sagde Meyer.

»Det Aandelige er det, som rækker ud over den Enkelte; som kommer fra det Hele og forener ham med det Hele.«

»Og jeg mener, at det Aandelige er det, som kommer fra oven og drager os opad.«

»Den Definition fører os vistnok ind paa det religiøse.«

»Hm, hm, hm, hm,« sagde Meyer.

Hellum og Karl maatte paa Meyers indstændige Opfordring blive paa Lundborg om Natten. — Næste Formiddag læste Meyer for dem et Foredrag om Bjovulf og Grendel, som han havde skrevet til et Ugeblad. Hellum takkede og komplimenterede ham stærkt derfor, hvorover Meyer blev baade overrasket og henrykt. — Han viste sine Gjæster om paa den store Landejendom, han for ikke længe siden havde kjøbt — en større Bondegaard paa henved ti Td. Hartkorn.

»Ja, de fleste af mine Venner er paa Nakken af mig for det,« sagde Meyer og klappede, paa en usigelig kejtet Maade, en af sine Heste paa Boven, — Bevægelsen lignede nærmest en Dames, der slaar Haanden mod Væggen for at dræbe et Møl,

— »de siger, at det er Vaanvidd for mig med saa stor en Ejendom. — Men — nu troer jeg nok, det gaar i Orden med, at vores nye Sparekasse, som de jo har sat mig til at styre, tager en dygtig 2den Prioritet i Gaarden. Saa klaarer vi den nok.«

Han førte dem ogsaa op paa en Bakke og viste dem Spiret af Vennerlille-Kirken. — —

Hen paa Eftermiddagen kørte de tilbage til Holtinggaard.

»Naa, hvad syntes Du saa om det?« sagde Karl i en just ikke begejstret Tone.

»Nej, jeg blev ikke skuffet,« sagde Hellum.

»Af Meyer?«

»Nej, heller ikke af de andre. — Husk dog paa Karl: Naturmennesker træffer man ikke mere i vore Dage, hellerikke Naturbønder. Nogen Skade og nogen Gavn har de alle faaet af Kulturen og vil faa mere. — Og hvor er saa ikke denne Højskole-Dannelse levende og dansk, hyggelig og lun for en forfrossen Person som mig, der har liidt en Del ondt i mine Dage — — Aa! naar jeg tænker paa Fensmark f. Eks. med alle hans Kundskaber, — hvilket raat Fabriksprodukt i Virkeligheden! Det eneste levende hos ham er Sanserne. — Nej, jeg skal sige Dig noget, Karl,« tilføjede han lidt efter og lo: »Du har haft det altfor godt ligefra først til sidst, derfor er Du bleven saa daarlig og saa kritisk!«

V

KARL tog efter Tilbagekomsten til Kjøbenhavn fat paa sit Arbejde med meget stor Iver. Han havde nu, ikke uden Raadførsel med Hellum, faaet sin Examensopgave præciseret, den skulde hedde: »Den danske Bondestand i Middelalderen« og for ham selv være den videnskabelige Forberedelse for en langt mere storartet Undersøgelse, som han efter Examen vilde tage op: Undersøgelse og Fremstilling af den danske Bondes oprindelige Præg, af Naturgrundlaget i hans Væsen. Til den positive Fremstilling skulde knytte sig en kritisk Paavisning af de ødelæggende, forfalskende Indflydelser, som havde gjort sig gjældende overfor den danske Bondestand lige indtil vore Dage. Han skimtede allerede de værste af disse: Den tydske Sprog- og Kultur-Smitte igjennem Adels-, Militær-, Haandværker- og Handelsstanden; det uendelige Prækerads i Kirkerne efter Reformationen; den tvungne Almueskole siden 1814; Latinskolen, og den franske Indflydelse siden det 18de Aarhundrede. — Hvad Højskolebevægelsen

angik, da ansaae Karl den for, i sin hidtidige Skikkelse, at have gjort omtrent ligesaa megen Skade som Gavn paa dette særlige Punkt. Her saae Hellum betydelig lysere paa Forholdet. Men hvad Karl end ikke for Hellum nævnte, var hans Hensigt: naar han følte sig moden dertil, da at oprette en Højskole i Jylland, hvor Hovedvægten skulde blive lagt paa den levende, selvstændige Udvikling af Elevernes egen danske Natur, uden Forvanskning eller Forfalskning. Paavirkningen skulde naturligvis ske igjennem den danske Højskoles to gamle, undergjørende Midler: Modersmaalet og Historien. — —

Hele Januar Maaned holdt Karl sig borte fra Kronprinsessegade. Han var bleven saa bange for nye Skuffelser og for de mange arbejdsforstyrrende Spekulationer, han næsten altid var bleven overfalden af, naar han havde været der. Men han følte godt, at det kun var en Slags Galgenfrist, han derved skaffede sig.

I Slutningen af Januar modtog han følgende Brev:

Kjære Karl!

Jeg troede, Du var kommen herover til Præstegaarden i Julen. Det var da ogsaa underligt, at Du ikke kom, synes jeg. Men nu maa jeg saa skrive. Du synes maaske, at det er underligt, jeg skriver. Det er, fordi jeg nu har faaet Lov til at

komme til Kjøbenhavn og læse til Lærerinde hos Frøken Zahle. Det har jeg mest Lyst til. Og Fader troer hellerikke, at jeg kan blive ødelagt deraf. Men saa vilde jeg spørge, om jeg kunde bo i det Pensionat, hvor Du har skrevet til Din Fader at Du boer, og som Du jo er godt fornøjet med. Og saa tillige for ikke at være mellem helt fremmede. Det er sletikke sagt, at vi er saa uenige, som Du troer, for jeg er ikke saadan, som jeg altid har været. Men det veed jeg naturligvis ikke. Hvis Du helst ikke vil bo i Hus med nogen af Dine Bekjendtere, saa maa Du endelig sige det. For jeg han godt forstaa, at man gjærne vil være imellem bare Fremmede.

Venlig Hilsen fra

Din Kusine

Ellen Nordbye.

Vennerlille Præstegaard (det er et forfærdeligt Navn, de har givet den) 23. Januar.

Karl var saa vant til at betragte Ellen som »een af de Smaa«, saa det var ham en helt kuriøs Fornemmelse, den, at hun nu ogsaa skulde til at gjælde for et Menneske. — »Du synes maaske, at det er underligt, jeg skriver.« — Jo! — Han kom til at tænke paa Ida Vindings Naturhistorie efter Lütken: disseher Goplepolyper, der skjød Knopper, — og saa havde Lærerinden en Dag forsnakket sig og sagt, at der ved Knopskydning dannede sig en hel Stabel af unge, selvstændige Madusser (i Stedet for Meduser). Ellen forekom ham saadan

en lille Madusse, der vilde ud at sejle paa egen Haand. Han syntes nu hellerikke, det var morsomt at bo i Hus ligefrem med en Reporter hjemmefra.

Han svarede — efter at have forhørt sig hos Fru Dalsgaard — med den Meddelelse, at hun godt kunde komme til at bo i Pensionatet, hvad der naturligvis vilde være ham en Glæde.

Da han en Uges Tid derefter kom ind, lidt før The, i Dagligstuen, sad Ellen derinde og blev konverseret af Fru Dalsgaard. De unge Herrer stod eller sad henne ved Væggene under tydelig Indflydelse af, at der var en ung, fremmed Dame i Stuen. De ytrede sig kun lidet, og da med kunstigt, tildels kejtet, anbragte Bemærkninger.

Karl forundredes selv ved at føle sig lidt famlende i Valget af Ord overfor Ellen, passende for Situationen, og syntes samtidig, det var saa latterligt, at det Barn kunde frembringe Situation overhovedet!

Hun saae saa ny ud. Hun havde en mørkeblaa, ulden Kjole; men Hud og Haar var ganske lyst og næsten skinnende; — Haaret var strøget op baade fra Pande og Tindinger og slog en blank Bukkel derover. Øjnene var saa klare og saa rene baade i det Blaa og i det Hvide, som om de aldrig havde været brugt før.

»Du er ikke vokset meget siden sidste Sommer,« sagde han, da de havde snakket lidt.

«Jamen, Karl, jeg er da ogsaa atten Aar.«

Det var ham ufatteligt. Men det var nemt at mærke paa Kammeraterne. —

Det blev en helt højtidelig Handling at gaa til Bords i Aften. Thi hvor skulde den fremmede sidde? Nu blev man nemlig ulige Tal. — I den sidste Tid havde de otte Kuverter været saaledes anbragte: for den ene Bordende Fru Dalsgaard, ligeover for hende den jydske Filosof. Til højre for hende: Knausestad, Hellum, Karl, tilvenstre: Kunstneren (Frydensberg), Frøken Andersen og Esby. — Forlovelsen var nemlig gaaet i Stykker i December, og Hr. Aggerholm var straks rejst fra Pensionatet.

»Nu er det nok bedst, at de to unge Damer sidder sammen; Frøken Nordbye maa vist sidde mellem Frøken Andersen og Hr. Esby,« sagde Fru Dalsgaard; »saa bliver der jo rigtignok fire paa den Side; men Damerne er jo ikke saa forfærdelig store, og det kan jo nu ikke blive anderledes med dette Bord.«

Frøken Andersen tog undseligt indsmigrende Ellen om Livet, lo og hviskede, at det var saa morsomt, de nu var bleven to unge Piger.

Da man var ved at sætte sig, sagde Hr. Esby, idet han skjød Øjenbrynene højt til Vejrs og skulede til sin Nabo til venstre: »Ja, jeg kan jo sagtens være glad; men hvad troer man, han dér siger?«

— Han satte en udstrakt Pegefinger paa den jydske Filosofs Skulder.

Denne saae forbitret til ham og blev ildrød i Hovedet. — Der var allerede udvekslet flere Repliker ved Bordet efter dette, da Filosofen opkastede det Spørgsmaal: »Hvad skal man kalde en Mand, der kommer med en Udtalelse i en saadan Situation, at man ikke kan svare derpaa uden at blive uhøflig mod en tredje Person, og det uagtet Udtalelsen er i Grunden ligesaa uforskammet i sig selv, som Svaret derpaa vilde blive?«

Selskabet saae spørgende til Hr. Jakobsen; Ellen med et ganske alvorligt og forbavset Ansigt.

»Jeg kalder ham uærlig!« sagde Hr. Jakobsen harmdirrende, — og deltog ikke yderligere i Samtalen den Aften.

Efter Bordet snakkede Karl med Ellen om alting hjemme i Holting — undtagen Henriette. Det viste sig, at Ellen tilsyneladende paa egen Haand havde gaaet og var bleven kjed af Forholdene derhjemme: alt det Rykind, der stadig var. »Og jeg er ogsaa kjed af den Maade, de taler sammen paa.« — Anna var meget utilfreds med Onkel Jørgens »Fanatisme«, og Robert han var helt som Anna. Han kom nok til at staa under Tøflen, mente Ellen. — De skulde jo for Resten giftes nu til Sommer og have Rostruplund der østen for Glenstrup, men det vidste Karl vel nok. — —

En af Grundene, hvorfor Karl havde været noget

betænkelig ved Ellens Komme til Gasværksvejen, var den, at det derved skulde blive ham vanskeligere at komme sammen med Rebekka. Det gik imidlertid ganske anderledes.

Ellen spurgte Karl en Søndag Eftermiddag i Februar, om der ikke var en Dam i Kjøbenhavn, hvor man kunde løbe paa Skøjter. Han meddelte hende saa, at henne paa Graven ved Tivoli var der en stor Skøjtebane, hvor alle Mennesker løb i denne Tid. — Saa var det maaske dér, Hr. Jakobsen og Hr. Esby var gaaet hen, sagde hun. For de var gaaet ud med Skøjter straks efter Frokost.

Karl havde siden Morgenstunden gaaet og vaklet frem og tilbage: om han skulde gaa paa Visit i Kronprinsessegade idag, eller han skulde lade være. Nu kom dette og bragte Afgjørelsen. Han vilde ikke gaa derhen idag. Han vilde løbe paa Skøjter sammen med Ellen og de andre. — Paa Vejen derhen slog en Tanke pludselig ned i ham, og han sagde til Ellen: »det falder mig for Resten ind, at hende — æh — Frøken Rebekka Woltersien kan være derhenne paa Isen. Jeg kan huske, hun før Jul nævnte, at hun havde løbet der sidste Vinter.«

»Ja, hvorfor det?« sagde Ellen. »Det kan da ikke gjøre mig noget?«

»Aa, jeg troede maaske, Du var vred paa hende, — ikke kunde lide at træffe hende.«

»Nej, jeg har sletikke noget imod hende, Karl.

— Jeg synes nu ligesaa godt, Du kunde være noget fortrolig imod mig, for jeg taler aldrig med nogen — — ja, undtagen med Henner.«

Karl kastede et forundret Blik til hende — men tav. Ellen tilføjede: »Ja, og hun taler virkelig aldrig andet end godt om Dig, — og er hellerikke vred paa Dig.« — —

Da de havde faaet Skøjterne paa og havde taget hinanden i Hænderne med krydsede Arme, spillede netop Musiken op et Sted langt borte, og en Mængde Skøjteløbere kom ned imod dem ligesom Snefnug, der hvirvlede frem af den graa Luft foran dem.

Det gav pludselig et Sæt i Karl. Ellen saae op til ham.

»Ja, der er Frøken Woltersien,« sagde han i det samme og pegede frem imod en Dame med graa, opkrampet Hat og blaat Slør, der løb i Række sammen med en anden Herre og Dame. — De kom lige forbi Karl og Ellen. Han hilste. Da saae Frøken Rebekka op og raabte: »Nej — det var morsomt!«

Hun gjorde Holdt og kom med sine to Ledsagere ved Haanden hen til dem. Damen var Frøken Abrahamson, Herren kjendte Karl ikke.

Rebekka præsenterede, idet hun tilføjede: »men Frøken Nordbyes Fornavn er jeg ikke helt sikker paa. — Er det ikke Ellen?«

Lidt efter foreslog hun, at de alle skulde løbe med hinanden i Haanden.

»Nej,« sagde den fremmede Herre, »fem i Række er for mange, Frøken Woltersien, nu giver vi Afkald paa at høre til Is-Dronningens Hofétat og overlader Æren til Deres andre Bekjendte.« —

Karl spurgte sig selv, om Rebekka mon viste saa megen Venlighed mod Ellen for at bøde paa, at hun i Vinter havde været saa tilbageholdende overfor ham. Han var i hvert Fald glad derved. Og Ellen syntes erobret fra første Øjeblik af sin nye Veninde. Ellen var saa morsomt aabenlyst beundrende og taknemmelig.

Karl fik Øje paa de Herrer Jakobsen og Esby, som i behørig Afstand kom skøjtende forbi. Efter Præsentationen for Rebekka trak Esby Karl til Side og hviskede, dog saaledes at Kammeraten maatte høre det: »De kan tænke Dem: han dér har sværmet rundt om den fine Dame, lige siden vi kom herned, rigtignok hele Tiden paa halvtredsindstyve Alens Afstand, — men nu blev han jo alligevel rædsomt tilmode, da han pludselig ser, at De kjender hende, — jeg er ligefrem bange, at der skal være sprunget noget i ham ved Præsentationen — —«

»Ja, det er bare lige det omvendte af, hvad Esby siger,« sagde Hr. Jakobsen. »Han har ikke talt om andet end om Frøken Woltersien, imens vi har været hernede.« — —

Inden Rebekka forlod Skøjtebanen, havde hun sagt til Ellen: »Deres Fætter kommer af og til hos os i Kronprinsessegade. Nu maa De da endelig følge med, næste Gang han viser sig. Og kom snart! — Iaften er jeg desværre ikke hjemme. Ellers vilde jeg have prøvet at faa dem begge med lige straks.« —

Karl var overordenlig venlig stemt mod sin Kusine, da de gik hjem om Aftenen. Hun kunde jo være ham til saa megen Nytte. Bringe nye Muligheder ind i hans Forhold til Rebekka, — og tillige skaffe ham nogen Underretning om Henriette. Det vilde være ham saa stor en Lettelse, om han turde tro, at hun var kommen over sin Sorg; — imidlertid, det var meget vanskeligt at komme til Klarhed herover, efter hvad Ellen sagde, saa meget mere, som han ikke turde eller vilde spørge direkte. — —

Da Karl og Ellen et Par Uger efter var oppe hos Geheimeraadens, fik han dog saa lidt ud af Besøget, saa det Haab, han havde sat til sin Kusine, næsten helt var ved at glippe. Ellen derimod var ganske henrykt, da de gik hjem. Ikke blot var Rebekka nu saa smuk og morsom og forunderlig — ja, rentud vidunderlig, paastod Ellen. Men den gamle Geheimeraad havde været saa mageløs elskværdig mod hende og sagt, at hun var da lidt forskjellig fra dem, man saae hver Dag. — Det eneste, der bragte Karl nogen Trøst, var

den Meddelelse, Ellen kunde gjøre ham, at nu kom Frøken Rebekka ogsaa snart op og besøgte dem paa Gasværksvejen. — Ellen snakkede ustandselig paa Hjemvejen — de gik ad Nørrevoldgade. — Karl vilde saa gjerne komme efter, hvorfra Ellens Forhaands-Velvilje — der nu altsaa var bleven til stormende Beundring — mod Rebekka kunde stamme. Fra Anna kunde hun i hvert Fald umulig have den. Ellen fortalte med den uskyldigste Ivrighed og Interesse for Sagen, at Anna var bleven saa forfærdelig stræng med al Ting, fordi hun var jaloux paa Robert; og det kom af, at han havde nok engang for mange Aar siden været noget vild af sig, og saa var hun jo bange for, at det skulde komme igjen. Og saa snart der saa var en ung Pige, der saae kjøn ud og var glad, saa kunde Anna ikke lide hende. Og det var nok derfor, hun ogsaa var vred paa Rebekka.

»Jamen Du kunde jo hellerikke lide Rebekka den Sommer,« sagde Karl.

»Nej — — men jeg kunde jo hellerikke forstaa andet, end at det var en forfærdelig Synd og Uret, Du gjorde mod Henner.«

»Ja — synes Du da ikke det nu?« spurgte Karl sagte.

Ellen lod vist, som hun ikke hørte det. — Hun tog noget op af Kaabelommen: »Jeg har aldrig smagt saa fin Chocolade som den, vi fik til Vinen i Aften. Frøken Rebekka gav mig en hel Posefuld med.«

»Hvad — Ellen? synes Du det ikke nu?«

»Det maa jeg vist ikke fortælle Dig noget om, Karl. — — Vil Du have et Stykke?«

Da Ellen ved Thebordet fortalte sin Sidemand, Hr. Esby, at de med det første fik Besøg af Frøken Woltersien i Pensionatet, sagde han straks, at saa skulde Jakobsen bekoste et Gilde for hende, for han burde ikke have saa stor en Glæde for ingen Ting.

Hr. Jakobsen sagde meget alvorlig, at hvis der skulde laves et Sammenskudsgilde i Anledning af Frøken Woltersiens Besøg, saa vilde han give ligesaa meget, som hver af de andre gav. Det, Esby sagde, var blot en Maade — og en simpel Maade — han havde at dække over sin egen Forelskelse i hende paa.

Karl mente, det var rimeligst, han bar Bekostningen, hvis der skulde gjøres noget extra, da det jo nærmest var Ellen og ham, Frøken Woltersien besøgte.

»Men er det mere end en Eftermiddagsvisit, Frøkenen vil beære os med?« spurgte Fru Dalsgaard.

»Hvis vi alle skal give Bidrag til det Gilde for hende,« sagde nu Hr. Jakobsen, — »og det finder jeg er det rimeligste, for enten vi er forelskede eller ej, saa har vi dog allesammen Fornøjelse af, at hun kommer, — saa skal hun komme om Af-

tenen, for før kan jeg ikke være hjemme — — og Esby og Frydensberg de kan jo hellerikke, vi er jo næsten allesammen paa Kursus lige efter Kaffetid.«

»Ja,« raabte Ellen, »saa gaar jeg ind og siger til hende, at hun straks skal bestemme Dagen, for at vi kan forberede os, og at vi gjør et stort Gilde for hende, naar hun kommer!«

Omgivelserne var saa uvante, saaat Karl ogsaa saae nyt paa Rebekka selv, da hun en Ugestid efter sad inde i Dagligstuen paa Gasværksvejen i den store Lænestol. Han maatte atter og atter bøje sin Sjæl i Beundring for den festlige, Stuen fyldende Skjønhed, der hvilede over — det lille Menneske! som hun jo dog, naar alt kom til alt, var: ikke over Middelhøjde, en Snes Aar gammel. Og denne Sikkerhed, denne magtfulde og dog saa trygge, ubevæbnede Ro, hun havde! — al Verden kunde jo ikke overvælde hende! — Det var ikke sært, tænkte han, at Husets Kavalerer traadte af paa en lidt kejtet Maade, naar de var kommen ind ad Døren og havde gjort deres Skrabud. For den Maade, hvorpaa hun halvt rejste sig og med et Nik gjengjældte deres Hilsen, den maatte netop gjøre En skjønhedssvimmel lige i Øjeblikket. — Under Bevægelsen samvirkede ligesom tre Sæt af Linier i den skjønneste Harmoni: hendes ranke Legemes levende, svajede, slanke Linier, hendes

folderige Kjoles bløde, uldne Stof-Konturer, og dertil nogle ganske lige, lodret nedfaldende Linier i de lange Læg paa Kjolens Skjørt og i et Par Livbaand — der mindede ganske fjernt om Militærets Sabelgehæng og stemmede saa forunderligt med hele det Indtryk af Uovervindelighed, som hendes Skikkelse og Væsen altid frembragte.

Nordmanden traadte ind ad Døren: »Mit Navn er Knausestad,« sagde han. — Hun nikkede. Han stod tavs og betragtede hende med en Mine, som hun kunde være et Lig, der havde ligget paa hans Vej.

»De er Nordmand,« sagde hun i en lidt irriteret Tone.

»»Dit Mæle røber Dig«, — jaha, saa sa' hun Pigen til Apostlen.« — Saa gik han hen og lagde sig i Hi paa Stolen ved Vinduet.

Straks efter kom dog Fru Dalsgaard ind og bød Selskabet til Bords i den anden Stue.

Frøken Woltersien fik Plads paa venstre Side af Ellen. Trods bitter men dæmpet Modstand fra Jakobsens Side, kom Esby dog til at sidde paa Frøken Woltersiens venstre Haand. Jakobsen paastod, at dette aldeles uomtvisteligt var hans Plads, da Frøken Woltersien i Virkeligheden sad paa Esbys.

Karl lagde pludselig Mærke til Hellum: at hans sprællemandsagtige Dukken og den øvrige pudseerlige Livlighed i hans Væsen var forsvunden, som han sad der ved Bordet; han var stiv, alvorlig og

blev, uden synlig Grund, af og til rød i Ansigtet. — »Men kan hun da ogsaa slaa Ild af saadan en Sten!« tænkte Karl. — Han, denne resignerede, nøjsomme Person, der ellers ikke syntes at skylde Livet ret meget, han sad her med en Mine, netop som om han havde stjaalet baade Strømper og Sko og var i Gjæld til Alverden. — Det var dog mærkeligt!

»Hm — mja?« sagde nu Hr. Esby, skjød Øjenbrynene til Vejrs og skelede til højre, »naar vi nu har spist, saa kommer det store Nummer paa Programmet. Saa skal Hr. Hellum til at synge spanske og italienske Folkesange for Frøken Woltersien.«

»Jeg kan desværre sletikke Spansk — blot en Smule Italiensk,« sagde denne over til Hr. Hellum.

»Ssssj — sssj — he, he, he — det er paa ingen Maade noget stort Nummer — — det er —«

»Hr. Hellum mener, at han snarere selv er et stort Nummer,« sagde Esby.

Frøken Woltersien svarede paa denne Opfordring til at deltage i kammeratlig Ondskabsfuldhed med et lille afvisende Smil, — og sagde til Hellum: »de lyder saa brillant, disse Sange, naar man hører dem i Italien, — men det maa jo være en langt større Kunst at kunne faa dem til at virke under ganske andre Forhold.«

»Ja, da kan De tro, de gjør Virkning!« sagde Jakobsen, der følte sig stærkere efter Esbys Nederlag.

Det indbragte ham kun et Blik som til den, hvem man først nu opdager, — saa vendte Frøken Woltersien sig til Ellen.

Det slog Karl, at de fleste her i Pensionatet havde en langt fortroligere Klang i Stemmen end Rebekka; det var slet ikke umuligt, at den kunde forekomme hende ligesom nærgaaende.

Hellum gjorde et Forsøg paa at protestere mod Jakobsens Ord, men blev overhørt, og opgav det.

Da man var kommen ind i Dagligstuen igjen, blev der en Pavse. Det vil sige: Rebekka førte privat Smaapassiar med Ellen; men Herrerne gik tavse og ulykkelige omkring. De fleste af dem havde faaet Lejlighed til at godtgjøre Mangel paa selskabelig Evne overfor Hædersgjæsten, og ingen syntes, det endnu kunde gaa an at begynde paa Musiken. Denne Tomhed kaldte, ganske af sig selv, den svagelige Kunstner Hr. Frydensberg frem. Han kunde være særdeles interessant i gemytligt Lag; i Selskab derimod leverede han stedse det allerværste Konversations-Pjat. Men han var fra et selskabeligt Hjem og havde derfor en øvet Frækhed i at kjede sine Medmennesker. Og det morede Karl at see, hvorledes Rebekka bøjede sig for denne Form, aldeles som en Dragonhest lystrer Trompeet-Signalet. Hr. Frydensberg gjennemgik med hende en Udstilling i Kunstforeningen, en Concert i Musikforeningen og to Forestillinger paa det kongelige Theater. —

I Førstningen var de unge Herrer taknemmelige

for den Hjælp, Frydensberg saaledes bragte dem, men efterhaanden blev de dog baade vrede og misundelige paa ham.

»Nu skal vi vel saa til det egentlige,« sagde Esby og spændte venstre Haands Tommel- og Pegefinger omkring sit Underansigt.

»Naa, skal vi ha'e lidt Musik,« sagde Frydensberg i den velvillige Konversationstone, som han nu var kommen i Gang med, men som han ellers aldrig brugte overfor sine Kammerater.

»Jeg vil saa forfærdelig nødig,« sagde Hellum, »jeg er i hvert Fald saa bange for det,« — og han kunde ikke have sagt de Ord anderledes, hvis det havde været en stor Skjæbneafgjørelse, der forestod ham.

»De maa ikke sige Nej, Hr. Hellum,« sagde Frøken Woltersien; »det øvrige Selskab har maaske ofte Lejlighed til at høre Dem, men det har jeg ikke.«

Han var uheldig med et Par engelske Smaasange. Men saa havde Karl Indtrykket af, at han lod staa til tværsigjennem Forlegenhed og selskabelige Hensyn: han sang den spanske Melodi, som Heiberg har benyttet til Ordene: »I Dansen jeg Dig møder« — — og man syntes at se Sydens Kvinde, Barmen bølgende under det tæt-rynkede Lin af stormende Jubel, af fortærende Længsel — hun gav sig hen i en Smerte, hvorfra man aldrig vender tilbage! — — Og nu sang han længe:

polske, russiske Sange, og endte med den skotske: »For auld lang syne«. Denne sidste blev sunget med en Vemod saa dyb og ensom, som sad man og stirrede ud over Højskotlands moors, og dog med en Rusens Gyldenglands over sig, som lagde man sig tilbage i det samme og saae Solen gjennem en Flaske Old Scotch Whisky.

Baade Jakobsen, Esby og Karl maatte rent uvilkaarligt give deres Beundring Luft, og Hellum var saa glad og saa sikker paa sin Sejr, saa han selv sagde: »jamen jeg troer ogsaa, jeg sang den godt; jeg troer, Burns selv vilde have været tilfreds med den.«

»Hvordan har De dog lært Dem den Masse Sprog?« sagde Frøken Woltersien.

»Ssssj — af Russisk og Polsk kan jeg ikke stort mere end Udtalen,« sagde Hellum ganske sagte — og i Virkeligheden ganske sønderknust. Naar hun sletikke var blevet greben, saa havde han jo givet altfor meget af sig selv, og han maatte jo staa for hende som en Nar.

»Men synes De da ikke forfærdelig godt om Melodien, Frøken Woltersien?« sagde Jakobsen bebrejdende.

»Jo, — det var virkelig nydeligt.«

»Virkelig nydeligt! — Jeg synes, det er det vidunderligste, der er til!«

»Jeg synes dog nok, de gode Folkedigtere og

Folkekomponister ofte giver En et for tarveligt Indtryk af det, de har villet skildre.«

»Nej, hør, Reb ... Frøken Rebekka! det maa De virkelig give os en nærmere Forklaring af,« sagde Karl i en næsten irriteret Tone.

»Aa, jeg kan ikke forklare, — det er saa græsseligt ubehageligt med de Forklaringer! — Men jeg skal fortælle Dem et Exempel: Onkel og jeg var i Wien for — — fire Aar siden, og saa var vi oppe paa Leopoldsberg, den Skrænt, hvor Alperne ender saadan lige udenfor Byen — og der var ganske dejligt, aldeles henrivende, forsikrer jeg. — Man saae ud over Wien og Stefanskirken og Donau — helt ind i Ungarn — og Karpatherne langt, langt borte — — det var saadan, at jeg syntes, man kunde vælge netop dét Sted til at leve det Øjeblik — — ja, som man engang vilde sætte alt ind paa.« — Det varede et Par Sekunder, inden hun fortsatte. — »Og saa kan De tænke Dem: saa sad der en halvvoksen Hyrdedreng deroppe paa Bjerget og sang — sletikke saa galt — men saa klagende, saa ynkelig vemodigt! — det var alt, hvad han fik ud af den Herlighed. — Saadan en Natur! — det er jo som en Dronning, der kun har nogle smaa stakkels Svinedrenge til at besynge sig.«

»Der er jo ogsaa muntre Folkesange,« sagde Hellum, »glade, livlige —«

»Jo, — men saa beskedne. Jeg synes, man kan

høre, at Sangerne har faaet saa mange Prygl i deres Dage —«

»Jeg er ikke enig med Dem, Frøken,« sagde Hellum i en altfor højtidelig og tillige underdanig Tone, »men Deres Synspunkt er jo ejendommeligt —«

»Aa, Gud fri mig, skal jeg virkelig have Synspunkter! — — Jeg husker ogsaa en Dag nede i den romerske Kampagne — en Foraarsdag, hvor det var, som om alt skulde forgaa i Solen af lutter Henrykkelse — og der kom en Mand med sit Æsel forbi, hvor vi sad. Veed De, hvad han sang den ene Gang efter den anden, mens han gik forbi, og længe efter: »Jeg vandrer langsomt, langsomt, langsomt og møjsommeligt. Men hvis jeg træffer min Nina hjemme, saa vil vi sætte os ned og holde Maaltid sammen.« — Tænk, det samme og det samme og det samme, — det var alt, hvad han fik ud af denne vidunderlige Foraarsdag.«

»Jamen kan der tænkes noget dejligere!« sagde Hellum og havde det Uheld, at hans Stemme brast. Han vendte sig hurtig om paa Stolen mod Klaveret, og sad og klimprede.

Der var en lidt trykkende Tavshed i Stuen.

»Jamen der er jo Melodien!« sagde pludselig Frøken Woltersien. »Det er jo den, De spiller. — De maa jo være en ganske usædvanlig Kjender af de italienske canti popolari.«

»Jeg ejer ikke stort andet end Berggreens Sam-

ling,« sagde Hellum med nogenlunde restitueret Stemme. Han maatte spille og synge Visen:

Io vado piano, piano,
La salita mi da pena,
Se la Nina io trovo a casa,
Io mi metto con lei a mangiare.

»Ja, den er jo virkelig yndefuld,« sagde Frøken Woltersien, da Sangen var til Ende, »og den er jo ogsaa Udtryk for, at Manden er glad. Men det maa dog i Sandhed være fattigt ikke at kunne finde rigere Udtryk for sin Glæde. Det vil vel for Resten sige, at han ikke kjender rigere Glæde.«

»Jo, — men jeg maa tilstaa, jeg finder, at Graderne paa det Omraade er uvæsenlige. For De kan jo dog ikke forlange, Frøken, at Glæden skulde forvandle Jord til Himmel — —«

»Jo — netop!« afbrød Frøken Rebekka — overraskende stærkt og med noget jublende i Stemmen.

»Saa er Glæden jo ikke sand,« sagde Hellum dæmpet og ligesom undskyldende sin Dristighed.

»Troer De, man vilde spekulere over dét, naar man var fuldkommen glad!«

»Jamen den vilde hellerikke være fuldkommen.«

»Et Øjeblik, en kort Tid — en uforglæmmelig Tid, — naar man satte alt ind derpaa! — — Hør, men De maa undskylde, jeg er ganske uvant med saadan at forhandle og drøfte Spørgsmaal, — jeg kan ligefrem ikke holde det ud. Skulde vi ikke hellere

danse. — Maa vi, Fru Dalsgaard, — improvisere et Bal?«

»Ja, saa gjerne, kjære Frøken Woltersien — men Musik?«

»Naar Hr. Hellum spiller sine Folkesange i lidt hurtigere Tempo — —«

Frøken Rebekka havde været nærved at paadrage sig Uvilje hos flere af de unge Herrer ved sin Ufølsomhed overfor Hellums Sang — hun kunde vanskeligt have valgt noget virksommere Middel til at fordrive den med end dette. Særlig Hr. Jakobsen var ivrig; sammen med Esby og Frydensberg fik han i en Fart Stolene sat tilside, — og Hellum lod en flot, polsk Mazurka bruse hen over Tangenterne.

Det saae et Øjeblik ud, som om Frøken Woltersien ingen Kavaler skulde have faaet til den første Dans — alle havde bestemt sig til at naa hende ad en Omvej. Saa bukkede Karl for hende.

Han havde staaet fortabt i Tanker over disse besynderlige Ord om den store, uforglæmmelige Tid, som hun nylig havde sagt. — Nu vaagnede han op, idet han holdt hende i sine Arme. — Ja, han kunde jo vide i Forvejen, at hun maatte danse godt, saadan som hun var bygget, — alligevel var der ligesom Overraskelse blandet i Skjønhedsglæden ved at see og fornemme det. Det havde gjort saadan et pinlig sjælsfattigt, overkultiveret Indtryk paa Karl, det, at hun ikke brød sig mere

om Folkesangene, hun var blevet saa fremmed for ham; — men denne Dans var rigtignok Kunst, som der var Natur i, den skjønneste sanselig-sjælelige Virkelighed.

»Du danser jo storartet,« hviskede hun pludselig ganske nær ved hans Kind.

— Han blev et Øjeblik svimmel af Lykke. Det var, som han skulde føre hende midt ud paa Gulvet og raabe: hun er min, — hun, hun er min!

Var det nu Fejghed, at han ikke gjorde det? tænkte han.

Nu dansede Esby og derefter Hr. Frydensberg med Rebekka. Jakobsen kom lige efter Frydensberg, men hun bad om Opsættelse og gik hen til det Vindu, Karl stod ved.

»Kunde vi ikke aabne det en lille bitte Smule,« sagde hun, »det bliver straks for varmt herinde.« Han aabnede det paa Klem, og hun traadte hen foran ham og lod Kjøligheden strømme ind over sit Ansigt. — Der var dunkelt derhenne ved Vinduet; han stod imellem hende og de Andre med Ryggen til Selskabet. Hun bøjede Hovedet tilbage og trykkede sin hede Tinding imod hans Kind. — »Hvor jeg elsker Dig! hvor jeg elsker Dig!« hviskede han uden at turde bøje sit Hoved ned imod hendes for ikke at røbe hende.

Hun gik hen til Ellen og sagde noget til hende. Straks efter nærmede de sig begge Hellum, som stadig spillede.

»Jeg har bedt Frøken Nordbye om at afløse Dem et Øjeblik, Hr. Hellum, og maa jeg saa ikke udbede mig min sidste Dans med Dem — inden jeg gaar.«

Hellum dansede ganske forunderligt; — hans uforholdsmæssig lange Overkrop kontrasterede særlig i Dansen paa den besynderligste Maade til de korte Ben. Men det saae virkelig ud, som han ikke førte saa daarligt.

Da de sluttede, sagde Frøken Woltersien: »maa jeg nu sige Dem Farvel med det samme, Hr. Hellum, og mange Tak for Deres Sang. Jeg er saa kjed af, at jeg ikke har mere Sans for den Slags Musik, — jeg har blot paa Fornemmelsen, at Deres Sang var en Præstation af meget høj Rang.«

»Vi følger alle Frøken Woltersien hjem, ikke sandt?« sagde Hr. Frydensberg.

Det var straks enstemmig vedtaget.

Først paa Gaden opdagede man, at Hr. Jakobsen ikke var med.

»Han er nok gaaet i Seng uden at sige Godnat,« sagde hans Ven Esby og skjød Øjenbrynene højt i Vejret, »fordi han sletikke fik danset med Frøken Woltersien.«

Et Par Dage efter Rebekkas Besøg sagde Karl til Hellum, da de gik hjem fra Teglgaardstræde: »Mon det nu er, fordi Frøken Woltersien er for

moderne i sin Maade at føle paa, at hun ikke har Sans for Folkesangene — for den folkelige Digtning.«

»Hvorfor det?« spurgte Hellum ganske kort.

»Ja, hvad, hendes Tankegang er jo vel ogsaa pantheistisk, selv om det er paa en helt anden Maade end Dr. Fensmarks.«

Men Hellum var stum. Han vilde sletikke ind paa det Spørgsmaal. Og det uagtet Modsætningen mellem den naturligt-folkelige og den naturalistisk-pantheistiske Livsfølelse var et Emne, han ellers aldrig kunde blive træt af at tale om. —

Det kunde forsaavidt ogsaa være Karl det samme, thi han var ikke i Tvivl om, siden hint Besøg, at han, efter alle Theorier eller paa Trods af alle Theorier, vilde elske Rebekka og bie paa hendes Vilje, ventende, at den store Tid skulde komme, den, som hun vilde sætte alt ind paa, — den uforglæmmelige Tid! — Han gik med et stille Sværmeri for Byen Wien, og fik et stort Fotografi af Stefanskirken hængt op paa Væggen i sin Stue.

— — —

Naar Karl og Ellen gik til Kronprinsessegade — og han vilde ligefrem helst have hende med, bl. a. fordi han havde paa Fornemmelsen, at Rebekka syntes bedst om det saaledes — førte han hende altid ind igjennem Haven fra Østervoldgade. Der var saa dejligt derinden for Porten, nu Foraaret begyndte at mærkes, saa fuldt af Vinter-

gjækker og Crocus i Gartnerhaven. Og saa det det Syn af den lange, stejle Husrække bag Træerne.

»Er Du sletikke forelsket, Ellen!«

»Ja, mener Du — om ogsaa jeg er forelsket i Rebekka?«

Karl blev rød. Han havde ikke ventet at blive saa klart gjennemskuet. »Nej, jeg mener ellers.«

»Aa, jeg er altid lidt forelsket om Foraaret, men jeg veed da ikke saadan i hvem.«

»Veed Du, hvem der er forelsket i Dig?«

»Nej, det troer jeg sletikke han er,« sagde hun i en Tone, som om det var en stor Uret at tænke sligt om Vedkommende. — —

Karl syntes, han kunde leve længe, om det skulde være, blot paa denne Forventning af det store Øjeblik. — Det var altsaa paa dén Maade, Jorden kunde blive til Himmerig: et Øjeblik, en kort Tid, en uforglæmmelig Tid, naar man saa vilde sætte hele sit Liv ind derpaa. Ja, det kunde man da forstaa. Det var noget andet end det, Fensmark dengang snakkede om: at hele Livet var guddommeligt. — Dette var jo ingen Tro, det var en vidunderlig Oplevelse, det var jo noget, der sikkert kunde ske, og som man kunde gaa og vente paa — og som afhang ene og alene af hende — Herlighedens Dronning!

Han gik i flere Uger og vilde ikke tænke Tanken igjennem, bare hvile i den Bevidsthed, at hans Liv skulde blive saa rigt; at det skulde

komme til at rumme en virkelig Tid, virkelige Dage og Uger, der var det, som Rebekka mente med: uforglæmmelig.

Tilsidst kunde han dog ikke lade være at spørge sig selv, hvilken Betingelsen vel var for, at alt dette kunde komme. Dengang paa Glenstrupgaard — da havde den store Tid vel været ham ganske nær, men da havde han jo ikke været den værdig. — Men hvordan skulde han nogensinde blive det? — Han gik i lang Tid og formede og formede paa det Spørgsmaal, han engang i Ensomhed vilde gjøre Rebekka derom; men han kunde hverken faa det dunkelt eller klart nok. — Indtil det pludselig faldt ham ind, at det allerbedste var ganske ligefrem — og i Ellens Nærværelse — at spørge Rebekka om Meningen af det, hun havde sagt den Aften paa Gasværksvejen, saa kunde hun jo selv forme sit Svar saa dunkelt eller saa klart, som hun havde Sind til.

Men han og Ellen var mange Gange oppe hos hende, og Tiden var gaaet helt hen mod Sommerferien, uden at han havde faaet blot dette Spørgsmaal gjort. — Saa var det en Aften, de alle tre var gaaet ud paa Balkonen imod Gaden og Kongens Have, og Karl havde lige faaet at vide, at Rebekka kom ikke til Glenstrup i Somrens Løb, — og han var bleven temmelig skuffet. — Saa spurgte Ellen, om Rebekka var født her i Kronprinsessegade. — Nej, hun var født i Bredgade,

men hun havde boet her hos sin Onkel omtrent fra sit fjerde Aar.

»Ja,« sagde Ellen, »saa er det da ligesaa godt som Deres Barndomshjem. — Men jeg gad vidst, om man nogensinde kunde komme til at holde ligesaa meget af et andet Sted, som af det, hvor man har levet sine første fjorten Aar.«

»Det tænker jeg,« sagde Rebekka, »hvis man blev lige saa lykkelig et andet Sted. — Det vilde jeg nu have temmelig let ved at opnaa.«

»Jeg kan alligevel sletikke tænke mig, hvordan noget andet Sted rigtig kunde blive Ens Hjem nogensinde.«

»Jo, søde Frøken Ellen, — hvis man nu kun een Gang i sit Liv blev rigtig lykkelig, og saadan at man vidste midt i sin Lykke, at den vendte aldrig tilbage, — saa man aldrig senere glæmte den Tid, fordi det virkelig var og blev den eneste, — saa vilde man naturligvis føle, at det Sted var Ens egentlige Hjem, hvor man havde oplevet denne store Lykke, selv om det Sted saa var langt borte i fremmede Lande.«

»Maa jeg ikke spørge Dem, Frøken Rebekka,« sagde Karl ligestraks — alvorligere end det var hans Hensigt, men egentlig glad nok ved, at han fik det sagt saa alvorligt — »hvad skal et Menneske gjøre eller være, forat han nogensinde kan opleve — —«

»Forat blive salig? mener De,« sagde Frøken

Rebekka. »Det har Deres Onkel Jørgen sikkert tit nok sagt Dem: man skal omvende sig og blive troende.«

»Omvende sig og — —«

Ja, ingen kan tjene to Herrer, — det veed De jo ogsaa godt.«

»Hvorfor vil De nu sige det saa utydeligt?«

»Ja, — hvorfor er Mennesker nu saa dumme? — Men jeg antager egentlig næppe, at De nogensinde bliver troende. Og saa kommer Lykken under ingen Omstændigheder til En, — det har De fuldkommen Ret i.«

»Men hvad er det dog for noget Snak, I begge staar og siger?« spurgte Ellen. »Gjør I Nar ad hinanden?«

»Det bliver vist Enden paa det, kjære Frøken Ellen, — og ad os selv med, tænker jeg.«

»Aa — nej, nej! — for jeg er troende, jeg er troende!« hviskede Karl til Rebekka, der havde taget Ellen om Livet og gik ind i Stuen. — —

Karl syntes, det var saa kjønt og saa fint af Ellen, at hun aldrig siden med et Ord hentydede til denne Samtale.

VI

KARL vidste næsten ikke, hvor han skulde være i Sommerferien. Hjem havde han ikke Lyst at rejse — vist mest for Henriettes Skyld. — I Kjøbenhavn var det ganske urimeligt at blive: Rebekka var rejst til sin Tante paa Voldbygaard, — og Hellum skyede ham i den senere Tid, eller i hvert Fald mere fortrolig Samtale med ham.

Karl bad saa sin Fader om Penge til at gjøre en Rejse til Sverig. Men da hans Fader sendte ham dobbelt saa stor en Sum som den, han havde bedt om, besluttede han at rejse til Paris. — Rebekka var ikke ude af hans Tanker paa hele Turen; han gjorde paa en Maade Rejsen sammen med hende. Især følte han hende nærværende, hver Gang han kom paa Concordepladsen og i Slotshaven i Versailles, — derfor gik han hen paa Concordepladsen hver Dag, og opholdt sig 4—5 Dage i Versailles. Begge de to Steder bragte ham til at tænke paa Rebekkas »uforglæmmelige Tid.« Naar man stod med Ryggen til Obelisken paa Concordepladsen,

saa saae man jo ikke blot et herligt Kunstværk, men dette Kunstværk var alt, hvad man saae; det var hele Verden lige ud til Horizonten. Og ganske ligesaadan, naar man stod oppe paa Terrassen paa Vestsiden af Slottet i Versailles: det var jo som et Sogn eller et Herred af ældgammel, kongelig Have, man saae ud over, det var Alt, saalangt som Øjet kunde naa, — og alt dette var en Verden, der med en vidunderlig Kunst var indrettet til et Slags hedensk Paradis, et Himmerig for jordisk Herlighed og Majestæt. Og Frankrig havde ofret sit Liv for denne Skjønhed; kunde egenlig aldrig komme videre end til at mindes disse store, svundne Dage, hin uforglæmmelige Tid. — Han tog som Minde med en Kvist af Buksbomhækken i Haven; thi denne Duft, som han ellers kun kjendte fra Kirkegaarden hjemme, havde paavirket ham saa underlig her i Versailles; det var, som om selve Døden, i denne Havens Duft, var overvunden af eller optagen i Kunstens Herlighed; som om Mennesket selv havde taget Liv og Død i sin Haand og gjort sig dem begge underdanige. — Han stod den sidste Aften, han var i Versailles, kort før sin Hjemrejse, paa det øverste Trin af den mægtige Stentrappe, der fører fra Terrassen foran Slottet ned til den egenlige Have. Solen var lige gaaet ned, Fontænernes Damme og Kanalerne begyndte at dampe. Taagerne derfra kom trækkende paaskraa opover Marmortrappens Trin — som Tegn paa, at Naturen

bøjede sig for Menneskets Majestæt og føjede sig ydmyg ind i det store Kunstværks Ramme til at forhøje dets Skjønhed, — — Karl vendte sig om mod Slottet, der laa i Aftenskumringen saa overjordisk stort og pragtfuldt — og dog ganske nær ved, saa virkeligt: Evigheden gjort til et virkeligt Øjeblik! — Himmerige hér paa dette Sted, indenfor denne Synskreds! — —

Hvis Rebekka nu havde været her! — Han søgte at skjule for sig selv den ydmygende Tvivl, som flygtig steg op i ham ved denne Tanke. — — —

En Maanedstid efter Sommerferien sad Karl og Hellum inde paa Stenhøjen i Botanisk Have. Hellum havde, til Karls Overraskelse, spurgt, efter Timen hos Fensmark, om de ikke skulde spadsere lidt sammen.

Hellum kunde alligevel ikke faa Munden paa Gled. — — Bænken vendte den Vej mod Kongens Have, og de sad tavse og saae paa de sorte Fugle, som kredsede omkring Rosenborgs Taarne.

»Man kan da sletikke see ind i Fremtiden,« sagde Hellum pludselig, men blev ved at stirre efter Fuglene.

»Er der hændt Dig noget uventet?«

»Ja, siden vi sad her sidst. — Jeg troer, det eneste, jeg for et Aar siden var vis paa ikke kunde ske.«

»Hm.«

»Dengang jeg var i Vorbjerg Præstegaard, var

jeg forelsket i en af de unge Piger, som var der i Huset. Men jeg var kommen dertil bl. a. af den Grund, at Lægen troede mine Lunger angrebne. Og det sagde Lægen derovre ogsaa. — Saa jeg skjulte helt min Kjærlighed for hende, skjønt jeg troer — — — det yndige Barn, som hun var! — — For et Aarstid siden blev hun gift, og paa samme Tid omtrent fik jeg at vide af Dr. Hammeleff her i Byen, at mit Bryst intet fejlede — andet end noget Lungehindevrøvl — og rimeligvis aldrig havde fejlet noget.«

Der var en lang Pavse.

»Og saa er Du nu alligevel bleven forelsket igjen?« sagde Karl.

Det varede noget, inden Hellum svarede: »Det er kun bedrøveligt, det er fuldkomment haabløst. Det er ikke blot, fordi hun er rig og højt stillet, — det vilde hun vist ikke tage saa nøje, — men hun er et helt andet Slags Menneske end jeg, baade af Væsen og Vaner og Tænkemaade. Hun kunde aldrig blive min, uden at jeg mistede mig selv. Og saa er jeg alligevel hendes helt og ganske. Og hendes Tanker har fortryllet mig, saa jeg ikke kan leve i mine egne. — Og naar jeg siger, at vi ikke passer sammen, saa vilde jeg dog hellere miste mig selv end undvære hende. — Aa, Karl, det er ikke engang af Trang til at aabne mit Hjerte for Dig, at jeg siger dette til Dig, men fordi jeg ikke

kan holde ud — jeg maa have Dig spurgt, om du er forlovet med hende — —«

»Hun har lovet, at hun vilde sige mig, hvis hun nogensinde kom til at elske nogen anden —«

Hellum sad og grublede en Tidlang, saa foer han op: »Kunde jeg blot spørge endnu om — — men Du maa ingen Ting sige, Karl! — jeg vil ikke vide mere! — aa, jeg er jo gal, jeg er gal, jeg er gal!« — — Han drejede sig halvt om mod Bænkens Ryglæn og hulkede.

»Skal vi ikke gaa lidt, det er for koldt at sidde saa længe stille,« sagde Karl noget efter.

De rejste sig og spadserede op ad Observatoriet til.

»Jeg spurgte hende engang om det, hun sagde sidste Vinter — dette om den store, uforglæmmelige Tid, — hvordan den kom til et Menneske?«

»Hvad sagde hun?« udbrød Hellum. »Jeg har jo tænkt og tænkt paa de Ord det sidste halve Aar!« —

»Hun sagde, at ingen vandt Saligheden, uden han omvendte sig og blev troende. — Ja, hun sagde ogsaa noget om, at ingen kan tjene to Herrer.«

»Sagde hun det! — Saa veed hun det selv, — hun veed det selv, at hun forlanger alt. Man maa ikke længes efter anden Salighed, end den hun skjænker — forat Øjeblikket kan blive evigt — det eneste —«

»Hvad veed hun, siger Du?« spurgte Karl.

»Hun veed, at Volmer havde aldrig tilbedt Tove og Gurre, hvis det ikke havde kostet ham hans Salighed!«

»Men hvad er det dog, Du siger?«

Hellum saae et Øjeblik forbavset paa Karl, saa sagde han — og Karl syntes næsten der var noget jublende i hans Stemmes Klang —: »Det bliver ikke mig, — men jeg tror hellerikke det bliver Dig, Karl!«

»Troer Du ikke?«

»Troer Du det selv?«

»Ja, — sikkert!«

De gik endnu et lille Stykke sammen, saa sagde Hellum:

»Du vil nok undskylde mig, Karl. I Øjeblikket vil jeg hellere være ene. Farvel!« — — —

Da Karl og Ellen nogen Tid efter var i Kronprinsessegade, sagde han til Rebekka, at han troede, hun vilde gjøre Hellum en meget stor Glæde ved — maaske igjennem ham (Karl) — at indbyde ham til at komme til deres Modtagelsesaftener om Onsdagen. Rebekka svarede, at det skulde være hende en meget stor Fornøjelse at see ham.

Da Karl bragte Hellum Indbydelsen, saae denne spørgende paa ham, men udbrød saa pludselig: »Nej, jeg vil ikke vide det — — Tak for Indbydelsen! Jeg vil prøve at benytte den!«

Siden da blev Hellum en ret stadig Gjæst i Nr. 37. Rebekka syntes rigtig godt om ham, og

Geheimeraaden interesserede sig ganske overordenlig for at tale med ham.

Karl undrede sig selv over, at det sletikke faldt ham ind at blive jaloux i dette Tilfælde. Det havde han dog ellers let nok ved.

Han levede forøvrigt dette Efteraar som i en Drøm, en stedsevarende Rus. Havde han ikke samtidig passet sit Arbejde med stor Punktlighed og Energi, vilde hans Levevis næppe have været sund.

Karl kom en Dag, kort før Jul, gaaende ad Nørrevoldgade henimod Teglgaardstræde til Timen Kl. 2. Han kom hjemme fra Pensionatet. Da han naaede Teglgaardstræde, manglede Klokken endnu et Kvarter i 2. Han blev staaende udenfor Porten paa Hjørnestedet og saae udover Terrænet henimod Voldgraven. Volden udfor Teglgaardstræde var helt borte. Et halvt Hundrede Arbejdere var i Færd med Rydningen længere henne til venstre. De fleste af dem havde Trillebøre, paa hvilke de kjørte Jorden ad Bræddespor ud til Randen af det ryddede Terræn, hvor de styrtede den ned ad Skrænten mod Graven. Andre arbejdede med Hakker og Spader i den frosne Jord. Det var temmelig koldt, havde frosset i flere Dage.

Alle Voldens Træer var huggede bort med Undtagelse af fem Kastanier, der ensomt ragede op

ude paa det lerøltede Terræn. Karl stod netop og betragtede dem og tænkte paa, om de nu skulde faa Lov at blive staaende, og hvordan de vilde tage sig ud, naar hele Forandringen var tilendebragt, og det nye Gade- og Parkanlæg var i Orden.

I det samme saae han, at Folk begyndte at løbe over Terrænet ned mod Voldgraven; — de kom saa morsomt uanet frem af Omgivelserne, ligesom Fluer udaf Luften, naar en Ko har foranlediget Sammenstimling blandt dem paa Skovbunden en Sommerdag. Han hørte ogsaa forvirret Raaben og Larm ovre fra Graven. — Nu satte ligeledes Voldarbejderne deres Trillebøre og Redskaber fra sig, og løb derover og ned og blev usynlige for Karl under Skrænten.

Karl saae paa sit Uhr; det manglede endnn 10 Minuter. Han frøs lidt. Saa gik han hurtig henimod Skrænten for at faa Benene rørt og faa seet, hvad det var for Sjov, der gik for sig.

Der var en Mængde Mennesker forsamlet ned ad begge Voldskræntens Sider.

»Hvad er der?« spurgte Karl en frysende Gade-Kjøbenhavner, der stod med Hænderne i Lommerne og Jakken skudt op i Tværfolder om Overkroppen.

»Det er disse forbandede Drenge. De maa j'unte løve paa Isen. Saa gjør de det alligevel.«

»Er der nogen falden igjennem?«

»Der er sgu to af dem kommen ind under Isen. Det er Saten til Komedie.«

Havde det været hjemme i Holting, var Karl sikkert øjeblikkelig løben ned, ud paa Isen og havde gjort et eller andet Redningsforsøg. Her følte han sig saa uvedkommende, og var saa ganske behersket af Forestillingen om blot at være Tilskuer ved saadant noget som et Gadeopløb, saa han blev staaende vel et helt Minut uden at foretage sig noget, — og uden engang at føle videre Medynk med Drengene, som han jo ganske vist ikke havde seet falde i, men om hvis yderste Livsfare han dog næppe tvivlede, — thi Folk rundtomkring ham raabte i Munden paa hinanden om de to Drenge, som for et Øjeblik siden var forsvundne ind under Isen, efter en kort Tid at have kjæmpet for at holde sig oppe.

Da hørte han ovre fra den modsatte Voldskrænt et Skrig: »Hvor er de? Red dem!« — Det var vistnok af en Kone, og han saae Bevægelse derovre i Menneskemængden, som om nogen trængte sig igjennem den. — I samme Øjeblik sprang Karl ned ad Skrænten, men da han naaede Isen, hørte han Raab rundt omkring: »Dér kommer Politiet!« — og han saae to svære Politibetjente med Reb og lange Brædder ovre paa den modsatte Side af Graven, ganske kort fra Hullet, hvor Drengene maatte være gaaede igjennem.

Saa blev han staaende, fordi — — ja, fordi han vel syntes, at Sagen nu var i rette Vedkommendes Hænder.

Betjentene lagde de lange Brædder ud fra Land, og stod saa og forhandlede — vistnok om, hvem af dem der skulde begive sig ud paa Brædderne. Lidt efter fik den sværeste af dem Rebet om sit Liv. — »Hold nu godt ved, Madsen!« sagde han til sin Kammerat, lagde sig saa ned paa Knæ og begyndte sidelæns at flytte sig hen ad de to Brædder, der var lagte jævnsides paa Isen, ud til Hullet. Da han var kommen derud, betragtede han opmærksomt dette, men erklærede efter en lille Tids Forløb, at der intet var at see; Vandet var mudret. Derpaa smøgede han sit ene Frakkeærme op til midt imellem Haandleddet og Albuen, knappede ligeledes Skjorteærmet op og smøgede det uden over Frakkeærmet, og rakte nu sin Arm vel halvandet Kvarter ned under Vandets Overflade.

»Der er tilsyneladende ikke noget at gjøre,« sagde han derpaa. »De er inde under Isen.«

»Skulde Du ikke forsøge med en Kjæp, Christensen?« sagde Kammeraten.

»Det kunde man jo ogsaa,« svaredes der.

En Herre blandt Tilskuerne laante Betjenten sin Stok.

Christensen lagde sig først fladt ned paa Brædderne, men da Stillingen paa Grund af hans Mavesværhed, var for ubekvem, rejste han sig atter op paa Knæene, og bevægede nu Kjæppen frem og tilbage i Hullet nogle Gange.

I dette Øjeblik sprang Karl ud paa Isen ovre

fra den modsatte Side. Han havde kastet Frakken og raabte: »Lad mig faa Rebet om Livet, saa stikker jeg ned efter dem!«

»Vil den Herre øjeblikkelig gaa i Land!« sagde Christensen i en meget myndig og bestemt Tone.

»Drengene drukner jo!« raabte Karl, »De gjør jo ikke det mindste for at redde dem!«

Det gav et stærkt Brag i Isen.

»Vil De øjeblikkelig gaa i Land!« brølte Christensen. »Ellers droner vi beggeto! — Madsen, vil De notere den Herre!«

Karl gik tilbage og trak sin Frakke paa.

Christensen laa atter og stagede med Kjæppen i Hullet.

Karl var bleven stærkt ophidset; ikke ret meget af Vrede mod Betjenten, men af Angst for at have paadraget sig Skyld ved sin Nølen. Han havde lige besluttet at gaa ud igjen, tage Rebet fra Betjenten med Magt og dukke ned efter Drengene, — da saae han tre nye Betjente komme til paa den Side, hvor han stod. Saa opgav han det. Han vilde jo straks blive overmandet. Ovre paa den anden Side var der en Kvinde, der besvimede — formodentlig hende, der før havde skreget — og blev baaren bort.

Karl skyndte sig op igjennem Folkemængden, og stod atter ved Porten i Teglgaardstræde. — Det var dette besynderlige Faktum: at to Mennesker var druknede, og at han muligvis kunde have reddet

dem, og havde sletintet gjort forat redde dem. Han følte sig ikke normal derefter. — Klokken var ti Minuter over 2. Hellum var formodentlig kommen. —

Da han aabnede Døren, var Stuen fuld af Fensmarks sunde og kraftige Gentlemans-Stemme, der lød indigneret og ædel paa den selvfølgelige Maade, som Fensmark ofte brugte.

Hellum sad og hørte til.

»Veed De det?« sagde Fensmark til den Indtrædende.

»Hvilket?«

»Om de to Drenge, der er druknet her lige udenfor.«

»Ja.«

»Jeg hørte det af en Forbipasserende, lige før Hr. Hellum kom, at de begge var omkomne, og det mens Folk staar i Hundredvis og gloer derpaa. Jamen det er jo bestialsk! Det er jo Mord — som Folkeforlystelse! Det er jo, Gud hjælpe mig, som paa den romerske Arena, hvor Tilskuerne sidder i Tusindvis og seer paa, at deres Medmennesker dræbes. Og saa taler man om, at Kristendommen har humaniseret Menneskeslægten. Jeg siger: tag Straffen bort, saa gjør man værre Ting i vore Dage end paa Neros Tid.«

»Hvis Drengene var komne ind under Isen,« sagde Hellum, »saa behøvede det ikke blot at være for sin Fornøjelses Skyld, at man lod dem blive

der. Det kunde ogsaa være for selv at undgaa den visse Død.«

»Skulde der virkelig ikke have været en rask, ung Mand, der med Tov om Livet kunde have gaaet ned — —«

»Jeg var til Stede,« sagde Karl, »jeg kommer henne fra Voldgraven.«

»Var De til Stede!« sagde Fensmark. »Naa. Ja, jeg haaber, De troer mig, naar jeg siger, at det havde jeg ikke Anelse om.« — Han gik hen og tog i sin Reol Bøgerne, han i Dag skulde bruge, og satte sig ved Bordet. — »Det var Njála, 17. Kapitel — vil De begynde, Hr. Hellum — —« Inden Hellum fik begyndt paa Oversættelsen, sagde Fensmark til Karl: »Jeg vil naturligvis gjerne indrømme, at der kan have været særlige Omstændigheder, der har umuliggjort Redningen. Graven er jo dyndet, og Isen er naturligvis en stor Hindring.«

Lidt efter var de midt inde i vidtløftige, sproglige Udviklinger.

Men Karl hørte grumme lidt efter og deltog næsten sletikke. — Han sad og undrede sig over sig selv. Han kunde ikke forstaa, at der virkelig var gaaet otte Aar, siden han sad i Skolen hos Ida Vinding og gruede for at skulle ansee sig selv for Gjertruds Morder. — Fornemmelsen i Sindet og i Kroppen var ganske den samme — det vil sige: det var ligesom ikke over ham endnu; men han

følte, at Uvejret, der truede ham nu, var akkurat af samme Art som den Gang. Og Selvbebrejdelsens eller Anklagens Form var saa præcist den samme som sidst: det var egenlig sletikke Medynk med Drengene eller deres Moder, der pinte ham, ligesaa lidt som det dengang havde været et godt Hjertes Medlidenhed overfor en ulykkelig Medskabning, — nej, det var alene Tanken om: hvad han nu var nødt til at kalde sig selv, — om han maatte ansee sig selv for en Slags Morder, der i Grunden fortjente samme Straf som den, hvem Lovens Arm rammer, og som derfor ingen Ret havde til at føle Livsglæde eller god Samvittighed mere. — Dette kolde, hjerteløse Juristeri overfor sig selv, der meget snarere kvalte Kjærlighed til Næsten, end ansporede den, denne fanatiske Iver for at slippe for Skyld, der i Virkeligheden var ganske egoistisk — han saae det selv saa klart altsammen, men kunde aldeles ikke befri sig fra dets frygtelige Magt.

Da Timen var til Ende, spurgte han Fensmark, om denne ikke skulde ud at spadsere, for han vilde gjerne tale med ham under fire Øjne.

»Med Fornøjelse,« sagde Doktoren og kastede et hastigt udforskende Blik til Karl; derpaa udbrød han leende: »De vil da ikke udfordre og skyde mig med det samme?«

»Hvad mener De?« spurgte Karl.

Fensmark lo overdaadigen: »Kjære Hr. Wintrup! — jeg tænkte blot paa det, De fortalte forleden,

at De og Deres Kammerater øvede Dem i Pistolskydning ude ved den gamle Jernbanevold.« — —

De gik ad Halmtorvet, Filosofgangen og ud paa Terrænet ved Kalvebodstrand, som dengang laa i et stort Kaos.

»Jeg vil bede Dem sige mig alvorligt, uden Overdrivelse men ogsaa uden Afdæmpning,« sagde Karl, »hvordan De seer paa det, at jeg ikke kom de Drenge til Hjælp, skjønt jeg stod dernede sammen med alle de andre Mennesker.«

»Jamen, bedste Hr. Wintrup! jeg indrømmer, at Æresfølelse er en god Ting. Men De maa dog kunne forstaa, at man i Uvidenhed kan komme til at sige Ting, hvormed det aldrig i Verden var Ens Hensigt at støde nogen — —«

»De misforstaar mig helt. Jeg maatte jo være vanvittig, om jeg følte mig stødt paa Dem. — Nej, men jeg beder Dem sige mig, som Menneske, som Gentleman, hvad De dømmer om min Optræden ved den Lejlighed.« — Karl fortalte klart og udførligt, hvad der var foregaaet.

»Gud, hvor det ligner Kjøbenhavns Politi!« raabte Fensmark. — »Dette Mavemenneske, der lægger sig ned paa Isen og roder med en Kjæp! — — Ja, hvad er det dog for en Sump, vi ligger og lumrer i herhjemme! Det revner — der revner, skal De see, inden man veed et Ord af det! — alle disse Maver!«

»Jamen nu maa De ikke glæmme det, jeg spurgte om.«

»Mener De, om De har forsømt Deres Pligt? — Kjære Wintrup, jeg maa sige Dem een Gang for alle: jeg kjender ikke det Begreb Pligt som saadant.«

»Nej, det gjør jeg maaske hellerikke. Men jeg mener: i Virkeligheden — — eller hvad vilde et almindeligt Menneske dømme om min Optræden?«

»Det er sgu lidt vanskeligt for mig at sætte mig ind i et almindeligt Menneskes Tankegang. Men, oprigtig talt, jeg troer, enhver vilde sige, De havde handlet brillant.«

»Nej, — det kan man da umulig kalde det —«

»Naa, ja — forsvarligt — hvad vil De? — pænt, korrekt — — Herregud, De vil endogsaa paanøde Politiet Deres Assistance. Der maa dog, for Fanden, være noget nobelt i Deres Handlemaade, naar vort kjøbenhavnske Politi finder Anledning til at notere Dem.«

»Men saa før Politiet kom?«

»Naa — at De da nølede? — Ja, hvad — der skal jo Tid til al Ting.« —

De var komne hen i Nærheden af det nye Kvægtorv. Pludselig gav det sig til at snee voldsomt, og da det blæste stærkt, blev det med det samme Snefog.

Karl bad Fensmark følge med sig op i Pensio-

natet, til Uvejret havde bedaget sig. Nu var de jo lige ved Gasværksvejen. —

Da de obligate Indtrædelsesbemærkninger var faldne, oppe paa Karls Værelse, gik Samtalen istaa, thi Karl var stadig optagen af sit, og vilde dog ikke tale mere derom, dels for ikke at gjøre Indtryk paa Fensmark af en Særling, dels fordi han nødig vilde have nye Udtalelser af denne, som maaske kunde forstaas paa to Maader og derved volde ham nye Spekulationer.

I det samme kom Pigen ind og meldte: Kaffe, samt — maaske for egen Regning — at der var Fremmede inde.

»Hvem?« spurgte Karl.

»Hende — æh — den fornemme Dame.«

»Frøken Woltersien?«

»Ja.«

»Vil De sige Fru Dalsgaard, at jeg ogsaa kommer med en Gjæst. — Det vil De nok?« vendte han sig til Fensmark. Pigen gik.

»Frøken Woltersien?« sagde Fensmark, idet han rejste sig og med et Buk takkede for Indbydelsen. »Mon det er Frøken Rebekka Woltersien?«

»Kjender De hende?«

»Kun af Udseende — og af et fortryllet Hjertes frie Fantasier.«

»Saa.«

»Hun hørte Georg Brandes' Forelæsninger paa Universitetet over Shelley og Byron. Det er vel

en 4—5 Aar siden. Hun var ganske pur ung. — Men jeg forsikrer: hvem der hørte de Forelæsninger og saa vidste eller følte med sig selv, at hun var i Auditoriet! — — Naa, men det eneste, hendes mange, flammende Beundrere opnaaede, var — ikke af hende selv, men ad lange, besværlige Omveje — at erfare hendes Navn: Rebekka Woltersien. Det skulde undre mig, om ikke dette Navn fandtes som Marginal-Note i adskillige af Tilhørernes Kollegiehefter fra hin Forelæsning.«

»Ha, ha, ha, det var morsomt!«

»Hun kommer her?«

»Meget sjældent. Men hun kjender min Kusine, som er her i Pensionatet, og mig — fra Ferieophold i Jylland.«

»Ja, De maa præsentere, Hr. Wintrup — De forstaar — for Frøknen har sikkert ikke Anelse om, hvem jeg er,« sagde Fensmark, umiddelbart før de traadte ind i Dagligstuen. — —

»Jeg fortalte netop Hr. Wintrup,« sagde Fensmark, der nu havde taget Plads ved Kaffebordet, hvor de fleste af Pensionatets Beboere var til Stede, »at jeg havde været en af Frøknens mange, tavse Beundrere ved Dr. Brandes' Forelæsning over Naturalismen i England.«

»Saa —« sagde Frøken Rebekka, »syntes jeg ikke nok, jeg havde seet Deres Ansigt før.«

»Kan Frøknen virkelig huske — — Ja, vi var naturligvis tavse, saalænge vi befandt os i Audi-

toriet, men ude paa Frue Plads var Frøknens Navn til Gjengjæld paa Alles Læber, — vi havde nemlig ved udholdende Spionage faaet Deres Navn at vide.«

»Men havde det saa ikke været langt mere ophøjet, om de saarede Hjerter havde lukket sig om Navnet og gjemt det i vedvarende Tavshed.«

»Frøknen maa huske, at vor Følelse var saa ung, saa spirende, og fik jo aldrig Lov at blive mere.«

»Jeg troede netop, den spirende Følelse var særlig sart og bly.«

»Ganske vist — æh — naar den spirende Følelse dog har Haab, — men naar den, som vor, var haabløs fortvivlet — — det er dog maaske noget andet —«

»Ja, jeg maa indrømme, at jeg husker ikke Reglerne for en spirende, fortvivlet Følelse.«

»Nu var jo selve Situationen paa disse Forelæsninger gjennemgaaende fortvivlet for os Herrer, for alle Damerne var naturligvis i Øjeblikket — og maaske længe efter — forelskede i Taleren.«

»Jeg syntes hver Gang, at jeg maatte blive det; men jeg blev det alligevel ikke.«

»Og Grunden?«

»Nej, mange Tak, Fru Dalsgaard! — De maa huske, det er anden Gang, jeg drikker Kaffe i Dag,« sagde Frøken Woltersien. — »Nu troer jeg dog, det er holdt op at snee, nu kan vi saamænd godt

vove os ud, Frøken Ellen,« fortsatte hun, idet hun kastede et Blik hen til Vinduet.

Da Karl og Fensmark straks efter forlod Stuen, bukkede denne overdrevent dybt og sirligt for Rebekka Woltersien: »Farvel Frøken, maatte Skjæbnen føre mig saaledes, at det endnu engang i dette Liv forundtes mig at see et Glimt af Dem.«

»Skal det absolut være Skjæbnen?« sagde hun. »De kunde jo ogsaa en Onsdag Aften paa deres egne Ben spadsere op ad Trappen til Geheimeraad Woltersien i Kronprinsessegade, saa opnaaede De det samme, og jeg kan næppe tro om Skjæbnen, at den ligefrem vilde søge at forhindre det.«

»Selv om saa var, Frøken, saa vilde jeg heltemæssig trodse Skjæbnen. Jeg takker ærbødigst.«

Karl havde været meget stærkt — maaske lidt pinligt — optaget af at høre Fensmark og Rebekka snakke sammen; Spørgsmaalet om hans Skyld eller Ikke-Skyld var et Øjeblik traadt i Baggrunden i hans Sind, og Heden var tilsyneladende gaaet af det. Han vovede sig derfor til — da Fensmark var borte — at tage Sagen frem for i en Fart at komme til Ende med den. Men det viste sig, at den var spillevende endnu, og kunde bide, saa det havde Klem. Følgende Ræsonnement drog sejrrigt ødelæggende gjennem hans Hjerne: at volde et andet Menneskes Død var i og for sig intet. Det

kunde ske ved et rent Uheld, som man sletikke selv var Herre over — man var da juridisk, moralsk og for sin egen Følelse fuldstændig fri for Skyld. Alt kom an paa Sindets Forhold til den dræbende Handling. — Men: nu var det jo ene og alene hans eget Sind, der havde holdt ham fra at bringe Hjælp, før Politibetjentene indtraf. Og hans indre Motiv havde da ikke engang været Frygt, det havde været denne taabelige Forestilling om, at han blot var Tilskuer. Ja, og havde han ikke som Tilskuer været interesseret i det, der foregik; havde han ikke moret sig; havde han ikke moret sig saa godt over Drengenes Livsfare, at han af den Grund — den værste af alle mulige Grunde! — havde undladt at hjælpe. Han syntes endnu, han kunde mærke i Kroppen dette Jo-galere-des-bedre-Ønske, som han kjendte saa godt fra Ildebrande og Folkeopløb og lignende Lejligheder, hvor han virkelig havde været uvedkommende. Han syntes bestemt nu, at han en kort Tid havde følt det samme henne ved Voldgraven, inden det rigtig gik op for ham, at han her sletikke var uvedkommende. — Ja, — men saa var der jo intet videre at forhandle om. Det var jo vel muligt, at han delte denne Skyld med nogle Hundrede Mennesker, men Faktum var var jo ligefuldt, at han af Lyst til Sjov — det vil sige: Lyst til at see to Mennesker dø — havde undladt at redde dem.

Han forundrede sig over, hvor de Tanker kom

fra, ganske ligesom han havde forundret sig, da Beskyldningen angaaende Gjertrud styrtede sig over ham, men samtidig kunde han dog ikke slippe bort fra, at de nuværende Beskyldninger var ganske anderledes vel begrundede, end hin havde været.

Hvad mon Øvrigheden vilde sige, hvis han fremstillede for den Sagens sande Sammenhæng: at han altsaa virkelig en kortere eller længere Tid havde ønsket Drengenes Død og derfor undladt at hjælpe.

Han saae pludselig Vanviddets uendelige Ødemark foran sig, og i et humoristisk Lysglimt, der straks forsvandt igjen, saae han sig selv fremstille Sagen for en Kriminalrets-Assessor, der stod derude paa Ødemarken ganske hjælpeløs, uden Bøger og Lovsamlinger, men med Uniformsfrakken over den bare Skjorte.

Ved Idee-Association kom han til at tænke paa Betjentene, — det var underligt, at de ikke hentede ham, da de dog havde noteret ham, — de fandt rimeligvis deres egen Optræden saa uforsvarlig, saa de helst lod Sagen uomtalt. Ja, hvor kunde deres Uniform fritage ham for Ansvar. Han burde jo have handlet efter sit Forsæt paa Trods af den Tykke derude paa Isen, mens det endnu var Tid. — — Først af unaturlig Mordlyst og dernæst af jammerlig Fejghed havde han ladet de to Mennesker dø.

Og saasnart denne tankemæssige Udredning af Sagen var til Ende, skete der — hvad han godt

nok havde anet der vilde ske: Angst faldt over ham som et Mulm — som Askeregnen under et Jordskjælv.

Inden Thetid var han naaet til fuldstændig Hjerne-Bankerot. Men da rejste Selvopholdelsesdriften sig, stærkere i Øjeblikket end baade Angsten og Tankerne, og gjorde Holdt. Den suspenderede ligestraks al Samvittighed og Moral, alt Forlangende om Lykke og Fremtidsudsigt, jog brutalt de anklagende Tanker paa Døren og satte Vreden paa Vagt imod dem. — Derpaa befalede den Karl at stoppe sin Pibe, samt at gaa ind og foreslaa Fru Dalsgaard en Bezique efter The, skjønt han visselig ingen Lyst følte dertil.

Da Karl gik i Seng, maatte han erkjende, at denne Evne til Selvbeherskelse var det eneste, han havde vundet i Løbet af otte Aar; ellers syntes hans Sind indrettet paa ganske samme Maade, som da han led Samvittighedskvaler i Anledning af Gjertrud.

Da han næste Dag gik ind til Teglgaardstræde, var han klar over to Ting, den ene: at han vedblivende havde Magten over sig selv, den anden: at Livet var ham fuldkommen værdiløst, saalænge han skulde leve det paa de forhaandenværende Vilkaar, d. v. s.: med dette Spørgsmaal uafgjort.

Han vilde saa gjerne tale med nogen, fordi han følte, hvor farligt det var for ham selv at tænke paa Sagen. Og da han efter Timen var bleven af

med Hellum, gik han ind til Kronprinsessegade. Det kunde dog være, at et Ord af Rebekka vilde vise sig at have nogen Magt over hans Sind. I hvert Fald vilde han gjerne se hende og være hos hende en lille Tid.

Da hun havde faaet Beretningen — det vil sige: dens ydre Træk — sagde hun: »ja, hvor det er ubehageligt at være til Stede ved saadant noget. Man kan gaa i lang Tid og ikke kunne glæmme det.«

»Jamen, mener Du, jeg har Skyld?«

Hun saae et Øjeblik forbavset paa ham, saa brast hun i Latter: »Det var dog et besynderligt Skoledrengespørgsmaal!«

»Et Skoledrengespørgsmaal?«

»Ja! — Skal Du stille til Prygl nogen Steds, hvis Du har Skyld? — Er der nogen, Du skal aflægge Regnskab for!«

»Nej, — men min Samvittighed —«

»Din Samvittighed? — er der da noget, Du forsømmer? — er der noget, Du kunde hjælpe paa endnu?«

»Nej, — ja, jeg kunde jo —«

»Ja, det er virkelig en anden Sag, — hvis Du kan gjøre noget, som — —«

»Jeg mener, jeg kunde melde det til Øvrigheden.«

»Og saa?«

»Ja, — den kunde jo saa straffe mig, hvis der var noget at straffe.«

»Kjære Karl! — og Din Fader er Herremand! Man skulde jo tro, han var Livegen.«

»Hvorfor det?«

»Din Ryg kløer i den Grad efter Pryglene, saa Du maa ud at hente dem, naar de ikke vil komme af sig selv.«

»Jamen Rebekka, det vilde jo da ogsaa være forfærdeligt for Dig, hvis Du maatte ansee Dig selv for en Forbryder.«

»Maatte ansee mig selv! — — Men hvem skulde dog tvinge mig til at gaa og ansee mig selv!«

»Jamen hvis Du nu var det.«

»Ja, Herre Gud! saa var jeg det — det var vist ikke morsomt. Men jeg vilde virkelig ikke føre Regnskab over min Forbrydelse. Jeg har ingen at aflægge det for.«

»Vil Du ikke blot sige mig een Ting, Rebekka: Hvad synes Du om min Optræden ved den Lejlighed?«

»Det kan jeg virkelig ikke dømme om. Hvad Du har fortalt mig, har sletikke forringet min Mening om Dig i det hele. Meget snarere de jammerlige Grublerier, Du nu gaar og har bagefter. — Jeg vil ligefrem bede Dig, ikke tale mere derom. Det virker frastødende paa mig.«

»Ja, saa vil jeg sige dig Farvel. For i Øjeblikket er det mig umuligt at tænke paa andet.«

»Farvel, Karl!« — Hun stod og saae forundret paa ham, mens han trak sin Overfrakke paa, tog

Hat og Stok og gik ud paa Trappegangen. Saa lukkede hun Døren efter ham uden at sige noget.

— —

I to Dage gik Karl og passede sit Arbejde, strængt vaagende over, at hans Tanker ikke beskjæftigede sig med det farlige Emne. — Men han kunde ikke forhindre, at Bevidstheden af og til strejfede Sagen, saa at sige med et enkelt Blik, — og det var nok til, at der hver Gang nedfældedes en Øjebliks-Dom i Sindet, som efterhaanden blev til en dump, tyngende Følelse af Skyld, der stadig tiltog. — Denne Følelse var efter et Par Dages Forløb bleven saa stærk, saa han i dyb Lede ved det hele opgav Selvbeherskelsen og paany styrtede sig ud i en pinefuld, vidtløftig Undersøgelse af Sagen, der endte med fuldstændig, nervøs Oprevethed. Saa blev jo atter Selvbeherskelsen tilkaldt, — men han laa denne Gang en hel Nat, aldeles i sine løsslupne Tankers Vold, inden han kunde faa dem viist paa Døren og faa Ro i Hjernen — atter paa Betingelse af Sagens absolute Uafgjorthed.

Han var saa forpint, saa han tænkte paa straks at rejse hjem og tale med sin Fader. Paa den anden Side følte han ogsaa Ængstelse derfor; thi han vidste ikke, om hans Faders Autoritet længere vilde være stærk nok hos ham til, at hans Sind kunde lade Sagen bero ved dennes Afgjørelse. Han syntes, han vidste i Forvejen saa tydelig, hvad hans Fader vilde sige, — og denne Bevidsthed hjalp i

hvert Fald ingen Ting. Men vilde det saa blive bedre, om han virkelig hørte sin Faders Ord?

Uden at gjøre sig Rede for, af hvad Grund han netop valgte ham, gik han ind til Esby paa hans Værelse og fortalte ham det hele.

»Jeg troede sletikke, Du kjendte til saadant noget,« sagde Esby og skjød Øjenbrynene til Vejrs.

»Gjør Du da det?« spurgte Karl overrasket.

»Det er jo noget elendig sygeligt og gudsforladt og ukristeligt noget; men det er da bedre end sletingen Samvittighed at have.«

»Det er en frygtelig Lidelse, — saa meget er vist,« sagde Karl.

»Du maa endelig blive ved at lade selve Sagen være uafgjort,« sagde Esby. »Jeg kunde godt sige Dig min Mening om den. Men dels er min Mening jo ikke ufejlbar, og navnlig kan den ingen videre Magt have over Dig. Og saa staar Du der igjen.«

»Det er dejligt, Du forstaar mig saadan,« sagde Karl. »Men jeg kan vist ikke holde ud at lade Sagen være uafgjort. Jeg er bange, den saa tilsidst styrter sig over mig uforvarende. Jeg maa hellere vende Ansigtet imod den og kjæmpe med den.«

»Du veed jo godt, at det er den lige Vej til at blive gal.«

»Aa ja. Men det er det andet ogsaa. Jeg kan ikke have den Mord-Anklage hvilende paa mig, uden at faa det afgjort, om den er sand eller falsk.«

»Jo, Du kan. Men saa —«

De tav begge en Tid.

»Saa er der vist ikke andet for end at bede,« sagde Karl.

»Nej, — men jeg vidste ikke, om Du kunde lide, at jeg sagde det.«

Karl rejste sig, gik hen og tog Esby om Halsen og kyssede ham.

Saa skyndte han sig ud af Stuen. Hele hans Barndom var pludselig brudt ind over ham.

Hellum fulgte atter denne Jul hjem med Karl. — En Aften, de sad ene oppe paa Karls Værelse, sagde denne: »Dengang Du fortalte mig, at Du var forelsket i Rebekka, da sagde Du, at hendes Væsen og Tanker havde fortryllet Dig, men stred tillige helt imod Dine. Jeg vilde gjerne vide, hvad det er, Du har at indvende imod hendes Tro paa det eneste store Øjeblik, som alt andet skal ofres for.«

»For det første er det Hedenskab, Afgudsdyrkelse.«

»Nej!«

»Jo, — hun gjør jo ligefrem dette Øjeblik til sin Gud.«

»Maaske det er saadan for hende. Men det behøver ikke at være Hedenskab.«

»Saa?«

»Nej, jeg veed det, Hellum, — man kan tro paa Gud og kjende Gud, — og saa kan man alligevel

— opgive al Evighed for det ene Øjebliks Skyld! — Det kan man!«

»Ja, jeg forstaar det ikke,«

»Jo, — det kan jeg da ogsaa huske Onkel Jørgen fortalte om de gamle Israeliter, at de troede fuldt og fast paa Gud og levede med ham — og saa havde de alligevel kun en meget svag Forestilling om et evigt Liv, — endogsaa David —«

»Hverken Du eller jeg hører jo til de gamle Israeliter, Karl. — Men det er for Resten sletikke hendes Hedenskab, der strider mod min Tankegang — for jeg veed jo hellerikke, hvad jeg saadan troer — Nej, men denne Tale om den uforglæmmelige, salige Tid, den er simpelthen usand. Selve det Materiale, hvoraf Lykken skulde opbygges i hint korte, store Øjeblik, — det er selv mærket af Tid og Savn. Man maatte leve dette salige Nu i ren, skjær Indbildning, for ikke at fornemme dét. Og jeg kan ikke leve i Indbildning. — Men jeg vil gjerne tro, at hun vilde kunne det, — den højfornemme Dame, vi taler om.«

»Hun kan bedre bevare Illusionen, mener Du?«

»Den Slags Folk er jo saa højt hævede over al Virkelighed paa en Maade.«

»Er det deres Rigdom, der volder —«

»Mest paa Grund af deres forfinede, ufolkelige Dannelse. Ja, Du fik jo selv en Anelse derom, da Du var i Frankrig. Deres Dannelse stammer direkte fra den store, uforglæmmelige Tid i Versailles, da

en hel Klasse Mennesker første Gang blev opdraget, fjærnet ved fuldkommen Isolering fra al Virkelighed, baade materiel og aandelig. De Mennesker anede intet om, hverken hvor Pengene kom fra, som de bortødslede, eller hvordan Glæde og Sorg blev til, dem de nød som Kunst, eller legede med i deres Konversation.«

»Saadan en ung Pige som Rebekka Woltersien har nu vist ellers faaet en meget udpræget Real-Dannelse, — hun har f. Ex. rigtig gode Kundskaber baade i Fysik og Kemi — —«

»Aa — det kan gjerne være. Det kan man jo for Resten sige om al Nutidens Opdragelse, at den er bleven stærkt realistisk. Men det er blot i Retning af den materielle Virkelighed. Hvad angaar sjælelig, aandelig Virkelighed er vor Tids Dannelse akkurat ligesaa tom og fjærn og kundskabsfattig som Versailles-Dannelsen, hvorfra den stammer. Den seer paa Glæde og Sorg, aldeles som Versailles-Folkene saae paa Pengene. Den veed sletikke, hvor de kommer fra. Den seer og hører ikke Glæden og Sorgen rinde frem af Sprogets Kilder, hvorigjennem dog hver Enkelt har modtaget, hvad han ejer af Glæde og Sorg, — ligesaa lidt som den seer Poesien fremvælde af Folkets Sang og dets Historie. — Kjendte vor Tids Dannelse noget til Glædens folkelige Oprindelse, da kunde den aldrig bruge Glæden til deraf at bygge pantheistiske Ba-

belstaarne, — pantheistisk Salighed, om det saa kun var for en Dag.«

»Men Du kan da ikke nægte den Slags Mennesker en overvældende, en berusende Glæde over Naturen, — ja, ellers passer Din Beskrivelse i hvert Fald sletikke paa Rebekka.«

»De kjender Naturglæde som pantheistisk Fortabelse eller Henrykkelse i Naturstemning — ja, det er sandt. Men den egentlige, virkelige Naturglæde, den med de tusinde, krydrede Dufte, med de utallige fine og dog saa forskjellige Nuancer — hvor skulde de kjende den? — de kjender jo i Virkeligheden Naturen saa lidt.«

Hellum sad længe og stirrede frem for sig.

»Aa, men det hele er jo kun et forgjæves Selvforsvar fra min Side,« sagde han saa. »For Tanken om hende er mig lige overmægtig; — fortryllende, daarende og dog saa underlig nærværende, virkelig. Alle mine Meninger og Theorier er mig saa ligegyldige, saasnart jeg tænker paa hende. For der vilde jo dog være mere Indhold i hendes kortvarige, fantastiske, verdslig-guddommelige Lykke end i alle Tiders — »folkelige«, virkelige Savn og Længsel. — Aa, blot Forventningen derom — og Mindet derom — —«

»Hvordan mon det kan være,« sagde Karl, »at skjønt Du nu omtaler Din Forelskelse i hende saa uforbeholdent til mig, og skjønt jeg veed, Du kommer hos Geheimeraadens, saa kunde det dog aldrig falde mig ind at blive jaloux paa Dig, — derimod

Fensmark! jeg er vis paa, at jeg uden Spor af Grund kunde blive vild af Skinsyge paa ham — — er det, fordi han er Kjøbenhavner ligesom Rebekka — eller hvad er det?« —

«Det maa vel nok være, fordi der er en Slags Lighed imellem dem, som Du staar udenfor. Ja — — ja, han er ogsaa — sjæleligt — virkelighedsfjærn, — Ballon er han! — Men det er saamænd ikke Versailles-Dannelsen, der trykker ham, — han har jo overhovedet ingen Dannelse trods alle sine Kundskaber. Nej, han er saadan en moderne Brostens-Gevækst — helt gold, sjælelig naturløs — det er det, han er Pantheist paa. — Han forsømte da ikke at benytte Indbydelsen hurtigst muligt — han var der jo allerede Dagen efter —«

»Dagen efter?« foer Karl op, »— Dagen efter, at han og Rebekka talte sammen paa Gasværksvejen?«

»Ja — Dagen efter var jo en Onsdag; jeg var deroppe forat hilse paa Frøken Rebekka og Geheimeraaden nu inden Juleferien.«

»Det er da mærkeligt, at Rebekka ikke nævnte det til mig, at Fensmark havde været der.«

»Naa—ja, Du synes rigtignok at kunne blive jaloux uden Grund!«

»Ja, hvad kommer det dog af! det er jo Vanvid! ha, ha, ha!«

»Ja, dét er Vanvid!«

»Aa, Gud ske Lov! — Tak, Hellum, fordi Du siger dét!«

De sad en lang Tid, hver med sine Tanker.

»Hør, Karl« — sagde Hellum, »mon Du har noget imod at sige mig det: har I — kysset hinanden?«

»Ja! — det har vi rigtignok«! raabte Karl næsten jublende. — Det var, ligesom Hellum sank lidt sammen i Stolen.

»Ja, jeg kan ligesaa godt sige Dig det, Hellum: der var een Gang: havde jeg da haft Mod, saa havde Rebekka været min nu!«

Karl gik med stormende, hastige Skridt op og ned ad Gulvet.

Hellum fik lidt efter lidt Hænderne op for sit Ansigt. Endelig sagde han: »Det er jo bedst saadan, det er jo bedst — men jeg vil tilbede hende — — jeg vil aldrig, aldrig kunne glæmme hende!«

Karl forkortede sin Juleferie og gik, straks efter at han var kommet til Kjøbenhavn, ind til Kronprinsessegade. Og det var hans Hensigt, at spørge Rebekka, hvorfor hun ikke havde fortalt ham, at Dr. Fensmark havde været hos dem før Julen, — han vilde naturligvis tillige indrømme sin Skinsyges fuldstændige Urimelighed, men bede hende ikke fremtidig lade ham i Uvidenhed om den Slags Ting. Alt dette var hans Hensigt, — indtil han

stod overfor Rebekka inde i Dagligstuen, da indsaae han, med lammende Vished, at det var ham ganske umuligt at gjøre hende nogetsomhelst Spørgsmaal i den Retning. Han forundrede sig blot over, at han ikke straks havde indseet dette, — han følte med Rædsel Muligheden af hendes Foragt.

Hun var for Resten saa mild og elskværdig og saa nem og munter at snakke med, — og da han gik, kyssede hun ham, helt af sig selv, paa Munden. — Hvor han elskede hende! — men han følte selv, at hans Lidenskab var noget sygelig i denne Tid, dels paa Grund af den nervøse Ophidselse, han havde været i før Julen, dels fordi Skinsygen, ihvor meget han kunde indsee dens Urimelighed, dog hvert Øjeblik lurede paa ham.

Han var hos Geheimeraadens mindst een Gang om Ugen, men først i Slutningen af Februar kom Rebekka, rent tilfældigt, til at nævne, at Dr. Fensmark havde været der.

»Har han været her mere end een Gang?« spurgte Karl — og havde den største Møje med at beherske sin Stemme.

»Han har vist været her en 3—4 Gange efter Jul.«

»Og een Gang før Jul?«

»Ja.« — Hun saae paa ham med et smilende, spørgende Blik, som dog gjorde, at han ønskede sig langt borte. »Interesserer det Dig?«

»Nej — Ja, det morer mig, at han er saa ivrig.« — — —

Hele denne Periode fra Julen til Sommerferien var for Karl en Tid af den Slags, man ikke udholder at leve i Længden. Dertil var den altfor heftigt og dybt bevæget. — Den religiøse Forandring, der var foregaaet med ham, gav ham ganske vist en Følelse af Hjemlighed hos sig selv, som han længe havde savnet; han følte sig meget tryggere hjemme i sit eget Indre end før. Men hans Elskov var dog som en Storm eller et Hav, der helt havde ham i sin Magt; og naar dertil med Mellemrum kom Skinsygen, var det sommetider for ham, som han rent skulde gaa under.

Han var en enkelt Gang om Onsdagen i Kronprinsessegade og traf da sammen med Fensmark, — men han turde ikke spørge Rebekka, om dette var tilfældigt, eller Fensmark kom der regelmæssigt om Onsdagen. — Paa den anden Side syntes han aldrig, han havde haft det saa godt hos hende som i dette halve Aar, naar han kom der ene eller sammen med Ellen. — Der var en Tid, under et stærkt Anfald af Skinsyge, at han tænkte paa at spørge Rebekka, om de ikke skulde gifte sig. Men han var bange for, hun skulde le ad ham, og der var jo da ogsaa saa mange praktiske Hindringer. — —

Paa samme Tid som Karl saaledes med hele sin Lidenskab tilhørte Rebekka, bevægede, uden at han i mindste Maade lagde Mærke dertil, ikke

blot hans Tro, men ogsaa hans Tanke sig bort fra hende.

Baade naar han talte med Hellum, og naar han i Ensomhed arbejdede paa sit Verdensbillede — og det havde de begge to altid meget travlt med — kjæmpede han for den folkeligt-naturlige Livsfølelse imod det Pantheistiske. Men selvfølgelig: den Modstander, han da tænkte paa, var aldeles ikke Rebekka, — altid Fensmark, der jo ogsaa paa saa mange Maader var en Modsætning til hende. — —

En meget stor Glæde var det for Karl, da Rebekka en Dag i Juni sagde til ham, at hun kom i Besøg paa Glenstrupgaard en fjorten Dages Tid i Sommerferien. — Han havde sjælden nydt Sommerferien saadan, som han nød den iaar. Det var saa stor en Vederkvægelse at komme bort fra Kjøbenhavn. Han syntes, alting hérovre gik af sig selv, — det med Rebekka gik vel ogsaa nok i Lave engang. Det kunde jo gjerne være, at der var noget, som blev galt tilsidst, men det var saa dejligt at leve og gro, og man fik jo saa bøde for sine Fejl. — Nu var Luften ogsaa saa herlig den Sommer, hverken for varm eller for kold. —

Det var meget sørgeligt, at gamle Pastor Grabow efter al Sandsynlighed laa for Døden. Han havde stærk Gigtfeber, og den havde slaaet sig paa Hjertet.

Baade Rebekka og Karl var derhenne forat besøge ham, men han vilde ingen Mennesker see.

Men det var snart mere kjedeligt med Karls Fader, for han var nok rask nu — det vil sige: han gik og hostede noget — men han havde i Foraaret haft et Anfald af Influenza, der bagefter var bleven til Lungebetændelse. Denne havde rigtignok efter alles Sigende været meget let, men det virkede alligevel saa uhyggeligt paa Karl, at hans Fader saadan havde haft en rigtig Sygdom — af dem, man jo dog plejede at regne for farlige — uden at han havde vidst det mindste derom. Han syntes ogsaa, han kunde see, at hans Fader var bleven gammel i den senere Tid.

Anna og Stamherren skulde have Bryllup nu imellem Slæt og Høst, den 12. Juli.

»Jeg troer sgu æt, han er ret dygtig, Robert, hvordan 'et er,« sagde Wintrup en Dag, Karl fulgte med ham ud i Marken forat see paa Rugen. »Han er vist saaen lidt slap i'et. Naah — men det kommer maaske, naar han nu faar noget selv at styre.«

»Er dennehér Ejendom i Sverig stadig under Administration?« spurgte Karl.

»Aak ja, der er lang' Udsigter. De la'er sig jo betal' godt for at administrer' saaen et Gods, dehér Slægtninger. Naa, et større Laan faar han jo da rejst paa sine Fremtidsudsigter, og saa kommer jeg jo til at udbetal' det meste af Annas Arv. Men

alligevel, De kommer sgu sletæt til at sidd' for rundelig ved'et. Rostruplund er jo en ret stor Gaard, og den er æt af de nemmest'.«

Hvem i Alverden — undtagen hans Fader, tænkte Karl — kunde dog maale sig i Skjønhed med disse aabne, jydske Marker med deres Sommerblæst og Lærkesang. Og Skjønheden var saa helt af samme Art. Som han stod dér og saae ud over den brunviolette Rugmark, hvor enkelte blaa Kornblomster gjorde den svajende Bevægelse med nede i Straa-Havet, — havde hans Øjne, syntes Karl, ganske samme Udtryk som Marken — lyst, aabent og dog tungsindigt.

»Det kan saamænd hænd', det havde været bedre at lade dem faa Holtinggaard,« føjede Wintrup til. »For Du ta'er 'en jo æt. Og saa kan det jo æt var' læng', inden den kommer i fremmed' — — — Havde han bare været lidt ivrigere til sin' Sager! —«

De kom op paa et Højdedrag, hvorfra man kunde se Vennerlille-Kirken.

»Ja, nu er det jo æt længer' Frimeninghedskirke« sagde Proprietæren.

»Er det ikke?« spurgte Karl forbavset.

»Naa, veed Du æt det. Jo, nu er'et Valgmenighed. Din Onkel Jørgen han kan nu baade konfirmer' og vie og begrav' dem all' sammen. Aa, det var jo de gamle, der vild' ha'et. Morten Hejlgaard og mange andre.«

»Ja, nu veed jeg det for Resten godt — — Var det da ikke ogsaa det rareste?«

«Nej, det var sgu' æt. — Ja, i og for sig selv saa kund' et vel vær' Hip som Hap. Men nu er han jo igjen kongelig Embedsmand, Din Onkel.«

»Ja, er det saa slemt?«

»Aa — det ligger æt rigtig for ham, nu paa det sidst' — jeg mener, saaen som han nu er.«

»Men, hvad vil det sige, Faer?«

»Aak ja, Du skal æt blyv' forundret, hvis det ender med en Forskrækkels' derovre. For det gaar æt i Længden med det Riffelvæsen. Herredsfogden vil meget nødig gjør' noget ved 'et, maaske mest for min Skyld, men han har to Gange været ved mig privat, for om jeg æt kund' tal' min Svoger til Rett'. Og jeg har prøvet, det bedst' jeg kund', men det nytter jo æt mer' end at slaa Vand paa en Gaas.«

Proprietæren fortalte flere Træk om Pastor Nordbyes Deltagelse i Friskolelærer Petersens Riffelagitation. — —

Karl havde samme Eftermiddag en lidt irriteret Samtale med sin Søster.

Han spurgte hende, hvorfor hun dog sletikke havde skrevet til ham i Foraaret, at deres Fader var syg.

»Fa'er forbød det,« svarede hun. »Det var vel Grund nok. — Men desuden var Du vel ogsaa optaget af saa meget andet.«

»Naar det første var Grund nok, hvorfor nævner Du saa det andet? — Tilmed da det ingen Grund er.«

Det svarede Anna ikke paa.

Karl var først meget vred paa sin Søster; senere anstillede han psykologiske Betragtninger over, hvor forunderlig dog Søskende, mest stiltiende, kan fjærne sig fra hinanden. — — —

Ved Brylluppet paa Holtinggaard var Henriette ikke til Stede. Hun var en Tur paa Fyen.

VII

En Dag ganske kort efter Ferien, da Hellum og Karl netop vilde rejse sig efter Timen oppe hos Dr. Fensmark for at gaa, — sagde denne i en let henkastende Tone: »Ah ja, — de Herrer har ikke Lyst at sidde og ryge en Cigar?«

Det var ganske det samme som at spørge, om Karl ikke havde Lyst at blive ene tilbage, thi Hellum havde altid en Sprogtime hos en anden af sine Manuduktører straks efter denne. Hellum gjorde sin Undskyldning og gik; Karl sagde Tak og satte sig igjen, — ikke just fordi han følte nogen Fornøjelse ved at snakke med Fensmark, men fordi hans stadig vagtsomme Skinsyge gjorde ham pinligt nysgjerrig overfor alt, hvad der angik denne Herre.

Fensmark begyndte med nogle Forespørgsler til Karls Eksamenslæsning, hvilke dog næsten var altfor aabenlyst ligegyldige, baade for Spørgeren og den Spurgte.

»Det er s'gu en meget interessant Pige — for-

uden at hun er en overordenlig smuk og elegant Dame — den unge Frøken Woltersien, som De førte mig sammen med derude i Pensionatet i Vinter engang.«

»Ja — —«

»Jo, jeg har gjort hendes lidt nærmere Bekjendtskab i Vinter — ja, De og jeg traf jo hinanden deroppe engang — — Og nu i Sommerferien, efter hendes Hjemkomst fra Jylland, var jeg en Udflugt sammen med hende og flere andre, hvor vi talte en Del sammen« —

Karl blev blussende rød, og skjønt han ikke turde see paa Fensmark, syntes han tydeligt, han fornam, at dennes Blik hvilede iagttagende paa ham.

»Hvorhenne?« spurgte Karl i en grødet Tone. Han turde sletikke sige mere med den Stemme.

»Esrom — Fredensborg. — Det er jo saa sjældent, at man hos en ung Dame træffer en saa gjennemført radikal Anskuelse angaaende Forholdet mellem Kjønnene.«

»Saa,« — Karl følte, han blev bleg af Vrede.

»Ja, — hun anseer jo Ægteskabet paa Forhaand for en Absurditet. Mødes og skilles er for hende det eneste nødvendige og naturlige og tilstrækkelige, hvor Talen er om Mand og Kvinde.«

»Een Gang for hele Livet, ja,« — sagde Karl — eller næsten raabte det.

»Det sagde Frøken Woltersien ikke noget om.«

»Hvis De troer, at Frøken Woltersiens Anskuelser paa dette Punkt skulde indrømme større Frihed end det livsvarige Ægteskab, saa tager De fejl,« sagde Karl nu i en utvetydig vred Tone.

»Der er intet, jeg nødigere vilde, end at udtale noget, der kunde være fornærmeligt for en saa skjøn og fuldendt Dame. Og jeg vilde være Dem meget forbunden, Hr. Wintrup, hvis De kan og vil forklare mig, hvorledes da Frøken Woltersien tænker sig — —«

»Nej, det har jeg ingen Lyst til. — Det ligger jo ogsaa i, hvad jeg *har* sagt derom.«

»»Een Gang for hele Livet,« sagde De. He, he, he — men siig mig engang Hr. Wintrup, hvis nu Lykken er saa velvillig, mod alle Bestemmelser, at melde sig to Gange —«

»Saa er det ikke den eneste, — den uforglæmmelige Lykke!«

»Det vilde ikke være den eneste, det er sandt, men man kunde jo tænkes at tage fejl, endogsaa flere Gange, inden man naaede til det uforglæmmelige.«

»Jeg tænker, Frøken Woltersien vilde regne dét for den store, afgjørende Forskjel mellem Mennesker: Forskjellen mellem dem, som *kan* tage fejl paa dette Punkt, og dem, som ikke kan det.«

»Hvor kan en Fejltagelse dog være saa afgjørende for Karakterens Bedømmelse?«

»Det kan en Fejltagelse vistnok være. Men

ellers er der en anden Forskjel, som ene beroer paa Karakteren, og det er Forskjellen mellem dem, som kan forsøge flere Gange, og dem, som regner Livet for vundet eller tabt med det første Forsøg.«

»Jeg kan ikke tro, at Frøken Woltersien — —«

Karl gjorde en heftig Bevægelse.

»Eller jeg vil ikke haabe, at Frøken Woltersien stiller saa rigoristiske Fordringer til Mændene.«

»Hvorfor vil De ikke haabe det?«

»Det skal jeg sige Dem ganske ærligt: Jeg elsker Frøken Woltersien, som jeg aldrig tidligere har elsket nogen Kvinde, og jeg vil regne mit Liv for spildt, hvis hun ikke kommer til at gjengjælde min Kjærlighed.«

Karl saae, at Fensmark iagttog ham meget skarpt, mens han kom med denne Erklæring. Men han svarede ikke.

»Efter de Samtaler, jeg har haft med Frøken Woltersien, særlig paa Turen til Fredensborg, kan jeg dog ikke tro, at De har opfattet hende korrekt —«

»Hvad er det for Samtaler, og hvad er det for en Tur, De taler om?« brusede Karl pludselig op.

»Hvad er det for en Tone, De flere Gange har tilladt Dem under denne Samtale?« sagde Fensmark rolig.

»Frøken Woltersien er min Forlovede!« raabte Karl, »og jeg har haft det Indtryk, at De meget

godt har vidst det, og dog har talt, som De har talt — —«

»Jeg har ikke haft Anelse —«

»Jo, — i hvert Fald netop haft Anelse!«

»Jeg forsikrer: ikke haft Anelse om Deres usigelige Lykke — og min egen bitre Fejltagelse.«

Fensmark saae virkelig meget ulykkelig ud. Han rejste sig og gik hen til Bogreolen, som han stod og saae ind i. Karl fik ondt af ham, men led samtidig under sin Jalousie.

»Jeg forstaar ikke, hvor det har været muligt for Dem, saaledes at tage fejl,« sagde han. »De maatte jo straks kunne mærke —«

»De veed jo ikke, hvad jeg har haft at bygge paa,« sagde Fensmark.

»De kan absolut ikke have haft noget virkeligt at bygge paa!«

»Det siger jeg hellerikke —«

»Er det disse Samtaler og denne Tur til Fredensborg?«

»Aa, Hr. Wintrup, jeg vil saa nødig tale om det nu, — nu, da alt er Skuffelse, — De maa kunne forstaa — —«

Fensmark gik urolig, og som han grundede paa noget, frem og tilbage i Stuen. Karl rejste sig for at gaa.

»Skal vi gjøre en Udflugt sammen — f. Eks. til

Roskilde — en Gang i denne Uge?« sagde han, idet han rakte Karl Haanden.

»Det kan vi jo gjerne«, svarede denne. »Farvel!«

Næste Dag efter Timen meddelte Fensmark Karl, at han havde bestemt Turen til om Torsdagen, og havde indbudt et Par af sine Bekjendte til at tage med. — Karl saae forbavset paa ham og sagde, at han havde troet, de gjorde Turen for paa den at tale sammen under fire Øjne. »Det kan vi alligevel,« sagde Fensmark.

Havde Karl ikke været behersket af sin Skinsyge, som han ikke turde være sig selv, langt mindre Fensmark, bekjendt, saa havde han meldt sig fra denne Roskildetur straks. Nu haabede han paa en eller anden bekvem Lejlighed til Samtale, der mulig kunde byde sig paa Udflugten, og som maaske ellers vilde udeblive. — Han sagde derfor ingen Ting; spurgte ikke engang om, hvem de af Fensmark omtalte Deltagere var.

Torsdagen den 5. September mødtes han da med Fensmark paa Hovedbanegaarden. Denne meddelte, at de andre Deltagere først stødte til paa Frederiksberg Station. — Det vilde sige, det var muligt, at den ene af dem, en cand. jur. Eskildsen, sletikke kom; han vidste igaar ikke, om han kunde.

»Hvem er den anden?« spurgte Karl.

»Ja, der er to. Det er to unge Damer af mit Bekjendtskab,« sagde Fensmark.

»Saa, hvad hedder de?«

»Den ene hedder Ottilie Madsen; hun er en Haandværkerdatter. Jeg logerede hos hendes Forældre for en 3—4 Aar siden — inde i Krystalgade — nej, paa Nørregade.«

»Jeg synes, De sagde engang, at de havde boet i Teglgaardstræde i seks Aar.«

»Saa — ja, men det er ogsaa længere siden — aak, Gud, ja — Tiden gaar. — Den anden unge Pige er Frøken Madsens Veninde, Agnete Hassing hedder hun. Ja, jeg kan ikke sige andet, end at Frøken Madsen bad om, at hun maatte komme med. — Ja — Herregud — De seer saadan paa mig. Men vi lever jo dog i en demokratisk Tid, og Pigerne er s'gu pæne nok.«

Karl følte sin fuldstændige Mangel paa Evne til at bedømme Betydningen eller Rækkevidden af Ord og Situation.

»Tilmed har jeg Sorg, maa de erindre,« sagde Fensmark, »jeg trænger til at — til Selskab.« — —

Toget holdt ved Frederiksberg. Fensmark traadte ud paa Perronen. Et Øjeblik efter vinkede han og raabte: »Halløj — her!«

To unge Piger sprang ned fra den forreste Perron, over Skinnerne og op paa den Perron, ved hvilken Toget holdt.

Karl, der var ivrig optaget af at faa dem, saa

at sige, bestemte efter Deres Væsen, syntes nok, at deres Bevægelser under denne Manøvre var lidt livlige, næsten skoletøseagtige, men de var nu da ogsaa ganske unge, 18—20 Aar vel, og saae for Resten helt pæne ud, syntes han. Deres Dragt var omtrent efter Moden, troede han nok, men den var slet ikke afstikkende, snarere lidt tarvelig.

Fensmark velkomst-konverserede dem paa sin leende, gabende Maade. De to unge Damer pludrede i Munden paa hinanden om, at de et Øjeblik havde været helt sikre paa, at Herrerne ikke var med Toget.

Kandidat Eskildsen var der, mærkværdig nok, sletikke Tale om.

Saasnart Fensmark og de unge Piger var komne ind i Kupeen, og Karl var bleven præsenteret for dem, sagde Fensmark: »Nu mener jeg, at de unge Damer straks bør vælge sig hver sin Kavaler paa Turen, og jeg haaber, at jeg gjætter rigtig, hvordan Valget vil falde ud.«

»Saa, hvor kan De nu vide noget om det?« sagde Frøken Madsen, — hun havde en lidt dyb, kjøbenhavnsk-syngende Stemme Karl tænkte, at hendes Sprog da vist maatte kaldes simpelt kjøbenhavnsk, men han kjendte dog ogsaa en meget pæn Grosserer-familie i Byen, hvor Damernes Udtale havde netop denne Klang. — »Jeg vælger nu Dem, Hr. Doktor, og jeg er ældre end Agnete, føjede hun til.«

»Naa, det vidste jeg s'gu da nok,« sagde Fens-

mark, »at gammel — æh — Venskab ruster ikke. — Men hvad siger Frøken Hassing?«

»Jo, jeg er meget godt fornøjet.«

Frøken Hassing sad ligeoverfor Karl. Hun saae for Resten morsom ud. Der var lidt dumt eller maaske dovent ved Ansigtsudtrykket, men det var tillige meget polidsk og ingenlunde uelskværdigt. — Hun saae ogsaa forlegen ud, idet hun sagde de nysnævnte Ord; men det var ligesom ikke paa egne Vegne, syntes Karl; næsten som om hun vilde sige: ja, jeg veed ikke, om det kan gaa an. Det maa I andre forstaa.

Karl vilde næsten ønske, at han havde kunnet tage Sagen paa lignende Maade; thi hans Mening om Situationen svingede med betydelig Hastighed imellem meget forskjellige Opfattelser. Men — tænkte han — uanstændige Kvinder kunde Dr. Fensmark da virkelig ikke føre ham sammen med paa en Tur til Roskilde. Og saadan syntes han da heller sletikke de saae ud. Men paa den anden Side vidste han jo ikke, hvor mange Grader i Anstændighed eller det modsatte der kunde være. Han vilde ønske, at han havde kunnet staa ud i Taastrup, som de nu nærmede sig til, og sige Farvel med det samme. Men det var jo da en aabenlys Uforskammethed baade mod Fensmark og Damerne, — desuden dømte han efter disses fordringsløse Udseende og Væsen, at deres selskabelige Pretensioner sletikke

vilde hindre ham og Fensmark i at faa den ønskede Enesamtale.

Saasnart de var komne til Roskilde, sagde Fensmark, at nu gik Frøken Madsen og han ud og kjøbte Proviant til Turen, — det var i Kupeen bleven bestemt, at man skulde til Boserup Skov, — saa kunde Karl og Frøken Hassing blive roligt siddende i Verandaen paa Jernbanehotellet, til de kom tilbage.

Fensmark og hans Dame fjernede sig ned ad Torvet under lystig Passiar; de to andre tog Plads ved et Bord ud til Gaden. Frøken Hassing ønskede, paa Forespørgsel, Sodavand, hvad Karl saa ogsaa tog. Hun sagde da hellerikke Nej til en Smule Kognak deri.

Karl skammede sig lidt over sin Ledsagerske, men han generede sig ogsaa overfor hende. Hvad Ret havde han til saadan udenvidere at sammenligne hende med sig selv eller med de Damer, han ellers kjendte. Paa en Maade følte han sig selv i dette Øjeblik grovere end hende, som hun sad dér og nippede til sit Sodavand, halvforlegen men tillige med dette naiv-polidske Udtryk, som om hun vilde sige: »Hvad skal dettehér blive til?«

»Har De været i Roskilde før?« spurgte han.

»Nej.«

»De tager vel mere nordpaa, til Charlottenlund og Klampenborg, naar De vil i Skoven?«

»Aak nej, det falder dem næsten aldrig ind. Saa rejser de meget snarere alene.«

»Hvem?«

»Ja, hvem man saadan kommer sammen med. — Jo, min Søster og jeg vi tager for Resten sommetider i Dyrehaven og seer paa Dyrene.«

»Saa er vel Frøken Madsen med?«

»Næh — hende kjender vi saa grumme lidt.«

»Saa.«

Karl faldt stadig mere i Forundring. Han kom til at tænke paa Rebekka: hvordan vel hun vilde have fundet sig til Rette her i dette Øjeblik? — Formodentlig moret sig udmærket og ganske behersket Situationen. Hun vilde vel endda have gjort disse unge Piger lykkelige ved sin Maade at behandle dem paa. Det var ogsaa jammerligt, kun at kunne hævde sin Moralitet paa en eneste Maade: denne skolemester-skoledrengeagtige Maneer!

Nede for Enden af Torvet kom nu Fensmark og Frøken Madsen frem. Hun lo, kunde man see, han snakkede og gestikulerede. Karl følte sig grebet af et pludseligt Raseri ved at see Fensmark. Han var da ganske sikkert meget simplere end disse to Pigebørn — eller i hvert Fald end Frøken Agnete. Allermest sjofel maaske i den Maade, hvorpaa han saae ned paa dem. —

Fensmark tog nu en Droske, som kjørte dem ud til Kanten af Skoven. Saa gik de ind igjennem Skoven og ned til en Skrænt ved Stranden. Det

var et Sted, hvor en smal Tange skjød sig lidt frem med Vand paa begge Sider. Oppe paa den yderste Brink kommanderede Fensmark: Holdt! og sagde, at her var et udmærket passende Sted til at holde Maaltid paa. Begge de to unge Piger fik travlt med at pakke de medbragte Sager ud. Fensmark var ogsaa ivrig paa Færde. Karl derimod sprang ned ad Skrænten og gav sig til at gaa langs Strandkanten. — Han var bleven aldeles led ved at være sammen med Fensmark; de to unge Piger følte han egenlig ingen videre Uvilje imod.

Han kom til at see over mod Bakkerne paa Østsiden af Roskildefjorden. De var ganske skovløse og tegnede sig saa skarpt og linieskjønt mod Himlen, som om det kunde været et Bakkelandskab ved Limfjorden. Der laa en enlig Kirke derovre, stærkt belyst af den sene Eftermiddagssol, og i Nærheden af den en Mølle, det gjorde ogsaa saadan et jydsk Indtryk. Og med Jyllandsminderne kom Barndomsminderne, der hos ham saa let blev historisk farvede, — og paa een Gang var det ikke længer nogle Bakker hinsides noget Vand, han stod og saae paa, — det var Isefjorden ved Lejre, det var den Egn og den Fjord, hvor Rolv og hans Kjæmper færdedes.

Det var ham aldeles som en Drøm, at nogle Skridt herfra — henne paa den Skrænt, sad en Doctor philosophiæ og to Damer, hvis Væsen han

var saa lidet sikker paa, og ventede ham. Og saa var det endda ikke saa meget de to sidstnævnte, der voldte den uhyre Modsætning til den anden Stemning — hvad, de var jo dog danske Piger i hvert Fald, og Lejrekjæmperne var just ikke afholdende, — men det var ham, den udanske, overlegne, fantasi- og hjerteløse — bare sjofle og liderlige Hund, — der regnede Jorden for et Himmerig, blot han kunde rende fra det ene Kvindfolk til det andet. I det samme slog den Tanke som en Brandgranat atter ned i Karls Sind: at nu vilde Fensmark ogsaa forsøge sig overfor Rebekka! Han blev et Øjeblik helt svimmel af Jalousie. Saa følte han Lyst til at løbe hen og prygle ham igjennem og gaa sin Vej.

»Monsieur est servi!« raabte i det samme Fensmark henne fra Skrænten.

Karl stod et Øjeblik og betænkte sig, — men saa syntes han alligevel ikke rigtig, han kunde overskue Følgerne, — og gik ganske spagfærdig hen til de andre. Men han tænkte ved sig selv: hvilken himmelvid, himmelraabende Forskjel dog paa Fritænkere! at Rebekka kaldte sig Fritænker, og Fensmark ligesaa — og Hellum mente om sig selv, at han var den egentlige, moderne Fritænker. Og saa var der ikke mere Lighed imellem deres Livsfølelse end — — han maatte opgive at finde en Lignelse, der kunde udtrykke en saadan Forskjel.

Oppe paa Skrænten var der bredt en Dug paa Grønsværet med den sædvanlige Skovtursopdækning af Smørrebrød, nogle Konserves-Sager og Kyllingesteg. — Fensmark og Frøken Madsen var meget overstadige, sloges om nogle Radiser, bed paa een Gang i hver sin Side af et Stykke Julekage o. a. lign. — Karl kunde næsten ingen Ting sige, men søgte Beskjæftigelse ved meget omhyggeligt at opvarte sin Dame med alt, hvad Bordet formaaede. Hendes Ansigt var nærved at miste sit polidske Udtryk; hun smilte og rødmede undseeligt flere Gange ved Karls høfligt kavalermæssige Opmærksomhed overfor hende.

Fensmark havde tømt adskillige Glas Portvin sammen med Frøken Madsen, dog syntes Karl, at han lod mere vinbetynget i sit Væsen, end det var rimeligt efter det Kvantum, han havde nydt. Da Spisningen var endt, lagde Fensmark sig paa Ryggen med Nakken støttet mod Frøken Madsens Knæ, og snakkede døsigt.

Pludselig rejste han sig op og sagde: »Hør, det er sandt, nu kommer s'gu Rejsens clou; nu skal vi have os et forfriskende Bad i Isefjordens Bølger.«

Karl smilede overlegent som ad en daarlig Vittighed, men han var ikke helt sikker paa, at det kun var en uartig Spøg, og følte, uden at sige et Ord, at han ikke rigtig havde Magt over sin Stemme.

»Det kan vi jo ikke,« sagde Frøken Madsen leende, »vi har jo ingen Badedragter med.«

»Det gjør ingen Ting, lille Frøken, vi bader hver for sig, uden at noget Menneske seer os.«

»Vi kan saamænd ikke finde fire Smuthuller her ved Stranden, hvor den ene ikke kan see hen til den anden.«

»Jamen det er jo ogsaa ganske unødvendigt, bedste Frøken Ottilie; naar der bare er to veladskilte Smuthuller, hvor man ikke kan kige fra det ene til det andet, saa er det jo nok, — og dem har vi her lige for Haanden: paa den ene og paa den anden Side af denne Tange.«

»Troer De nu, det er ganske umuligt at kigge over den?« sagde Frøken Madsen og rejste sig, »jeg synes, den er temmelig lav her midt over.«

Fensmark sprang ogsaa op og tog sin Dame under Armen: »Jeg forsikrer Dem, Frøken, der er ikke Tale om, at nogen —«

»Saa skal Herrerne bade derovre, og Damerne her paa denne Side.«

»Nej, Frøken, den Fordeling synes jeg ikke om. Det ene Par paa Nordsiden, og det andet Par paa Sydsiden af Tangen. Og vi to« — han lagde Armen om Frøken Madsens Liv — »vi vil nu drage her mod Nord og lade vore Gjæster bade i Sydens Sol.«

Og virkelig løb de to ned ad den nordlige Skraaning under megen og støjende Latter.

Karl var endnu ikke sikker paa Fensmarks Hensigter; derimod var han ganske vis paa, at hvis

han (Karl) nu tog Sagen alvorlig og gav sin Vrede Luft, da vilde Fensmark i samme Øjeblik bryde ud i stormende Latter og falde i yderste Forbavselse, fordi Karl blot et Sekund kunde tro, at han virkelig havde haft i Sinde, at de skulde bade. — — Og desuden rystede Karl af Vrede og Sindsbevægelse, og kunde ikke sige et Ord uden at røbe det.

Han drejede Hovedet og saae, at Fensmark og hans Dame satte sig paa en Grøftevold nedenfor Brinken og snakkede.

Det var godt, tænkte Karl, at han kunde see dem, saa kunde de jo ogsaa stadig iagttage ham, og de to kunde ikke bagefter lave Løgnehistorier om, hvad der var passeret, mens man var hinanden ude af Syne.

»Vil De see, De kan trække Dem tilbage, Hr. Wintrup!« raabte Fensmark dernede fra. »Vi kan s'gu da ikke bade i Deres Paasyn.«

Karl smilte stadig overlegent, men svarede ikke.

Frøken Agnete Hassing sad ned paa samme Sted som under Maaltidet. Hun kunde fra denne Plads ikke see de to andre. Karl betragtede hendes Ansigt. Hun saae ikke videre forlegen, snarere usikker, spørgende ud.

»Er De ved at klæde sig af dernede?« spurgte hun pludselig.

Karl kunde næsten ikke tro sine egne Øren. Hun saae slet ikke fræk ud, idet hun sagde det,

— der kom maaske lidt af dette polidske i hendes Ansigtsudtryk, som saa ofte var der, — saa rødmede hun, vistnok fordi hun saae Karls Forbavselse. For ham var det, som at see et Glimt af en helt fremmed Verden. At Mennesker dog kunde være saa forskjellige!

»Troer De da, at det virkelig var Meningen, at vi skulde bade?« spurgte han, og var instinktmæssig sikker paa, at dette Spørgsmaal sletikke vilde fornærme hende.

»Ja — hvorfor ikke?«

Der var næsten noget rørende i den Maade, hvorpaa hun sagde det.

»Jeg vil sletikke dømme noget om Dem,« sagde Karl. »Men hvis jeg behandlede en ung Pige saadan, da vilde det for mig være at forhaane hende paa den frygteligste Maade. Og jeg vil ikke forhaane Dem. Dertil sætter jeg altfor megen Pris paa Dem.«

Frøken Agnete fik sit Lommetørklæde halvt op af Lommen og tørrede Øjne og Næse, saa præcis paa samme Maade som Pigebørnene hjemme i Holting, naar de blev bevægede over, hvad Onkel Jørgen fortalte, — saa Karl ogsaa fik Vand i Øjnene. —

Nu vidste han altsaa klar Besked. Skulde han nu ogsaa sige Fensmark Besked, eller skulde han lade, som om han vedblivende ansaae noget saadant for ganske utænkeligt, og tvinge Fensmark,

den selvfølgelige gentleman, ind i samme Rolle. — Det var vel egentlig den bedste Hævn.

Han havde maaske alligevel gjort det første, hvis det ikke, allerede i Tanken, havde været ham saa modbydeligt at skulle — i deres Paahør — dadle Fensmark, alene fordi han havde ført ham sammen med disse stakkels Piger, hvis Selskab i Virkeligheden ikke forekom ham nær saa foragteligt som Fensmarks eget. Hans Jalousie virkede paa een Gang tilskyndende og hæmmende, gjorde ham blot vaklende.

Han valgte foreløbig det nemmeste, at lade som ingen Ting.

Han sagde til Frøken Agnete: »Vil De nu ikke tjene mig i sletikke at nævne, at jeg har spurgt Dem om dette med Badningen, eller hvad De svarede derpaa. Det er tydeligt, at Dr. Fensmark har villet have mig i en Fælde, men nu skal han selv blive fanget.«

»Jo, det skal jeg nok,« svarede hun og lo muntert, som ad en ret god og uskyldig Spas.

Karl havde stadig holdt Øje med Dr. Fensmark og hans Ledsagerske, at de ikke foretog sig noget extraordinært, ligesom han var vis paa, at de hele Tiden havde kunnet se ham. Nu rejste han sig og raabte: »Jeg synes, vi skulde begynde paa Hjemturen nu; vil De ikke med?«

Derpaa begav han og Frøken Hassing sig afsted til den Side af Skoven, hvor Vognen holdt.

Undervejs sagde Karl: »Hvis nu Dr. Fensmark og jeg kommer op at skjændes lidt paa Vognen eller i Toget, saa vil De nok holde med mig, ikke sandt?«

»Jo, det skal jeg nok. Men Frøken Madsen og jeg tager for Resten ikke med længere end til Roskilde.«

»Boer De ikke i Kjøbenhavn?«

»Jo, men Dr. Fensmark har sagt, at vi skulde tage med et senere Tog ind.«

»Naa. — Men har han for Resten ikke forbudt Dem at sige mig det?«

»Jo, paa Udturen maatte vi sletikke fortælle Dem noget om det altsammen.«

»Den Æsel!« mumlede Karl ved sig selv, »paa Hjemturen har han troet, at det hele vilde være i Orden!« —

Nu kunde de høre Fensmark og Frøken Madsen le og snakke bag dem i Skoven. —

»Det var et farligt Jav, De pludselig fik forat komme af Sted,« sagde Fensmark til Karl, idet de stod op paa Vognen.

»Det var for Damernes Skyld,« sagde Karl.

»For Damernes?«

»Ja jeg finder, at den Maade, De nu sidst begyndte at spøge paa, var en grov Fornærmelse mod anstændige, unge Piger.«

»Dét tager disse unge Damer sig s'gu ikke nær,« sagde Fensmark. »Det skal De sletikke tage Dem

af, Hr. Wintrup, jeg kjender bedre mine smaa Pappenheimere.«

»Vil De øjeblikkelig gjøre de unge Damer en Undskyldning,« raabte Karl i en meget heftig Tone, »baade for Deres simple Opførsel nede i Skoven, men endnu mere for den Fornærmelse, De i dette Øjeblik tilføjer dem!«

»Hvad mener De?«

»De siger om disse Damer, at de ikke tager sig nær, hvad der maa fornærme anstændige, unge Piger. Vil De bede dem om Forladelse?«

»Hvor kan det falde Dem ind, Wintrup, at — —«

»Hvis De ikke gjør Damerne Afbigt, da skal De komme til at staa mig til Regnskab for noget ganske andet!«

»Lad os være fri for alt det — — Jeg gjør Damerne min ærbødigste Undskyldning, — saa haaber jeg, baade De og Hr. Wintrup er tilfredse.«

Karl saae, at Frøken Madsen vilde til at sige noget, — men Fensmark blinkede til hende, og saa tav hun.

Da de naaede Banegaarden i Roskilde, sagde Damerne Farvel.

»De skal ikke med til Kjøbenhavn?« spurgte Karl højt.

»Nej, vi bliver i Roskilde i Nat,« forklarede Frøken Madsen. —

»Lad os tage en 1ste Classes Kupé« sagde

Karl til Fensmark. »Saa bliver vi ene, og der er noget, jeg vil tale med Dem om.«

Saasnart Toget var sat i Bevægelse, sagde Karl: »Hele Deres Optræden i Dag har været en saadan, at jeg nu maa forlange Deres bestemte og udtrykkelige Erklæring om, at det er to anstændige, unge Damer, De i Dag har ført mig sammen med.«

»Hvad skal de Narrestreger til —?«

»Hvis De ikke vil eller kan give en saadan Erklæring, maa jeg overfor alle og enhver tage Afstand fra Dem som en topmaalt sjofel Personnage, — jeg maa ligeledes advare Frøken Woltersien imod en Gjæst af Deres Kaliber, saameget mere som De praler af Samtaler, De skal have haft med hende.«

Fensmark stirrede paa ham med en komisk Blanding af Raseri og Forbavselse: »Jo — — vist kan jeg det!« —

»Frøken Madsen og Frøken Hassing er to fuldkommen anstændige Damer af Deres Bekjendtskabskreds?«

»Ja — selvfølgelig!«

»Godt. Saa forlanger jeg ikke mere. Men jeg gjør Dem helleringen Undskyldning. Thi netop overfor anstændige Damer har Deres Opførsel idag været ganske utilbørlig.«

»De spiller ganske godt Komedie.«

»Synes De?«

De sad længe og røg Cigar hver i sit Hjørne uden at sige noget.

Tilsidst skjød Lystigheden op i Karl, og han kunde ikke dy sig for at sige: »Det maa alligevel være kjedeligt for Dem, Dr. Fensmark, at have gjort en saa ganske unyttig Rejse — helt til Roskilde« — — men han blev ganske forbavset ved at see den Forandring, Vreden havde frembragt i Fensmarks Ansigt, — denne var bleven helt bleg, og Øjnene havde faaet en forunderlig Dybde og Glans. Men han sagde ikke et Ord mere — — hellerikke Farvel. —

Næste Dags Aften modtog Karl en Billet, paa hvilken han første Gang læste sit Navn, skrevet med Rebekka Woltersiens Haand. Der stod:

Kjære Karl!

Skal vi to tage i Skoven i Morgen, hvis Vejret bliver ligesaa godt som i Dag? Saa mødes vi paa Klampenborg Banegaarden Kl. 11. Hvis ikke, saa send Afbud.

Din

Kronprinsesseg. 6. Septbr. Rebekka W.

Det var ogsaa første Gang, at hun havde opfordret ham til at gjøre Skovtur. — Han gik straks ind til Kronprinsessegade, forat intet skulde være forsømt.

»Hvordan fandt Du dog paa det, Rebekka?«

»Aa, Vejret er jo saa dejligt i denne Tid. Og saa sad jeg og blev trist i Eftermiddags ved at see, at min Fødselsdag nærmede sig saa stærkt, — min toogtyve Aars Fødselsdag.«

»Paa hvad Maade seer Du det?«

»Naar de to store Ahorntræer derude faar deres første gule Blade, saa veed jeg, der er ikke længe til den 15. September.«

»Kan det gjøre Dig trist?«

»Ja. — Men det er bedst, vi træffer Bestemmelse for i Morgen. Jeg synes, vi skal indtage en déjeuner dînatoire paa Eremitagen Kl. 12 — og saa derefter spadsere rundt i Dyrehaven.«

»Jo — men vi skal ogsaa have noget senere hen. — Maa jeg saa ikke faa Fru Dalsgaard til at lave noget Smørrebrød til os, — jeg kan ikke for min Død fordrage dette Restaurationssmørrebrød, — og jeg havde saadan en Lyst til at see Dig spise en rigtig god, jydsk Mellemmad.«

»Til at see mig spise den!«

»Ja — og spise den sammen med Dig. Du kan tro, saadan en forhenværende Præstegaardsforpagters Kone, som Fru Dalsgaard, hun forstaar at gjøre den i Stand!«

»Aa, hvor vi er forskjellige, Karl!« — sagde Rebekka i en lystig Tone, men med ganske alvorligt Ansigt, — bøjede sig hen mod ham og kyssede ham paa Kinden.

»Kan Du ikke lide saadant landligt Smørrebrød?« spurgte Karl.

»Vi maa have en helt forskjellig Maade at finde vor Poesi paa —«

»Ja, det er jo slemt. For det er Du vel kjed af?«

»Aa — nu vil vi snakke i Morgen — om det og mange andre Ting. Jeg synes, jeg har Lyst til det.«

»Da gid det ret maa lykkes os!« — — —

Da han gik hjem, blev det med eet saa soleklart for ham: at det var en Tur som den i Morgen, det havde været Fensmarks Hensigt at berøve ham, umuliggjøre den for bestandig. Han priste sin Lykke og takkede Gud, fordi han da ikke havde ladet sig friste eller fange, men kunde tage i Skoven med Rebekka Woltersien med aabent Hjerte og den klareste Samvittighed. — Ja, hvilket vidunderligt Navn ogsaa: Rebekka Woltersien! — og han behøvede ikke at skamme sig for det! —

Det var af den Slags Vejr — da de mødtes næste Formiddag paa Banegaarden — som bragte Karl til at tænke paa gamle Pastor Grabows Ord om Florents: alt dér er lyst og fast og tørt. Den Slags solide Sommervejr, som vi aldrig faar, før i den sidste Maaned af Somren. — Og det blæste tillige. Karl vidste saa tydeligt, hvordan det vilde være ude i Dyrehaven. Den Blæst gjør, at man

aander let, og man bliver tillige tørstig af den. Og Sundet vilde være saa mørkeblaat. — — Han gik og nynnede sagte:

Vildt flyver Høg over Land, over Vove,
Tavs sidder Gjøg i de brogede Skove
— — — — — — — — — — — —
Her kan jeg frit aande Luft i min Lunge,
Alt her er mit, og om alt kan jeg sjunge;
Vandre i Drømme,
Stærke og ømme,
Høre, hvor Bølgerne runge — — —

Allerede mellem Hellerup og Charlottenlund mærkede de Skoven. Bøgegrenene viftede saa nær ved Kupévinduerne. Og da de holdt i den store Skovkjedel paa Klampenborg Station, sydede Vinden i de høje Trætoppe, som danner dens Rand, og ind over denne kom sejlende de hvide Septemberskyer saa højt, højt oppe. — — Hvor hun dog gik dejligt, Rebekka, — og det var saamænd ogsaa en Bund, som var værd for en Jomfru at træde paa: saa renvadsket af Høstbygerne og saa sommertør — og henover Vejen løb enkelte visne Blade, der var helt krøllede sammen i den stærke Solvarme.

Under lyse Bøg den danske Bejler
med sin herligt voksne Pige gaar —

ja, lys var Bøgen rigtignok ikke paa denne Aarstid, men der var jo ingen, der hørte, hvad han tænkte, for dette turde han ikke engang nynne, — — og

det andet, det passede vist godt nok, for Fanden kunde sikkerligen gale ham, om der var nogen i hele Verden, der havde flottere Kjærest end han. — — Vinden kom af og til løbende bagfra og løftede paa alle de vandret udbredte Bøgegrene nede paa Træernes Stammer og løb derfra hvislende op i Kronerne, hvor der blev en myldrende Skiften af Lys og Skygger. — Vinden var sletikke kold, kun frisk. — Sommetider fejede den bagfra Sømmen paa Rebekkas Kjole sidelæns frem foran hende, saa det saae akkurat ud, som om hun dansede.

»Det er for Resten ikke mere end et Par Uger siden, at jeg sidst var paa Skovtur,« sagde Rebekka. »Vi var en halv Snes Mennesker i Fredensborg, spiste stor Middag i Esrom Kro.«

»Ja, Dr. Fensmark har fortalt mig lidt derom; han var jo med.«

»Han gjorde mig den Ære at holde et helt Foredrag for mig efter Bordet. Det er forunderligt, at han ikke mærker, hvor docerende han bliver.«

»Han havde maaske drukket en Del Vin.«

»Ja, og hans Fader var Slagtermester, fortalte min Fætter mig.«

»Hvad talte han om?«

»Aa, det var denne fortærskede Snak om, at Livet er ganske, som man tager det. Naar man tog rigtig paa det, og saae stort og fuldkomment paa det, saa var det fuldkomment og guddommeligt —«

»Naa.«

»Derfor var der ikke een Slags Fritænkere, men tusinde Slags. For enhver Fritænker var ikke blot sin egen Gud, men skabte sin egen Verden o. s. v. o. s. v. —«

»Hvad svarede Du?«

»At jeg var konfirmeret og kunde min Børnelærdom. — — Ja, det er rigtig nok en uheldig Maade, han har at lufte sin Forelskelse paa.«

»Jeg kan ikke udstaa ham!«

»Aa, — han kan være ulykkelig. Det er dog altid noget. — Men hans Fader var aldeles afgjort Slagtermester.«

»Jeg har nu ogsaa været jaloux paa ham«, sagde Karl i en spøgende Tone.

»Ja, det burde Du lade være med. Men Du burde ogsaa lade være at sige mig det. Det er mig ubehageligt.« —

De var komne op ved Eremitagen. — Sundet saae akkurat ud, som Karl havde tænkt sig det. Kun var der Dis i det Fjærne — saa stærk Sommervarme var det endnu, — man kunde kun ganske utydeligt see Sverig. Men under Sællands Kyst var Sundet dybt blaat og gik mod Nord med mange hvide Skumpletter.

Karl havde altid været saa stemningsindtaget i denne solaabne, høje, tørre Skovslette. Og i denne skarptskaarne, elegante Brikke af et Jagtslot, som thronede dér paa Bakkekammen, saa ugudelig sorg-

løst, skjønt opført af en Pietist, — saa letfærdig sorgløst overfor hine Tiders Fattigdom og Nød og Undertrykkelse, — omgivet af liggende Dyreflokke, der nikkede med Hovederne og klippede med Ørerne i Solheden. — Ned ad mod Sundet — det var altsammen det syttende Aarhundrede: Opdams Flaade, Kjøbenhavns Belejring med svenske Farver i Nordsælland; senere: store, festlige, enevældige Optog mellem Kjøbenhavn og Frederiksborg. Det kunde ogsaa stryge de mange Mennesker tilside, og saa kom Marie Grubbe og Ulrik Frederik ridende henover Sletten under hint uforglæmmelige Hagelvejr. — Men vendte man sig mod Vest, mod Sletten bag Slottet, da saae man ud over det attende Aarhundredes lange, fredelig-støvede Sommerdag, hvor Bønderne led og sled og stønnede i Varmen, uden at dét forstyrrede nogen, medens tyndbenede Oldenborgere med store Guldsmede-Øjne, lange Næser og røde, strittende Frakkeskjøder morede sig majestætisk sammen med deres guldgallonerede Hofétater. —

»Kommer Du nu aldrig til at tænke paa Danmarks Historie, naar Du er paa saadant et Sted?« spurgte han Rebekka. — De sad paa en Bænk paa Østsiden af Slottet. —

»Danmarks Historie!« lo hun. »Jeg kunde da ikke tænke paa noget rædsommere, synes jeg. Det var det værste af alle Fagene i Skolen!«

»Det var dog mærkeligt. Ja, hvad tænker Du da paa?«

»Men, — jeg tænker naturligvis paa det, jeg seer. Disse dejlige Farver, der alle staar saa vidunderlig til hinanden, fordi de alle, alle minder om Sommerens — — om Begyndelsen af September. Og Luften — man bliver jo saa frisk, og saa glad og saa tørstig af den. — — Hør Du, lad os nu gaa ind paa Slottet og spise Frokost. — Lad mig lige gaa i Forvejen og faa det i Orden. Du kan godt blive herude saa længe.«

Dér var han da alligevel paa en Maade bleven den overlegne, tænkte Karl. For han var vis paa, at han nød Naturen lige saa fuldt som Rebekka. Nej, Onkel Jørgen og Rebekka — de stod egentlig lige dér: han havde kun Historien, og hun havde kun Naturen. Og de drev saamænd ogsaa Afgudsdyrkelse hver med sit. — —

»Værs'god?« kaldte Rebekka lidt efter fra et af Slottets Vinduer. — — —

Efter Frokosten gik de en meget lang Tur ud over Sletten mod Vest. Og derfra ned til Strandmøllen, hvor de opholdt sig en Tid ved Stranden. Saa vendte de tilbage gjennem Jægersborg Hegn — — og slog sig endelig ned paa Slettens Affald nordøst for Eremitagen, omtrent midt imellem Slottet og Hegnet. De kunde over Trætoppene mod nordøst see Hveens Skrænter, ogsaa noget af Sundet mellem Hveen og Sælland. Ligeud for dem lukkede der-

imod Træer og Terræn for Sundet. — Der var Ly for Blæsten, og der var ikke et Menneske at see til nogen Side. I en hundrede Alens Afstand havde de en Række af mægtige Ege, og foran disse enkelte Hvidtjørn med Kroner af Form næsten som Fyrrens, lagbredte og tætte, — og med mange røde Bær.

Kl. var 5; de havde gaaet siden noget før 1. Og her var Græsset busket og gammelt og fuldkommen tørt. Her kom da Fru Dalsgaards Mellemmadder frem, dertil en meget fin Flaske Sherry, som Karl havde anskaffet til Turen og slæbt med fra Kjøbenhavn.

»Smager de saa ikke extra?« spurgte Karl.

Hun lo ad ham.

De var dog virkelig ellers gode, tænkte han ved sig selv. Der var Rugbrød med Rødspætte, med Lammesteg, med Æg og Anchiovis, med røget Sild, med Kaviar og med Roquefort-Ost; og der var hjemmebagt Sigtebrød med den dejlige, jydske Gammelost, som Fru Dalsgaard endnu fik fra Vorbjerg Præstegaard, og der var Kalvesteg med Sky. — — Det var mærkværdigt med Rebekka: glad kunde hun blive, men aldrig gemytlig! — Hun kunde blive som Vin med Sydfrugter, men aldrig som Øl med passende Tilkost. Men det kunde hun jo ikke selv gjøre for. Enhver maatte jo være, som den var skabt.

Og hvor var hun ikke skabt! — Det var, ligesom han fik Solen i Øjnene, naar han saae hen paa

hende, som hun sad der med Ryggen mod en høj Græstue — og spiste og drak Sherry til.

Karl blev overgiven og lystig, saadan som han hjemme plejede at blive, naar han var ude paa Langtur i godt Vejr, og var kommen i Lag med Provianten, — og hans Velbefindende gav sig Udtryk i drengekaade, men ganske uskyldige Vittigheder, i barokke Lignelser, hentede fra Omgivelserne, og i Fortællinger fra hans Barndom, Fortællinger, der for ham rummede megen Stemning. Han snakkede i det hele til Rebekka i dette Øjeblik, som til en Kammerat. — Denne Lystighed varede dog ikke længe; han opdagede pludselig, at hun sletikke svarede ham paa hans gemytligkammeratlige Passiar. Han troede ligestraks, at hun var fornærmet. Men det kunde han dog forstaa, af en ligegyldig Ytring, hun kom med, om Sherryen, at det var hun ikke. Det maatte simpelthen være, at hun sletikke forstod den Slags Væsen, at det helt prellede af paa hende. — Hm. — Men naar han tænkte sig om, saa havde han vel egentlig heller aldrig seet hende munter, uden at hendes Lystighed havde haft en vis selskabelig Façon, — f. Eks. hos Pastor Grabows, eller paa Holtinggaard, eller den Gang i Kronprinsessegade overfor hendes Veninder og hendes Fætter, — ja, selskabelig Façon, — og saa havde hun jo ogsaa altid været Damen i sin Spøg. — Det var dog mærkeligt, saadan noget. — —

Han var bleven tavs og stille. — Hun røg aldrig Cigaret, og saa røg han hellerikke, naar han var sammen med hende. — Han havde en Stund ligget med Ansigtet vendt fra hende, — seende mod Eremitagen oppe paa Bakkekammen og mod Solen, som nu var ved at gaa ned bag Slottet.

Alt var blevet saa stille; og da han — som det saa ofte hænder med Tilstande — pludselig blev dette vaer, vendte han Ansigtet til hendes Side.

Hun sad med Hænderne om sit ene Knæ, Hovedet strakt frem, saa hun hvilede Hagen paa Hænderne, — og saae paa Maanen, der lige hævede sig over Hveen og Sundet, — stor, dunkelrød og tung som en glødende Draabe, der vil falde.

Der var saa mørkt under hendes højt buede Øjenbryn; der faldt kun Glans et enkelt Sted paa Øjeæblets Runding. Men medens den Side af hendes Ansigt, som vendte mod Karl, havde dyb Skygge, var hendes krumme Næses og Hagens Profil skarpt tegnet af Lysskjæret.

Han blev til Mode, som om han kunde hørt en underskjøn, vemodig og stolt Melodie, — og han skammede sig over sit eget Væsen fra før, saa tarveligt, lavkomisk forekom det ham.

Hun hævede Hovedet og saae et Øjeblik hen paa ham, men sad saa atter i samme Stilling: »Der er dog vist ingen menneskelig Henrykkelse saa dyb og inderlig som Havets, naar det tager imod Maanen,« sagde hun. — — — »Og Havet glæmmer alt andet;

det er hver Gang, som var det baade første og sidste Gang.«

Han havde aldrig før hørt hende sige noget saadant. Men Stemmens Klang kjendte han, for det var helt den samme som hin Nat paa Glenstrupgaard. — Han havde rejst sig, men kunde for Bevægelse intet sige, — Øjeblikket var saa saligt, ligesom svimmelt nedtyngende, men tillige saa frygtelig afgjørende, saa fuldt af Angst — — — Pludselig kastede han sig ned paa Knæ hos hende, lagde Hovedet i hendes Skjød og brast i Graad.

»Hvorfor græder Du, Karl? Det er jo kun noget, man skulde være lykkelig over.« — Hun sad og strøg ham et Øjeblik gjennem Haaret.

»Jeg er Din, jeg er Din, Rebekka! — Aa, jeg vil jo kun, som Du vil!« — — Han hørte i nogle Sekunder kun sit eget Hjertes Banken — —

»Saa vil jeg bede Dig følge mig til Toget,« sagde hun dæmpet men fast, og ligesom strøg hans Hoved bort af sit Skjød med en let og sagte Haandbevægelse.

»Aa, Rebekka, Du maa ikke forskyde mig, — hører Du: Du maa ikke forskyde mig!«

»Desværre, det kan jeg ikke. Aa, det harmer mig, at jeg ikke kan det — — — Troer Du, jeg vil hengive mig til en Mand, der tænker paa allehaande andre Ting end mig — paa Farer og Fremtid og Synd og Samvittighed — — hvor Du er ussel, Karl, — en jammerlig, jammerlig Stakkel!

— — aa, hvorfor har jeg dog sletikke Magt over min Kjærlighed — —«

»Det var ikke Synd og Samvittighed, jeg tænkte paa, og heller ikke andre Farer end — — ja, at Du skulde blive foragtet af Mennesker, — for det kunde jeg ikke bære, lille, søde Rebekka!«

»Nej, Karl! — Kald mig, hvad Du vil, men sød er jeg virkelig ikke! — —«

De rejste sig og begyndte at gaa op ad Eremitagen til.

»Troer Du, noget Menneske kan gjøre mig større Skam end den, Du voldte mig før?« sagde Rebekka.

»Fordi jeg — —«

»Fordi Du troede, at naar jeg blot kunde faa Dig i min Favn, saa var det den Lykke, jeg attraaede. — Aa, hvor jeg trænger til at foragte Dig, Karl, til at haane Dig — —«

»Rebekka, jeg forlanger, at Du skal gifte Dig med mig. Jeg vil ikke foragtes af Dig, men jeg vil hellerikke, at Du skal foragtes af Andre. — Jeg har Ret til at fordre det.«

»Det kan ikke nytte, Karl, Du bliver aldrig anderledes. Den Lykke, Du ønsker Dig, det er saadan en Smørrebrødslykke — bredt ud som tyndt Smør baade over Tid og Evighed —«

»Aa, Du dejlige!« raabte Karl og lo. »Men dét er Løgn i Din Hals, Rebekka! det er virkelig ikke

den Lykke, jeg ønsker mig. — Vil Du gifte Dig med mig, Rebekka?«

»Vi kan jo sagtens lade os vie og bo i samme Lejlighed.«

»Aa, vil Du, Rebekka! — — Det er saa forfærdeligt, at jeg ikke maa kysse Dig til Tak — —«

»Der er saamænd ikke noget at takke for, Karl.«

»Jo, det veed jeg med Sikkerhed. For jeg veed, at det er den eneste Hindring for vor Lykke.«

»Ja, gid det havde været saa vel. — — Hvor Kjærlighed dog er ubegribelig! Ligesaa umuligt det var for mig at blive forelsket i Dr. Fensmark, ligesaa uforstaaeligt er det ogsaa, at jeg ikke snarere bliver det i ham end i Dig. Han er resolut, voldsom, hensynsløs — — men jeg kan ikke fordrage ham!«

»Ja, det er jo ubegribeligt. Jeg maa dog i al Beskedenhed tilstaa, at jeg sætter mig selv ikke saa lidt over det — Stykke Mandfolk!« —

De gik længe i Tavshed. Hos Karl var det Skinsygen, der foraarsagede denne; og Skinsygen forøgedes, fordi Rebekka tav saalænge efter sin sidste Replik; det var jo muligt, at hun gik og tænkte videre paa det samme — —

»Og skal vi ikke gifte os snart?« sagde han pludselig. »Netop fordi vi er saa forskjellige, og der er saa meget hos Dig, som er mig fremmed, — lider jeg saadan ved at være borte fra Dig.«

»For min Skyld kan vi gjerne —«

»Maa jeg gjøre vor Forlovelse offentlig i Morgen?«

»Men Du skal dog betænke, om Du kan være tjent dermed. Du maa opgive Din Eksamen. Jeg kan umuligt gaa og være gift med en Student.«

»Fader vil jo nok synes ilde om, at jeg forsømmer — min Fremtid.«

»Aa, Du gifter Dig jo en Formue til.«

»Saa, — er Du saa rig, Rebekka?«

»Ja, jeg er vist meget rig.«

»Hvad troer Du, Din Onkel vil sige?«

»Han vil sikkert ikke have noget imod det. Han er blot kjed af, som det for Øjeblikket staar. Jeg troer ikke engang, han vil tage sig det nær, naar vi senere skilles.«

»Naar vi skilles!« raabte Karl forskrækket. »Men, Rebekka, Du —«

»Ja, det maa Du jo ogsaa betænke. Jeg troer ikke ret meget paa, at vort Forhold i nogen Maade vil blive anderledes, fordi vi boer i samme Lejlighed, og Muligheden for Skandale er udelukket. Og saa synes jeg da virkelig, at det vilde være taabeligt, og i Længden meget ubehageligt, at blive boende sammen. Og jeg troer tillige om Dig, at naar Forholdet til mig er endelig strandet, — da vil Du kunne finde Din Lykke anden Steds.«

De var naaede til Klampenborg Station, var komne i Toget og havde kjørt det meste af Vejen til Kjøbenhavn uden at sige nogen Ting.

»Er Du nu sletikke glad, Rebekka?« spurgte Karl endelig sagte.

»Aa jo,« svarede hun, »for jeg holder jo alligevel meget af Dig, og vil gjerne lære Dig at kjende. Men jeg er dog mere bedrøvet, for jeg har faaet saa ringe Tro paa, at jeg nogensinde naaer det, som jeg kalder Lykke.« — — —

Da Karl og Rebekka kom gaaende ad Kronprinsessegade og kun havde ganske kort til Nr. 37, mødte de Dr. Fensmark:

»Det var da et mærkeligt Træf,« sagde Rebekka, efterat de havde hilst.

»Det er ikke noget Tilfælde, Frøken Woltersien, — jeg har været oppe hos Geheimeraadens forat træffe Dem, — han fortalte mig saa, at De var taget i Skoven sammen med Hr. Wintrup —«

»Kommer De lige deroppe fra?« spurgte Rebekka.

»Ja, — nej, jeg har for Resten ventet lidt — — — Jeg vilde meget gjerne udbede mig en Samtale med Dem, Frøken —«

»Med mig? saa? — — Men det er vel ikke værdt at blive staaende her paa Gaden. Vil Herrerne ikke gaa med op?«

»Jeg vilde gjerne tale ene med Dem, Frøken Woltersien?«

»Det kan De ikke komme til, for jeg vil ikke tale ene med Dem.«

»De vil ikke?« — —

»Nej, jeg har paa Fornemmelsen, at De kunde sige Ting, som det vilde være mig ubehageligt at høre paa.«

»Er De forlovet med Hr. Wintrup, Frøken Woltersien?« sagde Fensmark dæmpet, men i en meget lidenskabelig Tone.

»Farvel, Dr. Fensmark! De glemmer Dem selv —« sagde Rebekka og begyndte at gaa.

»De maa ikke gaa, Frøken — vil De ikke begge følge med mig over i Kongens Have — jeg maa have talt med Dem —«

Hvis ikke Rebekka og Karl med Rette havde frygtet, at Fensmarks Væsen skulde vække Opsigt, hvor de stod, havde de maaske ikke føjet ham. Nu gik de ind i Haven og spadserede henimod Gartnerierne.

»Hr. Wintrup har sagt, at han var forlovet med Dem, Frøken Woltersien!«

»Men! — hvorfor spørger De saa dog mig derom?«

»Er det sandt?« hviskede Fensmark med en Stemme, der syntes at dirre af Raseri — i hvert Fald af Sindsbevægelse.

»Hr. Fensmark!« sagde Rebekka strængt og veg uvilkaarligt et Skridt tilbage.

Karl traadte imellem og sagde: »Vil De fornærme baade min Forlovede og mig?«

»Undskyld! — jeg beder Dem om Forladelse. — — Saa har jeg kun eet at bede om: jeg maa have en uforstyrret Samtale med Dem begge. — Maa jeg møde her med en Vogn i Morgen Eftermiddag Kl. 3. Vil De kjøre en Tur sammen med mig?«

»Jeg har meget ringe Lyst,« sagde Rebekka.

»De vil fortryde det,« sagde Fensmark, atter meget heftig, »hvis De siger Nej dertil.«

»De skyder Dem formodenlig en Kugle for Panden i saa Tilfælde.«

»De vil komme til at fortryde det, Frøken Woltersien!«

»Men, bedste Hr. Fensmark, hvor kan De dog tro, at jeg skulde tage Spor af Hensyn til Deres Trusler.«

»De er, uden Deres Vilje, bleven Aarsag til, at mit Liv er forspildt, Frøken Woltersien, — er tre Timer af deres Tid da for stort et Offer fra Deres Side?«

»Jeg troer, at den Ytring heldigvis er meget overdreven, Hr. Doktor — — — Men — vil Du tage med, Karl?«

»Det maa bero ganske paa Dig, men jeg synes rigtignok, Turen er meget unyttig.«

»De skal love mig, Dr. Fensmark, at jeg efter den Kjøretur skal være ganske fri for Deres Paatrængenhed. For jeg maa sige Dem, at det hovedsagenlig er Deres Paatrængenhed, og kun i ringe

Grad Medlidenhed med Dem, som bringer mig til at sige Ja.«

»Frøken Woltersien, maa jeg — —«

»Altsaa: i Morgen Kl. 3. Godnat Dr. Fensmark!«

Med stor Nøjagtighed mødte Dr. Fensmark paa det aftalte Klokkeslet. Karl var kommen, saa man kunde kjøre ligestraks.

Det var en flot Landauer med to Heste, Dr. Fensmark havde lejet. Den forreste Halvdel af Kaleschen var slaaet op, forat man ikke skulde forstyrres af Kudsken.

»Har De noget imod, at jeg lader Kudsken kjøre os ud ad Lyngby-Landevejen?« spurgte Fensmark.

»Mig er det ganske ligegyldigt,« sagde Frøken Woltersien; men jeg ønskede gjerne at være hjemme igjen senest Kl. 6.«

Derefter talte Fensmark om ligegyldige Ting med stor Færdighed, medens de kjørte igjennem Byen; men skjønt Karl i det hele forstod sig meget lidt paa den Slags Konversation, hvor Emnet i sig selv sletingen Impuls giver, syntes han dog bestemt, at Fensmarks Kjøren paa med Bemærkninger om de nye Parkanlæg, Dronning Louises Bro, Politiet, Vejret, Drachmann — vidnede mere om Frækhed end om selskabelig Øvelse. Rebekka trak blot fra saa

meget, som det var nødvendigt for ikke at synes ligefrem uhøflig.

Fensmark blev imidlertid ved at snakke ligegyldigt, ogsaa efterat de var naaet ud paa Landevejen, hvor Omgivelserne ikke længer var til Hinder for en Samtale af mere Betydning.

Da de var komne ud i Nærheden af Lersøen, og der var en lille Pavse i Fensmarks Veltalenhed, sagde Rebekka: »Det kan jo ikke være for den Samtales Skyld, som hidtil er bleven ført, at De har ønsket denne Udflugt, Dr. Fensmark. Maa jeg saa ikke bede Dem, saa kort som muligt, komme frem med det, De egentlig har paa Hjerte, for — jeg vil, som sagt, helst være hjemme Kl. 6.«

»Ja — hvad skal jeg sige? — Man har jo intet Valg. Jeg — griber det, der ligger nærmest,« sagde Fensmark med en lidet tiltalende Blanding af Flothed og Ophidselse. »Jeg kan selvfølgelig ikke mere komme i Deres Hjem om Onsdagen, Frøken Woltersien?»

»Jeg vil helst have, De ikke kommer. For Deres Optræden i Aftes behagede mig ikke. — Men hvis De ikke har noget bestemt at sige, for hvis Skyld De har ønsket denne Tur, — saa finder jeg Deres Optræden i Dag endnu mere stødende, og saa forlanger jeg, at Vognen straks skal vende.«

»Vist har jeg noget at sige, — jeg har meget at sige. Jeg finder det vanvittigt, — oprørende, at De vil gifte Dem med Hr. Wintrup. Der kan jo

ikke tænkes en større Modsætning mellem to Mennesker!«

Frøken Woltersien brast i Latter: »Nej, Dr. Fensmark! — jeg har nok lagt Mærke til, at Deres Opdragelse havde sine Mangler. Men noget saa komisk! — — advarende Formaninger fra den ene Rival om, at det er mig ikke gavnligt at gifte mig med hans Medbejler!« —

»Men De vil dog ikke gifte Dem straks, Frøken Woltersien? — det maa ikke ske! — De maa love mig for Deres egen Skyld, at De vil opsætte — —«

Karl var ikke videre hyggelig tilmode ved det hele, men nu kunde han dog hellerikke lade være at smile.

Fensmark saae det og tilkastede ham et rasende Blik.

«Lad os vende, Dr. Fensmark, ligestraks,« sagde Rebekka, »dette er jo Vanvid.«

»Det er ikke Vanvid!«

»Saa er det Uforskammethed. Jeg gifter mig, naar jeg har Lyst, og rimeligvis meget snart — det maa De fortælle hvemsomhelst.«

Fensmark blev pludselig aldeles hvid i Ansigtet og raabte, idet han bøjede sig frem imod Karl: »De har bagvadsket mig! De har talt om vor Tur forleden paa en Maade — paa en saadan Maade, at — —«

»Hér gider jeg ikke svare Dem, som De for-

tjener det,« sagde Karl, »men De kan være forvisset om, at jeg skal sige Dem Besked — —«

»Jo, Karl, — men altsaa, lad det vente. — Enten staar jeg ud af Vognen nu, og beder Dig følge mig hjem, — eller ogsaa maa Dr. Fensmark forpligte sig til ikke at — —«

»Jeg skal ikke genere,« sagde Fensmark, »jeg sætter mig op paa Bukken.« — Han bøjede sig ud af Vognen og raabte til Kudsken om at holde. Saa stod han ud, og i de næste Øjeblikke kunde Karl og Rebekka ikke see ham for Kaleschen.

Vognen satte sig i Bevægelse, men samme Vej som før.

»Hvorfor vender vi ikke? Lad os faa Kaleschen slaaet ned!« sagde Rebekka.

Karl rejste sig forat udføre dette — hvilket dog var temmelig vanskeligt indefra Vognen. — I det samme saae han og Rebekka Kudsken gaa paa Landevejen. Vognen var allerede kommen et lille Stykke forbi ham.

»Ja, det var den Herre — han vilde selv kjøre!« raabte han tilbage til Karl, som vinkede eller gjorde Tegn.

»Aa, det forstaar Fensmark sig naturligvis ikke paa,« sagde Rebekka. »Lad os komme af Vognen!«

Hun vilde aabne Døren, men i det samme gav det et voldsomt Ryk, og Vognen foer frem i stærk Fart.

»Gjør det ikke, Rebekka!« sagde Karl, der ar-

bejdede forgjæves i den ubekvemme Stilling forat faa Kaleschen ned. — »Enten løber Hestene løbske, eller ogsaa er Dr. Fensmark gal,« sagde han et Øjeblik efter. »Vi kjører i strakt Karriere.«

Det næste, der skete, foregik i ganske faa Sekunder.

Karl opgav at faa Kaleschen ned, bøjede sig ud og saae, at Dr. Fensmark pidskede paa Hestene som en rasende, — tillige saae han ganske kort foran dem, fire Heste for en stor Landevejstromle, — saa blev Vognen kastet til Side med et voldsomt Stød, og i næste Øjeblik maatte den være væltet — men det mærkede Karl paa en Maade sletikke; — i det nærmest følgende bevidste Øjeblik blev han kastet haardt mod en Grusdynge, rejste sig ligestraks, saae sig om, og opdagede Rebekka liggende paa Grøftens Bund paa sine Knæ og støttende paa den ene Skulder mod Grøftens Side.

»Rebekka! har Du slaaet Dig fordærvet?« — han styrtede hen til hende.

»Jeg troer næsten sletikke jeg har stødt mig,« sagde hun og rejste sig vaklende.

Han slog i sin Henrykkelse Armene om hende og kyssede hende flere Gange og mærkede først nu, at hans venstre Haand blødte, derved, at den havde sat Blodpletter paa hendes lyse Overstykke. Han havde faaet en vældig Flænge indeni Haanden, rimeligvis revet paa en Sten.

Hestene saae de forsvinde ad Vejen henimod

Gjentofte Sø, det meste af Vognen laa et lille Stykke borte. Fra den modsatte Side saae de Kusken komme løbende henimod dem.

»Hvor mon Mennesket selv er bleven af?« sagde Karl. Han fornam saa tydelig Vreden i sig mod Fensmark, men den kunde foreløbig ikke komme til for Glæden over Rebekkas Redning.

Paa een Gang saae de Fensmark staae henne ved Resterne af Vognen. Han maatte formodenlig have været skjult af Kaleschen. Han saae ikke ud til at fejle noget.

»Vi maa jo være ganske nær ved Gjentofte Station,« sagde Rebekka, »lad os gaa derhen og tage hjem med Toget.«

Karl bød hende Armen, og de var snart henne i Nærheden af Vognen. Idet de gik forbi Fensmark, som stod ved Grøftekanten, sagde Karl: »I Morgen Kl. 3 kommer jeg op til Dem i Deres Lejlighed, Dr. Fensmark. Da skal De aflægge Regnskab, og da skal De faa den Behandling, som De fortjener.«

»Hvad vil Du?« sagde Rebekka, da de havde gaaet lidt, »Du vil dog ikke prygle ham?«

»Jo, det veed da Gud jeg vil! — jeg skal ogsaa give den Slyngel et saadant Livfuld Hug, saa —«

»Aa — nej, Karl!« sagde Rebekka leende. »Du er da ogsaa en stor Bondedreng! Om I kan faa en Duel ud af det, det veed jeg ikke — jeg haaber det ikke — men prygle ham!« —

»Det er noget rent Snak, Rebekka! — Det forstaar Du sletikke. Tærsk er det eneste, der hjælper paa saadan en Æsel!«

Rebekka lo nu ligefrem overgivent: »hjælper! — er det da hans Opdragelse, der ligger Dig paa Hjerte?«

»Ja, Du kan være vis paa, jeg skal tage mig af hans Opdragelse!«

»Du aander stadig i Kamp-Lyrik!«

Vred paa hende kunde Karl ikke blive. Men han følte sig, som saa ofte, helt forvirret over den Forskjel, der var paa deres Opfattelse og Følelser ved samme Sag. At det nu ikke var hende en Sjælsvederkvægelse at tænke sig saadan Een faa Prygl!

Inden de naaede Gjentofte Station, var Karl et Bytte for den pinligste og urimeligste Skinsyges Kvaler. Og derom turde han ikke sige et Ord til Rebekka. — Han ønskede blot, at de havde kunnet holde Bryllup i Morgen den Dag.

Da han tog Afsked i Gadedøren i Kronprinsessegade, sagde Karl: »Jeg kommer op i Morgen Aften og viser Dig nogle Prøver paa Forlovelseskort.«

»Ja — og fortæller mig om Afstraffelsen,« sagde Rebekka.

Karl sagde til Hellum samme Aften, at han ikke kom til Timen i Morgen. Han vilde have sig

en anden Manuduktør. — Han maatte saa fortælle Hellum noget om sit Mellemværende med Fensmark. — —

Den sædvanlige Time hos Fensmark var fra 2 til 3. — Karl biede til halvfire, og havde ventet at træffe Fensmark ene. Men da han traadte ind ad Døren, sad Hellum der endnu.

»Maa jeg ikke nok blive her, Karl, under jeres Samtale, det vilde jeg gjerne?«

»Samtale!« sagde Karl. »Jeg kommer for at give den Herre dér et Livfuld Hug, — det skal der ingen Forhandlinger føres om!«

Fensmark havde rejst sig. Karl foer ind paa ham og gav ham et Par drøje Slag over Skuldre og Arme med sin Stok. — Men Fensmark stod ganske ubevægelig med et haanligt Smil om Munden.

»Dette er maaske de unge, jydske Proprietærers Maade at værge deres Damers Ære paa,« sagde han.

»Her er ikke Tale om min Dames Ære. Men De har sat hendes Liv og Helsen i Fare, og De har fornærmet mig, derfor skal saadan en Hund ha'e Klø!« — Karl hævede atter Stokken, men da Fensmark stod ganske rolig ret op og ned uden mindste Tegn til Selvforsvar, — lod han Armen synke.

»Jeg vil ikke slaas med Dem paa almindelig Markedsvis, men jeg udfordrer Dem, fordi De med Deres Stokkeslag har krænket min Ære, ikke mindre end Deres egen.«

»Javist! — saadanne Narrestreger som Duel! — det var noget for Dem!« raabte Karl. »Nej, nu vil jeg give Dem, hvad jeg synes kan være nok« — Karl sprang frem, greb Fensmark i Frakkekraven og pryglede løs paa ham med Stokken over hans Rygstykker, »saa — kan — dén — Sag — dermed — være afgjort!« —

Karl tog sin Hat og gik hen mod Døren; men nu raabte Fensmark: »jeg kalder Dem, i Hr. Hellums Paahør, en æreløs Person, — De har brugt uhæderlige Midler til at nedsætte mig i Frøken Woltersiens Øjne — —«

»Det er Løgn! — jeg har ikke — —«

»Og jeg kalder Deres Forlovede en æreløs Kvinde — — man kan ifølge hendes egne Theorier godt faa hende uden Ægteskab — —«

»De Ord skal koste Deres Liv!« raabte Karl ude af sig selv, — han blev iskold i Ansigtet og følte en Svimmelhed, som om han skulde falde — »Nederdrægtige Løgner!«

»Vil De duellere med mig paa Grund af mine Ord om Frøken Woltersien, saa skeer det eneste, som jeg havde til Hensigt med at bruge dem,« sagde Fensmark ganske rolig. »Men Løgner kan De umulig kalde mig. De maa sikkert selv have hørt hende sige noget lignende.«

»De skal tie! — Lad os faa det aftalt. — Naar og hvor skal det være?«

»Naar og hvor De ønsker det. Hvis De vælger

Pistoler, kan det blive i Morgen tidlig. Hvis De vælger et andet Vaaben, maa jeg have en kort Tid til Øvelse.«

»Jeg vælger Pistoler. De skal faa Besked i Aften. — — Hellum, jeg vil gjerne tale med Dig.«

Hellum rejste sig straks og fulgte med Karl ned paa Gaden. — — —

»Aa, jeg tænker paa Fader!« sagde Karl, saa snart de var komne lidt til Side. »Jeg troer ikke, jeg selv faar Kuglen, — men hvis nu Fensmark bliver dræbt — det regnes vel omtrent lige med Mord?«

»Nej — — ja, jeg veed saamænd ikke, hvordan Loven er. Men I maa vel aftale, at den, der bliver ramt — hvis han da ikke straks mister Bevidstheden — maa erklære det for et Vaadeskud.«

»Det gjør Fensmark saamænd ikke — selv om han har lovet det.«

»Jo, det gjør han nok. Jeg troer i det hele ikke, han just er uhæderlig.«

»Da er det ikke fine Midler, han bruger.«

»Ja — denne Beskyldning mod Frøken Woltersien var jo nu ene og alene meent som et Middel, — der noget undskyldes, fordi Hensigten er saa alvorlig — —«

»Hensigten?«

»Ja, — jeg troer, at Grunden, hvorfor han absolut vilde have det til Duel, virkelig er den, at han

vil dræbe Dig, eller ogsaa selv ønsker at dø. Jeg troer ikke, det bliver Spøg, desværre.«

»Vil Du være til Stede, Hellum?«

»Ja, det bliver jeg vel nødt til. Skjønt jeg synes ikke, der er noget, jeg saa gjerne vilde være fri for.«

»Det er bedst, det bliver ude paa Engene ved Vandet, dér hvor vi har den Pæl staaende, som jeg og de andre har skudt til Maals efter.«

»Ja, og saa inden Dag —«

De vidste ikke af, hvor hurtigt de havde gaaet — men pludselig befandt de sig paa Vesterbroes Torv.

»Hellum, — lad os gaa lige tilbage og faa det hele aftalt med Fensmark — om han vil kalde det Vaadeskud — og det andet — han skal vel ogsaa have en Sekundant?« —

»Hør, skal vi ikke først løbe op og drikke Kaffe,« sagde Hellum, »da vi nu er saa nær hjemme. Jeg kunde ellers gjerne gaa hen og faa ondt lige paa een Gang.«

De gik op i Pensionatet og fik Kaffen bragt ind paa Hellums Værelse. Der saae saa lyst og fredeligt og hyggeligt ud. Hellum var saa ordenlig med al Ting.

»Det maa da sikkert være nødvendigt og rigtigt, saadan som vi nu gjør det,« sagde Karl. »Ellers kunde jeg vist ikke være saa rolig, som jeg er.«

»Ja, det er det jo nok,« sagde Hellum, og

tørrede sine Øjne. »Jeg kan ikke see rettere. Men jeg veed alligevel sletikke, hvordan jeg skal — — — jeg tør sletikke tænke paa det.« — —

Fensmark var tilfreds med alt. De skulde kjøbe nye Pistoler, prøve dem paa Stedet umiddelbart før Duellen, derpaa, efter Lodtrækning, tage hver sin. Resultatet af Affæren skulde betegnes som Vaadeskud. De skulde skyde paa Tælling af Hellum og samtidig. Duellen var endt, naar den ene af Parterne var bleven ukampdygtig; naar han skulde ansees for at være dette, maatte afgjøres af Hellum og ham selv. I Tilfælde af Uenighed imellem disse to skulde Kampen fortsættes. Der skulde skydes paa 15 Skridts Afstand; Tiden blev sat til $4^1/_2$ Morgen, man skulde mødes paa Gasværksvejen Kl. 4, da Fensmark ikke kjendte Stedet ude paa Engen. Fensmark erklærede, at han ikke ønskede andre Vidner end Hellum alene. Dennes Tavshed var han sikker paa, og kunde paa nogle Timer næppe faa fat i nogen anden, som han havde en saadan Tillid til.

Fra Teglgaardstræde gik Hellum hjem. Karl derimod begav sig ind til Kronprinsessegade.

Saasnart Rebekka havde hørt, at der skulde duelleres, udbrød hun: »Aa, kjære Karl, hvor jeg vilde føle mig ulykkelig, hvis Du blev Krøbling.«

»Ikke, hvis jeg blev dræbt?«

»Jo. Men langt mere over det andet.«

»Ja, — jeg vilde vel ogsaa synes, at Krøbling var det værste, men Du — —«

»For Din Skyld, Karl, vilde det gjøre mig ondt, om Du blev dræbt. Men for min egen Skyld veed jeg næsten ikke, hvad jeg skulde ønske.«

»Men det er dog underligt, Rebekka.«

»Aa ja, — det er, fordi jeg holder saa meget af Dig, og maaske dog aldrig bliver lykkelig med Dig.«

»Troer Du, at Du kunde glæmme mig?«

»Det staar for mig som ganske umuligt, jeg synes, jeg vilde elske Sorgen over Dig altfor højt, til at jeg nogensinde kunde glæmme den. Men saadant noget veed jo ingen.«

»Det er dog godt, Du holder af mig,« sagde Karl, — han satte sig ned, tog hende om Livet og drog hende ned paa sit Skjød. »For det gjør Du jo, Rebekka?«

»Det gjør jeg,« sagde hun og kyssede ham, — og det var ham saa vidunderligt at mærke, at hun græd, saa han rent glæmte at give Kysset tilbage. — »Men med at holde af,« sagde hun, og hendes Stemme var helt forandret af Graaden, »dermed mener jeg saadan noget blandet — og tit saa pinefuldt noget.«

Hun rejste sig, — gik hen og saae ud ad Vinduet.

»Du synes vel ellers ikke, jeg burde handlet anderledes, end jeg har gjort?« sagde han.

»Det er jo egentlig saa taabeligt det hele. Men det maa jo sikkert have været Dr. Fensmarks Mening at fremtvinge en Duel i hvert Tilfælde — og saa kunde Du vel ikke undgaa den. Jeg kan ellers ikke tro, at han i og for sig havde Lyst til at fornærme mig. — — Paa en Maade har han jo ikke løjet mig noget paa, men derfor bliver det naturligvis en lige grov Fornærmelse i hans Mund og i den Sammenhæng.«

»Kan Du undgaa at sige noget om, hvad der forestaar i Nat, til Din Onkel?«

»Det kan jeg næsten ikke.«

»Hvorfor ikke?«

»Nej, Karl, jeg bliver oppe, til Du eller Hr. Hellum kommer og melder mig, hvad der er sket, eller I sender Bud. I maa ikke lade mig være i Uvished et Øjeblik længere end nødvendigt. Men det kan Onkel let lægge Mærke til — den Uro. Og saa kan jeg meget bedre lide at sige ham ren Besked. Jeg vil ogsaa gjerne have een at tale med i Nat.«

»Ja, for han kan da ikke faa i Sinde at hindre — at gjøre noget forat —«

»Onkel vil ikke gjøre det allerringeste, uden hvad jeg beder ham om.« — —

Karl gik ud i Byen forat kjøbe en Pistol, inden Butikerne lukkede, og vendte saa tilbage til Rebekka.

Henimod Kl. 2 tog han Afsked. — Da han og Rebekka til sidst stod ene ude i Entreen, sagde

hun: »Aa, Karl, Du maa ikke være kjed af, at jeg ikke kan kjærtegne og kysse Dig i dette Øjeblik — det har ikke sin Grund i noget, som Du kunde være bedrøvet over — sletikke. — Aa, jeg troer virkelig aldrig, jeg har været angst før i Nat. — Farvel, Karl!« — — men i det samme kastede hun sig hulkende ind til ham. — Saa vendte hun sig pludselig om og løb ind ad Døren. — — —

De tre Herrer mødtes godt nok paa Gasværksvejen lidt før 4. De begav sig ud ad den gamle Jernbanevold og saa ned i Engene. — Karl og Hellum gik for sig selv, Fensmark lidt bagefter.«

»Hvordan har Du det?« spurgte Hellum.

»Jeg vil bare ønske, at den Stemning, hvori jeg nu befinder mig, maa blive ved at holde sig. Jeg synes hverken, jeg er modig eller bange. Jeg synes, det gaar saa nødtvungent, næsten som jeg kunde tænke mig, at jeg gik i Søvne. Hvor Virkeligheden dog ogsaa altid er dejlig i Sammenligning med Spekulationer og Betænkning og saadan noget.« — —

Naar Hellum sagde »Eet«, skulde de lægge an; paa »Tre« skulde de fyre. Hellum talte temmelig langsomt og ikke just med sikker Stemme. Da han sagde »Eet«, og de begge hævede Pistolerne, kom Karl til at see paa Fensmarks Ansigt, — hvad han saae, kunde han sletikke bestemme for sig selv, men det var blot, som om han saae med Øjne, han aldrig før havde haft i Hovedet, — et Øjeblik

efter lød »Tre«, og skjønt han ingen Beslutning havde taget derom, vidste han godt, at han havde sigtet langt udenom Fensmark. Men i samme Nu fornam han en hed, lyn-pludselig Berøring mod Huden paa højre Side af sin Hals, han vidste, at det var Fensmarks Kugle, og med det samme var alt hos ham nærværende, aktivt, i levende Forbindelse med Omgivelserne. Han var sikker paa, at næste Gang skjød han ikke forbi paa den Afstand.

»Tæl igjen!« lød det samtidig fra begge Duellanterne. — Et Øjeblik efter, paa »Tre«, var Fensmark styrtet til Jorden.

»Er vi færdige?« raabte Karl.

»Jeg er ukampdygtig!« sagde Fensmark med stærkt stønnende Stemme.

De havde i Forvejen aftalt, hvilken Læge de vilde hente. Karl løb, alt hvad han kunde, op i Viktoriagade. — En halv Time efter var Lægen kommen til Stede. En Droske holdt oppe paa Jernbanevolden. — Straks kunde Lægen kun sige, at Saaret var i højre Side paa Grænsen mellem Hals og Bryst. Lungen var ikke berørt. Men Kuglen var ikke kommen ud. — Saa bar de ham op til Drosken. — Fensmark var hele Tiden ved fuld Bevidsthed, og forklarede Lægen, hvorledes han, uforsigtig og mod Reglerne, havde nærmet sig til Maalet under Skiveskydningen, og derved havde faaet Karls Kugle. — Hellum og Lægen kjørte med

ham til Hospitalet. — Karl skyndte sig ind i Kronprinsessegade.

Det er en af de Gader i Kjøbenhavn, hvor Stilheden holder sig længst hen paa Morgenstunden. Karl hørte ikke stort andet end sine egne Støvlesaalers Klap mod Flisen, saasnart han var bøjet af fra Gothersgade. Da han nærmede sig Nr. 37, hørte han et Vindu blive slaaet i paa første Sal, og saasnart han, over Trappeafsatsens Gulv, gik sagte ind mod Entreedøren og vilde gribe i dens Haandtag, veg den tilbage, og han følte Rebekkas Arme om sig.

»Du er ikke saaret? Du er ikke saaret?« hviskede hun flere Gange.

»Nej.«

»Er han levende?«

»Ja.«

»Kan han leve? Bliver han Krøbling?«

»Han er saaret i Halsen. Lægen mente nok han kunde leve. — Nej, han bliver vist ikke Krøbling.«

De gik ind i Dagligstuen. Geheimeraaden viste sig ikke. — Men nu var Rebekka tavs, og hørte ikke videre efter, hvad Karl sagde.

»Hvad tænker Du paa?« spurgte han.

»Hvad jeg tænkte paa? — — Aa ja, Karl, det

er Din Skyld, at jeg nu altid vil komme til at tænke i Stedet for at leve og handle.«

»Jamen nu vil jeg handle, hvis Du blot vil give Dit Samtykke. Rebekka, vil Du gaa ind paa, at vi bliver viet straks — om fjorten Dage — otte Dage?«

»Aa ja — for mig gjerne. — Farvel, Karl! Du kommer jo herind i Dag engang?« — —

Da Karl gik hjem, blev han stærkt optagen af at tænke paa sin Fader. Han kunde sletikke sige sig selv hvorfor, men han var ganske vis paa, at hans Fader vilde have grumme meget imod, at han giftede sig med Rebekka Woltersien — og ikke blot imod dette, at han holdt op med sin Examenslæsning. — Men det fik ikke at hjælpe. Han følte en ubestemt — men derfor ikke mindre stærk — Frygt for nye Anslag fra Fensmarks Side forat hindre hans Giftermaal. Nu havde han da Fred for ham, saalænge han laa syg af sit Saar. — I det samme slog den Tanke ned i ham: hvis nu Fensmark gik hen og døde. Kunde han saa, for sin Samvittighed, lade være at angive sig selv som hans Drabsmand. — — Hvor det var hæsligt med den Samvittighed! Aldrig kunde man vide sig sikker for, hvad den kunde finde paa at forlange. — Og saa vilde dét jo hindre Bryllupet. Saa vilde alle vel rejse sig til Modstand. Han blev jo straffet! — — Nej — nu vilde han skrive i Dag til sin Fader, og forinden blot spørge Rebekka, hvad

hun vilde sige til at gifte sig med ham, hvis Fensmark døde, og han gik hen og meldte sig selv som den, der havde voldt det.

Da han kom hjem henad Kl. 7, lagde han straks Skrivesagerne frem. Han satte sig blot et Øjeblik paa Sengekanten forat tænke, — han syntes for Resten han var saa træt. Og saa mærkede han ikke mere til nogen Ting, før han blev vækket af Hellum ved Middagstid.

»Hvordan har han det?« sagde han øjeblikkelig og rejste sig op af Sengen.

»Jo, jeg har været derhenne igjen lige nu. De havde faaet Kuglen taget ud. Og han havde noget Feber. Men de haabede ikke, det skulde blive farligt. Men sikkert er det ikke, sagde Overlægen, da jeg gik.« — —

Saasnart Hellum var borte, skrev han Brevet til sin Fader, og gik saa hen til Rebekka.

Han fortalte hende, hvordan Fensmarks Befindende nu var, men sagde, at det kunde jo godt vende sig til den gale Side, — og spurgte hende, hvad hun vilde sige om det, hvis han saa meldte sig som Fensmarks Drabsmand, — for han var ikke sikker paa, at hans Samvittighed ikke kunde tvinge ham dertil.

»Hvad Straf kunde Du faa?« spurgte hun smilende.

»Det veed jeg sletikke, men sæt nu, jeg kunde komme i Tugthuset for det — i nogen Tid.«

»Ha, ha, ha,« lo hun. »Hvor det »i nogen Tid« lød dejligt! — Kjære Karl, det vilde selvfølgelig være mig en sand Fornøjelse at være gift med en Tugthus-Kandidat, særlig nu, da Du maa opgive at blive candidatus magisterii. Det vilde kun gjøre mig langt mere opsat paa Bryllupet.«

»Naa ja, ja — jeg kan jo da forstaa, det ikke er nogen Hindring. Jeg vilde blot vide det, inden jeg sendte mit Brev til Fader.«

»Nej, — det er saamænd ganske andre Ting, der volder mig Betænkeligheder —«

»Saa, — ja, jeg er nu vis paa, at der er saa uhyre meget, allermest hos mig, der vil forandre sig, saasnart vi bliver gift — —«

»For Eksempel alt det lummerhede hos Dig — —«

»Vil det forandre sig?«

»Nej, det gjør mig betænkelig. — — Der er saa meget hos Dig, der er ligesom altfor varmt, altfor hedt fortroligt: f. Eks. Din Samvittighed — pyh! — jeg synes, det bliver helt beklumret, naar jeg mærker den. Og Din Jalousie — puh! — Og Din Lyst til at kysse og kjæle — — Og Din Gudfrygtelighed — for den mistænker jeg Dig alligevel for at have en Del af — — — Naa, gaa nu — det er maaske alligevel al denne Lummerhed, der holder mig fast — — — Jeg forstaar, jeg forstaar sletikke ikke mig selv overfor Dig! — — Farvel! —

Siig mig endelig straks, hvis Dr. Fensmarks Tilstand forværrer sig.«

Dr. Fensmarks Feber steg noget om Natten, og næste Dag talte han ofte i Vildelse. Dagen derefter igjen — om Morgenen — vilde Karl begive sig hen paa Hospitalet forat høre, hvordan Natten var forløbet. Just som han vilde gaa ud af sin Dør, kom Posten med et Brev fra hans Fader. Han satte sig straks ned og læste det:

Holtinggaard, den 11. Septbr.

Kjære Karl!

Da det er første Gang, Du egentlig gjør mig Sorg, saa maa Du ikke blive forundret over, at jeg tager denne Sag paa en lidt usædvanlig Maade.

Jeg finder det saa rent taabeligt, at Du vil opgive Din Eksamen forat gaa hen og gifte Dig. Man skulde ikke mene, at Du kunde være helt klog. — Men nok om det. Det er ikke, fordi jeg er saadan vred paa Dig. Men jeg vil udtrykkelig gjøre, hvad jeg kan, forat forhindre Dig i det Galskab. Og derfor faaer Du ikke mer en Øre fra mig, saa længe jeg lever, efter Dit Bryllup. Du kan da vel ikke gaa hen og skamme Dig til at vil leve helt af Din Kones Penge, om ogsaa kun for en Tid. — Saa skulde Du ogsaa tænke paa Henriette. Nu er hun 21 Aar. Og skjønt Anna er min egen Datter, saa har jeg jo ogsaa Øjne i Hovedet, forat kan see, at Henriette det er endda

noget helt andet. Man skal vistnok søge længe om Henriettes Lige. — Saa er det ogsaa en sjælden Lykke, at I har kjendt hinanden fra smaa af, som I kunde været Søskende, og er endda ikke i Slægt. Saadant noget det binder ikke saa lidt mere end noget Kjærestepassiar. — Jeg har aldrig tænkt andet, end at det blev Dig og Henriette, det maa Du ikke tro. Men jeg tænkte: lad ham kun lære saadan en Dame som Frøken Woltersien at kjende, forat det ikke skal blive for eensidig med ham, og lad ham have hans Frihed i det hele. Men det kunde da aldrig falde mig ind, at I skulde gaa hen og forlove jer med hinanden, eller om ogsaa nu det kunde skee, saa skulde I da have saa meget Forstand, at I ikke ogsaa kom i Tanker om at gifte jer. — Jeg kan nu hellerikke sætte mig ind i, hvad hun vil med Dig. Der kommer Du pinedød tilkort, lille Karl. — Naa, saa veed Du vel ogsaa, hvordan Folk er. De er jo ikke finere, end til de har kuns een Grund, de kan tænke dem, naar nogen saadan gifter sig paa en Gang, og ikke har bekjendtgjort det længe i Forvejen. Men det regner jeg nu ikke. Men tænk paa Henriette, lille Karl, og tænk endda mest paa Dig selv. Havde jeg Udsigt til at leve en længere Tid, saa vilde jeg ogsaa, Du skulde tage noget Hensyn til mig; men jeg har egentlig paa Fornemmelsen, at jeg gjør det ikke ret længe.

Kjærlig Hilsen fra Anna og Din Fader

M. C. Wintrup.

Slutningen af Brevet kom Karl til at græde over, for han mærkede pludselig, at han havde haft den samme Fornemmelse lige siden Sommerferien, uden ret at vide af det. — Hvad hans Fader forøvrigt skrev, kunde han ikke tage noget Hensyn til. Han følte sig grebet af denne dybe Modbydelighed for at undlade, der hos sunde Mennesker kan være saa meget stærkere end Frygten for muligvis at handle urigtigt, skjønt denne ogsaa godt kan være til Stede. — —

Han gik til Hospitalet, som det havde været hans Hensigt, og traf Lægen temmelig betænkelig ved Fensmarks Tilstand. Feberen vilde ikke tage af, var tværtimod steget noget i Nat igjen. — Karl spurgte, om han var ved sin Bevidsthed, og da Lægen svarede bekræftende, bad han om Tilladelse til at tale med Fensmark.

Det traf sig, at han et Øjeblik blev ene med ham. Der laa ikke andre end Fensmark paa den Stue. Straks saae Fensmark sig om med et halvt forvildet Blik, og forlangte med Heftighed at tale med Rebekka Woltersien i Dag eller i Morgen: Det var hans Længsel derefter, der voldte, at Feberen ikke vilde tage af, — han var sikker paa at dø, hvis ikke han fik det Ønske opfyldt — det var jo muligt, han døde alligevel. — Karl sagde, at han næppe vilde faa nogen Trøst af en saadan Samtale, thi hans og Rebekkas Bryllup i den nærmeste Fremtid var fast bestemt, — igaar var deres For-

lovelse bleven offenliggjort. — Fensmark gjentog imidlertid sit Forlangende med en saadan Voldsomhed, saa Karl ikke turde andet end love ham, hvis Rebekka vilde, og de kunde faa Adgang, da at følge hende herop samme eller næste Dag.

Det gik lettere, end Karl havde ventet, for ham og Rebekka at komme ind næste Morgen. Det syntes virkelig, som om Fensmarks Uvished, om han vilde faa Rebekka at see eller ej, det sidste Par Døgn havde været en væsenlig Aarsag til Feberen. Han havde det betydelig bedre nu, og Sygeplejersken fjernede sig et Øjeblik, mens Karl og Rebekka var inde hos ham.

»Vil De sige mig oprigtigt, Frøken Woltersien, hvorfor De ikke kan elske mig?« sagde Fensmark lidenskabeligt og næsten højtideligt, idet han stirrede op mod Rebekka.

»Men hvad Nytte er dog det til, Dr. Fensmark? og hvad Nytte er det til, at jeg kommer herop?«

»De maa — De skal sige mig det!«

»Jamen hvis jeg nu ikke kan sige det. Det er mig virkelig meget vanskeligt. For ligesaa vist som jeg ikke kan elske Dem, ligesaa vist er der noget hos Dem, jeg synes rigtig godt om.«

»Er De vred paa mig?«

»Ikke nu. Jeg veed godt, at De intet mente eller vilde med Deres grove Uforskammethed mod mig, andet end at faa en Duel fremtvunget.«

»Hvad er det da, der er forkeert hos mig?«

»Forkeert! — Nej, det er virkelig for naivt — — Naar man ikke kan elske en Person, saa er det vel gjerne hans Kjærlighed, man synes der er noget forkeert ved.«

»Er min Kjærlighed da ikke stor nok?«

»Aa, jeg kan virkelig ikke svare paa saadan noget, Dr. Fensmark!«

»Jeg har dog viist, at Livet er mig intet værdt uden Dem.«

»Ja, hvad skal jeg sige — — Det er jo muligt, at Livet er Dem for lidet værdt.«

Fensmark saae spørgende paa hende.

»Ja, — en fuld Mand f. Eks. sætter jo Livet i Vove for sletingen Ting.«

»Hvad er da Livet værdt for Dem, Frøken Woltersien?«

»Livet — er mig naturligvis alt dét værdt, som det rummer,« sagde Rebekka, henslaaende Spørgsmaalet som før, — men paa een Gang blev hun alvorlig: »Og jeg troer — eller jeg troede dog — nej, jeg troer ogsaa endnu, at Livet kan rumme noget, som — selv om det maaske ikke bliver mig til Del — noget, som ikke kan maales — og heller ikke glæmmes — — —«

»Noget Absolut altsaa? — noget Evigt? —« mumlede Fensmark.

»Noget Evigt — — aa ja, blot et Øjeblik. Jeg er vis paa, at jeg kunde leve evigt et Øjeblik, og saa forlanger jeg ikke mere af Livet.«

»Og jeg skulde mangle — —«

»Det kan godt være, det er netop saadant noget Evigt, De mangler — jeg veed det ikke — og som De ikke engang længes efter —«

»Men Hr. Wintrup?« — sagde Fensmark heftigt.

»Farvel, Dr. Fensmark, — og jeg vil ret ønske Dem god Bedring, for jeg er vis paa, at naar De blot kommer over Deres Feber, saa skal De ogsaa nok komme over Deres Kjærlighed —«

»Troer De ikke paa min Kjærlighed!« raabte Fensmark.

»Jo, — men jeg troer, den er blot en Feber. — Og for at ikke Forestillingen om den tragiske »allersidste Gang« skal virke skadelig paa Deres Helbredelse, saa vil jeg sige Dem, at hvis De skikker Dem ordenlig, kan De gjerne faa Lov at besøge min Mand og mig engang imellem. Men vi vil absolut ikke ud at kjøre med Dem mere. — Farvel!«

VIII

DER blev adskillig Bevægelse, om end just ikke Overraskelse, i Pensionatet paa Gasværksvejen, da man modtog Kort om Forlovelsen. Men da Karl allerede næste Dag, efter Mødet med Fensmark og Rebekka paa Hospitalet, kunde meddele, at Brylluppet nu var bestemt til Slutningen af Maaneden, — da blev man virkelig forbavset, og der var megen Forhandling desangaaende mellem Pensionatets Medlemmer indbyrdes.

Esby derimod gik til Karl selv, og da det, imod Esbys Forventning, viste sig vanskeligt, at faa nogen Fortrolighed i Gang angaaende Karls Affærer, betroede han denne noget, som angik Meddeleren selv: at han nemlig, saa godt som, var hemmelig forlovet med Ellen. Han havde ganske vist ikke spurgt helt ligefrem, og hun havde endnu mindre svaret ligefrem, men han var nu alligevel sikker paa, at Ellen blot vilde vente, til hun kom hjem i Julen, — saa tænkte han nok, at han fik

Brev og Indbydelse fra hende, om nu at komme derover.

»Ja, saa kan man vel gjerne ønske til Lykke,« sagde Karl. »Men hvorfor fortæller Du mig det egenlig nu, da det dog ikke er helt sikkert?«

»Aa, — det er blot, fordi jeg tænkte, at een Fortrolighed maaske kunde være den anden værd, og jeg vilde gjerne have Lov at tale fortroligt med Dig om Dit Giftermaal.«

»Siig Du kun, hvad Du vil. Men Du maa ikke vente Dig videre Svar fra min Side. Jeg troer i det hele ikke, det nytter noget, hvad Du kan sige.«

»Nej, saa føler jeg ingen Trang.« — Esby begyndte at gaa hen mod Døren. Lige ved den vendte han sig om og sagde: »Jo — for min egen Skyld, maa Du give mig Lov til at sige: at jeg troer sikkert, Du vil fortryde det, Du nu har til Hensigt at gjøre.«

»Ja, — jeg troer, at Du siger det af de bedste personlige Grunde. Men jeg var i Forvejen omtrent sikker paa, at Du vilde mene netop saadan om den Sag.«

Esby blev staaende ved Døren endnu nogle Sekunder uden at sige noget; saa gik han.

Hellums Mening var ikke væsenlig forskjellig fra Esbys, og han sagde det nogle Dage efter til Karl. — —

Det var ikke megen Stemning eller Glans, der

i disse Dage blev tilbage for Karl, naar han tænkte paa det Forestaaende. Saameget mere som Rebekkas Væsen hellerikke opmuntrede ham. Der blev kun tilbage denne umiddelbare Fornemmelse: at den samlede Sum af alle de Kræfter, som drev ham, alligevel gav Udslag i hin Retning; — dog denne Fornemmelse var ogsaa saa stærk, at han egentlig sletikke vaklede. — Men han syntes ofte, hans egen Tilstand maatte ligne Græssets og Urternes om Foraaret, naar de undertiden kommer op i en Uge, da der hverken er Solskin, Regn eller Varme, — blot fordi Tiden nu alligevel er der: Grøden er i Jorden, og Planten skal frem. — —

I Anledning af Vielsen opdagede Karl en ny Side af Rebekkas Væsen. Han havde aldrig været i Tvivl om, at hun var særdeles irreligiøs, men nu fik han tilfældig at mærke, at hun ikke blot var dette, men tillige saae paa alt Kirkeligt som paa en Latterlighed, følte en Ringeagt derfor af den Slags, som vanskeligt opstaar blot af Modsætningen mellem forskjellige Livsanskuelser, men i vore Dage gjerne fremkommer ved personligt Kjendskab til visse Kristne, særlig blandt den moderne Gejstlighed. — Hendes Væsen i disse Dage var i det hele præget af en vis bitter Lystighed, som bl. a. gav sig Udslag i, at hun absolut vilde have sin Morbroder, Provst Bircheroed, en meget anseet kjøbenhavnsk Gejstlig, til at forrette Vielsen. Karl var nærved at forarges over de Løjer, som hun og hendes Onkel drev

med denne højærværdige Mand. Han var i det kjøbenhavnske Bourgeoisie — der følte sig behagelig retfærdiggjort i sin Vantro ved hans Væsen — bekjendt for sine to Stemmer: den saakaldte officielle Stemme (med Leje foran i Mundhulen) og den fortrolige, der mere fremgurgledes fra Svælget, — disse to Stemmer, som man efter Rebekkas Sigende med lidt Snildhed kunde faa til at »hævde« lige det modsatte om næsten alt i Løbet af en god Middag. Ved den lille men udsøgt fine Middag, som Geheimeraaden gav for Provsten nogle Dage før Brylluppet, drev han og Rebekka det unægtelig meget vidt: først foranledigede de Provsten til at paastaa, at Ægteskabet var ikke blot helligt, men guddommeligt, — og senere fik de ham til, med den kosteligste Blanding af Værdighed og Godmodighed, at love, at han ikke blot skulde vie sin kjære Søsterdatter, men ogsaa yde sin Mægling ved Separationen, om Ægteparret senere skulde ønske en saadan.

Rebekka var nærved at dø af den Latter, hun maatte undertrykke, og Karl kunde hellerikke lade være at smile, men samtidig var han dog ilde berørt af, at Rebekka saadan kunde more sig over noget, som jo efter hendes egen Mening maaske godt kunde blive til sørgelig Virkelighed.

Den 28. September stod Brylluppet. — Med Nattoget rejste de Nygifte til Udlandet.

I de nærmest foregaaende Dage havde Rebekka

og Karl seet paa Møbler og andet Udstyr til deres Lejlighed. Denne skulde være i Nørrevoldgade, hvor Rebekka, efter sin Fader, havde en Ejendom. Det hele skulde staa færdigt, til de, om en Maaned eller to, vendte tilbage. —

De vilde lade Rejsen bestemme sig selv fra Dag til Dag, — blot vilde de undgaa de Steder, hvor de var udsat for at træffe Landsmænd. I saa Henseende var jo forøvrigt Aarstiden dem gunstig. — De gjorde dog — som Geheimeraaden havde anbefalet dem — det første Holdt i Berlin. Dels var det praktisk, dels kunde det jo ogsaa være, han havde Ret i: at man burde begynde med at beskue den stormægtigt triumferende Grimhed i Berlin for senere ret at kunne føle Kjærlighed til det Skjønne i Tydskland, som den endnu ikke havde faaet ødelagt. — De tog da hver sit Værelse paa et af de bedste Hoteller og boede et Par Dage i Berlin. Her saae de tillige af Bladene, at der skulde gives nogle Operaopførelser i Dresden med ganske extrafine Kræfter, og skjønt Dresden jo hellerikke var af de mest ensomme Steder, begav de sig dog derhen.

Straks efter Ankomsten, da de havde faaet sig skaffet Billetter til den første Forestilling, fik Rebekka en Rejse-Idee, der morede hende, og første Gang gjorde hende munter paa Turen: de skulde tage til det nordlige Bayern og rejse nogle Dage omkring i Fichtelgebirge, — dér kom vist ingen

Mennesker, og Navnet havde saadan en komisk Skolebogs-Klang for hende: det var slet ikke andet end Begyndelsen til en meget vanskelig Geografi-Lektie om det mellemevropæiske Bjergsystem. Det var Karl saa behageligt en enkelt Gang hos Rebekka at møde en Fornemmelse eller en Tanke, der præcis svarede til een hos ham selv, — saaat ogsaa han blev ganske rejse-lystigt stemt ved denne Plan. — Om Aftenen var de i Theatret og hørte Wagners »Tannhäuser«, — men Karl følte sig den Aften saa forunderlig sødt beruset af Rebekkas Nærhed, saa han hverken fulgte Tekst eller Musik med stadig Opmærksomhed, — kun fik et ubestemt, men forøvrig dybt og varigt, Indtryk af denne sidste. Det var maaske mest dette at sidde som hendes eneste Selskab i denne store Forsamling af Mennesker, tilmed som den, der dog betød saa uhyre meget for hende, ihvordan saa end deres Forhold skulde blive, — der fyldte hans Sind. Saa skjød ogsaa Gang paa Gang Glæden op i ham, fordi hun ikke havde bestemt at rejse længere mod Vest eller til Italien; — thi al hans Forventning var i den sidste Tid kommen til at samle sig om dette, at hun en Dag skulde sige: lad os rejse til Wien! — Han kunde ikke glæmme hendes Ord den første Aften, hun besøgte dem paa Gasværksvejen. —

Men nu var det altsaa foreløbig Fichtelgebirge. I Bädecker læste de, at Schneeberg var disse Egnes

højeste Punkt, og aflagde saa dette Bjerg et Besøg. Men skjønt det var ganske usædvanlig sommerligt efter den sene Aarstid, var der dog falden nogen Sne deroppe, og de trak skyndsomt nedad paa Sydsiden af Højlandet til et Sted, hvor de langt ude i Synskredsen mod Sydvest kunde øjne Staden Bayreuth i Kikkert. — Her var ganske afsides landligt. De boede paa Landsby-Kroen, hvor de gav sig ud for Søskende. De opholdt sig der en fire Døgn, og var hver Dag lange Ture ude i Skovene. Vejret var helt stille og sommervarmt. — Der var især eet Sted, som Karl var indtaget i, fordi det mindede saa meget om Jylland, — kun var Jordsmonnet stærkere kruset, og dets Aande mere krydret, Farverne var mere spraglede og afvekslende. Det var navnlig de mange gule Birke, der sammen med Bøgen og Naaleskoven voldte dette sidste. — Rebekka fandt ogsaa meget Behag i dette Sted. De opholdt sig der, to paa hinanden følgende Eftermiddage, i flere Timer, og spiste dér den Mad, de havde medbragt fra Kroen.

Den sidste Eftermiddag havde de gaaet langt i Forvejen, de var trætte og vilde hvile længe. Vejret var afgjort efteraarsagtigt, men tillige saa paalidelig tørt og varmt, som det kun kan være, naar der sletintet Skjel er bleven sat mellem Sommer og Høst af ondt Vejrlig; den ene Aarstid er gaaet umærkeligt over i den anden. — Men Nattefrosten, her-

oppe i Højlandet, havde virket tidligt paa Bladenes Farve.

De sad eller laa paa en skraanende Græsmark; — lidt til Siden for sig havde de et nys pløjet Stykke Jord; imellem Græsmarken og Pløjejorden gik en ukrudtsbevokset, lav Skjelstrimmel, der for Karl saae ud, som om den var taget af Holtinggaards Mark og lagt herned i Fichtelgebirge. — Nogle Favne fra deres Fødder endte saa Græsset og Pløjejorden, — her sænkede Terrænet sig brat, saa det nærmeste deraf blev usynligt for dem, — men saa kom Dalbunden og Dalsiderne tilhøjre og venstre, der først højnede sig mere stejlt, men derpaa strakte sig ganske jævnt helt ud til Horizonten, som var meget langt borte. — Nede i Dalbunden løb en Bæk, der i Lysskjæret saae helt hvid-blank ud. Den kom inde fra Bakkerne og blev for Øjet borte ved en Drejning imellem dem. — Men paa Siderne af Dalen var Landskabet, saa langt Øjet kunde naa, sammenhængende Skov, broget Efteraarsskov. Det allermeste, man saae udover, var et ræverødt Land af Bøgekroner, men det var spættet vidt og bredt med enligtstaaende, lysegule Birke; — henimod Baggrunden af Dalen og nedad ved Bækken var der temmelig store Flager af mørkegrøn Naaleskov. — Og over det hele hang de graa Efteraarsskyer i Række paa Række bag hinanden ganske stille. De gjorde Himlen lavthvælvet, tyst og fortrolig, og de var fuldkommen regnløse. —

Under dem fløj Fuglene hen — Flokke af Stære, Solsorter og andre smaa Trækfugle. Men bag Skyerne gik Solen og legede Tit-Tit med Landskabet. Langt ude kunde dens Skin falde paa et Stykke Naaleskov, saa det pludselig kom til at see allerlysest og muntrest ud af det hele, — eller den kunde et andet Sted faa en Gruppe af Birke til ligefrem at straale af Lys, — eller dens Skin kunde brede sig over selve Græsmarken, hvor Karl og Rebekka sad, og lade dem føle det, som om det egentlig var paa denne lille Plet, Sollyset havde hjemme.

»Der er nogle, der altid finder Efteraaret saa vemodigt«, sagde Karl. »Det er i hvert Fald kun sjældent, at jeg synes dét. Efteraaret gjør i Almindelighed det samme Indtryk paa mig, som alt andet i Naturen: at det er, som det skal være.«

»Naa — det var da rart en enkelt Gang, at tænke det samme,« sagde Rebekka. »Ja, for Resten«, føjede hun til, »noget vemodigt kan man vel nok sige der er derved; men Vemodet har sletintet Forlangende om, at det skulde være eller blive anderledes. Den er saa tilfreds, Skoven, med at have haft een Sommer og med at mindes den om Efteraaret og saa dø.«

»Skoven lever jo rigtignok ogsaa op igjen til Foraaret.«

»Jo, men det bliver da ikke de samme Blade; alt d e n n e Sommers Liv døer, og kommer ikke igjen.«

»Aa ja,« sagde Karl — »naar man levede sit Liv saa fuldt, den Stund det varer, som saadan en Skovs Sommerløv, saa vilde man vel hellerikke ønske nogen Gjentagelse.«

»Nej, men saa maatte man lige saa lidt tænke sig nogen Gjentagelse, som Bladene tænker derpaa.«

»Jeg kan kun tænke mig Livet sammen med Dig, Rebekka, — og kan det ikke gjentages, saa ønsker jeg blot at leve med Dig og evig dø med Dig, — jeg ønsker intet andet, for jeg veed jo ikke af noget andet Liv at sige!« —

De var længe tavse. Karl betragtede en Sollysning, der som et Smil gled hen over Bøgelandet og en Tid blev staaende ude ved Horizonten, og han tænkte, at det kunde jo ogsaa godt være, hun havde Ret i, at vi Mennesker, ligesom Skovens Blade, saae denne Sol — i hvis Glans han følte Guds Kjærlighed — kun een Gang, og saa skulde det være os nok. —

»Skal vi rejse til Wien i Morgen?« sagde Rebekka.

»Ja!« — — — Karl rejste sig i det samme. Det var, som han skulde overvældes. Hans Tanker, hans Sjæl, hans Blod stormede hende i Møde.

Der var et Øjeblik paa Begyndelsen af Vejen hjem til Kroen, da han følte en pludselig Vrede imod hende, fordi han ikke turde favne og kjærtegne hende, som han vilde, i sin Glæde over det, hun havde sagt, — og straks efter brød der ud i

ham et rasende, vildt Begjær, og han tænkte, om det i Grunden ikke var det, hun hemmeligt længtes efter, at han hensynsløst skulde følge sit Begjær. Men han skammede sig straks efter ved disse Tanker. Det var jo vel muligt, at hendes Legeme begjærede og længtes som hans, — men hun vilde aldrig kunne tilgive ham en Krænkelse af hendes Vilje, fordi hun ikke vilde kunne tilgive sig selv den. —

Da hun om Aftenen var gaaet ind paa sit Værelse, syntes han endnu sletikke, han kunde falde i Søvn. Han gik ud paa Vejen, og skjønt det var bælgmørkt, kunde han nok følge denne ned til Broen over Bækken, som løb igjennem Landsbyen. — Da han sad dernede paa Rækværket og hørte paa Vandets Klukken og Rislen, faldt det ham ind, at det sikkert maatte være det samme Vandløb, som de havde ligget og seet paa i Dag oppe ved Skoven. Og han takkede i sin store Glæde Gud for al den Lykke, som Livet dog rummede.

Næste Dags Middag passerede de paa Toget den østrigske Grænse ikke langt fra Eger.

»Jeg troer ikke, der er saa hyggeligt et Rige i hele Verden som Østrig,« sagde Rebekka, da den nye Konduktør kom ind i Toget forat billettere. »Saadant et ældgammelt, nobelt Regimente, og alt i et baade højfornemt og elskværdigt Forfald. Det er den rene Modsætning til dette stramme, flunkende nye Prøjsseri.«

Konduktøren kom hen til dem. Han havde kom-

plet Franz-Josefs-Skjæg, kroget, rødlig Næse, og store, buskede Øjenbryn.

»Seer Du,« sagde Rebekka »han billetterer med sorte, hullede Handsker paa. Det er dog en dejlig Idee! — Det er jo sletikke en Jernbanekonduktør. Han er Herskabskudsk paa et meget stort og fattigt Grevesæde.« —

De kjørte over Pilsen, Prag og Brünn, — og de var begge i straalende Humør hele Vejen. Nu var det ogsaa blevet klart Solskinsvejr, og de kjørte paa første Klasse. — For Karl stod senere denne Dag som en af de allerskjønneste, han havde oplevet sammen med Rebekka. Der var formodenlig virkelig Forventning over dem begge den Dag, og paa den anden Side krævede den jo endnu ingen Afgjørelse. Stemningen hos dem begge var ligesaa let og luftig som det klare Efteraarsvejr, hvori de rejste, og Karl syntes i Dag, at Rebekka egentlig havde saa fuldkommen Ret i, at dette Slikkeri imellem Kjærestefolk var noget uskjønt og vammelt noget, — i Øjeblikket glæmte han endogsaa, at de nu var Ægtefolk.

Sent om Aftenen ankom de til Wien. — Næste Dag var, at begynde med, ikke nær saa let og lys i Stemningen for Karl som den foregaaende. Nu var de jo paa Stedet, og hvorfor gik de saa omkring og saae paa Byen, — — han turde sletikke spørge, om de skulde tage op paa Leopoldsberg, og paa den anden Side: forsømte han ikke noget

ved ikke at spørge? — — Rebekka havde snakket om paa Rejsen, at det kunde more hende i en af de store Byers Konfektions-Forretninger at faa en Kjole syet, rigtig som hun vilde have den, for det var alligevel saa sjældent, man fik det hjemme. Mon hun vilde have den her i Wien? —

Rebekka kunde, paa deres Spadseretur, ikke løsrive sig fra det gamle Kejserslot. Hun sagde, at Hofburg mindede hende om saadan en ældgammel, uhyre stor Amtmandsbolig eller Bispegaard, der havde faaet sin embedsmæssige Pasning, og for Resten knap nok det, igjennem mange Hundrede Aar: Hvidtning, Kalkberapning og Mur-Udspækning, og Tilbygning af og til af en ny Fløj, der sletikke passede til det øvrige, — og med Beboere, der var saa umindeligt-højfornemme, saa de selv helt havde glemt det, og saa der — for de flestes Vedkommende — ikke var blevet andet tilbage af dem end fint elskværdige, tungsindige Mennesker. Særlig indtaget var hun i den indre Borggaard, den saakaldte Franzens-Platz. Hun morede sig kostelig ved at snakke med Vagtsoldaterne derinde i Borggaarden. De sad ned og var i hvide Bajstrøjer.

Henne ved een af Portene paa Hovedfløjen ind mod Slotsgaarden stod en Trillebør med Fejeskarn. Den var der ingen, der tænkte paa at fjærne, lod det til.

»Sie haben einen guten und einen milden Herrn,« sagde hun til Soldaterne.

»Gewiss, gewiss, Fräulein! — der thut kein' Menschen kein Böses, nit,« blev der svaret.

Soldaterne viste sig dog snart saa oplivede af Samtalen, saa hun med en venlig Hilsen netop vilde vende sig for at gaa, — da var der een af dem, som uhyre ivrig og interesseret plukkede Karl i Ærmet og hviskede: »jetzt kommt der Kaiser!«

Soldaterne havde rejst sig og taget deres Geværer.

Karl kunde ingen Ting see.

»Dort!« hviskede Soldaten og pegede hen mod Porten, hvor Trillebøren stod.

Ud af Porten kom en lukket, meget tarvelig Karosse, men med to vidunderlig dejlige Graaskimler for. — Kejser Franz Josef sad krumbøjet og smaadukkende og stirrede ud af Vognvinduet, paa hvis nederste Rand hans Haand laa. Karl syntes, han lignede grangivelig en gammel, højærværdig og dybt beskeden Biskop Balslev fra Ribe, der kjørte ud paa Visitats. — Ved en lille Drejning til Siden kom Karossen heldig udenom Trillebøren. —

»Ja, da jeg ikke kan kysse ham,« sagde Rebekka, »saa vil jeg kysse Dig, Karl!« — og udførte det med det samme. — »Og nu vil jeg ud og have mig bestilt en ny Kjole!«

Hun dansede baglæns foran ham ind i Skyggen under Udgangsporten af Slottet. — Det tog sig saa nydeligt ud, saa Karl med Skam maatte indrømme for sig selv, at han kom til at tænke paa Graa-

skimlerne. Og henne fra Vagtholdet lød der et dæmpet »Bravo!«

»Vi skal ogsaa een af Dagene op paa Leopoldsberg,« sagde Rebekka, da de gik ad Graben hen til Zwieback & Bruder i Kärnthnerstrasse. — Fra det Øjeblik kunde Karl see, at Mage til Oktober-Vejr, som det i Dag, kunde ikke tænkes: det var jo Oktober-Sommer, det var Sommer paa Trods af alt, paa Trods af Vinteren selv! — og hans Hjerte bævede af Fryd, af en Sejrsfølelse, der tvivlede og skjælvede — og dog jublede.

I de næste to Dage, mens Kjolen blev syet, morede de sig som to Mennesker, der har skaffet sig Udsættelse, og dog fornemmer, at den kommer, den store Afgjørelse, som de ønsker, og som de frygter.

Den første Aften var de i Prateren og dansede under aaben Himmel. Der var i Orkestret en Sanger, som med Mellemrum rejste sig og sang nogle Takter af Strausser-Valsen med:

O, Du alter Stefansthurm,
O, Du blauer Donaustrand —

Og hele det dansende Publikum sang det samme.

Das ist die Liebe nur ganz allein! —

Rebekka lo, saa hun et Øjeblik under Dansen lagde sin Pande mod Karls Bryst; — disse Ord blev gjentaget mange Gange, — ligeledes:

D'Weana Madeln das san Engerln,
Himmlisch, voller Herrlichkeit — — —

Denn das Drah'n das is mei Leb'n,
Kann's denn was Schönres geb'n.

Ud paa Aftenen blev der afbrændt et mægtigt Fyrværkeri. — Karl havde altid kjedet sig, naar han havde seet Fyrværkeri hjemme i Tivoli. Her blev han sært greben ved at see denne Verden af Stjerner og Sole, af Lys og Farver forsvinde i den mørke Efteraarsnat.

Om Formiddagen, et Par Dage efter, da Rebekka kom ned til Frokosten i Hotellets Sal, hvor Karl allerede sad og ventede, var hun klædt i sin ny Kjole, og den var ganske af Façon og Stof som den, hvori hun for tre Aar siden kom gaaende Karl i Møde paa Vejen mellem Pastor Grabows og Glenstrupgaard. — Kun Farven var en anden: dybt mørkegrøn som Egeblade, lige før de visner.

»Skal vi tage til Leopoldsberg i Dag?« sagde Karl, og blev i det samme blussende rød, for det var ham helt, som om han havde sagt: »skal vi følges ind i vort Brudekammer?«

»Ja, lad os det,« sagde Rebekka rask, — men da hun saae Karls Ansigt, maatte hun dog slaa Blikket ned. — —

De gik op ad Bjerget fra Nussdorff ad den Sti, hvor Beethoven holdt saa meget af at spadsere; — de spiste til Middag i Hotellet paa Kahlenberg, hvor Karl bestilte Nattelogi, — og gik saa et kort Stykke gjennem Skoven. Rebekka viste Vej her; hun huskede den tydelig fra sidst, hun var her.

De kom ud af Skoven et Sted, hvor man har Udsigt over nogle store, stærktbølgede Bakkerundinger, begroede med kort Græs. Disse Bakkers Konturer tegner sig mod Landskab, der ligger langt borte, saa man kan straks see, at de maa ende i meget høje Skrænter.

»Det er Leopoldsberg,« sagde Rebekka.

De blev ved at gaa frem over Grønningen. Karl havde en underlig Fornemmelse en kort Tid: som om han saae Jordsmonnet nærmere ved end ellers. Der maatte være en Sky, der skyggede for Forgrunden, thi selve Leopoldsberg var i Øjeblikket solløst, men hele det fjærnere Landskab, som man saae udenfor det, eller bag det, laa i den mest skinnende Eftermiddagsbelysning.

»Hvad er det for en Bygning heroppe tilvenstre?« sagde Karl, »det ligner en Kirke.«

»Ja, hvad er det nu for een?« sagde Rebekka — de gik ud over Bakkerne mod Skrænten, »jeg har læst noget derom, — jeg troer, det var en polsk Konge, som reddede Wien fra Tyrkerne, — han og hans Hær holdt nok Bøn i den Kirke før Slaget, — eller saadan noget.«

»Det har været Johann Sobiesky — i — 1683.«

»Ja, rigtig.« —

Næsten saa brat som en Mur gik Skrænten lige ned i Donau, — dog var det ikke Klippeside, kun lyng- og græsgroede Brinker paa en 7—8 Hundrede Fods Højde.

De satte sig ned i en lille Lavning, der var i Randen af Brinken.

»Er det saa ikke kjønt?» sagde Rebekka.

Her laa Wien: i Randen, ved Foden, af de tyske Bjerge, hvorfra Karl og Rebekka saae ned over Staden, — og lige udenfor dén begyndte det uendelige Sletteland — Ungarns Stepper, Donaudalens Sletter helt ned til Sortehavet. — Ude paa den store Flade — der endte ikke i Diis, men i Luftspejlinger, dukkede Leitha-Højderne op, og som Punkter paa dens nordlige Kyst saae man Toppene af de smaa Karpather.

Det var næsten ængstende at see Wien blot som en rød Plet paa dette uhyre Landskabsbillede, og alting dog saa tydeligt, saaledes som de saae det: fra Solen, — Stefanskirkens Taarne og Tage klart fremtrædende i den øvrige Husmasse. — Og hvor var det underlig forjættende: den uhyre, solhvide Havbugt af Sletteland, som gik herind mellem Tysklands Bjerge med en Luftning, en Hilsen fra fjerne, fjerne Lande.

»»Østerlide! Østerlide! — det var vore Drømmes Land!«« sagde Karl. »Er det dog ikke ogsaa, som om Wien laa ved Verdens Ende, og saa kom Indgangen til Paradiset histude?«

Det varede noget, inden Rebekka svarede. — »Jeg tænkte virkelig ogsaa paa noget langt borte.«

»Var det Orienten?«

»Aa nej, det var Grækenland. Jeg tænkte for

Resten paa det, vi talte om den Dag oppe ved Skoven. — Grækerne de har vist netop haft det ligesom Naturen, at de var glade ved at mindes den Sommer, de havde levet, og saa at dø.«

»Men de troede dog paa Lykken for hele Livet, og ikke blot for et Øjeblik.«

»Det er ingen Forskjel. Livet er jo ikke mere end et Øjeblik.«

De var længe tavse. Rebekka laa støttet paa Albuen og saae ud over den bratte Skrænt. Vinden kom viftende nede fra Floden og løb op igjennem det solbeskinnede men afblegede Græs, der bølgede og blinkede imellem Lyngen opad Bjergsiden.

»Grækerne tænkte dog, at deres Guder havde evigt Liv.«

»Aa, det med deres Guder, det gjorde ikke det mindste!« sagde Rebekka i en underlig heftig Tone, »de fantaserede jo blot og lavede Eventyr om dem, men de gav dem ikke deres Hjerte; Guderne tog ikke noget af deres Livslyst fra dem.«

»Mener Du da, at Gudsfrygt tager noget bort fra — —«

»Ja!«

»At den formindsker — —«

»Du tænker jo paa andet end mig — nu! Paa Paradis og Gud — —«

»Rebekka! — hvis Du vil være min nu — —

saa vilde jeg gjerne dø, tilintetgjøres, fordi jeg har levet een Gang —«

»Og jeg skal ikke dele med nogen? — ikke med Gud heller?«

»Hvad mener Du?«

«Du troer ikke paa Gud?«

»Jo! — — jo, jeg troer paa Gud. Det er jeg ikke Herre over, Rebekka — — jeg veed jo, at jeg sad ikke her, hvis ikke Gud selv havde været hos mig den Gang — og reddet mig fra at gaa under — i Vanvid —«

»Nej, Karl — jeg vil ikke dele — jeg vil være Din — Din Gud, og Du skal være min Gud. Hér skal være Himmerig og ingen andre Steder! — —«

»Men Du er jo Fru Venus selv, Rebekka! — Du forlanger — —«

»Det kan godt være, at Du er en Tannhäuser, Karl, men jeg er ikke Fru Venus! — Troer Du ikke sagtens, jeg kunde have forlokket og forført Dig, hvis jeg vilde, og saa hørt Dig klage og jamre og angre bagefter. Nej, jeg aabner aldrig min Favn for Dig, før Du kommer frivillig og frejdig — før Du kommer som min Gud — og ikke som en forskræmt og skamfuld Synder.«

»Jeg kan jo ikke — jeg kjender — jeg har jo mødt ham selv — om jeg ogsaa vilde, Rebekka — — Vi er jo ingen Ting imod Gud!« —

Der gik en lang Tid, — de var langt borte, hver i sine egne Tanker. — Tabet var saa stort

for Karl, saa han ikke turde give sig hen i sin Følelse, men Tankerne kunde han jo ikke hindre: Saa stor en Magt havde det altsaa over ham, hans Tro, dette med Gud, saa det kunde tvinge ham til at frasige sig Lykken, naar den endelig kom. Han kunde jo ikke — — han kunde maaske styrte sig ud i noget, som han siden maatte angre, men han kunde ikke give sig hen angerløst og uigjenkaldeligt, som Rebekka forlangte. — — Naar Troen havde en saadan Magt over ham, saa var det jo Daarskab, Jammerlighed ikke at leve helt derefter — alt andet blev jo kun Halvhed for ham — aa ja: Stumper og Stykker, sjælelig Undergang! — — — Men hvordan skulde han nogensinde glemme hende! — — naar nu alt det, der hidtil havde været Fryd eller dog Haab, naar det forvandlede sig til Smerte, til et fortærende Savn, der aldrig maatte blive stillet! — — —

»Nu er jeg Din?« hørte han ganske sagte med Rebekkas Stemme.

Han foer sammen — opskræmt — — og under Fornemmelsen af vildt frembrusende Jubel.

Men hun laa som før, støttet paa Albuen, bleg, men med ganske rolige Træk. — Hun saae hans Bevægelse: »Nej«, sagde hun, »jeg vilde blot høre de Ord her paa dette Sted.« —

I det samme steg Blodet hende til Kinderne, hendes Øjne blev saa mørke og straalende, og hun

hviskede endnu engang, men med Hulken i Stemmen: »Nu er jeg Din, Karl!«

Da forstod han det, som det var — og han blev selv greben af den vaagne Drøm — og alt Sollyset vidt og bredt over Landet fik et Rosenskjær, — de sad paa et halvdunkelt Forbjerg, der skjød sig frem i et Hav, en Luft, en Himmel af Guld og Roser.

Men Rebekka havde bøjet sit Ansigt ned mod Grønsværet: »Nu bliver jeg det aldrig!« sagde hun. — —

Henne i Kirken begyndte det at ringe med Klokken. Det kunde vist næppe være til Solnedgang, — saa var det i hvert Fald for tidligt, der var vistnok en Time til, at Solen skulde gaa ned. — Det lød blot rustent og klirrende — uden mindste Rungen i Klangen.

Rebekka rettede sig op og saae derhen imod.

»Aa ja — derovre var det, han sad og sang, denne Hyrdedreng, sidst — da Onkel og jeg var heroppe.«

»Det lyder, som det var gamle, rustne Sværd og Harnisker, der klirrede,« sagde Karl — men turde ikke see om mod Rebekka; han kunde ikke blive Herre over sin Bevægelse.

»Aa, Karl — jeg tænker paa denne møjsommelige, langsommelige Verdenshistorie, Du holder saa meget af. Dér har de nu ogsaa kjæmpet og stridt og slidt og slæbt fremad mod et eller andet Maal — langt borte, vel helt oppe i Himlen tilsidst, som

de sletikke kan naa. — Og saa maa Du nu sige Nej til Lykken her paa det samme Sted, — forspilde Livets Lykke for os beggeto. — Men jeg bebrejder Dig ikke noget, Du kan ikke gjøre anderledes, det føler jeg godt. — Men lad os skilles straks — saa snart som muligt!«

Hun rejste sig og begyndte at gaa tilbage, den Vej de vare komne.

»Skal vi straks afbryde Rejsen?« sagde Karl.

»Aa nej — hvis Du synes det, Karl — saa vil jeg for Resten gjerne være lidt sammen med Dig endnu. Nu har jeg jo alligevel ikke andet tilbage, — og nu, da jeg saa afgjort har opgivet — — den egenlige — Lykke, — — det kan gjerne være, at vi kan fornøje os helt godt sammen — — en lille Tid endnu,« — hun greb om Karl og lagde et Øjeblik sit Hoved ind til ham, og brast i Graad. — — —

Saa rejste de et Par Uger i Ungarn, og havde stadig godt Vejr. Rebekka sagde, at de maatte hellere faa disse Drømme om Orienten og Grækenland ud af Hovedet, og see, hvordan det store Steppeland virkelig saae ud. — De rejste, blot for Navnets Skyld, til Tokay, og befandt sig der som i et Glæmselens Elysium. Til den ene Side de uendelige Stepper, hvor intet dukkede op over Horizonten, men Fladen var ligesaa hel og ubrudt mod Himlen, som Havets Flade. Og bag sig de solbeskinnede Skraaninger af Tokay's og Hegyalja's Vinbjerge. De blev til store Vinkjendere og prøvede

med Omhu alle Sorterne: Mászláser, Szamorodner, Muskateller og den vidunderlige Tokayer-Essens. — Den Aften, da de med stor Bekostning nød denne sidstnævnte Drik, var Rebekka helt vidunderlig. Saa vemodig og saa overstadig-lystig. — Hun fantaserede om at bygge sig en Villa her ved Tokay, oppe paa Bjergsiden, med Udsigt over Slettelandet. For hvis de nu havde levet Lykken med hinanden, saa vilde hun have mindedes den Resten af sit Liv i stille Højtidelighed. Men nu, da hun ikke skulde have andet at mindes, end at Lykken var gaaet hende forbi, nu troede hun nok, at hun burde bestænke Mindet med Mászláser, Szamorodner og med denne Essens, »den duftigsten, geistigsten, wohlschmeckendsten aller Weine«, som Gjæstgiveren, Hr. Gödöllö, kaldte den. — Og saa vilde hun hvert Aar sende Karl og Henriette en Kurv med Vin hernede fra til Minde om — om Dagen paa Leopoldsberg, den 9de Oktober, den Dag, det var Sommer endnu, saalænge efter at — — — den Dag — Holger Drachmanns Fødselsdag! — ja, for det var det da i hvert Fald! — og hun nynnede:

Et Sus af sagte, høstlig Vind —
Et Blad, som strejfer let min Kind
Og falder mig for Fode — — — —

Den sidste Dag af deres Ophold i Tokay var de draget op i Vinbjergene, sad og saae ned over deres smilende Skraaninger.

Da sagde Karl: »Hvorfor er det nu egentlig nødvendigt, forat være gift, at være enige om andet end — — at man vil være gift?«

Rebekka lo og sagde: »Nej, det kan jeg heller ikke forstaa.«

»Nej, jeg mener, Rebekka — — blot det, at Du ingen Børn faar, jeg synes det er saa skammeligt — — at Dit dejlige Billed skal forsvinde med Dig selv fra Jorden, — aa, var der endda en Broncestøtte af Dig, som kunde staa i tusind Aar — jeg synes, det er til at fortvivle over, at Du skal blive gammel, og forsvinde og dø —«

»Ja, det er ogsaa kjedeligt, — ikke for min Skjønheds Skyld — men det er, ligesom det gjør ondt i mig selv at tænke derpaa — — Det maa være min Opdragelses Skyld, — hvorfor jeg ikke kan gjøre som alle de andre, baade de offentlige og de gifte, — men jeg kan nu engang ikke give mit Legeme hen, uden jeg — i hvert Fald kan tro, at jeg med det samme giver min Sjæl.«

I Slutningen af Oktober vendte de tilbage til Kjøbenhavn. — Rebekka sagde straks til sin Onkel, at hun vilde, de skulde separeres, — dels for Ordens og Klarheds Skyld, dels fordi hun var vis paa, at Karl vilde kunne blive lykkelig med en anden, naar der var gaaet nogle Aar. — Hendes Onkel raadede dog til, at de skulde vente nogle

Maaneder. Ellers vilde Folk jo ikke kunne forstaa, hvorledes de blot havde faaet Tid til at blive kjede af hinanden. — Det gik hun saa ind paa, og de opslog deres Bolig i Nørrevoldgade i en særdeles nydelig Lejlighed, hvor de daglig spiste til Middag sammen. — Karl tog atter ivrig fat paa sin Examenslæsning; dog undgik han, efter Rebekkas Ønske, at bruge Manuduktør eller frekventere Forelæsningerne i disse Maaneder.

IX

I Julen tog Karl hjem til Holting.

Paa Grund af Danmarks Lidenhed havde man allerede hørt noget, derhjemme paa Egnen, om, at Karl og hans Kone saa godt som aldrig saaes ude sammen, og at det ogsaa var saadan en besynderlig Menage, de førte hjemme i Huset. Og nu, da han kom ene hjem i Julen fra Kjøbenhavn, kunde man jo da see, at der maatte være et eller andet i Vejen.

Karls Fader sagde ingen Ting om det passerede, men var ellers ligesaa venlig som sædvanlig. Og Karl kunde nemt mærke, at det var fuldkommen ærlig ment. Jomfru Hyphoff vidste derimod ikke, hvor sær hun vilde være. Hun syntes, at her havde hun Lov til det, ja, at det endogsaa var hendes Pligt. — De første Aftner af Julen sad Karl og hans Fader og passiarede til langt over almindelig Sengetid oppe i Kontoret. Men naar det var glædeligt, hvad Proprietæren sagde, saa handlede det næsten altid om Fortiden, — især om Karls Moder. Nutiden saae meget mere trist ud: Onkel Jørgen

var stadigvæk i Kompagni med denne Lærer Petersen; og hver Gang de unge Skytter kom sammen til Fest, var Onkel Jørgen til Stede, og sagde noget om Politiken, som vilde være mere eller mindre strafbart, hvis det kom offentlig frem. — Og naar kunde dét ikke ske? Man vidste sletikke, hvad Onkel Jørgen kunde finde paa offentlig at sige eller gjøre, hvis Ministeriet paany udæskede Befolkningen paa een eller anden Maade. — Saa var der Meyer. Proprietæren troede da nok, at han var ved at være spiltaabelig. Skolen gik stadig halvskidt. Og nu var Meyer jo saa bleven Fremskridtslandmand og Bankdirektør, for om dét kunde hjælpe paa det. Og han var vistnok ogsaa Spekulant. Det snakkede Folk da om. Aak ja, og saa satte de alligevel allesammen deres Skillinger i hans Bank, dels for Venskabs Skyld, dels fordi han gav høje Renter. — Karl spurgte, hvordan det gik for Robert og Anna paa Rostruplund; hans Fader havde jo sagt sidste Sommer, at han var bange for, at Robert ikke var rigtig dygtig. Men det lod, som om Proprietæren ikke havde Lyst at komme ind paa det Emne.

»Har han ogsaa sat sine Penge i Meyers Bank?« spurgte Karl.

»Nej, jeg troer s'gu, han har laant en Snes Tusind derfra. Han paastod, han skulde ha'e noget mere Driftskapital.« — —

Anden Juledag tog Karl over til Onkel Jørgens. Da han kom, lidt over Middag, befandt man sig

dér midt i Glæden over Ellens og Esby's Forlovelse. Ellen havde fortalt sin Fader Hemmeligheden Juleaften, og han havde svaret straks, at det maatte være en slem Bandit, hun havde valgt sig, hvis han ikke skulde give dem sin Velsignelse. Men nu kunde de jo da see ham først. Saa var der bleven telegraferet, og nu var han kommen anden Juledag til Morgen, og Onkel Jørgen var da bleven saa mageløs glad for ham. Der havde været en Hjertelighed, en Græden og en Leen, og — som Onkel Jørgen sagde — det var jo dog Tegn paa, at Ens Kristendom ligesom var bleven rusten, naar man ikke kunde græde og lee, frit og af Hjertensgrund, med hinanden. Og han syntes, at hans egne Børn kunde det ikke nær saa godt længere, som denne Fremmede, der hér var kommen ind ad Døren til ham. — Saa lovede nu ogsaa Esby at prædike for ham paa Søndag mellem Jul og Nyaar. —

Det glædede Karl i høj Grad at see, at Henriettes Ydre ikke længer var præget af Lidelse. Hun saae saa sund ud; og der var ganske vist noget meget alvorligt over hendes Væsen, men sørgmodigt kunde man da ikke kalde det. — Karl havde paa Vejen til Holting mindedes de Ord, som Rebekka, i Tokay, sagde om Henriette og ham, — men den Forlegenhed, han nu følte overfor hende, havde dog ene og alene sin Grund i, at han havde gjort Uret imod hende, og nu ikke længer kunde tilsløre denne for sig selv ved nogen sejrrig Tro paa sin

Kjærlighed til Rebekka. — Denne Uret og det, at han nu var gift, gjorde derimod, at Henriette kom ham ganske frit og utvungent i Møde. Hun havde jo ingen Uret at gjøre god, og hun bar intet Nag til ham, og det vilde hun gjerne vise.

En ny Egenskab hos hende, som Karl ikke tidligere havde kjendt, var en vis Evne til at konversere; han mente at kunne mærke, at hun i de forløbne Aar havde talt en hel Del med Mennesker, overfor hvem hun ikke altid havde kunnet stole paa sin rent umiddelbare Lyst til at samtale. Han troede vel nok, at hun havde Lyst til at samtale med ham; men hun formaaede paa den anden Side at tale med ham om alt andet end det, som han dog mente, at baade hendes og hans Tanker alene drejede sig om, naar de var sammen.

Dette varede dog kun til næste Dags Eftermiddag. Da var Karl og Henriette først oppe paa Valgmenighedskirkegaarden, hvor Karl vilde see sin Fasters Grav. Hendes Lig var bleven flyttet derhen fra Sognekirkegaarden. — Og derefter gik de en Tur ud ad Landevejen.

»Det er uhyggeligt saadan at flytte et Lig,« sagde Henriette, »men nu, da det er gjort, er det jo alligevel saa rart for Onkel Jørgen.«

»Naar Kirken blot ikke havde det forfærdelige Navn,« sagde Karl: »Vennerlille Kirkegaard — det lyder dog græsseligt.«

»Det passer saamænd godt nok,« sagde Henriette.

»Ja — synes Du saa, at det er heldigt eller uheldigt, at det passer?«

»Det lyder baade saa ydmygt og saa vigtigt, og saa kjærligt og selvglad, — havde det endda blot været et lille Forsamlingshus med daarlig Luft, de havde kaldt saadan, — men en Kirke!« —

»Det er første Gang, jeg har hørt Dig sige saadan noget, Henriette. Men det er naturligvis ikke første Gang, Du siger det.«

»Nej, Ellen og jeg har saamænd tit talt sammen paa den Maade. — Veed Du hvad, Karl! — Det er sommetider, jeg synes, at alt det, som alle disse Mennesker her paa Egnen — og vist mange andre Steder — alt hvad de saadan snakker vidt og bredt og højt og dybt om, — det har der kun været ment noget med eet eneste Sted: i Holting Præstegaard og paa Holtinggaard. Aa, Du skulde høre især Præsterne her rundt omkring — Onkel Jørgen har faaet saa mange »Præstevenner« her paa Egnen — ja, de kan snakke saa rent utroligt: det er altid om noget, de kjæmper for — og saa er der slet ingen Ting, de kjæmper for. Men saasnart de siger noget, som man virkelig kan mærke de mener, — saa er det saadan noget rent elendigt Vrøvleri om deres Husholdninger og deres Helbred og deres Embeder og saadan noget.«

»Ja, synes Du hellerikke, der er noget ved Onkel Jørgen længere?«

»Jo, det kan Du tro, jeg gjør. Jeg synes nok, han er blevet noget underlig, og det er jo kjedeligt. Men han er rigtignok rar. Og saa modig! — Men det er da alligevel sært, der er saa faa, der er noget rigtigt ved. — Anna — det kan jeg nu slet-ikke forstaa med hende. For hun har ikke engang noget andet, hun bryder sig om — saadan som nu Du. Men alligevel er det, ligesom hun er helt kjed af alt det, Onkel Jørgen holder af.«

»Ja, hun har jo da Robert.«

»Ja — men det behøvede ikke at forhindre hende i det andet, mener jeg. — Nej, men der er det gode ved de to, at de ikke giver sig ud for mere, end de er. Jeg synes blot, at dét er for-færdeligt lidt.«

»Det glæder mig, at Onkel Jørgen ikke har skuffet Dig, Henriette. Jeg synes, det var bedrøve-ligt, om alt det, vi havde ejet som Børn, var blevet til ingen Ting.«

»Jeg troede for Resten, det var blevet til ingen Ting for Dig, Karl.«

»Jeg veed ikke, hvad det er. Men det, jeg søgte anden Steds, det er i hvert Fald helt bleven borte for mig.«

»Saa har I kun hinanden,« sagde Henriette.

»Det har vi hellerikke.«

Henriette gav straks ikke en Lyd til Svar paa disse Ord. De gik tavse en Tid.

»Er det da sandt, at I lever saa underligt sammen? Det siger man her paa Egnen.«

»Jeg veed ikke, hvad der siges. Men Sandheden er, at vi vil skilles.«

»Aa, Karl!« sagde hun klagende, »hvilken Ulykke for os begge to! Saa var det jo ingen Nytte til!«

Karl kunde ikke svare. Han følte sig saa skamfuld, og saa dybt rørt over det selvfølgelige i hendes Udtryksmaade.

»Det var da det eneste, jeg havde at trøste mig med: at det maatte saadan være, fordi det med hende, det var noget helt andet, — og det var Synd, at saadan noget ikke skulde faa Lov at blive til Virkelighed. Og saa er det nu ingen Ting!«

»Det er jo ikke ingen Ting. Men det var alligevel ikke det rette.«

»Nej! — dét bryder jeg mig ikke om, Karl!« sagde hun pludselig heftig og med Graad i Stemmen: »jeg har gaaet og pint mig til at blive — — aa, — som jeg er, fordi jeg troede, at Du var lykkelig, eller at det andet var saa herligt. — Nu er jeg bange, jeg kommer til at lide det hele om igjen, fordi — Du har sagt mig dettehér, — at det var bare Dumhed af Dig, — eller at det blot var fordi, det var saa nyt og saa mærkeligt for Dig — — — Ja, Karl, Du skulde ikke have sagt mig det, — — for nu har jeg jo ingen Ting at

trøste mig med, — andet end at Du er en sølle Stakkel, og det kan jeg alligevel aldrig komme rigtig til at tro paa.«

»Du vilde jo i hvert Fald faa det hele at vide, naar vi bliver skilt.«

»Jamen hvorfor vil I ogsaa skilles! Vi kan jo aldrig faa hinanden alligevel. — — — Aa, nej, Karl, lad være med det. For nu trænger jeg rigtignok til at tale med Dig og være sammen med Dig, — og naar I blev skilt, saa blev Du jo straks saadan en usædvanlig Een at være sammen med for mig — for en ung Pige.« —

»Nu har Du jo faaet det at vide,« sagde Karl modløs og ligesom fraværende. »Det vil vist hverken gjøre fra eller til, at vi skilles, tænker jeg.«

»Onkel Jørgen vil aldrig give Dig Lov til at komme i Præstegaarden, naar I først er bleven skilt.«

»Aa, nu sætter han jo saa megen Pris paa Esby, og han vilde da sikkert faa ham bragt fra saadan en Urimelighed.« — —

De vendte om, og Samtalen førtes fra nu af med lange Mellemrum — om Esby og Ellen, og Ting, der laa endnu fjernere fra dem selv. —

Da de kom hjem i Præstegaarden, sad Onkel Jørgen og Esby — sidstnævnte med Armen om Ellens Liv — og talte om Riffelbevægelsen. — Onkel Jørgen gav en historisk Oversigt og forklarede, at der havde straks efter det første Provisorium i 1877 været en lille Smule Tale om sligt enkelte

Steder; men Holting—Lundborg var det eneste Sted, hvor man ikke straks igjen havde opgivet denne Tanke. Han var vis paa, at hvis Regjeringen blev ret længe ved, som den havde begyndt, saa vilde denne Bevægelse fra Holting udbrede sig over hele Landet, og saa vilde Snakkens Tid være til Ende. — Han fortsatte med mange kriminelle Udtalelser.

Esby gjorde ham opmærksom paa, at hvis han sagde sligt offenligt, blev han i det allermindste afsat.

Han svarede halvspøgende, at Esby vidste maaske ikke, at han var noget af en Matador, som man ikke saadan rørte ved. Præsterne her paa Egnen havde nylig ved et Konvent kaldt ham »deres kjære Lærefader« — jah! — Han vidste privat, at Herredsfogden flere Gange havde været ude efter ham for hans Udtalelser, men han turde ikke gjøre noget ved ham. Præsterne — særlig naturligvis de grundtvigske — her paa Egnen, vilde rejse sig som een Mand, hvis man krummede et Haar paa hans Hoved.

Jamen Flertallet her i hans egen Menighed var jo ogsaa imod dette Riffelvæsen.

»Hvor har Du hørt det, min kjære Svigersøn?« sagde Præsten. »Naa — det kan ogsaa være det samme. — Nej, men seer Du: naar Folk gaar imod deres egne Grundsætninger, saa er de ikke stærke. Og Folk her i Kredsen er i Virkeligheden gode

Venstremænd, det er bare denne fordømte Jernbane, der nu atter er begyndt at spille dem i Hovedet og gjøre dem moderate og vaklende. De troer, de kan faa den forbi deres Døre, naar de holder sig gode Venner med Klub-Jætterne inde i Kjøbstaden. Det er bare Ynkelighed, — saadant noget maa der ikke fires for.«

»Saa er Meyer vel ogsaa bleven moderat nu? For to Aar siden i Julen, kan jeg huske, var han med de Unge,« — sagde Karl.

»Meyer? — aa, ja, — siden Meyer er bleven Direktør for »Vennerlille Sparekassen«, som Klub-Jætterne kalder den, da er der ikke andet end Aanden hos ham, som duer, naar den stundom gjæster ham. Alt hans eget det synes mig saa mørt og ledeløst som Bankekjød.« — —

Karl vilde gaaet hjem om Aftenen til Holtinggaard. Men Henriette kaldte ham ind i Hjørnestuen og sagde til ham, at han maatte ikke rejse endnu. For naar han først var fraskilt, var hun vis paa, at de ikke fik noget med hinanden at gjøre. Og nu vidste hun jo, hvor ulykkelig hun vilde blive, saa vilde hun have Lov at glæde sig med ham den korte Tid, inden det skete: »For jeg elsker Dig, Karl, jeg elsker Dig — saadan som jeg altid har elsket Dig,« sagde hun, bøjede sit Hoved ind mod hans Bryst og kyssede ham. — »Aa — men kysse Dig maa jeg jo ikke nu heller!«

— sagde hun straks efter, ikke forskrækket eller skamfuld, men blot bedrøvet.

»Jo, jo — aa, Henner! hvem skulde det dog skade!«

»Nej, for Du er jo gift. Det er jo da ligesaa galt, som hvis Du var fraskilt. — Hvor det dog ogsaa er unaturligt, at Du virkelig er gift!« Hun stod og tørrede sine Øjne. — — »Men Du skal blive i Morgen over. Saa vil vi sletikke tale om dét. Saa vil vi gaa over til Holtinggaard i Morgen og see paa alle de Steder. Og vi kan ogsaa godt komme ind i Præstegaarden, hvis vi har Lyst. Det er saadan en venlig Mand, og Onkel Jørgens Ven.«

»Ja, lad os det, Henriette. Det vil jeg forfærdelig gjerne.«

»Men Du skal følge med hjem igjen. Du maa ikke blive i Holting med det samme. — — Der er da vel noget til, at I skal skilles?« — —

Der kom nogen ind i Stuen, og de afbrød Samtalen.

Næste Dag gik de over til Holting, og de talte sletikke om andet end Minder hele Tiden. Henriette var den, som bedst kunde beherske sig. Hun var ivrig og optaget og fortalte — ogsaa om meget, som Karl havde glæmt. Han havde værre ved at kue sin Bevægelse. Han blev atter og atter overfalden af en Følelse, der virkede saa underlig magtstjælende: Følelsen af at være saa langt, langt borte fra det, som de gik her ganske nær ved og

saae paa. Det var mest ovre i den gamle Præstegaard, han følte dette, men dog ogsaa paa Holtinggaard, og hér mærkede han tydeligst, at det maatte være Henriette, der voldte Følelsen baade af Fjærnhed og Nærhed hos ham.

De spiste til Middag paa Holtinggaard ene sammen med Karls Fader. — Da de om Eftermiddagen kom tilbage til Onkel Jørgens, var Anna der. Hendes Mand havde kjørt hende dertil fra Rostruplund og var nu i Lundborg i Brugsforeningen med Slæden.

Hun saa meget forandret ud, syntes Karl, og ikke til sin Fordel. Hun var nu ogsaa frugtsommelig og ikke saa lidt brunskjoldet i Ansigtet. Men hendes Væsen var tillige saa sær uroligt og kantet.

»Gaar I saadan og spadserer sammen?« sagde hun til Karl og Henriette lige ovenpaa sin Hilsen.

»Vi har været ovre i Holting,« sagde Henriette.

»Ja, det fortæller man mig her.«

Straks efter begyndte hun at tale om Husholdningssager, især om Pigerne paa Rostruplund. Karl kunde næsten ikke forstaa, at det var Anna. Hun var nu da ogsaa bleven saa overdreven jydsk i sin Udtale, — og saa denne raske Rappenskraldemaneer, hun havde lagt sig efter! —

Lidt efter hændte det, at han en kort Tid blev ene med hende i Dagligstuen.

»Det er nok en sær Maade, I lever paa,« sagde hun øjeblikkelig til Karl. »Naar I skal i Besøg, gaar I helst hver sit Sted, eller ogsaa bliver den ene hjemme.«

»Hvem er det, Du taler om?«

»Troede Du maaske, det var om Henriette? — Nej, det er om Dig og Din Frue. — Og saa ligger I jo altid hver i sit Værelse.«

»Hvad kommer det Dig ved? Og hvem har Du det fra?« spurgte Karl, der omtrent var blevet ligesaa overrasket som vred.

»Hvem fører den Slags Sladder ud, undtagen Ens Tjenestepiger?«

»Jeg kan da høre paa Dig, at der er ogsaa andre, som gjør det.«

»Det er ikke at sladre, at sige det til Vedkommende selv. — Men jeg vil sige Dig en anden Ting, Karl: Du skal undgaa, at der kommer Sladder om Henriette og Dig. Det var allerede kommen til Rostruplund i Formiddags, at Du igaar havde spadseret to Ture sammen med Din gamle Kjæreste, først op paa Kirkegaarden og saa langt ud ad Landevejen.«

»Nej, Anna,« sagde Karl og rejste sig. »Jeg veed, at man skal tage Hensyn til en Kvinde i Din Tilstand. Men Du burde dog virkelig ogsaa selv beherske Dig en Smule. Hvis Du vil tale videre paa samme Maade, saa svarer jeg Dig ikke,

for jeg troer ikke, mit Svar vil være gavnligt for Dig.«

»Værs'god! svar Du kun! Du skal saamænd ikke tage noget Hensyn til mig! — —«

Der kom nogle af de andre ind. — »Aa ja, nu skulde Robert for Resten snart være her,« sagde hun i en anden Tone. »Ellers bliver det for mørkt, inden vi kommer hjem.«

Man sad og førte Ventepassiar. Men Karl tog ingen Del deri. Han lagde Mærke til Anna, at hun øjebliksvis saae meget træt og elendig ud.

Endelig klingrede der Bjælder i Gaarden, og Befordringen fra Rostruplund svingede op for Døren.

Stamherren var trods Kulden overmaade hed og forsvedt i Hovedet. Han vilde ikke ind.

»Naa, naa, naa, der har vi jo Swawer*)!« sagde han storsmilende, og rakte Haanden frem mod Karl, der var traadt ud paa Trappestenen, — idet han næsten lagde sig sindelæns ned i Agestolen i Stedet for at flytte sig i Sædet.

»Ja, jeg gik herover i Forgaars fra Holtinggaard.«

»Naa, naa, naa — og Du er saaen blewen gift, Swawer, — — ja, ja, det er s'gu noe, der er noe wed, saaen en Millionærinde, hi, hi, hi, hi, —«

Karl følte, at han blev bleg, — Manden var jo stærkt beruset. — Han kunde have kysset sin Søster, som i det samme kom rejseklædt ud ad Døren,

*) Svoger.

og bedt hende om Forladelse, — og søgt at trøste hende — nej, ikke trøste — thi han følte sig ganske vis paa, at hendes Fremtid var redningsløst ødelagt.

»Kan hun saa find' ned i Fodpjossi*), min bitte Pig', hwad, kan hun det, kan hun det, saaen wa'et — — aah — der tabt' jeg sgu Pidsken ned imell' Bæsteren — —«

Gaardskarlen samlede den op og rakte den til Proprietær van Tholen, og grinede smørret i det samme.

Karl væmmedes, saa han ligefrem fik Kvalme. — Robert maatte jo være rentud forfalden, naar han ikke engang kunde gjøre en Tur til Kjøbmanden uden at drikke sig snydefuld.

Han sagde det til Henriette og bad hende være skaansom i sin Dom overfor Anna, for hun havde sikkert nok at bære. Han kunde dog forstaa paa Henriette, at det ikke maatte være helt galt endnu med Roberts Drikkeri, for Henriette vidste ikke noget videre derom.

Da han næste Dag kom hjem til Holtinggaard, spurgte han sin Fader, og denne vidste god Besked.

»Jeg har talt med Robert derom,« sagde han; »men det er ingen Nytt' til. Han tog villig nok imod de streng' Ord, jeg sagde til ham; men han tog imod dem som en Pjalt, og æt som en Mand. Aa ja, det er en stor Sorg for mig, — saa stor,

*) Fodposen.

saa da jeg for nogen Tid siden lagde Mærk' til, at Anna var frugtsommelig, voldt' det mig ingen Glæde.« — —

Først da Karl tog Afsked med sin Fader ude i Entreen — den Dag han rejste tilbage til Kjøbenhavn — sagde hans Fader til ham: »Ja — skeet er jo skeet, Karl. Saa hvis Du ønsker at faa noget af Din Arv udbetalt, saa kan Du godt faa. Og saa vil jeg jo da for Resten ønsk' for Dig og Rebekka, te det maa gaa jer godt.« —

De vilde vente med Separationen til Foraaret; men da Karl kom tilbage fra Jylland efter Juleferien, fik de det indrettet saadan, at de ikke var nødt til daglig at sees. Karl spiste paa Restauration, de tog sletikke mod Fremmede i Fællesskab, og Rebekka begyndte, privat men ligefrem, at betro sine Bekjendte, hvad de havde i Sinde. Karl skrev det derimod ikke hjem.

Han meddelte Rebekka sin Samtale med Henriette. Rebekka sagde, at det var jo ganske urimeligt, om de to ikke fik hinanden. — »Er det ikke ogsaa Din egen Mening, Karl?« spurgte hun.

»Jeg er sletikke klar over mig selv med Hensyn til den Sag,« svarede han. »Jeg veed kun een Ting, at hvis hun og jeg faar Lyst dertil, saa er der ingen Fordomme eller sligt, der skulde holde mig

tilbage derfra. Derimod kan det gjerne være, at den Slags vil have stor Magt over Henriette.« —

De sad inde i Dagligstuen, som hørte til Rebekkas Part af Lejligheden, saaledes som de foreløbig havde delt den. —

»Hun gjorde Indtryk af at være saadan en sød, naturlig Pige,« sagde Rebekka, »hvor kan saa slige Dumheder have Magt over hende.«

»Hvis jeg vandt hende og kunde elske hende,« sagde Karl, »og hvis det samtidig kunde blive ved at være mig baade naturligt og vidunderligt at elske Dig i Mindet, Rebekka, i det Fjerne, — saa vilde jeg vist føle mig lykkelig. — Der var kun eet, som altid vilde pine mig, det, om Du aldrig mødte nogen, som Du kunde kalde Din.«

»Elske mig paa Afstand!« sagde Rebekka og lo. »Ja, jeg forstaar Dig for Resten nok. Jeg vil ogsaa elske Dig paa Afstand. — Men det andet — jeg troer aldrig, jeg vil kunne det. Det er naturligvis ikke, fordi jeg har været gift med Dig. Men jeg har alligevel sammen med Dig været for nær ved det, som man kun oplever een Gang, — — jeg har ikke længere Mod til — noget andet.«

Hen i Marts Maaned blev Karl pludselig afbrudt i sit Examensarbejde ved et Brev fra Jomfru Hyphoff, hvori hun meddelte ham, at hans Fader laa for Døden. — Han havde aldrig seet den Haand-

skrift undtagen paa Julepakkerne hjemme til Børnene i Præstegaarden eller til Anna og ham. Han blev greben af en saa voldsom Spænding og Iver forat komme hjem tidsnok, saa han først rigtig følte, hvad det var der forestod, da han laa paa Knæ ved sin Faders Seng, hulkende — ikke blot af smertelig Sindsbevægelse, men ogsaa af Taknemmelighed, fordi den Syge endnu var ved sin fulde Bevidsthed. — Han havde atter haft Influenza, og pludselig havde han faaet meget stærk Blodstyrtning. Han havde forlangt ren Besked af Lægen, og denne havde da ogsaa sagt ham, at han kun havde ganske kort Tid tilbage.

»Det er da ikke, fordi jeg har gjort Dig imod, Fa'er, at Du er bleven syg?«

»Nej, aa, nej. Gjør mig nu æt ærgerlig med saaen noget Snak. — Jeg kan æt hold' mer' af nogen, end jeg gjør af Dig. Og Du holder vist mer' af Din Fa'er, end Børn plejer van. Saa er det jo nok om den Ting. — Men lad os nu tal' om det nødvendige — — — men nu maa jeg vent' lidt, for jeg bliver straks træt — —«

»Kan den Blodstyrtning komme, uden at Du mærker dertil i Forvejen?«

Proprietæren nikkede. — — »Det er bedst, Du ta'er Holtinggaard, Karl. — Den er for stor for Robert. — Du maa jo saa sælge den — — Kan Du tage mig — henn' i Hængeskabet — ja, det Papir der foran.«

Karl bragte ham Testamentet og bredte det ud paa Dynen.

»Der er Indboet — — det skal I del' — det kan I jo nok komm' ud af. — Men jeg tænker, Anna kund' tilkomm' endnu en Snes Tusind, — dem har jeg tilskrevet Dig. Det er bedre, end at Robert faar Raadighed over dem. Saa vil Du hjælp' dem med de Peng', naar Du synes, de kan træng' for dem. Jeg er bang', det vil æt var' saa møj læng'. — Ja — at man aldrig kan bliv' kloger'. Jeg vidst' jo, hans Fa'er var Delirist. — Vær god imod Din Søster, Karl, det har Du selv bedst af.»

»Jeg har været uvenlig mod hende, men det var, fordi jeg ikke vidste — —«

»Ja. — — Og saa — det gaar vel i Stykker med Dig og Rebekka? —«

»Ja.«

»Efter hvad de fortæller, kan jeg jo nu forstaa — Ja. Saa skal Du gift' Dig med Henriette —«

»Det kan godt være, at det bliver saadan. Jeg veed det ikke. Jeg veed jo hellerikke, om hun tør — —«

»Aa — Folk vil æt gjør' jer stort for 'et. De kan jo æt ret komm' til, — ved det I har Peng'.«

»Derfor kan de jo nok skade os.«

»Ja, ja — de vil gjør', hvad de kan. Det er altid en Morskab. — Naa. Men det behøver I jo æt at bryd' jer om.«

Han laa en lille Tid stille hen med lukkede Øjne.

»Nu er jeg jo for saa vidt færdig,« sagde han og saae atter paa Karl. »Jeg længes ogsaa efter det andet. Mest forat mødes med nogen, der ret er g o d e. Saa vil jeg sletæt tænk' paa, hvordan jeg selv er — —«

Lægen kom og saae til den Syge. Karl spurgte ham inde i Dagligstuen, om han troede, hans Fader vilde faa nye Anfald af Blodstyrtning. Det kunde Lægen ikke sige noget bestemt om; men Proprietærens Svækkelse ved det sidste Blodtab var saa stor, saa der sletikke behøvedes noget nyt Anfald, forat Døden kunde indtræde.

Der kom naturligvis stadig Mennesker forat høre, hvordan det gik. De nærmeste blev ført ind i Sygeværelset, men hvis ikke Proprietæren gjorde Tegn, at de skulde komme hen til ham, blev de straks, efter Lægens Ordre, lukket ud i Dagligstuen igjen.

Et Par Dage efter Karls Hjemkomst var Onkel Jørgen indenfor Døren. Karl kunde see paa sin Faders Øjne, at han havde gjenkjendt Præsten; han nikkede ogsaa ganske svagt. — Da Onkel Jørgen stod henne ved Hovedgjærdet, hviskede den Syge: »Kund' Du æt skaan' Dig selv lidt, Jørgen?«

Onkel Jørgen smilede og lod sin Haand sagte glide over sin Svogers Pande.

»Ellers veed jeg godt, at Du er meget bedre Mand end jeg, Jørgen. Det har jeg altid vidst. — Ja — — — nu sees vi æt mer' her. Men jeg skal hils' hend' — —«

»Troer Du ikke, Du overlever Natten?« spurgte Onkel Jørgen.

»Aa nej — det gjør jeg vist æt,« — sagde den Syge, og syntes, næsten lige i det samme, at falde i Søvn.

Karl blev ængstelig og sendte Bud efter Anna, skjønt hun netop fornylig var taget bort fra Holtinggaard. Onkel Jørgen kjørte hjem, efter at have ventet nogen Tid.

Mens Karl stod og ventede paa sin Søster, kom Henriette lydløst ind ad Døren. — Hun og Karl havde talt en hel Del sammen i disse to Dage, men kun om hans Faders Sygdom og om gamle Dage.

Proprietæren gjorde en lille Bevægelse med Hovedet, da hun stod for Fodenden af Sengen. Hun gik saa hen og knælede ned paa Gulvet ved hans Hovedgjærde. Han tog om hendes Haand, og det syntes, som om han vilde flytte den — maaske nærmere til sit Ansigt — men hans Haand var ganske kraftløs og blev liggende.

»Det skal nok blyv' godt, hvor Du kommer, lille Henn' — — ja — Farvel, min lille Pig' —«

Kort efter at Henriette var gaaet ud, kom Anna.

Hun og Karl gik begge hen til deres Fader og knælede ned ved hinandens Side.

»Kan I hold' sammen. Kan I hjælp' hverandre, lille Børn — — Aa, min lille, stakkels Anne —

kund' jeg ha'e taget Dig med mig, saa var Du bedre forvaret — —«

Ganske kort efter at Proprietær Wintrup havde sagt disse Ord, faldt han hen i Bevidstløshed eller Søvn, og slog først Øjnene op, umiddelbart før han døde — ved Midnatstid.

Karl blev nogle Dage hjemme ogsaa efter Begravelsen forat faa truffet Forberedelser til Testamentets Udførelse — og til Gaardens Salg. Forvalteren og Jomfru Hyphoff kunde nok besørge det daglige, men Morten Hejlgaard og Henriette fik han til at hjælpe sig med det extraordinære, som Forandringen gav Anledning til baade ude og inde. — Han prøvede først med Robert og Anna, men Robert voldte ham kun Ulejlighed, og Anna blev saa upasselig, at hun maatte gaa til Sengs; ellers havde han maaske alligevel ikke sluppet for deres Hjælp. — Derfor kunde det dog ikke undgaaes, at Anna blev fornærmet, — og Folk gjorde sig mange Betænkninger over, at Henriette saaledes færdedes derhenne paa Gaarden sammen med Karl. — Han fortalte hende endnu ikke, hvad hans Fader havde sagt angaaende deres Fremtid. — —

Straks efter at Karl var kommen tilbage til Kjøbenhavn, fandt Separationen mellem ham og Rebekka Sted. Hun tog atter Ophold hos sin

Onkel i Kronprinsessegade; — Karl flyttede tilbage til Pensionatet paa Gasværksvejen.

I Begyndelsen af Juli Maaned fik Esby Brev fra Ellen, som nu var hjemme i Holting, — at hendes Fader var bleven arresteret og suspenderet fra sit Embede paa Grund af en Vidneforklaring, han havde afgivet for Retten, og ved hvilken han nok havde prædiket det rene Oprør i selve Retslokalet. — Ellen bad sin Kjæreste, at han straks maatte komme hjem til Holting, og da han rejste samme Aften, fulgte Karl med ham. —

Anledningen til Onkel Jørgens lovstridige Vidneforklaring var Lærer Lundborg-Petersens Arrestation for oprørsk Tale ved et Skyttemøde. Og Anledningen til Begges politiske Harme var to Opløsninger af Folketinget, som Regjeringen den Sommer havde foretaget med kun to Maaneders Mellemrum. — Det varede kun nogle Dage, saa blev Onkel Jørgen sat paa fri Fod igjen, og der blev nu berammet et Møde af Valgmenighedens Medlemmer, paa hvilket der skulde tages Bestemmelse om, hvorvidt man sammen med Præsten, hvis hans Statsanerkjendelse blev taget fra ham, skulde træde ud af Folkekirken og atter danne Frimenighed, eller man i saa Tilfælde skulde søge sig en anden Præst.

Onkel Jørgen selv var ved godt Mod. Dels havde han en meget stærk Tro saadan i al Almindelighed paa, at en retfærdig Sag nok skulde

sejre. Dels stolede han sikkert paa sine Præstevenners paalidelige Støtte og Indflydelse hos Myndighederne, og frem for alt paa sin Menigheds Hengivenhed.

Fra Præstevennerne fik han en Fællesudtalelse allerede inden dette Møde i Menigheden, hvori de foreslog i hvert Fald at vente med en Henvendelse til Myndighederne, indtil man saae, hvad Provsteretten og eventuelt Højesteret vilde dømme. Onkel Jørgen var imidlertid bleven saa opsat paa at vide sig sikret fra denne Side; syntes maaske ogsaa, at deres Svar havde lydt lidt valent, — saa han pr. Omgaaende skrev til dem alle, hver især, nogle ganske kortfattede Breve, hvori han forlangte i hvert Fald sikkert Løfte om deres kraftigste Hjælp, naar Tiden kom.

Samme Dag fik han privat, men meget paalidelig, Underretning om, at Provsterettens Dom sikkert vilde komme til at lyde paa Afsættelse. Yderligere Straf vilde der næppe blive Tale om.

I næste Uge afholdtes saa Mødet i Valgmenigheden, hvilket beredte Onkel Jørgen adskillige og alvorlige Overraskelser.

Der var nemlig i Mellemtiden bleven stillet et meget mærkeligt Forlangende til Menighedsbestyrelsen baade fra Højreklubben i Byen og fra Agitations-Komiteen for Jernbanesagen, der nu atter var stærkt oppe i Anledning af det nær forestaaende Rigsdagsvalg, — gaaende ud paa: at man i Holting-

Lundborg ikke maatte danne Frimenighed med den forbryderisk-radikale Pastor Nordbye som Præst, — hvis man vilde gjøre Regning paa Højrepartiets Støtte for en Linje gennem Holting-Lundborg Sogne. Det var den bekjendte, fanatiske Højrepolitiker og Provst, Tæbring, i Kjøbstaden, der havde faaet dette sat igjennem baade i Klubben og i Komiteen. Nu bestod Højrepartiets »Støtte« i at stemme, sammen med Venstre, paa en moderat Kandidat; men da man i Holting-Lundborg, siden Provisoriet i 1877, den meste Tid havde været radikal, var det lidt vanskeligt ved Menighedsmødet at bruge hint Højre-Ultimatum aabenlyst imod Pastor Nordbye, og man kom da ind paa, til Hjælp, at anvende Sidemotiver, som saae noget underlige ud. Desuden var Ulysten til Frimenighedsdannelse og Misfornøjelsen med Onkel Jørgens oprørske Fanatisme virkelig stærk og almindelig hos de Fleste i Menigheden.

Mødet holdtes i Vennerlille-Forsamlingshuset, som laa ved Siden ad Kirken og Præstegaarden af samme Navn. Karl, Esby og Ellen gik derover sammen med Onkel Jørgen. Henriette var derimod ovre paa Holtinggaard, som netop i disse Dage var bleven solgt, og hvor der derfor var meget at gjøre.

Til Ordstyrer blev valgt en Gaardmand fra Lundborg.

— Onkel Jørgen indledede Forhandlingen, idet han meddelte, at hans Afsættelse var ikke blot en sand-

synlig, men en sikker Sag. Vilde man beholde ham som Præst, maatte man altsaa være klar over, at det blev nødvendigt at træde ud af Folkekirken og danne Frimenighed. Han sluttede med en spøgende Bemærkning om, at dér havde man jo staaet før, saa det kunde vel ikke forskrække nogen ret meget.

Derefter tog en Gaardmand fra Lundborg, Hans Jensen, Ordet. Han havde altid, siden han ophørte at være Højremand, sluttet sig til det moderate Parti, og kunde derfor, med fortræffelig Samvittighed, tale Besindighedens Sag. Han ansaae det for et glædeligt Tidens Tegn, at hvormeget end Kredsen navnlig havde elsket sin gamle, kjære Præst, — see saa alligevel, nu da han ikke havde veget tilbage for at gjøre sig til Talsmand for den politiske Forbrydelse, saa kunde den dog ikke mere følge ham, endsige af denne Grund overhugge det Baand, som bandt den sammen med den øvrige levende Menighed i Landet.

Men nu sprang Lærer Madsen fra Holting op paa Talerstolen, rød i Kammen, med hastige Hovedkast tilhøjre og venstre: »Lad os nu være ærlige, hvad, skal vi ikke først og fremmest være ærlige,« sagde han. »Og lad os saa gaa til Bunds i Sagen og see efter, hvad det er, som har voldt den stygge Tone, som vi har hørt summe i Ørerne paa vos de sidste Dage. Jeg har snart ikke kunnet nære mig for den Musik, for jeg er lidt musikalsk, og

den klinger ikke godt. — Og lad os saa sige det rent ud: at det hele det er Politik, og det endda en Humbugs-Politik, en elendig, moderat Jernbane-Rummel. Skal vi aldrig komme saa vidt engang her i vort kjære Fædreland, saa vi kan holde de forskjellige Faktorer ud fra hinanden. Jeg vil sige een Ting: at om de saa vilde slaa en hel — hvad skal jeg kalde den — en hel Cirkel-Pukkel paa Jernbanelinjen ligefrem udtrykkelig forat komme udenom Holting-Lundborg Sogne, saa siger jeg: lad dem slaa den, — jeg giver ikke slip paa vores gamle Jørgen, dertil har jeg lyttet formeget til hans Musik, der har en renere og dybere Klang end den, vi har hørt her i de sidste Dage. — Og er der nu nogen — og det veed jeg der er mange — som er enige med mig i, hvad jeg her har sagt, saa rejs jer ligesaagodt op med det samme og siig det højt og tydeligt, forat Jætterne straks kan vide, hvem de faar at slaas med.«

Morten Hejlgaard rejste sig straks, smilende, men med Taarer i Øjnene, idet han ængstelig saae sig om i Kredsen, om der ikke kom flere. Niels Vibro og Kristen Iversen, den gamle, gjæstfri Aftægtsmand fra Holting, og adskillige flere var ogsaa komne op. Men i det samme sagde Ordstyreren, at slige Afstemninger kunde den Enkelte ikke lade foretage, og han vilde frabede sig alle Demonstrationer.

Skjønt man saaledes ikke kunde slutte sig til

noget med Bestemthed, var Onkel Jørgen dog bleven bleg; — saa maatte der dog sikkert være adskillige, som ønskede ham bort.

Gamle Kristen Iversen blev staaende, krumbøjet over sin Kjæp: »A har alletider glædet mig til Apostelens Ord: Glæmmer ikke Gjæstfriheden, thi dermed have nogle, uafvidende, herberget Engle. — Men nu seer A med Smerte, te A har i Aarenes Løb herberget mange, som ikke var Engle — aa nej, aa nej — —«

»A skal gjøre Kristen Iversen opmærksom paa, te han ikke har Ordet,« sagde Ordstyreren. — »Værs'-god, Poul Smidt!«

Poul Smidt var en yngre Gaardmand med Fuldskjæg og hvid Flip: »Det, som Lærer Madsen før var ved, det var det, at han var ved at lede efter Motiverne. Men det troer A, vi alle kan være enige om, te det er den første parlamentarisk' Regel, te Motiverne lader man ligge. Man berører dem ikke, fordi de er individuelle. — Den Splittelse, som her synes at foreligge, den er af ældre Dato, — den har andre vidtforgrenede Rødder, end dem, som Lærer Madsen her vilde forelægge for os. — Hm. — Vi har vist alle med Beklagelse erfaret, te at Hr — æh — Karls Ægteskab — Karl Wintrups Ægteskab er bleven separeret. Det skal A ikke komm' nærmere ind paa, vi har jo alle kjendt Karl fra Barndommen af, saa det har smertet os alle dybt. Men æh — — og det hører Privatlivet til. —

Men det bliver en Menigheds-Sag, som vi alle er med i, naar at saa den unge Pige, som han tidligere har været forlovet med — hvad A ikke her skal fordybe mig i — men det var jo da den almindelige Opfattelse, at de var Kjærestefolk den Gang — naar dér saa sker en umiskjendelig Tilnærmelse igjen nu i det sidste halve Aar, og naar tilmed vores gamle Præst synes at fraternisere denne paany opkommende Følelse imellem de Unge eller ligesom tildele den sit Privilegium, saa rejser Spørgsmaalet sig: kan dette taales? — hvad A for mit Vedkommende maa besvare med et lydeligt og fuldtonende Nej!«

Pastor Nordbye rejste sig og vilde tale, men Ordstyreren vinkede af.

Poul Smidt fortsatte: »Dertil kommer en politisk Betragtning, som ikke er af Døgnets Art, som det, Lærer Madsen talte om med Jernbanen, men som er en Grundpille i al Fremskridtspolitik, og det er dette: Fremskridtets værste Fjende er Oprøret, Selvtægten, af hvad Art nævnes kan. Lad vore Modstandere bruge den Fremgangsmaade, det vil tilsidst falde tilbage paa deres Isse; men lad os ikke af noget privat Hensyn, af hvor hjertelig en Beskaffenhed det saa kan være, — lad os ikke komme ind paa den Vej, lad os holde os paa Lovens Grund.«

Talrige »Hør« og Bravoraab fulgte paa denne Tale, hvilket gjorde, at Pastor Nordbye nogle Øje-

blikke maatte staa tavs oppe paa Talerstolen, inden han kunde faa Magt over sin Sindsbevægelse og sin Stemme.

»Det eneste, jeg kjender noget til, af alle de dybt private Ting, som Poul Smidt her saa uberettiget, saa skammeligt har draget frem, er dette, at Karl Wintrup er bleven separeret fra sin Kone. Det er jeg meget kjed af; men hverken det eller noget af det andet, Poul Smidt talte om, kommer i mindste Maade den Sag ved, som her skal forhandles. Her skal det blot afgjøres, om vort Menighedsliv skal leves efter sine egne Love, eller det skal bestemmes af politiske Hensyn. Det vil jeg bede jer see at faa afgjort, saa hurtigt som muligt, — helst i Dag allerede.«

Poul Smidt kom atter op: »Det skal ikke afgjøres i Dag, efter min Mening. A mener, te de forskjellige Synspunkter skal have Lov til at gjennemsyre Befolkningen en Uges Tid, forinden Afgjørelsen træffes. Og A bliver nu nødt til, paa Grund af Pastor Nordbyes egen ejendommelige Holdning, at komme stærkere ind paa disse Synspunkter, end A før troede mig foranlediget til. — Pastor Nordbyes egen Datter Ellen har overfor sin Veninde, Ole Nielsens Karen, ytret sig med, at hun godt vilde ønske en Forbindelse tilvejebragt imellem Karl Wintrup og Henriette. Og — hvad mere er — hendes Kjæreste Hr. Esby bifaldt til en temmelig vis Grad sin Forlovedes Udtalelser, og

udlod sig endyderligere med, te hans eventuelle Svigerfader, Pastor Nordbye selv, havde paa given Foranledning erklæret, at han vilde ikke dømme i den Slags Sager. Hvordan stemmer det saa med, at Pastor Nordbye nu erklærer, te han veed ingen Ting om det hele. — Og dertil kommer, at denne Hr. Esby, som har fremkommet med de nys refererede Udtalelser, ham har vores Præst, efter sikkert Forlydende, udseet sig til sin Fremtids-Kapellan. — A ønsker, at alle disse Synspunkter skal sprede sig imellem Folk, og det kan vel nok skee, naar vi nu berammer Afgjørelsen til i Dag otte Dage.«

»Jeg gjentager,« sagde Pastor Nordbye uden at træde op paa Talerstolen, »at jeg ikke veed det mindste om Henriette Linds eller om Karl Wintrups Fremtidsplaner. Jeg kan ikke tro, at deres Fremtidsplaner har noget med hinanden at gjøre. — Det er ganske rigtigt, at jeg forleden sagde til Ellen, at jeg ikke kunde dømme om et saadant Tilfælde som det, hun da opstillede. Men hun nævnte ingen bestemte Personer. — Og endelig maa jeg erklære, at jeg anseer det for en saa grov Fornærmelse fra Ordstyrerens Side mod mig og mine, naar han ikke har frataget Poul Smidt Ordet, saa at jeg vil forlade Salen straks.«

Pastor Nordbye tilligemed Ellen og Esby banede sig langsomt Vej henimod Udgangen under almindelig Forvirring. Ordstyreren vidste øjensynlig ikke, hvad han skulde gjøre, og der opstod en voldsom

Ordstrid mellem alle Deltagerne i Mødet. Under denne forsvandt Præsten, Ellen og Esby. — Karl derimod blev siddende uden at fortrække en Mine og hørte Forhandlingen til Ende. — Forslaget om et afgjørende Møde otte Dage efter blev vedtaget.

Karl havde i det sidste Halvaarstid tænkt med større og større Kjærlighed paa sin Højskoleplan, som han aldrig helt havde tabt af Sigte.— Dette Møde, han her havde overværet, stødte ham stærkt tilbage. Han spurgte sig selv i allerstørste Alvorlighed, hvorledes der overhovedet kunde komme noget ud af et Arbejde mellem saadanne Mennesker. — Men paa den anden Side: hvad skulde han saa leve for? Han havde egentlig aldrig haft andet Maal, saalænge han kunde huske. — —

Det var en Onsdag, Mødet blev holdt. Om Fredagen var Onkel Jørgen til Forhør for Provsteretten. Stemningen var saare trykket i Præstegaarden. Lærer Madsen kom stadig med Efterretninger om Agitationen rundt i Kredsen imod Onkel Jørgen. Samtidig kunde han ganske vist melde om trofast Hengivenhed hos mange af Menighedens Medlemmer; men det var dog maaske ikke Flertallet, og Onkel Jørgen følte det derfor med større og større Sandsynlighed, at han nu ikke blot vilde blive afskediget af Staten, men tillige maatte skilles fra sin Menighed.

Om Løverdagen forstyrredes han i sine Studeringer ved Modtagelsen af to Breve fra Præsteven-

nerne der paa Egnen. De havde ogsaa denne Gang konfereret, men havde fundet det rimeligst at sende to Meningstilkjendegivelser, een fra de ældre og een fra de yngre Præster; thi vel var Enderesultatet for begge Grupper blevet det samme, men Begrundelsen var saa forskjellig, saaat de tvende Synspunkter vare formente bedst at kunne gjøre sig gjældende eller komme til deres Ret i to særskilte Skrivelser.

De Ældre henviste i deres Skrivelse til, at en Henvendelse til Myndighederne som den af deres kjære Kollega og Broder i Herren begjerede maatte betegnes som et temmelig dristigt og usædvanligt Skridt. Men de vare nu alle ældre Mænd, deres egentlige Kamptid var forbi, den Tid, da de vovede alt, forat vinde alt, mistede Livet for at eje det. De maatte nu have Ret til Hvile efter Striden og kunde blot ønske for deres gamle Broder og Ven, at Kampens Tid ogsaa for ham ret snart maatte være til Ende. — Brevet havde seks Underskrifter. —

De yngre Præster havde derimod faaet en enkelt Mand af deres Midte til at svare i samtliges Navn. Denne Præst hed Julius Larsen, men paa Grund af sin Hjertelighed og Elskværdighed blev han næsten aldrig kaldt hverken Pastor eller Larsen, blot Julius; hans jævnaldrende Præstevenner kaldte ham dog, i kjærlig Beundring eller Misundelse, undertiden Julius Cæsar, fordi han erobrede Sognebaandsløsere fra sine Naboer vidt og bredt.

Pastor Julius Larsen skrev:

Min hjertenskære, gamle, åndelige far!

Jeg har fåt det hværv at skrive til dig på alle vi unge præste-menneskers vegne. Å hvor det dog er skammeligt af myndighederne, hade jeg nær sagt, at de vil berøve dig din anerkændelse, fordi du har talt hjertelig-frit og åbent. Ja, hvor det er en forfærdelig tid, vi lever i, det mærker man bedst paa, at man ligefrem kan føle ængstelse ved at skrive et djærvt og oprigtigt ord blot i et privat brev (som dette er, det forstår du nok). — Kære, kære far! vi har alle så ondt af dig, og ber daglig til vores kære gud og far, at han vil gøre det sådan for dig, så du ikke må tabe modet. — Hær skal rigtignok de gamle, som har gode, solide embeder, komme og hjælpe, og alle, som står privat og i fri stillinger. Vi stakkels unge præster kan jo ikke, ihvor gærne vi vilde. Vi sidder jo hær næsten alle sammen i vores første embede med hustru og vore kære, mange, små børn. Ja, det kænder du sælv så godt, du, som sælv har hat en så mageløs hustru og mange, kære børn. Ja, det er de ømme strænge, som det gud ske lov altid gør godt at røre ved. — Men de gamle må ikke undskylde sig med, at de er gamle. På den måde kunde vi jo få undskyldninger allesammen. Det har jeg sagt til dem. — Men vi vil allesammen be vorherre om, at din menighed vil beholde dig; og det gør den nok, for det, vi mindst af alt er, det er dog djævle; vi har ikke lyst til at gøre

hinanden fortræd. — Å, hvor det er syndigt, sådan som man ogsaa snakker om vores kære Henriette, som vi alle har været så glade for på konventerne. Hils hende fra os allesammen, og sig hende, at vi ikke uden tvingende grund vil tro noget ondt om hende (dette om hende og Karl Wintrup, forstår du nok). —

Kære, kære far! å, vi vil så gærne atter få sidde i flok ved dine fødder og lytte til dit erfarne, kærlige ord som så ofte før. — Vi unge har jo så meget at kæmpe med, både med disse vældige, stormende kræfter i vort eget indre, og med den store, vrede verden, som ser på os med onde, kolde blikke. Men når vi trøstig lægger alle vore sorger på gud, så vil han jo føre os igænnem alle farerne, som truer os i denne onde verden på så mange måder, og give os en rolig og stille alderdoms stund efter striden og møjen.

Og det vil han også gøre for dig, kære, kære far! — Derom ber vi alle.

De kærligste hilsener fra Alvilda
og din

Bollebölle præstegård. Fredag. Julius.

E. S. Lille Tullemor fik i forgaars sin første kindtand, og hendes mave er nu næsten helt i orden. — Saa er da dén fare overstået, som nu i flere dage har hængt som et tordenvær over vore hoder. — —

Pastor Nordbye sagde ingen Ting, da han havde læst disse Breve, men lagde dem stille, næsten ligesom forsigtig, ned paa sit Bord. Saa skyndte han sig over i Kirken, hvor han plejede at studere paa sin Prædiken.

Henimod Aften gik Esby over til Holtinggaard. Han traf Jomfru Hyphoff, Henriette og Karl siddende ved Aftensmaden. Det saae nok saa hyggeligt ud.

Da de havde spist, og Jomfru Hyphoff var gaaet ud, sagde han til Henriette og Karl: »Jeg gik for Resten herover forat sige jer, at Folk, efter hvad Lærer Madsen fortæller, har saa forfærdelig travlt med, at I er hele Dagen sammen herovre paa Holtinggaard. Han paastaar, at det bruges som det allerbedste Agitationsmiddel mod Onkel Jørgen i disse Dage.«

Karl sprang, aldeles rasende, op fra sin Stol: »Men hvad Fanden i hede Helvede kommer det de Æsler ved!« raabte han.

Der indtraadte billigvis en Heltepavse efter disse Ord, i hvilken Karl gik heftig frem og tilbage paa Gulvet.

»Men hvad siger de dog?« raabte han.

»Ja, det vilde Madsen saa nødig fortælle.«

»Naa, han er da ellers ikke saa bly af sig!«

»Nej, — men jeg kunde ogsaa see af et Brev

fra Pastor Julius Larsen, som Onkel Jørgen viste mig, at man snakker ondt om Dig og Henriette videre omkring paa Egnen, — og alt det onde, man tillægger jer, det skal jo saa Onkel Jørgen vide Besked om og billige!«

»Aa ja,« — sagde Henriette, »saasnart de siger noget, saa siger de straks alt muligt, saa er der sletingen Grænser for, hvad de kan finde paa. — Men jeg kan jo da ikke tage fra Holtinggaard. Anna ligger stadig til Sengs, og nu har hun lige sat mig ind i, hvad der skal blive staaende paa Holtinggaard til den nye Ejer, og hvad der skal paa Auktionen, hvad der skal til Rostruplund, og hvad Karl skal have — —«

»Jamen hvad er det dog for nogle Djævle!« brølede Karl, der stadig var lige forbitret.

»Ja«, sagde Esby, »Pastor Larsen skrev netop i sit Brev, at det var det, man mindst af alt kunde kalde Folk — —«

»Jamen det er de da virkelig hellerikke!« sagde Henriette. »Men de er rigtig nogle slemme, uartige Børn — — til at plukke Vinger og Ben af alle de stakkels Fluer, de kan faa fat paa. Saalænge de kan gjøre et Menneske mere ulykkeligt, end det er, saa holder de ikke op med at pine det. — Uh! — det er jo saa interessant!«

»Men kjære, lille Henriette!« sagde Esby ganske forbavset, »hvordan har Du dog kunnet gjøre saadanne, frygtelige Erfaringer?«

»Dem kan saamænd enhver gjøre,« svarede hun og tørrede sine Øjne. — »Aa, der var for et Aarstid siden en lille svagelig og halt Pige her i Kredsen, der arvede nogle Penge, som de ikke syntes skulde være tilfaldet hende. Saa gav de sig til at sladre om en Kjærestehistorie, hun nok havde haft. Nej, hvor de forfulgte hende med Snak! — Hun maatte rejse bort og døde et halvt Aar efter. Og de troede vistnok selv, det var af Bagtalelse, hun døde. For de var saa mageløs rørende ved Begravelsen.«

»Det er mig saa underlig nyt, saadan noget,« sagde Esby. »Jeg synes sletikke jeg kjender det.«

»Aa — er vi ikke allesammen saadan,« sagde Henriette og brast nu i lydelig Graad, »naar vi ikke passer paa og tænker os om: at vi synes, det er morsomt at gjøre ondt mod andre — — — Uh! — men de tænker sig ogsaa saa sjælden om, de Folk her!« tilføjede hun heftig og stampede i Gulvet.« — —

»Jeg maa vel hellere følge med Dig til Præstegaarden og blive der de nærmeste Par Dage,« sagde Karl til Esby, da han gik. »Saa kan Henriette jo bo paa Holtinggaard saalænge, — forat Folk ikke skal have os to at skade Onkel Jørgen med.«

»Der kommer nok ikke mange til Kirke i Morgen«, havde Onkel Jørgen sagt Løverdag Aften, da han forlod de Unge i Dagligstuen og gik ind i sit Soveværelse. Men heri spaaede han fejl. Et Kvarter

før den almindelige Tid begyndte Folk at strømme til Kirke, saa da Præsten kom derind, var den overfyldt. — Grundene var naturligvis forskjellige. Der var ganske vist ikke faa, der havde tænkt paa at demonstrere ved at blive borte. Men saa havde alligevel Nysgjerrigheden vundet Overhaand hos dem: der kunde jo træffe til at hænde et eller andet mærkeligt under den spændte Situation, som man vilde fortryde ikke at have været Øjenvidne til. Nogle havde tillige faaet den Idee, at da Præsten var afsat, eller dog suspenderet, og Kirken formentlig endnu anerkjendt af Staten, saa kunde det blive regnet for ulovligt, at Præsten prædikede i den fremdeles, — og Gud veed: der kunde maaske komme Politi midt under Prædikenen. Det vilde jo virkelig være noget extraordinært.

Henriette var ikke til Stede. Men de andre Unge fra Præstegaarden og Karl. Det var flere Aar siden, han havde været i Kirke, og det var ogsaa for hans Vedkommende en Slags Nysgjerrighed, der i Dag førte ham herind, om end ikke af rent udvortes Art. Han vilde see, om Onkel Jørgens Personlighed kunde slaa til under disse særlige Forhold. Han syntes selv, det maatte være overmaade vanskeligt at tale af et aabent, saa at sige, ubeskyttet Hjerte til Mennesker, af hvilke mange sad hjertelig tillukkede, lurende bag deres Forskansninger paa ondt. Og hvis Onkel Jørgen overhovedet naaede at give sig hen i sin Stemning,

hvor let kunde denne da ikke bringe ham til at sige Ting, som han bagefter maatte fortryde.

Han kom under Indgangssalmen til at tænke paa sig selv for tre Aar siden, da han var her i Kirken sammen med Rebekka. Salmesangen greb ham paa en lignende Maade som den Gang; men endnu mere maatte han i Dag dog undres over, at et Menneskekor, han personlig yndede saa lidet som dette, kunde frembringe en Sang, for hvilken han var nødt til at aabne — ikke blot sit Øre — men ogsaa sit Hjerte. — —

Først da Onkel Jørgen havde talt i en ti Minuter, opdagede Karl, at den Vanskelighed, der havde interesseret ham, og for hvis Skyld han egenlig var kommen i Kirken i Dag, allerede var overvunden. Onkel Jørgen talte frit og uhindret. Men i det samme slog det Karl, at denne Frihed og Uhindrethed sletikke havde sin Grund i nogen særlig, ejendommelig Maade, hvorpaa Onkel Jørgen vidste at møde eller omgaa eller falde i Flanken paa Forsamlingens Stilling til ham, — den havde simpelthen sin Aarsag i, at han talte udaf, talte til noget ganske andet end sit eget Personlige eller denne Forsamlings særlige, øjeblikkelige Stemning.

Karl fik atter denne samme Følelse som for tre Aar siden af en Magt herinde, som var noget helt andet end disse Mennesker omkring ham, — men Følelsen var stærkere nu, fordi Modsætningen var større, — og det var, som han under Prædikenen

saae dette andet for sig: en anden Verden, et højt Land, der dukkede frem over Horizonten langt borte, og dog var ganske nær. — — Hans Interesserthed var pludselig vegen for en Følelse af, at det truede med en Afgjørelse for ham selv, — truede, forsaavidt som det Overmægtige, man ikke selv kan bestemme, har noget ængstende ved sig. — Hvad kom de Mennesker længer ham ved! og dog maatte han indrømme, de var nødvendige, saa nødvendige, som Instrumentet, forat Musiken kan lyde. — Der var efter Prædiken baade Daab og Altergang, — og Indtrykket hos Karl blev ikke just mere overvældende, men mere virkeligt; han mindedes, første Gang han paa Rejser saae de blaa Bjerge langt borte nærme sig og miste det skylignende; faa Naaleskove, mørke Kløfter, grønne Lier opover de stejle Skrænter. Hin anden Verden var et virkeligt Land, mere virkeligt end alle de Stemninger, som skilte ham derfra, — de fremmede Stemninger, thi Bjerglandet histovre var vist Grundvolden i hans eget Liv, fra langt, langt, maaske allerlængst tilbage — og dog allernærmest ved — —

Der blev sunget en meget lang Salme af Grundtvig tilsidst, men Karl talte ikke Versene, dertil var de ham altfor kjendte og altfor underligt ny:

O, dejlige Land,
Hvor Glasset ej rinder med Taarer som Sand,
Hvor intet man savner, som Ønske er værd,
Hvor dét ikkun fattes, som smertede her!

Hvert Menneske søger med Længsel i Bryst
Din smilende Kyst.

Forjættede Land!
Du hilses i Morgenens spejlklare Strand,
Naar Barnet mon skue Din Skygge fuld skjøn
Og drømmer, Du findes, hvor Skoven er grøn,
Hvor Barnet kan dele med Blomster og Siv
Sit Smil og sit Liv.

O, flygtige Drøm!
Om Evigheds-Øen i Tidernes Strøm,
Om Templet for Glæden i Taarernes Dal,
Om Halvgude-Livet i Dødninge-Sal!
Med Dig fra de fleste henfarer paa Stand
De levendes Land.

O, skuffende Drøm!
Du skinnende Boble paa Tidernes Strøm!
Forgjæves Dig Skjalden, med Mund og med Pen,
Af glimrende Skygger vil skabe igjen;
Naar Skyggen er ligest, da hulke de Smaa,
Som stirre derpaa.

Fortryllende Drøm
Om Evigheds-Perlen i Tidernes Strøm!
Du gjækker de arme, der søge omsonst,
Hvad Hjertet begjerer, i Billed og Kunst,
Saa varigst de kalde, hvad sikkert forgaar
Som Timer og Aar.

Karl kunde ikke begribe, at han aldrig var kommen til at tænke paa disse Vers, som han kjendte saa godt, naar han havde været sammen med Rebekka. Hun stod i det samme saa levende

for ham! — — Men straks efter svandt disse Minder bort, thi nu var det, som om Salmen gjentog for ham det, han selv for kort siden havde følt og seet:

O, Kjærligheds Aand!
Lad barnlig mig kysse Din straalende Haand,
Som rækker fra Himlen til Jorderigs Muld
Og rører vort Øje med Fingre som Guld:
Saa blaalig sig hæver bag buldrende Strand
Det dejlige Land!

O, himmelske Navn,
Som aabner for vores Din hellige Favn,
Saa Aanden usmittet kan røre ved Støv
Og levendegjøre det visnede Løv!
O, lad mig nedknæle saa dybt i mit Ler,
At Gud mig kun ser!

O, Vidunder-Tro,
Som slaar over Dybet den hvælvede Bro,
Der Isgangen trodser i buldrende Strand,
Fra Dødningehjem til de levendes Land!
Sid lavere hos mig, Du højbaarne Gjæst!
Det huger Dig bedst.

O, Kjærlighed selv!
Du rolige Kilde for Kræfternes Elv!
Han kalder Dig Fader, som løser vort Baand,
Al Livskraft i Sjælen er Gnist af Din Aand;
Dit Rige er dér, hvor man Død byder Trods;
Det kommer til os!

O, Kristelighed!
Du skjænker vort Hjerte, hvad Verden ej veed;

Hvad svagt vi kun skimte, mens Øjet er blaat,
Det lever dog i os, det føle vi godt;
Mit Land, siger Herren, er Himmel og Jord,
Hvor Kjærlighed boer.

Karl havde passet paa i Tide, mens han endnu havde Magten over sin Bevægelse, at bøje sig forover i Stolen, saa hans Ansigt var skjult. Men nu, da Gudstjenesten var til Ende, kunde han ikke forandre denne Stilling, — han vilde ikke vise sig for alle de Mennesker, og de havde vel forhaabentlig ogsaa andet at see efter end det, at han blev siddende. — — Nu vidste han godt, hvorfor Salmen havde gjentaget hans egne Tanker. Det var simpelt hen, fordi Billedet af det fjerne Højland, der dukkede op over Synskredsen, fra allerførst var et Laan fra Salmen, som hans Sind i mange Aar havde gjemt paa. Men Virkeligheden selv var intet Laan, — det var jo den Magt, som i Grunden ejede hans Sjæl, en Magt, som han vel kunde undfly, men kun ved at gaa bort fra sig selv; — at bæres af den Magt var det eneste vaagne, virkelige Liv, han kunde leve. Og nu vilde han ikke drømme og sværme længer, han vilde leve, han vilde leve i Gud og være sig selv!

Han hørte, i sin bøjede Stilling, hvorledes Lyden af Fodtrin, af Snakken og Mumlen aftog og samlede sig, ligesom Vand i en Tragt, nede omkring Udgangsdøren. Og han hørte den udæmpede Sam-

tale udenfor Kirken aftage og tiltage, eftersom Vinden bar fra eller paa. —

Aa, men hvor skulde han værne om sin Kristendom, at den ikke blev besmittet af disse Menneskers Væsen. Hvor skulde han altid huske den uendelige Forskjel, som han ogsaa i Dag saa stærkt havde følt: Forskjellen imellem deres eget, ækle Væsen og saa den Guds Kraft, som boede iblandt dem. For det var jo det gruelige ved det, at man ikke kunde løbe bort med sin Kristendom og have den for sig selv alene. Det kom jo altid stærkest over ham, naar han var midt iblandt dem — aa ja, maaske det altsammen tilsidst kunde svinde bort for Een, hvis man helt vilde skille sig fra dem. —

Nu hørte han ingen i Kirken mere. Han rejste sig, gik hen ved Døbefonten og stod og saae op mod Altertavlen, der var helt kjøn og forestillede Julenatten.

I det samme hørte han Lyd inde i Præstens Stol, og straks efter traadte Lærer Madsen ud i Koret.

»Bliv bare ikke forskrækket!« sagde han til Karl, der vistnok var faret lidt sammen af Overraskelse. »Jeg skulde blot ordne den Gamles Sager derinde, det har han bedt mig om.«

Karl havde vendt sig bort, men ikke hurtigt nok, til at Madsen ikke skulde have lagt Mærke til hans Øjne.

»Ja, det var godt i Dag, det var godt, det var

godt,» sagde Madsen og klappede ham virkelig paa Skulderen. »Det er det, vi trænger til — noget saadan af en helt anden Verden. Vos selv er der ikke meget ved.« — Saa hilste han til Afsked med en udslaaende Haandbevægelse, som han for Resten havde efter Onkel Jørgen, — idet han fjernede sig ned ad Kirkegulvet.

Karl var kommen saadan i med at græde, saaat Vandet, til hans Ærgrelse, ogsaa steg ham til Øjnene ved disse Ord. Og samtidig tænkte han, at det maatte dog vist være mere end et Tilfælde, at saadant et Vrøvlehoved kunde komme til at sige noget, der var saa sandt.

Han skyndte sig ned og ud ad Kirkedøren, forat Læreren skulde see, at han ikke var bleven derinde; — han naaede netop at see Madsen gaa ud gjennem Kirkegaardslaagen, og Karl kom til at tænke paa det Skriftsted: »Ja, endog over mine Trælle og over mine Trælkvinder vil jeg i de Dage udgyde af min Aand, og de skulle profetere.«

Paa den Maade kunde Madsen jo ogsaa blive Sandsiger. Karl saae ham gaa bort ad Stien udenfor Kirkegaardshegnet. Han var ikke saa lidt kalveknæet, og svandsede derfor, naar han gik. Frakkeskjøderne slingrede snart til højre, snart til venstre.

Det Syn hagede sig fast i Karls Erindring, thi medens hans Øjne, egentlig uden hans Vidende, endnu fulgte det, skete der en Forandring hos ham selv; hans Sind gled pludselig ind i et nyt Spor,

hvori det forblev hele den Dag — ja, man kunde gjerne sige: som det aldrig siden helt forlod. — Det slog ham paa een Gang, at han selv jo var meget ringere end Lærer Rasmus Madsen. Han havde jo Gang paa Gang og i lange Tider sveget og svigtet dét, som han nu dog følte altid havde været hans Egentlige. Det havde Madsen aldrig gjort. Han havde vist alle sine Dage været tro ikke blot overfor Gud, men endogsaa imod Mennesker. Han havde vist altid elsket Onkel Jørgen højere end sig selv. Det var naturligvis derfor, Onkel Jørgen altid havde haft denne ubegribelige Kjærlighed til ham, de som Børn ikke havde kunnet forstaa. — Og han, Karl, han havde sveget alt — sin Barndom, Henriette, — og han havde sveget Gud, endskjønt han vist altid dunkelt havde følt, at det for ham var det samme som at svige sig selv.

Han var kommen ud paa den store, aabne Plads foran Kirken, medens disse Tanker med rivende Hast blussede op i ham. Han saae sig om, men der var ingen Steder, hvor — ja, hvad var det egentlig, han vilde? — — hvor han kunde skjule sig. Saa tog han sig sammen med en verdensmandig Promenade-Bevægelse, — han drev det endogsaa til at svinge med sin Stok. Og saa begyndte han at gaa — hurtigere og hurtigere — ad Vejen til Holtinggaard. Han vilde hjem, han vilde ud i Haven — hen til det Sted paa Diget, der stod aabent i gamle Dage, fordi det var helt traadt

ned ved den megen Færdsel af Børnene fra Hjem til Hjem, — kunde han blot komme ind til dette ensomme, dunkle Sted — ubemærket, ubemærket — nu, inden Gaard og Have og det hele kom paa fremmede Hænder — — —.

Først da han drejede ind paa den særlige Vej til Holtinggaard, huskede han, at Henriette var der. Ja, mødte han hende, saa vilde han tale med hende, og saa vilde han sige hende alt. Men han vilde vist helst ikke møde hende nu. — —

Han gik ned ved Fjorden og ind ad den søndre Havelaage. Men inde i Buskadset til venstre for Laagen — stod hun og plukkede Jasmingrene ned. En Krukke eller Vase til at sætte dem i havde hun stillet ude paa Havegangen.

»Er Du ene?« sagde han.

»Ja.«

»Følg med mig ind i Hegnet, Henriette; der er noget, jeg vil sige Dig.«

Hun gik straks med ham, — op langs Hasselhækken, hen forbi Aspargesbedene og over Mistbænkepladsen.

»Er Du gaaet herover til Holtinggaard blot forat fortælle mig det, Karl?«

»Nej, men — — nej, lad os nu vente, til vi er komne derind.«

De bukkede sig og gik ind i den udklippede Gang i det nordre Hegn. Der var nær ved at være ufremkommeligt, da den længe ikke havde

været brugt som Vej mellem Haverne. I Lysningen var Stisporet helt forsvundet, og flere af Buskene paa dets Sider vare blevne ukjendelig store; men Lysningen selv var kjendelig nok, thi dens Rand mod Himlen var de samme gamle Trækroner, — den var som en stor Løv-Skaal, fuld af Juli-Solskin. Der duftede af vilde Jordbær. — — De naaede Diget og vilde sætte sig ned, men maatte flytte sig et Par Gange, inden de fandt et helt tørt Sted, — akkurat som i deres Barndom, — og det var for dem, som om de havde været herinde for nogle Dage siden.

»Jeg rejser i Morgen, Henriette, — — og jeg veed jo ikke, om vi nogensinde faar hinanden, men jeg vilde blot sige Dig, at jeg elsker Dig, og at jeg vist i Grunden aldrig har elsket nogen anden — —« Han lagde sine Arme om hende og sin Kind mod hendes, og hun tænkte sletikke paa at forhindre det.

Men hendes Ansigt fik et uroligt og smerteligt Udtryk: »Nej, det kan vist ikke nytte, Du siger saadan, Karl, for jeg kan vist ikke tro det — —«

»Jo — for jeg har jo ogsaa været borte fra Gud, og jeg har dog vist alligevel altid troet paa ham — — og paa samme Maade, Henriette! — — Men jeg veed jo ligesaa godt som Du, at jeg har været langt borte fra Dig, og været helt fortryllet af Rebekka — aa, af hele hendes vidunderlige Væsen — men jeg har aldrig helt været mig selv hos

hende — — — Men nu skal Du sige — ihvad der saa kommer ud af det — at Du elsker mig ligesom før — —«

Henriette bøjede sig ind til ham og kyssede ham: »Ja, ja — det gjør jeg — hvis jeg blot har Lov til at sige det — ja, det gjør jeg, Karl —« De sad ganske stille uden at sige noget til hinanden. — Han hørte, hun gjentagende hviskede Guds Navn.

»Hvis Du troer, der er saa meget, vi er uenige om, Henriette, — — — saa er — der ikke det. Og Du skal ikke forandre Dig. Det er mig, der — —«

Noget efter sagde Henriette: »Nu vil jeg gaa, Karl. Nu veed vi jo, hvordan det er med os. Det var godt, vi fik det sagt. Det gjør ikke noget. Men jeg veed jo sletikke, om vi maa faa hinanden for det. Det er jo saa nyt — jeg veed det ikke. Farvel Karl! — Jeg veed hellerikke, om jeg maa kysse Dig.« Hun gav ham Haanden og stod et Øjeblik og saae paa ham. — »Aa, jo! — lige nu maa jeg!« — Hun kastede sig ind til ham. — Derpaa vendte hun sig om og løb, dukkende og bøjende sig, tilbage mellem Granerne. Han saae det sidste Glimt af hendes Haar ude i den solbeskinnede Lysning. — Han stod og lyttede, indtil han langt borte hørte Havedøren oppe paa Hovedbygningen blive lukket op og slaaet i.

Saa gik han selv ind i Lysningen og satte sig

paa en omvæltet Granstamme. — Store Flokke af nye, graasorte Stæreunger fra iaar kom flyvende over den aabne Plads fra den ene høje Løv-Kyst, der nu var i Skygge, over til den anden, der laa i Sol. De snurrede saa stærkt med Vingerne under Flugten, fordi de ikke ret var øvede endnu.

Han sad og fortrød saa meget alt det onde, han havde tænkt om sine Medmennesker i Kirken i Dag, ikke just fordi han syntes det var saa uretfærdigt, men fordi han selv jo var ligesaa ringe eller maaske meget ringere, og fordi de alle havde faaet saa megen Glæde uforskyldt. — Thi han var saare glad; han vidste ikke netop, hvad Fremtiden vilde bringe; men han var opfyldt af stort, ubestemt Haab.

X

Nogle Dage efter at Karl var kommen tilbage til Kjøbenhavn, modtog han følgende Brev:

Kjære Karl!

Jeg vil blot fortælle Dig, hvordan det gik med dette Menighedsmøde i Onsdags. Ellen var derovre og har berettet mig det hele. — Først kom Poul Smidt op og begyndte at snakke om Dig og mig (ja, det er dog forskrækkeligt!), og om, hvad Onkel Jørgen og Esby og Ellen havde sagt. Og alle de Moderate klappede og raabte »hør!« til det, han sagde. Men saa kom Lærer Madsen, og han holdt nok saadan en Tordentale, saa de andre ligefrem blev bange, — og han viste, at det var ikke andet end moderat Politik, det hele.

Saa var der nogle oppe, der beklagede og beklagede, at det nu skulde være Frimenighed igjen. Dér kom saamænd Morten Hejlgaard frem bagefter dem, og sagde, at han holdt ogsaa uhyre meget paa Valgmenighed, men hvis han for dens Skyld skulde miste Onkel Jørgen, saa vilde han hellere

ansees ikke blot for at staa udenfor Folkekirken, men ogsaa — med Urette — for en Methodist eller en Araber. — Han var nok voldsom ivrig og græd tilsidst. Og der var mange, der takkede ham, da han havde talt.

Saa var Meyer oppe. Ham har Ellen nu et Horn i Siden paa og kalder ham en falsk, fejg Kryster. Men Lærer Madsen siger, at Meyer ikke tør svigte Onkel Jørgen for sin Kones Skyld. Hun ligger for Resten for Døden, men det veed Du maaske. Hun er nu en rar Een. — Ellen fortalte, at hun aldrig havde seet Meyers Pande saa fuld af Huller, som da han dér skulde til at tale. — Han var oppe to Gange. Først holdt han med de Moderate og talte om, hvor sørgeligt det var at være en Frimenighed. Men næste Gang da havde han mærket, sagde hun, at Lærer Madsen og Morten Hejlgaard havde alligevel ogsaa mange Tilhængere, — aa, da var han nok saa elendig, og talte blot om at holde sammen og holde sammen. Ellen sagde, at ellers gik hans Sparekasse vel ogsaa i Stykker. — Han fik nu alligevel sat igjennem tilsidst, at det skulde afgjøres ved simpel Flertalsafstemning, om det skulde være Frimenighed med Onkel Jørgen eller Valgmenighed uden ham. De, der var ved Mødet, stemte saa straks, og det gav Flertal for Frimenighed. Og igaar og iforgaars har der været skriftlig Afstemning i hele Kredsen, og

det har ogsaa givet Flertal for Frimenighed. Saa nu gaar det da ikke i Stykker for denne Gang.

Nu vilde jeg blot ønske, at Onkel Jørgen ikke mere vil blande sig i det Politik, og at den Snak om Dig og mig da maa holde op.

Kjære Karl! Jeg har spurgt Esby og Ellen og Onkel Jørgen derom. Det syntes jeg godt jeg kunde, — og jeg kunde hellerikke lade være. For jeg spurgte dem jo ikke, om jeg holder af Dig, men blot, om de syntes, vi engang maatte faa hinanden.

Onkel Jørgen siger, at han hverken kan eller vil svare derpaa. Esby og Ellen syntes det godt, men sagde, at det maatte jo da endelig ikke komme ud før Tiden.

Holting, den 24. Juli.

Din Henriette.

Jeg selv synes det ogsaa.

En halv Snes Dage efter dette Brev modtog Karl et andet Brev fra Holting. Det var fra Lærer Madsen:

Kjære unge Mand!

Ja — bliv nu ikke altfor forskrækket, fordi Du faar Brev fra den Holting Degn. Derimod kan Du godt blive forskrækket over Indholdet af mit Brev, for det er der stor Grund til. Men Du har maaske hørt derom. Eller har de holdt det skjult for Henriette?

See kuns nu: alt var gaaet i Orden her paa Stedet. Jeg og Morten Hejlgaard og Kjærligheden til vores gamle Præst (ja, det maa vi ikke glæmme) og fremfor alt: den almægtige Gud og Fader selv var alligevel for stærk for Jætterne, saa de maatte bøje sig og lade Aanden raade. —

Men nu er der den Vanskelighed ved godt Folk, og den er des større, jo bedre Mennesker de er: de kan ikke holde tæt med, hvad de skulde tie, for de er for godtroende. Hvordan det nu er gaaet til, men Fakta er denne, at de snakker rundt omkring i Kredsen om, at nu er det sikkert, at Henriette og Du er ligefrem forlovede. — Kjære, unge Mand, hvordan skal man forstaa det? Kan man være gift og forlovet paa samme Gang? — Hvem har sladret af Skole? Ja, Kirstine Nordbye har sagt det til Karen (Ole's), og Karen til sin Moder — —!

Kan Du dimmentere, saa dimmenter det! Hvis ikke, — velan, saa maa vi begynde Kampen forfra med Jætterne. — For Kredsens eget Vedkommende vilde jeg ikke være saa bange; for det gik, som jeg spaaede: vi Radikalere vandt ved Valget den 26. Juli, saa nu er Jernbanesagen igjen gaaet ud af Dagsordenen. Men Præsterne her omkring truer nok med at lave noget Spektakel, hvis der ikke kommer et Dimmenti.

Kjærlig Hilsen fra Din gamle men endnu ikke forknytte

Holting Skole, 2. August. Rasmus Madsen.

Karl blev rasende og skrev et meget ubetænksomt og brøsigt Brev. Underligt nok, havde han maaske ikke skrevet saaledes til Madsen, hvis han ikke hin Søndag havde truffet ham i Kirken og havde fattet en vis Godhed for ham. Brevet endte med følgende flotte Vending: »Naar en Mand og en Kvinde erklærer at være gifte, saa er de gifte; og naar de erklærer ikke at ville være det, saa er de det ikke længer. Og hvad der er derudover, det er kun Vrøvl og næsvis Indblanding af Uvedkommende. — Derfor er jeg ikke gift længer, og derfor kan jeg forlove mig med Henriette, — hvad jeg ogsaa har gjort.

Kalder Du dette et »Dimmenti«, saa maa et saadant være meget forskjelligt fra et Dementi.

4. August. Din Ven

Karl Wintrup.

En tre Ugers Tid herefter fik Karl Brev fra Henriette:

Kjære Karl!

Du skulde rigtignok ikke have skrevet saadan til Madsen. Han troede, det var en Slags offentlig Erklæring fra Dig, og har snakket om det til Alle. Det er især den forskrækkelige Sætning om, naar en Mand og en Kvinde erklærer, at de ikke længer er gift. Og tænk, den har Præsterne (Onkel Jørgens »Præstevenner«) faaet fat i (for nu var Folk ellers ikke mere saa ivrige, ved det Valget er forbi), og de skrev til Onkel Jørgen, at Rygtet sagde, at Esby

bifaldt denne Sætning, og at han snart vilde have Esby til Kapellan, og maaske selv bifaldt den. — Dér har saa Onkel Jørgen svaret, at selve Sætningen fandt han og Esby vanvittig og taabelig, men at baade han og Esby holder paa, at det er rigtigt, at vi med Tiden gifter os, for de kjender os beggeto saa godt, saa de kan have deres Mening derom. Tænk, det har gamle Onkel Jørgen skrevet! Og han vil ogsaa have Kristian Esby til Kapellan, skriver han. — Nu har saa Præsterne udelukket ham af deres Konvent, og de vil aldrig komme og holde Foredrag i Forsamlingshuset, og de vil skrive til alle deres Venner, at de maa endelig ikke komme og holde Foredrag i Holting-Lundborg, saalænge Onkel Jørgen og Esby er der. — Hvis virkelig deres Venner siger Ja til det, saa kan det sandelig blive meget slemt, for de er jo Venner med næsten alle Mennesker i Landet, og Folk her vil meget nødig undvære Foredrag af Fremmede. Men det kan jo være, at deres Venner alligevel synes, det er for galt.

Men det er aller, allerkjedeligst af den Grund, Karl, at nu kan Du og jeg ikke være sammen eller sees sammen, før Du er bleven helt skilt fra Rebekka, sletikke!! — for jeg kan ikke holde ud at blive saadan gloet paa og snakket om. — Hvis Du absolut skal hjem til Holting af en eller anden Grund, saa maa Du lade mig det vide i Forvejen, saadan at jeg kan være bortrejst i den Tid.

Din Henriette.

Desværre kan det maaske snart blive nødvendigt, at Du kommer herover for Annas og Roberts Skyld. Det gaar helt daarligt med deres Pengesager, for han er forfalden, det jammerlige Mandfolk.

Der gik dog hele tre Aar, inden Karl atter saae sin Hjemegn.

Efter de to Aars Forløb var Esby bleven Kandidat og tog straks til Holting som Kapellan hos Onkel Jørgen. Kort efter havde han og Ellen Bryllup. — Der blev vel rejst en lille Smule Modstand mod ham, men den fortog sig snart. Det hed sig nu, at Præsterne vilde have noget faktisk at holde sig til, inden de ret tog fat. De vilde see, hvorledes Pastor Norbye og Pastor Esby vilde stille sig, hvis Karls og Henriettes Bryllup engang skulde til at blive en Virkelighed. — Det havde forøvrigt været dem umuligt at holde Foredragsholderne borte fra Holting-Lundborg i de forløbne to Aar. Ved Hjælp af rigelige Subsidier fra Henriette saae Lærer Madsen, Formand og Kasserer i Foredragsforeningen, sig altid i Stand til at betale 25 Kroner for hvert Foredrag, og med sine gode Talegaver lykkedes det ham da næsten stedse at overbevise disse Mænd, saa de kunde indsee, hvor stort et Indgreb i den personlige Frihed Præsternes Optræden betegnede, — ganske bortseet fra, hvad man forøvrigt vilde mene om Sagen.

Et Aar efter at Esby havde taget sin Examen, blev Hellum candidatus magisterii, og ernærede sig derpaa som Timelærer i Kjøbenhavn. De fleste Onsdagaftner tilbragte han i Kronprinsessegade. Geheimeraaden var død, men Rebekka holdt stadig af at see Mennesker hos sig den Aften. — Og for Hellums haabløse Elskov var disse Sammenkomster, hvor han hver Gang fornam dens Haabløshed, og dog følte sig dybt beriget, en stor Husvalelse.

Karl læste meget flittigt; men han var yngre Student end Hellum, saa han kunde indsee, at han maatte bruge et Aar mere forat blive færdig. — Han havde i det sidste Par Aar stiftet mange Bekjendtskaber, og han havde meget mere Udbytte deraf nu end før, da Forelskelsen i Rebekka virkede forstyrrende og fordrejende ind paa alle andre Oplevelser.

Han gik ofte i Kirke. Og det var stadig denne mærkelige Modsætning, som han ogsaa havde fundet i Frimenighedskirken i Holting: De enkelte kunde forekomme ham saa vederstyggelige, og de enkelte syntes ham forenede til et Uselhedens Fællesskab i Madstræb, Fejghed, Hykleri, Selvgodhed, Magtbrynde, — han syntes, han kunde see det altsammen paa dem, hvordan de slæbte det med sig fra Hjemmene, — — og saa var alligevel Guds Rige midt iblandt dem, og det var de ogsaa fælles om! — Det var aldeles ubegribeligt, og dog var det fast, tung, uflyttelig Virkelighed. — Overmægtig

Virkelighed var alt, hvad der kom fra Guds Side. — Rebekka og Fensmark og Hellum havde i sin Tid halvvejs faaet ham til at glæmme, hvad Tro var. De havde bildt ham ind, at den kristne Tro var blot en Forventning om noget tilkommende. — Men Tro var jo at erfare, uomstødeligt, ubevisligt, akkurat ligesom den legemlige Sansning. Dér havde han gaaet og spekuleret over, hvordan Gud maatte eller kunde være, og hvordan han ikke kunde være, — og saa her i Menighedens Tro mødte han jo Gud Fader den Almægtige selv og med ham et evigt Liv her paa Jorden, og den samme Tro lovede ham, som en Virkelighed, han ikke skulde spekulere sig til eller fra, et kommende, evigt Liv.

Karls Fremtidsplaner holdt sig stadig meget ubestemte. Kun eet var han klar over, at han blev nødt til — hvis han overhovedet vilde bestille noget — at arbejde iblandt kristne Mennesker, ihvor hæslige saa baade de og han selv var. Thi han maatte jo dog være dér, hvor Guds Rige fandtes.

Karl og Rebekka havde for tre Aar siden aftalt, at de paa Treaarsdagen efter Separationsbevillingens Udstedelse, den 16. April, skulde mødes ved Bronceløven i Kongens Have, og kun hvis der var Hindringer for den ene eller den anden af dem, skulde der skrives. Derfra skulde de saa følges til Provst Bircheroed, forat han kunde foretage Mæglingen. —

Karl var i saa stor Spænding, da han den 16. April lidt før Kl. 2 gik og ventede hendes Komme, saa det virkede som Smerte. — Han havde i disse tre Aar kun seet et Glimt af hende sidste Sommer. Det var ude ved Broen paa Vejen, som gaar igjennem Jægersborg Hegn, — fra Eremitagen til Strandmøllen. Hun kom dengang kjørende i et elegant Selvejerkjøretøj sammen med en anden Dame. Hun havde smilet saa venligt og naturligt, og dog saa dronningligt, da han hilste.

Ja — — dér kom hun jo saa henne i Gangen, — i graa Spadseredragt. Han betragtede hende vel et halvt Minut, inden de var paa Hilseafstand. — En hel Verden, dér kom gaaende! — og saa nemt det bar sig, tæt sluttet, enkelt, simpelt. Men saadan var jo alt det Ypperste, det var saa meget, og tog saa lille Plads.

Hendes Optræden var saa sikker og let, saa den ogsaa straks gjorde ham rolig. Saa snart de havde hilst, sagde hun: »Ja, saa skulde vi jo prøve, om Onkel formaar at forlige os.«

De gik ud igjennem Gartnerhaven til Østervoldgade, hvor Befordringen holdt, som Karl havde bestilt.

»Ja, Rebekka,« sagde han, da de havde sat sig overfor hinanden inde i den lukkede Vogn, »jeg veed ikke, om Du finder det underligt, men jeg siger »Du««.

»Værs'god, men jeg siger »De«,« sagde hun smilende.

»Ja, jeg tænkte det nok. — Boer Du ene nu i Nummer 37?«

»Nej, jeg har en Selskabsdame. Og den største Del af Aaret har jeg en lille sønderjydsk Pige hos mig.«

»Saah?«

»Aa ja, — jeg har i det hele slaaet mig paa det nationale. Jeg har flere Gange været i Sønderjylland og har adskillige Venner der.«

»Nej, virkelig!«

»Ja, sandelig! — Det finder De nok meget mærkeligt.«

»Nej, men det glæder mig, at — —«

»Og jeg er bleven lidt bekjendt med en anseet Mand, som har indført mig i polske Kredse, baade i Warschau og Galizien — ja, endogsaa i selve Rusland. — Aa, det er en hel Rigdom, at leve med Mennesker, som har een, stor Sorg — og tilmed over noget, som jeg før har kjendt saa lidt til.«

»Ja, det er rigtignok sandt, det var da næsten det, jeg mindst af alt vilde have tænkt, at Du — —«

»Aa jo, der er en forunderlig Hvile i det, naar saadan alle de mange Ting er blevne til eet eneste, enten det saa er Glæde eller Sorg. — Og saa minder det mig for Resten — paa passende Afstand — om den Tid, da De holdt Foredrag for mig om det gamle Versailles og om de tungsindige Folke-

viser. — Hør, siig mig,« føjede hun til med pludselig Overgang: »De boer jo endnu sammen med Kandidat Hellum?«

»Ja.«

»De har dog vel ikke det Indtryk, at han gaar og lider for min Skyld. Jeg kan godt mærke, at han er noget charmeret, — jeg bad ham jo, i sin Tid, komme, naar han havde Lyst, og besøge Onkel og mig — —«

»Nej,« sagde Karl, »jeg troer, han er meget lykkelig derved, og at den Lykke ikke gør ham andet end godt.«

»Saa, det er jo ganske brillant. — Han synger saa henrivende, og han er jo et fuldkomment Sprogtalent. Nu da jeg selv kan lidt Polsk — — og han, som aldrig har været i Landet, har en Udtale, bedre end nogen anden Fremmed, jeg har hørt.«

Der blev en lille Pavse.

»Mon han nu vil holde en højtidelig Tale for os igjen, Din Onkel?« sagde Karl.

»Nej, jeg troer, sletingen Tale han vil holde. Og begynder han paa det, saa holder jeg ham for Munden. Nej, for jeg har skrevet til ham og bedt ham hjem med mig til en Middag, som jeg er vis paa, han aldrig har oplevet Mage til. Den er ikke blot udsøgt, men alene udsøgt efter hans Smag. Jeg gav ham i Brevet en vidtløftig Beskrivelse af den. Min Vogn kommer derud og henter ham og

mig, saasnart De er kjørt. Og jeg har sagt ham, at jeg ikke vilde have, at min Kudsk skulde see den anden Befordring. — Nu er vi der jo for Resten.«

Et Øjeblik efter stod de i Provstens Dagligstue.

Saasnart han havde hilst, sagde han, henvendt til Karl: »Jeg er ved Læsningen af et Brev fra min Niece bleven overtydet om det efter menneskelig Sandsynlighed unyttige i atter at forsøge en Mægling, saaat jeg straks kan overrække Dem Deres Papirer. — Vær saa god! — Jeg veed, De ønsker det saaledes.«

Karl bukkede og gik.

Da Karl kom hjem paa Gasværksvejen, sad hans Svoger Robert van Tholen inde i hans Værelse.

Karl blev helt forbavset ved at mærke, hvor han dog følte Uvilje mod det Menneske. Det var som Ild i Blaar, saaledes blussede Vreden op i ham, saasnart han saae Robert. Men han tvang sig.

»Ja, see kuns nu Swawer,« sagde Robert, da de første Repliker var vekslede, »det er de Penge, som Swigerfader betroede Dig, førend han døde — det er dem om at gjør' — hwa' — ja, det er dem, det hele drejer sig om igjen. For — æh — se, for halvtredje Aar siden — det, som Henriette skrev

til Dig om — da klared' jeg den jo lig'godt med min' swensk' Penge — men nu gaar den int længer' efter den Skala —«

Han er ikke ædru, tænkte Karl. Hvor hans Træk var slappe, og hans Dragt var saa underlig uordenlig, skjønt Tøjet ellers var nyt nok.

»Ja, jeg fik dem jo af Fader paa den Maade, at jeg skulde bruge dem til Fordel for jer, naar jeg fandt det rimeligt eller nødvendigt.«

»Wel saa, wel saa. Men troer Du nu int ogsaa, Swawer,« — han saae Karl uhyre alvorligt ind i Øjnene, »te Ti'en kund' wær' der, saadânt — at te det kund' wær' baade rimmeligt og nødwendigt nok?«

»Kan det ikke vente, til jeg kommer hjem i Sommerferien om et Par Maaneder; jeg veed jo sletikke, om det kan hjælpe med de 20,000.«

»Det kan baade hjælp' og int hjælp' — — det kan hjælp' til en Tid — — saaen er' et jo med al Ting, Swawer — —«

»Hvem skal have dem?«

»Det skal s'gu Peter Meyer — ja — han længes woldsom ætter Kuntanter. De mumler om ham paa Egnen, de mumler, ja, de gjør, de mumler — —«

Karl følte, at hans Vrede mod Svogeren vilde være forbi, i det Øjeblik han fik Ret til at sætte ham paa en Arbejdsanstalt — saa kunde han endogsaa ynke ham af hele sit Hjerte, — — men at

saadan Een skulde have Lov at gaa løs — og øde alting for Anna — og avle Sønner, der blev Drukkenbolte som han selv! — at man ikke kunde slaa saadan Een ihjel paa Stedet og faa ham puttet i Jorden! — —

»Og Du skylder ham de Penge?«

»Ja, det weed da den sødeste Worherre jeg gjør — her skal Du lig' see Papirerne — de er i Orden —« Han tog et krøllet Dokument op af sin Inderlomme, hvor det havde ligget ganske løst. 22,000 Kroner. — Men de 2000 — dem skaffer — dem seer jeg Udwej til paa anden Maade.«

Karl tog Papiret. »Ja, saa skal jeg skrive til Meyer og ordne det med de 20,000.«

»Tak, tak — det var prægtig, det var prægtig!«

Robert rejste sig noget usikkert; de stod et Øjeblik uden at sige noget.

Det dirrede i Karl. »Ja, jeg vil ikke byde Dig med ind til Kaffe, Robert, — for Du er beruset.«

»Dét er forfærdelig lidt, jeg har faaet, det kan jeg sige, — jeg drak — — jeg fik to lille Kunjaker til mit Kaffe paa Skibet — to bitte, smaa nogen — de war s'gu spinkel — —«

»Ja, farvel, Robert!«

»Farwel, Swawer, — ja, sees wi int tidligere, saa sees wi jo i Hjemmet —«

»Ja, vi sees tids nok.«

Saa gik Robert ned ad Trappen. Sikken Krop dog ogsaa — til ingen Nytte! — saadant et rigtigt,

stort Landbæst af en Proprietær. Han tog og lagde Hænderne paa begge den ret brede Trappes Gelændere og fyldte hele Mellemrummet med sin Skikkelse. — — Herregud! det var ham, de engang havde fundet saa vidunderlig hjemme i Holting.

Karl syntes, alle hans egne Sager og Sorger var næsten som en Leg, naar han tænkte paa, hvad hans Søster Anna havde faaet at drages med. — Han følte Væmmelse, hver Gang det ret blev levende for ham. — Straks efter Kaffen gik han en lang Tur ud ad den gamle Jernbanevold, igjennem Viadukten ved Ny Carlsberg, saa op igjennem Valby og ind i Søndermarken. — Og han havde jo alligevel snart glemt Anna og hendes Sager over sit Møde med Rebekka i Dag. — Det var mærkeligt med den Glans, der laa over alt dette til den Side, hvor Rebekka var. Og den udgik jo vel nok til Dels fra hende, men det kunde dog paa ingen Maade være det alene. Det maatte vel være saadan, at baade Henriette, — som han følte saa tydeligt, for ham var den eneste og altid vilde være det, — og ligesaadan det Guds Rige, som han havde fundet paa samme Side som hende, — det var Kilder, der mere udstraalede Varme end egentlig Glans, — ellers maatte jo baade Rebekka og alt hendes forsvinde i Mørke. — Ja, — men der var nu sikkert tillige noget fordunklet ved Højskolen

eller Grundtvigianismen, eller hvad man skulde kalde dét derhjemme i Holting. Han kunde jo da ogsaa huske, at Onkel Jørgen selv saa tit havde sagt, at i hans unge Dage da var der ganske anderledes Begejstring indenfor den grundtvigske Lejr. Han mente jo, det var Grundtvig, de savnede. — — Ja, det kunde saamænd gjerne være. De andre havde jo Georg Brandes endnu. — Det var dog ellers forunderligt, om en enkelt Mand skulde kunne gjøre saa meget. — Det var da ikke, fordi Brandes havde Ret. For det havde han jo ikke. Grunden var vist ikke heller hans sjældne, mægtige Begavelse alene. — Hans Frisind var det i hvert Fald ikke, for det havde han vist ikke meget af. — Det maatte vel saa være dette, at han var en sejrrig Helt, en Mand, der havde vovet Livet for en Idee og samlet en Hær om sin Fane. — For det var ikke hans Følgesvende i dem selv, der laa Glans over. Der var naturligvis udmærket skjønne Undtagelser, ligesaavel i dén Lejr som hjemme, men Gjennemsnittet stod vist endogsaa langt under Gjennemsnittet i Holting, — Karl maatte med et Smil indrømme, at det var ikke store Sager, der blev til dem paa den Maade. — Nej, men det var nok det: det var altfor længe siden, at Grundtvigianernes store Aandskjæmpe havde levet, han, hvis Gjerning var en Heltedaad, og som en Tid havde gjort det hele til et Vovestykke. Nu vandt de aldrig andre Sejre end dem, der ingen Helte behøvedes til. — — Og kom der

saa en enkelt Vovehals, som Onkel Jørgen jo paa en Maade var bleven det, saa var der ingen Stil eller Natur i det. Han var kommen op at ride paa et Bibelsprog eller en anden Sententsog røg saa til Hekkenfeldt paa den. — — Ja, Naturen — den havde de grundtvigske Folk jo i det hele for liden Sans for, baade Naturens mægtige Stemning og Naturens Lovmæssighed. Det kunde jo ogsaa frembringe Glansløshed. — —

Han sad længe, henimod Aften, paa en Bænk ved Vandbassinet i Søndermarken og hørte paa Fugletrækket højt oppe i Luften.

Der var dette frie, svævende ved Fritænkeriet.

Men Kristendommen var Virkelighed. — Virkeligheden var vel ogsaa altid mindre glansfuld end Drømmene. Og den frie Tankes Verden var jo en Drøm, — deraf kom maaske ogsaa det svævende — —

I Juli Maaned tog Karl hjem paa Besøg i Frimenigheds Præstegaarden; i tre Aar havde der jo nu boet fremmede Folk paa Holtinggaard.

Da han og Hellum, som i Aar vilde tilbringe sin Ferie i Holting, paa Vejen til Kjøbenhavns Banegaard passerede Vesterbro's Torv, saae de et Syn, som virkede ret overraskende og opmuntrende paa dem begge. I en nydelig Ekvipage, der absolut ikke saae ud til at være lejet, og ved Siden af en elegant Dame af sat Alder, der ligeledes

gjorde et meget stabilt Indtryk, sad Dr. Fensmark. Han levede altsaa — det vidste Karl for Resten nok — og han var, efter alt at dømme, bleven rigt gift, og kjørte her til Frederiksberg med sin velnærede Ægtehalvdel.

»Det kan man da kalde Himmerig paa Jorden — sssj,« sagde Hellum og dukkede med Hovedet.

— —

Karl var ængstelig og spændt paa Reisen hjem, og blev det desmere, jo nærmere de kom Holting. Han var bange, at den lange Tid, i hvilken Henriette og han ikke havde seet hinanden, skulde have forandret hende eller forandret noget i deres Forhold, naar de nu mødtes. — Men han følte ret, da han og hun havde været nogle Minuter sammen, hvor det Forhold dog var skabt for den lange Tid, — thi det var, som om de tre Aar havde kunnet gaa hen over det blot som en Dag.

Paa sine yngre Fættere og Kusiner i Præstegaarden kunde han derimod see megen Forskjel. Den yngste af dem, Morten, var bleven konfirmeret nu i Foraaret.

Ellen og Esby havde faaet sig en Dreng, — der naturligvis hed Jørgen.

Karl spurgte Henriette, om hun troede, der nu vilde blive gjort Mudder, fordi hun og han atter saaes sammen. Hun svarede, at hun tænkte det ikke; »Præstevennerne,« der havde slaaet sig sammen med Onkel Jørgens og Esbys Modstandere i Menig-

heden, havde nok besluttet, sletintet at gjøre, før man saae, om Onkel Jørgen vilde vie dem, eller holde deres Bryllup i Præstegaarden, eller paa anden forargelig Maade give sit Bifald til Kjende.

»Ha, ha! — de har nok trukket sig tilbage til den allersidste Skanse,« sagde Karl. »Ja, kan Præsterne bare faa Folk med sig, saa sætter de saamænd Himmel og Jord i Bevægelse. De vil vist forfærdelig gjerne være modige, naar de ingen Ting vover derved. Ellers, skal Du see, de slaar Knips i Lommen!« — —

Aftenen efter de Fremmedes Ankomst om Formiddagen, da Selskabet sad inde i Dagligstuen i Præstegaarden — Onkel Jørgen var gaaet i Seng — sagde Karl: »Hør Ellen, er Din Mand da virkelig paa Sygebesøg ogsaa paa denne Tid af Døgnet?« Karl havde endnu sletikke seet Esby.

»Nej,« svarede Ellen og trak lidt paa det, »nu tænker jeg snarere, han er paa Rostruplund.«

»Det er da vel ikke galt fat der igjen — med Pengene?«

»Jo, det er det vel ogsaa nok. — Men Kristian sagde, han vilde hellere selv fortælle om Robert —«

»Hvem er det nu, der kræver ham for Penge?«

»Aa, der er vist mange. Jeg veed da, han har ogsaa laant Jomfru Hyphoffs Penge, — Din Fader havde jo sikret hende 800 om Aaret —«

Karl foer rasende op: »Ja, hvorfor kan man dog ikke hænge saadan Een — ligesom man hænger

Hunde og Katte! — Puh! det er, ligesom jeg fik noget ækelt snavset noget langt ned i Halsen, naar jeg tænker paa ham. Og han er Annas Mand og hendes Børns Fader! — Ja, jeg blev gal, hvis jeg ret længe ad Gangen tænkte paa den Jammer!«

»Saa lad os hellere see lidt mere theoretisk paa Sagen,« sagde Hellum, der sad med en lang Pibe henne i Gyngestolen. »Vilde Du have en Lov, der tillod eller paabød Hængning af fordrukne Ægtemænd?«

»Nej, — den vilde jo blive forfærdelig misbrugt!« svarede Karl i en ærgerlig Tone.

»Ja, jeg frygter det.«

»Nej, men jeg skulde have saa solid en Samvittighed og saa inderlig en Gudsfrygt, saa jeg ganske stille, uden Øvrighedens Vidende, gik hen og gjorde det af med ham.«

»Det var den stiveste — sssj —!« lo Hellum. »Siig mig, hvor megen Gudsfrygt maatte man have forat kunne gjøre dét?«

»Jeg mener, at Ens Gudsfrygt var større, hvis man kunde ofre hele sit Liv paa at redde ham fra Drikkeriet. Men naar man nu ikke ejer den Kjærlighed og Fromhed, saa meget hellere see Tingen, som den naturnødvendig er: at han dræber sig selv, ødelægger Hustru, Børn, alt — i Løbet af nogle Aar. — Og saa siger jeg: hellere expedere ham straks.«

»Den gaar aber bare ikke. Du kunde simpelthen ikke gjøre det.«

»Jamen Herregud, Menneske! — det er jo det, jeg selv staar og siger. Jeg er hverken god eller from nok til at tage den Byrde paa mine Skuldre. Mit Liv vilde være fuldstændig ødelagt, hvis jeg gjorde sligt. — Nej, men det er det, Du selv saa tit har anklaget de Kristne for, at de ikke har Respekt nok for Naturlovens Magt — —«

»Det er meget sandt — sssj. Men Sammenhængen med det foregaaende er mig ikke klar.«

»Jeg mener: forsaavidt vi ikke kan leve efter den ideale, kristelige Lov, da skulde vi leve efter Naturloven — og ikke derimod, som vi gjør, efter Skik og Brug og Pænhed og egenkjærlig Konvenients.«

»Jamen jeg troer, Karl, — sssj — at det ikke blot vilde være meget upænt af Dig, om Du hængte Din Svoger, men naturstridigt. Skik og Brug er jo ofte blot et andet Navn for den menneskelige, folkelige Naturlov.«

»Naa, det er vist ikke ofte. — Jeg mener ligesaadan, at Fejlen ved Onkel Jørgens Radikalisme er den, at den mangler Natur, den er naturløs —«

»Ligesaadan?« indskjød Hellum leende.

»Ja, jeg mener, at han i Grunden havde Ret i det, han engang talte saa meget om, at hvad vi ikke lægger i Guds Haand, det forbliver i Skjæbnens, Naturens Vold. — Men fordi vi opdager den Sand-

hed, kan vi ikke pludselig tage alt bort fra Skjæbnen og overgive det til Gud. Det maa skee naturligt, det vil sige saadan, at vor egen personlige, naturmæssige Sammenhæng ikke sønderrives derved, — for saa kommer der straks dette Uvirkelighedspræg derover, som der alligevel er saa meget af hos Onkel Jørgen. — Jeg mener i det hele, at vi maa krydse os frem mod den kristelige Fuldkommenhed, med store Slag, saa store, at vi faar hele Naturalismen med ombord — men selvfølgelig uden at tilbede Naturen, — vi maa jo da ikke føre Afguder med os paa Rejsen.«

»Ja, saadan!« var der Een, der sagde ind ad Døren fra Entreen. »Men ikke ligesaadan!«

»Det er Kristian!« raabte Ellen og sprang op.

»Har Du staaet og luret?« sagde Karl. »Godaften! — — Naa, hvordan staar det saa til derhenne?«

»Paa Rostruplund?« sagde Esby. »Naa, det staar jo ikke saa slemt til — —«

»Drikker han stadig lige galt?«

»Han har da ikke smagt Spiritus de sidste to Maaneder.«

»Saa! — Men hvorfor har I da ikke sagt mig det?«

»Nej, jeg vidste jo ikke, om jeg maatte fortælle — —« sagde Ellen.

»Esby er kommen der næsten hver Dag i de sidste to Maaneder,« sagde Henriette, »siden Robert

kom fra Kjøbenhavn. Jeg fortalte jo Esby, hvad Du havde skrevet til mig derom. Og Esby har faaet ham ind i Totalforeningen her paa Egnen. Og nu er Robert bleven Formand i den. Og det er han meget vigtig af. Han holder Taler ved deres Møder saa uendelig lange, saa de allesammen er bange for ham. — Morten er hans mest trofaste Tilhører.«

»Aa ja — gid det da maatte holde med ham,« sagde Karl dæmpet. — — »Det maa da være noget skrækkeligt Vrøvl, han disker op med —«

»Morten kan tale efter ham,« sagde Henriette leende.

»Aa ja — Morten — lad os høre!« sagde Ellen.

Morten var en, af sin Alder, lille Person, i graat, laadent Vadmelstøj og Hosesokker.

»Naar han er ved at gaa i Staa i Talen,« sagde Morten noget undseeligt, »saa siger han: »Er der ingen, der vil spøre? er der ingen, der vil spøre? Jeg former bedst min Tale i en Beswarelse.««

Der blev almindelig Latter over det fortrinlige Wendelbojydsk. — — »Er der saa nogen, der vil spøre?« sagde Karl.

»Aak ja. De spørger om meget. Og saa siger Robert: »Wel saa, wel saa!«« — —

Lidt efter sagde Karl: »Men hvordan staar det med hans Pengesager, Esby?«

»Hans Pengesager! — nej, det er uendeligt. Lad os vente med det til i Morgen!«

Et Aar efter tog Karl sin Examen. Det var hans og Henriettes Bestemmelse at holde Bryllup i det paafølgende Efteraar. Saa vilde de bo i Holting. Nu, da han ikke længer havde noget Udestaaende med sin Barndom, sagde Karl, saa vilde han ogsaa leve i sin Barndomsegn. Udkommet behøvede de ikke at tage noget Hensyn til, saameget mere som Henriette havde arvet sin gamle Onkel, hendes tidligere Formynder, og derved havde faaet sin Formue mere end fordoblet. — Det var Karls Hensigt at fortsætte sine Studier over den danske Bondestand, og udgive en stor Bog derom. For Resten vilde han bygge sig et Hus og plante en Have omkring det paa en halv Snes Tønder Land, saaledes at Træerne deri kunde være store og gamle, naar Henriettes og hans Børn blev store, og de selv var bleven gamle. — Om det saa nogensinde blev en Højskole, maatte Tiden vise. Nu skulde Folk jo da i hvert Fald have Tid til først at more sig med, og bagefter blive kjede af, at forarge sig over hans og Henriettes Giftermaal. —

I det sidst forgangne Aar havde hans Svoger haft et slemt Tilbagefald til Drikkeriet, — men det havde da kun varet en Maanedstid; nu var han igjen i Totalforeningen, og det var gaaet rigtig pænt det sidste halve Aar, men Formand var han ikke længer. — Rostruplund havde Karl og Esby faaet ham til at sælge. Karl havde derefter skaffet ham en Bondegaard i Holting. Der kunde han i

hvert Fald ikke gjøre saa stor Ulykke som paa Rostruplund, og den Gjæld, han dér havde gjort, kunde nok forrentes og afdrages af hans Indtægt fra Godset i Sverig. Baade Robert og Anna var bleven meget nærmere knyttet til Frimenigheden i den senere Tid paa Grund af deres store Kjærlighed til Esby og Ellen. —

Karl tænkte for Resten mere paa de politiske Begivenheder og Forhold end paa sin egen Fremtid i disse Sommerdage, efterat han var kommen hjem til Holting. Det havde tilsidst været ham en ren Lidelse i Kjøbenhavn at skulde gaa og være optaget af den Examenslæsning, medens saa store og vigtige Ting foregik i det offentlige Liv. —

I Foraaret var den anden provisoriske Finanslov bleven udstedt. Straks var Riffelforeningerne myldret op allevegne i Landet. Onkel Jørgen havde været Fyr og Flamme, og denne Gang Lærer Madsen ikke mindre. Henriette havde skrevet til Karl, at hun gik hver Dag i Frygt for, hvad Onkel Jørgen kunde finde paa at gjøre eller sige. — Saa var i Slutningen af April det ministerielle Cirkulære kommet imod Lærernes Deltagelse i den politiske Agitation. Rasmus Madsen havde haft al sin Fantasi og Veltalenhed behov forat redde sin Sjæl levende igjennem den Følelse af brændende Skam, der faldt over ham, da han saaledes for Fremtiden

skulde gaa med Mundkurv. — I Begyndelsen af Maj var det forsmædelige Forbud bleven udstedt mod Anskaffelsen af Vaaben.

Esby var ofte helt bange ved at høre Karl og Onkel Jørgen i denne Sommerferie tale om Politik. De var begge enige om, at de syv Ministre ikke fortjente bedre end at miste Livet. Karl ansaae det for blot og bar Fejghed hos sig selv, naar han ikke, i Ledtog med et Par andre Trofaste, snigmyrdede dem. Denne Fremgangsmaade ansaae han nemlig for fuldt berettiget overfor »slige Skadedyr«. Onkel Jørgen vilde derimod hellere, som den Hædersmand han altid var, gaa ærligt til Værks, træde aabenlyst frem for Statsraadet og meddele, at det var hans Hensigt at udrydde de syv af dets Medlemmer.

Esby var meget glad ved, at Onkel Jørgen stedse havde en urokkelig Tillid til Kongen. Thi Frygt skulde ikke have afholdt hans Svigerfader fra de groveste Majestætsfornærmelser. — Men Onkel Jørgen havde hørt gamle Grundtvig sige i en Prædiken i Vartov, kort efter Danevirkes Rømning, at Kristian den Niende sikkerlig inden sin Død skulde blive ligesaa elsket som Frederik den Syvende havde været. Og disse Ord fæstede han megen Lid og meget Haab til. — —

Saa kom, den 21. Oktober, Attentatet paa Konseilspræsidenten. — Dagen efter blev der holdt et Møde i Vennerlille Forsamlingshus, hvor Onkel

Jørgen ganske ligefrem lovpriste Julius Rasmussen, — han henfaldt blot i Slutningen af sin Tale til skrupuløse Bestragtninger over, hvorvidt den unge Mand havde baaret sig ærligt nok ad. — Heldigvis var den provisoriske Lov mod Forsamlingsfriheden endnu ikke kommen. Der var derfor intet Politi i Huset. Og de andre Tilstedeværende røbede ikke noget.

Hos Karl voksede i disse Dage Lysten til at holde Højskole — og allerhelst her paa denne Egn — stærkt. Der var et vidunderligt Liv over Folk. — Han opsatte foreløbig at bygge Hus. —

Den 23. Oktober blev Rigsdagen hjemsendt, — forat de Onde, Jætterne, kunde raade alene, som Onkel Jørgen sagde.

Den 27. Oktober kom Gensdarmeri-Loven, og den 2. November Loven mod Presse- og Forsamlingsfriheden. —

Der blev straks indvarslet til et offentligt Møde i Vennerlille-Forsamlingshuset den 10. November, hvor Pastor Nordbye og Meyer vilde tale om de sidste Dages Begivenheder. — Esby og Ellen gruede for, hvad det skulde føre til.

Men inden den 10. November oprandt, var der skeet noget i Holting, som berørte alle saa stærkt, og for de flestes Vedkommende tillige saa personligt, at det hos grumme mange stillede de politiske Begivenheder rent i Skygge.

Det begyndte i det skjulte. —

Om Eftermiddagen den 2. November kom Meyer til Præstegaarden. Han traf tilfældig Henriette (og de Yngre) ene hjemme. Han syntes først at blive skuffet ved ikke at kunne faa Karl i Tale. Men pludselig sagde han: »Det er maaske bedst saaledes. Maa jeg faa en Samtaale med Dig, Henriette?«

»Vi kan vel nok være heri Dagligstuen?« sagde Henriette, foranlediget ved hans urolige Bevægelser, som om han vilde anden Steds hen.

»Der er vel ingen, der hører? — — Naa, ja, ja. — — — Vil Du laane mig 100,000 Kroner, Henriette? — Jeg mener: betro mig dem. Jeg har Brug faaddem.«

»Nej, det troer jeg virkelig ikke jeg vil. Hvad Grund har Du dog ogsaa til at vente det, Meyer?«

»Men saa vil jeg sige Dig en aanden Ting, Henriette: dette er ække vanlige Forhold,« — han kom uvilkaarlig til at mindes Bjørnsons og Ibsens Fallitdramaer, — »jeg staar saadan, at enten sejrer jeg og kan bringe Velsignelse til maange, eller ogsaa er jeg i dette Øjeblik en ruineret Maand.«

»Men det er dog forfærdeligt. Men hvordan er det da kommet?«

»Ja, — det er altsaa Mannesker, eller tildels Foretagender, der ikke kan udredde deres Gjæld til Spaarekassen. Foretagender, som Spaarekassen har sat Penge i, — og disse Penge vil nu ække komme ind igjen i en Faart.«

»Vilde Du saa have mine Penge, indtil de andre Penge kom ind, eller vilde Du beholde dem længere?«

»Kun — kun — til de andre kommer tilbaage. — — Særligt gaalt er det jo,« sagde han og fik en forfærdelig Masse Huller i Panden, »med nogle Penge — 30,000 Kroner — der staar som Spaarekassens Tilgodehavende hos mig, — og jeg kan ække undvære de Penge for Øjeblikket.«

»Og Du kan hellerikke beholde dem?«

»Umuligt! — Sagen er den: de er ække opførte som Laan, som saadant; de er blot direkte overførte fra Spaarekassen til min Kasse; det er saakaldte kriminelle Penge, idet Loven ække anerkjender Laanet som saadant. — Ja, lille Henriette, jeg kan faa en Forbrydders Navn paa mig, jeg kan komme i Tugthuset, hvis jeg ække i hvert Fald faar 30,000 Kroner.«

»Aa, jeg veed ikke, Meyer, — havde Din Kone levet, saa kunde jeg maaske have gjort det. Hende holdt jeg saa meget af. — Men hvad kjender vi egentlig til hinanden?«

»Det er underligt, Henriette. Men veed Du, hvad der var noget af det sidste, min Kone sagde, før hun døddе? — Seer Du: hun havde jo ingen Tro til, at Karl og Du fik hinaanden, — hun troede ække, I fik Lov for Folk. Og jeg maa sige, lille Henriette, jeg troer det hellerække.«

»Jamen det vil Du faa at see. — Men hvad sagde hun da?«

»Hun sagde: Gift Dig aldrig, Peter, medmindre Du skulde kunne vinde Henriette Lind. — Er det for Resten ikke underligt?«

»Jo, — men hun har saa ment, at Du aldrig skulde gifte Dig.«

»Kan være! — Men hvad skal vi gjaare, hvad skal vi gjaare, lille Henriette, med de taavlige Penge?«

»Ja, jeg vil tale med Karl om det. Før kan jeg da sletingen Ting sige. Det haster vel heller ikke saa stærkt?«

»Det haster meget stærkt! — I Morgen er der Bestyrelsesmøde i Spaarekassen, og Forholdene har uddviklet sig saadan — — ja, at jeg ligesaa godt kan sige det hele, — det værste er jeg nødt til at komme frem med alligevel.«

»Ja, Karl og Onkel Jørgen kommer hjem i Eftermiddag en Gang, — hvis Du vil vente til den Tid — —«

»Jeg kommer igjen i Aften.«

Karl kunde ikke holde op med at lee, da Henriette fortalte om sin Samtale med Meyer. — Men han raadede hende bestemt til at afslaa Pengelaanet.

Meyer kom om Aftenen og tilbød — blot som et Forslag — at overdrage Karl Lundborg Højskole;

Karl havde jo dog altid tænkt paa den Gjerning. — Men ogsaa hos Karl fik han rent Nej.

Allerede næste Dags Aften hørte Karl Rygter om den truende Sparekassefallit. Men kun hviskende og gjennem forholdsvis betroede Personer. Det maatte endelig forhindres, at Folk tog deres Penge ud af Sparekassen, thi den taalte kun meget smaa Udbetalinger. I de nærmest følgende Dage var der stadig et eller flere Bestyrelsesmedlemmer til Stede i Sparekassen, som, med Folk, der kom og præsenterede deres Kontrabøger, havde lange Samtaler, hvori de indtrængende opfordrede dem til at lade deres Penge blive staaende forat undgaa Fallit, ved hvilken Folk kun vilde faa meget faa Procent. Det blev dem sagt, at man haabede paa en Udvej, — skjønt Sandheden var, at man for Tiden slet ingen øjnede. — Sparekassens Penge stod ganske vist tildels i meget gode Foretagender, der med Tiden nok vilde betale sig, men for Øjeblikket krævede de megen Kapital, og nu kunde man ikke længere henvende sig til eller gjøre Bankens Status op for en hvilken som helst Pengemand, — det skulde frem for alt være en Person, der vilde tie, foruden at han havde den tilstrækkelige Sum at raade over. — Flere og flere anede, og hele Bestyrelsen havde Vished for, at Meyer havde taget af Kassen; men fik Retten fat i ham, var en Opgjørelse af Sparekassens Status og dens deraf følgende Fallit en sikker Sag.

Karl undrede sig i de nærmeste Dage over, at en Sag, som optog Folk saa stærkt, og som efterhaanden saa mange vidste Besked om, kunde undgaa Offentligheden. Folk syntes virkelig at kunne tie, naar det gjaldt Pengene. — Men nu meldtes der tillige om en Bevægelse blandt de ledende Mænd forat faa Onkel Jørgen bort og helt slippe for alt Frimenighedsvæsen. Det vilde blive Folk over Magten, hed det sig, hvis en saadan Pengekrise brød ind over Egnen. Og Pastor Nordbye var jo altfor radikal, sagde de Moderate, han bragte sin Kreds i Miskredit ved sit oprørske Væsen. Og hvis han nu viede Karl og Henriette — var der andre der sagde — saa fik man jo Præsterne over sig og kunde blive isoleret fra de øvrige levende Kredse i Landet. —

Det var en saare trykket, raadvild Stemning, en Følelse af Afmagt og Opløsning, der hvilede over den Menneskemasse, som kom til politisk Møde i Vennerlille Forsamlingshus Mortensaftens Dag. —

Og mens Folk forsamledes, traadte to Gensdarmer i Blaat og Hvidt, med Karabiner og lange Ryttersabler, ind i Salen og stillede sig ved Døren. —

De kom ganske uventet for alle. Kun enkelte af Forsamlingen havde Dagen i Forvejen seet Gensdarmer i Kjøbstaden. De frembragte ved deres Komme maaske ikke saa megen Vrede, som de vilde have gjort, hvis Folk ikke havde været saa

optagne af noget andet, — men de udbredte en Uhygge, en Rædsel for Ulykke i Forsamlingen, saa stærk, at de fleste vistnok blev sammen i Huset, mere forat være mange samlede, end for at høre paa Talerne.

Ikke blot Esby men ogsaa Karl blev bange for den Virkning, dette Syn skulde have paa Onkel Jørgen. De fortalte ham om de to Gensdarmer og spurgte ham, om han ikke var kjed af at tale under disse Forhold. Men han syntes kun at blive mere opsat derpaa. Han var ganske fattet, lod det til, men meget harmfuld.

Meyer talte først. Karl hørte i Begyndelsen sletikke efter. Han havde mere end nok i at tænke paa Politiken i det hele og paa Onkel Jørgen i Særdeleshed. Men under en tilfældig Pavse i denne Optagethed kom han til at lytte, — og da blev han ganske forundret, helt reven med. Det var jo, som om han sad i Lundborg Højskoles Forsamlingssal for — fjorten Aar siden. Ja, netop i disse Novemberdage for fjorten Aar siden! —

Det var Øjeblikkets politiske Strid, Meyer talte om, — men de to kjæmpende Partier blev ligesom trængt tilside, med deres Krav, deres gjensidige Forbitrelse, deres Egenkjærlighed, — og noget andet, noget helt andet, skjød sig frem, noget, der mindede Karl om dette for fjorten Aar siden og om Onkel Jørgens Undervisning hele hans Barndom igjennem, — noget, der ogsaa dækkede over Meyers

Gjæld og øvrige Elendighed, noget — ja, det vilde ikke tage Form for Karl: en Frodighed, et Levende, et Groende, — et blomstrende Land, en Kvinde, der sang og strøede Gaver ud, en gylden Strøm fra Hedenold ned til vor Tid, — en dansk, rig, lys Sommerdag, fuld af Naade og Gavmildhed, som vilde tilgive alle, fordi den havde nok at uddele af, — tilgive endogsaa den Samling af Misdædere mod Folket, som nu sad ved Roret i Danmark — — Hvilken Magt! hvilken Magt! hvilken Herlighed! at vi Mennesker ikke gik alene hver for sig her paa Jorden i vor private Useldom, men at slige store Kræfter virkede iblandt os og kunde nøjes med en Stakkel som Meyer forat bryde frem og komme til Orde. — Ja, for det maatte jo være Sprogets Magt, vort danske Modersmaals Vælde, som udrettede det Hele.

Det var Kjæmpevisens Toner, der hele Tiden ledsagede Meyers Tale og gav den sin Magt og sin Klang. — Det begyndte mørkt og fuldt af Kvide, med Smaafuglenes Klage, fordi den kongelige Ørn, som skjærmede dem, han maatte fly for Høgene:

> Nu er der Sorrig udi Lunde,
> som før var Fuglesang,
> de fattig smaa Fugle dem ynkes mig,
> for Tiden gjøres dennem saa lang —

og der var Toner fra Marstigs Viserne om Herremændenes Voldsfærd:

De ere saa mange i Danmark,
ville alle Herrer være —

og:

Nu stander Landet udi Vaade

Men saa kom den glade Fortrøstniug, det sikre Sejrshaab med den brede, jydske Tone i Visen om Niels Ebbesøn:

Først denne Nat forgangen er,
da fanger vi Dagen i Stade;

Dagen kommer ikke, før Solen skin,
da faar vi Tidender ny,
da vil jeg paa mine Svende see,
hvilken fra sin Herre vil fly! —

Der var i hans Tale noget af den samme Manen, som da han for fjorten Aar siden fortalte om Willemoes, og det var sandelig ikke Meyer, der manede — hvad Myndighed havde han vel ogsaa til det — det var Folkets Aand, det var Modersmaalets Myndighed, der talte igjennem ham.

Og der var det underlige ved det for Karl, at skjønt Talen — som Følge af sit Emne — for en stor Del var mørk og trist, saa virkede det altsammen paa ham som Rigdom, Glæde, Kraft, — fordi Talen selv aabenbarede for Karl en Magt, der levede trods al nærværende Bedrøvelighed og Ulykke.

En Magt, der ikke blot greb ham, men som kunde sige ham, hvad han skulde gjøre: han rejste sig straks, gik hen til Henriette og hviskede hende i Øret: »jeg vil kjøbe Lundborg Højskole, Henriette,

— jeg vil redde Meyer og hans Sparekasse, ellers gaar det hele i Stykker her paa Egnen, og det maa det ikke.«

Hun saae op paa ham, forbavset over hans Ord og over hans straalende Ansigt.

»Vil Du, Karl! — — Aa, men hør Onkel Jørgen!« føjede hun til i en meget bekymret Tone.

Karl saae op og lyttede. Onkel Jørgen stod og talte, — og Karl maatte hurtig indrømme, at det ikke var nogen Tale, som var indrettet paa Gensdarmers Nærværelse: »— — — — jeg vil ikke tale saameget om Estrup; han er Herremand og vant til at leve i Kredse, hvor man fra Arildstid har seet paa Lov og Ret som noget, man kun holdt overfor sine Ligemænd. Men Nellemann er Jurist, han veed og føler, at han gjør Uret paa Uret, atter og atter misbruger sin Myndighed. — Jeg har i mange Aar været i Tvivl om, hvad det egentlig var for Folk, som regjerede over os her i Danmark, men desværre: nu er det bleven klart, det er og har i mange Aar været Jætterne. Aa — vi burde jo have kunnet see det, om ikke paa andet, saa paa dette Tyrkeansigt, som Estrup gaar med, og paa Nellemanns Ansigt, der jo seer grangivelig ud, saaledes som vores gamle Lars Glad har alletider aftegnet Jætternes for os —«

Lars Glad, grundtvigiansk-studentikos Oversættelse fra Fyrrerne af Lorens Frølichs Navn.

Begge Gensdarmerne forlod deres Pladser ved Døren, og sagde nogle Ord, som Karl dog ikke forstod, — idet de langsomt banede sig Vej op mod Talerstolen. Men Onkel Jørgen blev ved: »Og alle de, som driver den Jætte-Politik, som nu raader, er Landsforrædere, Højforrædere mod Konge og Folk; de turde aldrig — denne lille Klat Mennesker — byde det danske Folk en Forhaanelse som den, at sende disse Blaamænd, disse Slavefogeder ud iblandt os, hvis de ikke regnede paa at have alt, hvad der er af Tyranni i Evropa, bag sig. — — I kan ikke være danske Mænd, I lyseblaa Jættekroppe!« raabte han til de to Politimænd, der nu var ganske kort fra ham, — »I maa enten være forklædte, prøjssiske Gensdarmer eller russiske Kosakker eller tyrkiske Baschibozukker — — —«

I dette Øjeblik lagde de to saaledes Tiltalte Haand paa Onkel Jørgen, — der opstod en stor Forvirring omkring Talerstolen, Karl kunde en Tid hverken see Onkel Jørgen eller Gensdarmerne, — men lidt efter kom de frem, førende Præsten med sig ned mod Udgangsdøren. — Der blev lejet en Vogn; fra Præstegaarden kom de løbende med hans Rejseklæder, og med en Gensdarm ridende paa hver Side af Vognen, blev Onkel Jørgen kjørt af Sted til Glenstrup. — — —

Næste Dag til Morgen hørte Karl, at der om Eftermiddagen skulde være Møde i Sparekassen i Lundborg. Han gik derover, og kom — paa Meyers

og Fleres Anbefaling — ind i Forsamlingen, til hvilken ellers kun Indbudne havde Adgang. Her var c. 70 Mennesker til Stede, de ledende Mænd, især af Frimenighedens Medlemmer, i Holting, Lundborg og omliggende Sogne. — Karl fik nu at vide, at man just havde besluttet at overgive saavel Sparekasse som Meyer til Øvrigheden, da ingen af dem stod til at redde. Sparekassens Aktionærer vilde slet-intet faa; de Indskydende maaske 40 Procent af deres Penge. — Det var et stort Tab, som vilde ramme hele Egnen. — Meyers Ansigt var fuldt af Grimacer, hele Forsamlingen meget nedslaaet. Der taltes om flere Falliter, som maatte blive Følgen af denne.

Da Karl stod op og meddelte, at han vilde sætte indtil 200,000 Kroner ind paa denne Affære, forat redde Sparekassen fra Fallit og Meyer fra Tugthuset, og at han desforuden havde i Sinde at kjøbe Højskolen, — blev Ansigterne paa alle hans halvfjerdsindstyve Tilhørere ganske hvide. — Karl blev vist ogsaa selv bleg, saa forunderlig virkede Tilbageslaget af al den Sindsbevægelse. — Derefter strømmede Blodet til samtlige Hoveder og Hjerter, og de skjønneste Taksigelses-Scener fandt Sted. — — —

Onkel Jørgen blev idømt tre Maaneders simpelt Fængsel.

Al Tale om, at man ikke vilde have ham til Frimenighedspræst var pludselig forstummet, efterat den truende Fare for Sparekassen saa lykkelig var overstaaet. Omtrent 30 nye Medlemmer indmeldte

sig i Menigheden efter den glædelige Begivenhed, og paa et stort Møde, som blev atholdt i Slutningen af November i Vennerlille-Forsamlingshus, blev tre Ting vedtagne: at man ikke blot vedblivende vilde have Esby til Kapellan i Frimenigheden, men at han skulde afløse Pastor Nordbye, naar denne en Gang blev for gammel; at man paa hele Egnen vilde støtte Lundborg Højskole under Karl Wintrups Ledelse af al Kraft; samt endelig — efter Karls og Esby's Forslag — at Navnet »Vennerlille« helt skulde udryddes, og overalt afløses simpelthen af »Holting-Lundborg.«

Kort før Jul blev Karl og Henriette borgerlig viet, og derefter, ved Arrestforvarernes særlige Gunst, kirkelig stueviet af Onkel Jørgen i hans Residens paa Glenstrupgaard. — De fik en særdeles festlig Modtagelse af Egnens Beboere ved deres Indtog paa Lundborg Højskole. —

Onkel Jørgens Præstevenner havde kort efter en privat Sammenkomst i Bollebølle Præstegaard hos Pastor Julius Larsen. Det blev her besluttet, paa Grund af den Strid og Bitterhed i Befolkningen, som en Agitation mod Præsterne Nordbye og Esby under de nærværende Forhold paa Egnen vilde volde, intet at foretage i denne Retning. Motiveringen var forøvrigt paa flere Punkter den samme som i de to Breve, Pastor Nordbye i sin Tid modtog fra sine Venner: Strid og Kiv var aldrig til Gavn for Menigheden, erklærede de ældre Præster, og

for dem selv kunde derved den Ro og Hvile forskjertses, hvorpaa de efter Livets Kampe havde billigt Krav. Strid og Kiv var en Ødelæggelse for Menigheden, udtalte de yngre Præster, og hvad dem selv angik, da sad de i deres første Embeder o. s. v., — nogle af dem havde desuden Smaabørn, der netop befandt sig i Tandperioden, denne, ogsaa for Forældrene, saa kvalfuldt ængstelige Tid, der ligesom lammede hos En alt Mod og al Handlekraft. — —

Allerede før Bryllupet var Karl begyndt at deltage i Undervisningen paa Højskolen, der i Vinter havde 30 Elever. Han havde skrevet til Hellum om at komme og være hans Medhjælper fra Sommerskolens Begyndelse og fremdeles, og havde straks faaet Ja. — Desuden skulde Meyer blive paa Skolen og holde frie Foredrag. Karl ærgrede sig ikke mere ved at see paa hans Væsen, men følte sig derved ofte opbygget i den Følelse, at vi Mennesker ikke er ene, men at der er mægtige Kræfter over os og iblandt os. —

I Julen kom Hellum i Besøg paa Lundborg Højskole. Samme Aften som han var indtruffen, kom Esby og Ellen kjørende derover. — Efter Aftensmaden sad Karl, Hellum og Esby og røg Tobak inde paa Kontoret. Meyer, som ellers boede ovenpaa, kom ogsaa derind, Hans Gang havde faaet noget vist sjokkende ved sig paa Grund af

de mange Ulykker og Gjenvordigheder, han havde gaaet igjennem.

»Nu er jo hele det fremtidige Lærer-Personale samlet,« sagde Karl. »Det er bedst, vi prøver paa at fordele Fagene til Sommer mellem os straks.«

»Ja, jeg taler frit,« sagde Meyer.

»Du taler frit, ja.«

»Jeg flyver ud paa Tang-kens Vinger og samler Honning ind af alle Danmarks Blomster. Saa kommer jeg hjem til Eleverne og gjør dem gllaade medde.«

»Jeg kan ikke fortælle andet end Bibelhistorie,« sagde Esby.

»Det var de to af Lærerne,« sagde Karl. »De tager selv.«

»Det gjør jeg virkelig ogsaa,« sagde Hellum. — »Naa, ja, — de egentlige Elementær-Fag taler vi vel ikke om i Aften. — Men hvad det øvrige angaar, — saa meddelte jeg Dig jo straks, at skulde jeg tage mod Pladsen, da maatte det blive som Lærer i dansk Sprog, Litteratur og Historie.«

»Ja, veed I hvad, — naar I saadan tilraner jer det hele, saa maa jeg virkelig have Lov at plukke noget hos jer hist og her.«

»Du har jo hele Verdenshistorien — og Geografien,« sagde Hellum. »Kan Du huske Kjærestefolkene paa Gasværksvejen, der paastod, at alt var Geografi? — Og saa Din egen indre Bevidsthed.

Det er jo Dig, der skal give Skolen sit Præg. Du har da vel Dit Program færdigt?«

»Mit Program? — Ja, nu skal Du og Esby ikke gjøre Nar ad mig, fordi I begge har været mine Lærere og Opdragere. I maa huske paa, at nu er det mig, der er Forstanderen.«

»Ja, vist saa. Men netop derfor,« sagde Esby. — »Hvad vil Du saa tale om?«

»Ja, for det første — — nej, det vil jeg ikke holde Foredrag om, bl. a. fordi Hellum har taget baade Fædrelandshistorien og Modersmaalet, men det skulde Eleverne mærke gjennem alt, hvad jeg har med dem at gjøre: at der er to store, usynlige Magter, den ene aandelig Virkelighed og den anden væsenlig Poesi, nemlig: Kristendom og Folkelighed; og at de er rentud to Gaver, to store Rigdomme, som den Enkelte faar fra Gud og fra det Folk, hvoraf han er født, — to Gaver, der altid bringer Velsignelse, ihvor de kommer, selv til den Ringeste, den Usleste, — — ja, to mægtige Kræfter, uden hvilke man kan spare sig Ulejligheden med al Folkeopdragelse, — — jeg mener: man maa i hvert Fald have den ene af dem til sin Hjælp« — tilføjede han og saae til Hellum — —

»Ja, det var jo udmærket,« sagde Esby, »men det vilde Du altsaa ikke tale om.«

»Saa vil jeg tale om, at man skal dyrke Gud og tjene ham alene, og hverken forgude Menneskelivet og dets Love, saadan som Onkel Jørgen paa

en Maade gjorde overfor os Børn i gamle Dage, — eller forgude Naturen, som Rebekka vilde have mig dertil. Dernæst vil jeg vise dem meget udførligt, at alt det menneskelige, ogsaa Menneske-Historien, er gjennemvævet af Naturens Love og for saa vidt selv Natur, — og endelig vil jeg prædike for dem Aanden i Naturen, — jeg vil gjøre dem betagne af Naturens mægtige Stemning, hvis jeg blot formaaer det.«

»Det gjør Du nok,« sagde Hellum. — »Veed Du for Resten, at den Dame, Du nævnte, hun har faaet meget mere Sans for det folkelige nu, end dengang jeg sang for hende paa Gasværksvejen?«

»Ja, jeg veed det, hun har selv fortalt mig det,« sagde Karl.

»Sidst jeg var sammen med hende — det er godt en Maaned siden, — jeg har aldrig følt mig saa — — Du veed, der kan være saadan en Stemning over hende, — da var hun nylig kommen hjem fra en tomaaneders Udenlandsrejse — —«

»Til Polen eller Rusland?« spurgte Karl.

»Nej, — hvor var det, hun havde været, — Fichtelgebirge — Wien — Ungarn, synes jeg hun sagde.«

»Saa,« sagde Karl. Han rejste sig hurtig og saae ud ad Vinduet. — — »Hun staar for mig som en vidunderlig Drøm. — Men dette er Sandhed og Virkelighed.«

Af samme Forfatter er tidligere udkommet

CROMWELLS DATTER. Et Skuespil. 1891.
CHRISTELIGE FOREDRAG. 1893.
ET GJENSYN. Fortælling. 1898.
DEN GAMLE PRÆST. Fortælling. 2. Oplag 1902.
ADELBRAND OG MALFRED. Fortælling. 1900.
GJÆRING. Roman. 1902.

Paa sidste Blad af Romanen »Gjæring« var nærværende Roman bebudet under Titelen »Afklaret.« — Titelen »Afklaret« har jeg forandret til »Afklaring«, da jeg fandt denne Betegnelse mere passende. De to Romaner »Gjæring« og »Afklaring« udgjør, som man vil see, een sammenhængende Fortælling, — hvilken hermed er afsluttet.

J. K.

17 70

Fol. 136725
GRØNBY